



บทความพิเศษ
การเขียนบทความ
ที่ดีมีคุณภาพ

โดย ศ.ดร.สม คุวานเมือง

บทความวิชาการ

Teaching Chinese Students

to Pronounce Thai Sounds : Problems and Solutions
 Case Study of Intensive Course of
 Lampang Rajabhat University 2013-2014

By TATPICHA SAKULSUEB

มิเชล พูโกต์

ความจริงที่บงการมนุษย์

วาทกรรมกับการต่อสู้และอำนาจที่ไม่ใช่อำนาจ

โดย พัชรสุษณี กนิษฐเสน

บทความวิจัย

- ความเชื่อที่ควรปฏิบัติในวาระกรรมคำสอนลาว : กรณีศึกษาชุมชนธาตุหลวงเวียงจันทน์ แขวงคำแพงนครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดย อรทัย สุทธิ
- การศึกษาข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนาด้านมิติวัฒนธรรม โดย ศุภลักษณ์ แสนปรน
- การศึกษาเพลงร่ำจากตำบลล้อมแรด อำเภอดำรงวิทยารัชมังคลาภิเษก จังหวัดลำปาง โดย ภาณุวัฒน์ สกฤตสี
- เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร และลำเกาทอง : นวนิยายว่าด้วยการส่งเสริมอุดมการณ์ทุนนิยมเสรี โดย สุพรรณษา ภักตริก
- จดหมายสี่อักษิ์ในงานวรรณกรรมเรื่อง Daddy - Long - Legs กรณีศึกษา: เรื่อง Daddy - Long - Legs ฉบับภาษาอังกฤษ ภาษาเกาหลี และ ละครไทยเรื่อง รักเดียวของเจนจิรา โดย สุภาวดี ยาดิ





วารสาร ลำปางหลวง

วารสาร

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2556

ISSN 2350-9473

วารสารวิชาการ ราย 6 เดือน ของคณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยด้าน
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของคณาจารย์และนักศึกษา ตลอดจน
บุคคลทั่วไป

2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทาง
วิชาการที่มีเนื้อหาลักษณะสหวิทยาการด้านภาษา - ภาษาศาสตร์,
วรรณกรรม - วรรณคดี, ศิลปะและวัฒนธรรม, สังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา ฯลฯ อันจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายทางวิชาการด้าน
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่เข้มแข็ง

กำหนดเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

สถานที่ติดต่อ กองบรรณาธิการวารสารลำปางหลวง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ต.ชมพู อ.เมืองลำปาง จ.ลำปาง 52100

E-mail: Lampangluang@gmail.com

โทรศัพท์ - โทรสาร 0 5431 6154

การตีพิมพ์ซ้ำ บทความใดๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสาร ถือเป็นลิขสิทธิ์ของ
ผู้เขียน หากต้องการตีพิมพ์ซ้ำต้องได้รับอนุญาตจาก
ผู้เขียนก่อน

* ข้อมูล ความรู้ตลอดจนข้อคิดเห็นใดๆ เป็นของผู้เขียนโดยเฉพาะ คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และกองบรรณาธิการวารสารลำปางหลวง
ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

ที่ปรึกษา

ผศ.ดร.ธนวิทย์ บุตรอุดม

อ.อำนาจ สงวนกลาง

อ.พงศธร คำใจหนัก

อ.ภาณุวัฒน์ สกุลสืบ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

รศ.ชุตินา เวทการ

รศ.ดร.วิลาศ พุ่มพิมล

รศ.ดร.บุญชววรรณ วิงวอน

ผศ.จำลอง คำบุญชู

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

รศ.ดร.สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธุ์

รศ.ดร.สนม ครุฑเมือง

รศ.ดร.ประจักษ์ สายแสง

รศ.ดร.สุภาพร คงศิริรัตน์

รศ.ดร.สุพัทธา จิรนนทนาภรณ์

รศ.ดร.วัฒนา พัดเกตุ

รศ.วนิดา บำรุงไทย

รศ.เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์

บรรณาธิการ

ผศ.ประหยัด ช่วยงาน

กองบรรณาธิการ

อ.ตุลาภรณ์ แสนปรน

อ.ภาณุวัฒน์ สกุลสืบ

อ.ทัตพิชา สกุลสืบ

อ.สุประวีณ์ แสงอรุณเฉลิมสุข

อ.นิตยา มูลปินใจ

อ.ณัฐนรินทร์ เมธีคุณันท์ ภาณุภัทรธรรณวัฒน์

อ.ปฎิญา บุญมาเลิศ

อ.ชัยเนตร ชนกคุณ

อ.สุภาวดี ยาดิ

พิมพ์ที่

กิจเจริญการพิมพ์ โทร 0 5422 1576

บทบรรณาธิการ

หลังจาก ลำปางหลวง ได้เปิดตัวปฐมบรรพ การก้าวเดินสู่หุติยบรรพก็รู้สึกว่าง่ายขึ้น เหมือนกับว่าก้าวแรกนั้นมันมีความสำคัญมาก ขอให้ได้ก้าวเสียก่อนแล้วก้าวต่อๆ ไปก็จะตามมา ฉบับนี้แปลกตากว่าปฐมบรรพเล็กน้อยในส่วนของการจัดเนื้อหาจากเดิมจัดเป็น 2 คอลัมน์ เพื่อความสะดวกในการจัดทำต้นฉบับ ฉบับนี้จึงจัดเพียงคอลัมน์เดียว

วารสารลำปางหลวง ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 นี้ยังคงนำเสนอบทความอย่างเข้มข้น โดยเฉพาะบทความรับเชิญทำอย่างไร...จึงจะเขียนผลงานทางวิชาการที่ดีมีคุณภาพ โดย รองศาสตราจารย์ ดร.สนม ครูขเมื่อง บทความวิชาการ 2 บทความ Teaching Chinese students to pronounce Thai sounds: problems and solutions Case Study of Intensive Course of Lampang Rajabhat University 2013-2014 และ มิเชล พูโกต์ : ความจริงที่บงการมนุษย์ วาทกรรมกับการต่อสู้และอำนาจที่ไม่ใช้อำนาจ บทความวิจัย 5 บทความ ความเชื่อที่ควรปฏิบัติในวรรณกรรมคำสอนลาว : กรณีศึกษาชุมชนชาตูลวงเวียงจันทน์ แขวง กัมแพงพระนครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, การศึกษาข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนาด้านมิติวัฒนธรรม, การศึกษาเพลงร่ำวงจากตำบลล้อมแรด อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดลำปาง, เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร และสำเภาทอง : นวนิยายว่าด้วยการส่งเสริมอุดมการณ์ทุนนิยมเสรี, และจดหมายสื่อรักในงานวรรณกรรมเรื่อง Daddy – Long - Legs กรณีศึกษา: เรื่อง Daddy – Long - Legs ฉบับภาษาอังกฤษ ภาษาเกาหลี และละครไทยเรื่อง รักเดียวของเจนจิรา

ขอขอบคุณท่าน ผศ.ศิริ พรหมดี อดีตคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่จัดสรรงบประมาณสำหรับจัดทำวารสาร ขอขอบคุณคณะที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งภายในมหาวิทยาลัยและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก นักเขียน กองบรรณาธิการ ทีมงานสาขาภาษาไทย สาขาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจทุกท่าน และอาจารย์ ณัฐนรินทร์ เมธีวณิชนันท์ ภาณุภัทรธนวัฒน์ ที่ช่วยตรวจสอบภาษา ทำให้วารสารลำปางหลวงมีความถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด

ขอขอบคุณผู้อ่านทุกท่านที่ติดตามวารสารลำปางหลวง เพราะนั่นคือกำลังใจแห่งการทำงาน สุดท้ายขอเชิญชวนผู้อ่าน คณาจารย์นักวิชาการ ที่กำลังมองหาเวทีนำเสนอผลงานวิชาการในรูปแบบของบทความลำปางหลวงเป็นอีกเวทีหนึ่งที่พร้อมรับผลงานวิชาการของท่าน

ผศ.ประยัด ช่วยงาน

บรรณาธิการ



ลำปางหลวง วารสาร

สารบัญ

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2556

ทำอะไร...จึงจะเขียนผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพ รองศาสตราจารย์ ดร.สนม ครูขเมื่อง	1
Teaching Chinese students to pronounce Thai sounds: problems and solutions Case Study of Intensive Course of Lampang Rajabhat University 2013-2014 Tatpicha Sakulsueb	7
มิเชล พูโกต์ : ความจริงที่บงการมนุษย์ – วาทกรรมกับการต่อสู้และอำนาจที่ไม่ใช่อำนาจ พัชรสุษณี กนิษฐเสน	17
ความเชื่อที่ควรปฏิบัติในวาระครบรอบคำสอนลาว : กรณีศึกษาชุมชนธาตุหลวงเวียงจันทน์ แขวงคำม่าง พระนครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อรทัย สุทธิ	29
การศึกษาข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนาด้านมิติวัฒนธรรม ตุลาภรณ์ แสนปรน	41
การศึกษาเพลงร่ำจากตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ภาณุวัฒน์ สุกุลสืบ	59
เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร และสำเภาทอง : นวนิยายว่าด้วยการส่งเสริมอุดมการณ์ทุนนิยมเสรี สุพรรณษา ภัคตรนิกร	73
จดหมายสื่อรักในงานวาระครบรอบเรื่อง Daddy - Long - Legs กรณีศึกษา: เรื่อง Daddy – Long - Legs ฉบับภาษาอังกฤษ ภาษาเกาหลีและ ละครไทยเรื่อง รักเดียวของเจนจิรา สุภาวดี ยาศี	93
การส่งบทความลงตีพิมพ์	110

ทำอย่างไร...จึงจะเขียนผลงานทางวิชาการที่ดีมีคุณภาพ

HOW TO WRITE A QUALITATIVE ACADEMIC WORKS

รองศาสตราจารย์ ดร.สนม ครูทเมือง¹

Associate Professor Dr. Sanom Krutmueng

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอหลักการเขียนผลงานทางวิชาการ โดยกล่าวถึงความสำคัญของผลงานวิชาการ การสำรวจตนเองก่อนเขียนเพื่อเตรียมความพร้อม การวางโครงร่างเพื่อที่จะนำไปสู่การเขียนที่มีระบบ ควรจะมีส่วนประกอบอะไรบ้าง นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงลักษณะผลงานทางวิชาการที่ดีมีคุณภาพควรคำนึงถึงเรื่องใดบ้าง เช่น การเรียบเรียง การจัดพิมพ์ การใช้ภาษาวิชาการ เป็นต้น

คำสำคัญ : การเขียน, ผลงานวิชาการ

Abstract

This article presents the principles of writing academic work. These are mentioned to what an importance of academic work, a self-observation for preparing a readiness in writing, and an outline for writing systematically should be consisted of, in addition, what the characters of quality should be considered such as compiling contents, publishing articles, or using academic language.

Keyword : Writing, Academic Work

* รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร



ผลงานทางวิชาการเกิดจากการปฏิบัติงานของข้าราชการครูหรือบุคลากรอื่นๆ ที่จัดทำขึ้น อาจเป็นเอกสาร สื่อสิ่งประดิษฐ์ สิ่งที่ทดลอง นวัตกรรม ผลงานอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน หรือกลวิธีการที่สะท้อนได้ว่าผู้ผลิตผลงานมีความรู้ ความสามารถ มีความคิดริเริ่ม โดยมุ่งประโยชน์ของผู้ศึกษาเป็นหลักสำคัญ

ก่อนการเขียนผลงานทางวิชาการ

ผู้ที่จะเสนอผลงานทางวิชาการ ควรสำรวจตนเองว่ามีสิ่งเหล่านี้หรือไม่อย่างไร

1. การเตรียมตัว

ผู้ขอผลงานทางวิชาการต้องมีการวางแผนสำหรับตนเอง หรือสำรวจตนเองมีความพร้อมเพียงใด ทั้งการวางแผนชีวิต และแผนงานที่จะเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการ เพราะ “การเริ่มต้นที่ดีเท่ากับประสบความสำเร็จไปครึ่งหนึ่งแล้ว” ดังนั้น การเตรียมตัวจึงควรสะสมแสวงหาความรู้อยู่เสมอ ด้วยการบันทึกสิ่งที่เป็นสาระสำคัญ เพื่อจะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อผลงานในอนาคตต่อไป

2. ความถนัด

ผู้ขอผลงานทางวิชาการต้องมีความชำนาญชำนาญ เชี่ยวชาญในเรื่องที่จะเสนอผลงานทางวิชาการ มีทักษะชัดเจน รู้ลึก รู้ถี่ ดุจดังเป็นพหูสูตในเรื่องนั้นๆ โดยเฉพาะ

3. ความสนใจ

ผู้ขอผลงานทางวิชาการต้องมีความสนใจเป็นพิเศษ ต้องมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในความสำเร็จ และสิ่งที่เป็นปัญหาในเรื่องนั้น พร้อมทั้งจะแก้ไขปัญหานั้นเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน

4. มีประสบการณ์สอน

ผู้ขอผลงานทางวิชาการต้องเคยสอนเรื่องนั้นๆ มาก่อน โดยมีประสบการณ์การสอนเป็นอย่างดี หรือตรงกับหน้าที่ของตนที่รับผิดชอบอยู่ จะทำให้รู้กระบวนการจัดการเรียนการสอนได้ดี มีลำดับขั้นตอน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อเขียนผลงานทางวิชาการ

ต้องวางโครงร่าง

ผู้ขอผลงานทางวิชาการต้องวางโครงร่างอย่างคร่าวๆ ในหัวข้อที่คิดและจะทำผลงาน ถ้าเป็นแผนการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ หรือแผนการจัดประสบการณ์ แผนการจัดกิจกรรม ควรจะศึกษาประเด็นเหล่านี้เสียก่อน เพื่อจะได้นำมาเขียนโครงร่างได้อย่างเหมาะสม เช่น สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ศึกษาวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์เฉพาะ เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม สื่อและแหล่งอ้างอิง การวัดผลและประเมินผล เป็นต้น

ถ้าเป็นเอกสารทางวิชาการอื่น ซึ่งได้แก่ สื่อ/นวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ รายงานการศึกษาค้นคว้า การศึกษาผู้เรียน การวิจัยในชั้นเรียน การรายงานโครงการ/ประเมินโครงการ การศึกษาผลงานของผู้เรียน ตลอดจนผลงานอื่นๆ ผู้ขอผลงานต้องเข้าใจรูปแบบผลงานแต่ละประเภทแต่ละชนิดให้ดี มีความรู้อย่างละเอียดทุกแง่มุม

การวางโครงร่างในการเขียนแผนการสอน หรือแผนการจัดประสบการณ์ รวมทั้งการเขียนผลงานทางวิชาการอื่น ผู้ขอผลงานต้องวางโครงร่างเพื่อที่จะนำไปสู่การเขียนที่มีระบบ คือ ควรจะมีส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป

ส่วนนำ

เป็นการเกริ่นให้ผู้ศึกษารู้ที่มาของปัญหา หรือประเด็นที่กล่าวถึง อย่างน้อยเป็นการสร้างความสนใจให้ติดตาม ในรายละเอียดต่อไป ส่วนนำในการเขียน มีกลวิธีหลากหลายรูปแบบ เช่น กล่าวถึงสภาพปัญหา สภาพในปัจจุบัน อันเป็นที่มาของการเสนอเรื่องนั้น กล่าวถึงขอบข่ายเนื้อหาที่มีประเด็นใดบ้าง ชี้แจงกับผู้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน ยกคำคมวาตะของบุคคลสำคัญ ให้คำนิยามคำจำกัดความตามพจนานุกรมหรือเอกสารอื่นๆ ยกประเด็นที่เป็นปัญหา ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจ ต้องการหาคำตอบ ยกตัวอย่างเรื่องจริง หรือเรื่องสมมุติ แล้วโยงไปสู่เนื้อหาสาระ

ส่วนเนื้อหา

เป็นส่วนที่สำคัญ ซึ่งผู้ขอผลงานทางวิชาการต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระอย่างลุ่มลึก รู้แท้และรู้จริง ซึ่งมีหลักเกณฑ์พอประมวลได้ดังนี้

1. ควรเชื่อมโยงส่วนนำเข้าสู่เนื้อหา เพื่อให้มีความสอดคล้องหรือสอดคล้องกันดี เป็นอย่างดี หรือที่เรียกว่า “สัมพันธ์ภาพ”
2. ในเนื้อหาสาระแต่ละตอน ที่เรียกว่า “อนุเขต” จะต้องมีการมี “เอกภาพ” มีเรื่องราวไปในทำนองเดียวกัน สนับสนุนกัน เรื่องราวไม่วกวน มีประเด็นเดียวในแต่ละวรรคแต่ละตอน สิ่งใดที่ผู้ขอผลงานทางวิชาการต้องการเน้นย้ำ อาจจะใช้คำคม ข้อความที่เน้นย้ำ ซึ่งเรียกว่า “สารัตถภาพ” ระบบการพิมพ์อาจใช้ตัวหนาหรือตัวทึบก็ได้
3. นิยามศัพท์เฉพาะที่สำคัญ เมื่อถึงเนื้อหาส่วนนั้นถ้าเป็นศัพท์ภาษาต่างประเทศ ให้เขียนภาษาไทยและวงเล็บ ภาษาต่างประเทศ
4. เสนอหลักการทฤษฎี ข้อค้นพบ หรือวิเคราะห์ สรุปผลให้เห็นชัดเจน ควรแยกประเด็นส่วนที่เป็นจริงและข้อคิดเห็น
5. อธิบายขยายความให้ชัดเจนง่ายๆ และสั้นๆ ให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยใช้แผนภูมิ ภาพ ตาราง และอื่นๆ ประกอบ

ส่วนสรุป

เป็นส่วนที่ผู้ขอผลงานทางวิชาการจะต้องสรุปสาระสำคัญ ประเด็นสำคัญ เป็นองค์ความรู้ของผู้ศึกษา ซึ่งจะนำไปประยุกต์ใช้ในอนาคต

การสรุปอาจทำได้ดังนี้

1. สรุปเฉพาะประเด็นสำคัญเพื่อให้เห็นภาพรวมของเนื้อหานั้น
2. กล่าวย้ำจุดเด่น หรือจุดสำคัญของเนื้อหานั้น



3. เสนอแนะให้ผู้ศึกษาขบคิดพิจารณาต่อไป
4. ยกภาพ ข้อความ ประโยคที่สำคัญ หรือถ้อยคำที่ลึกซึ้งกินใจให้เกิดความประทับใจ

ลักษณะผลงานทางวิชาการที่ดีมีคุณภาพ

การเขียนผลงานทางวิชาการที่ดีมีคุณภาพ ควรคำนึงถึงลักษณะที่เป็นองค์ประกอบ ดังนี้

1. การเตรียมที่ดี

1.1 การเตรียมตน หมายถึง เตรียมจะเขียนผลงานทางวิชาการ มีระบบการวางแผนชีวิต การวางแผนงาน การวางโครงสร้าง วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ และการวัดประเมินผล เป็นต้น

1.2 การเตรียมเรื่อง หมายถึง กำหนดเรื่องที่จะสอน กำหนดเรื่องที่จะจัดทำเอกสารวิชาการให้ครอบคลุม เนื้อหาของคำอธิบายรายวิชาหรือบทนั้นๆ

1.3 การเตรียมการ หมายถึง สิ่งที่คาดว่าจะทำอะไร อย่างไร และหากมีปัญหาอันจะเกิดขึ้น ควรจะแก้ไขปัญหาเหล่านั้นอย่างไร เช่น การหาข้อมูลอ้างอิง และแหล่งการเรียนรู้จะหาได้อย่างไร เป็นต้น

2. การเรียบเรียงและการจัดพิมพ์อย่างมีระบบ

2.1 นอกจากผลงานทางวิชาการจะมีความถูกต้อง และมีความคิดสร้างสรรค์แล้ว การลำดับเนื้อหา ที่นำเสนอต้องมีลำดับขั้นตอน เสนอจากเรื่องง่าย ๆ ที่เป็นรูปธรรม นำไปสู่เรื่องที่ยากขึ้นและเป็นนามธรรม วางพื้นฐาน ให้ผู้ศึกษามีความเข้าใจด้วยตนเอง

2.2 การแบ่งหัวข้อเป็นบทเป็นตอน หัวเรื่องใหญ่ หัวเรื่องรอง ต้องเหมือนกันตลอดเล่ม ผู้ศึกษาเข้าใจง่าย

2.3 การนำผลงานของผู้อื่นมาอ้างอิงหลายๆ เล่ม ต้องมีการสรุป พร้อมทั้งเสนอแนวคิดของผู้ขอผลงานทางวิชาการเพิ่มเติมด้วย อย่าตัดต่อข้อความผู้อื่นมาเรียงๆ กัน ควรจะสรุปประเด็นให้เชื่อมโยงกัน หรือสรุปด้วยภาษาของผู้ขอผลงานทางวิชาการเอง

2.4 ข้อมูลที่นำมาเรียบเรียงต้องทันสมัย ต้องแสดงแหล่งที่มาของข้อมูล ควรเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ดีกว่าคัดลอกต่อๆ มา เพราะอาจผิดพลาดได้ง่าย

2.5 กำหนดจุดประสงค์ในการจัดทำผลงานทางวิชาการให้ชัดเจน โดยเสนอเนื้อหาสาระของผลงานนั้น อย่างครบถ้วน

2.6 เนื้อหาที่เสนอต้องมีลำดับขั้นตอน ไม่ย่นย่อจนเกินไป อธิบายได้ชัดเจน มีเนื้อหาสาระที่ทันสมัย เข้าใจได้ง่าย

2.7 การจัดบทของผลงานทางวิชาการ ควรมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันทุกบท ความยาวของเนื้อหาสาระ ควรมีความใกล้เคียงกัน มีส่วนนำ ส่วนเนื้อหา ส่วนสรุปทุกๆ บทเหมือนกัน และเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้แก่ผู้ศึกษา

2.8 การเรียงลำดับเนื้อหา ควรเรียงอย่างมีระบบ จะใช้ระบบใดก็ควรใช้ระบบนั้นเหมือนกันหมด เนื้อหาต้องมีทั้งปริมาณและคุณภาพที่เพียงพอ

2.9 การเลือกระบบตัวอักษร ผู้ขอผลงานทางวิชาการควรกำหนดตัวอักษรให้เป็นระบบเดียวกันตลอดเล่ม

2.10 การพิสูจน์ตัวอักษรถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน การเว้นวรรคตอนถูกต้อง ไม่พิมพ์แยกคำหรือตกหล่น

2.11 การจัดพิมพ์ได้มาตรฐานทางวิชาการ เช่น ระบบตัวพิมพ์ให้เหมาะสมกับวัยของผู้ศึกษา การวางรูปเล่มนับตั้งแต่ปกนอก ปกใน คำนิยม คำนำ สารบัญ บัญชีแผนที่ยุทธศาสตร์ บัญชีตาราง เนื้อหา มีระบบมาตรฐาน ในส่วนท้ายผลงานทางวิชาการมีเชิงอรรถ อ้างอิง บรรณานุกรม ภาคผนวก เป็นต้น

2.12 มีแหล่งอ้างอิงและที่มาอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ศึกษาสามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้ และเป็นการหลีกเลี่ยงการละเมิดสิทธิของผู้อื่น

2.13 การจัดทำแบบฝึกหัดต้องอธิบายให้ชัดเจน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเรื่องโดยครอบคลุมวัตถุประสงค์ทุกข้อที่กำหนดไว้ ไม่ควรลอกแบบฝึกหัดที่มาจากคู่มือที่พิมพ์ขาย

2.14 ไม่ควรพิมพ์แยกคำไว้ต่างบรรทัดกัน

2.15 ไม่ควรแก้คำผิดหรือตกหล่นด้วยลายมือ ถ้าจำเป็นควรตัดแปะให้เรียบร้อย

2.16 ควรใช้ตัวพิมพ์อักษรเหมือนกัน มีขนาดเท่ากัน ยกเว้นข้อความที่ต้องการเน้น

2.17 การพิมพ์ควรให้ความสะอาดตลอดเล่ม

2.18 การวางรูปแบบการพิมพ์ ควรจัดระบบหรือรูปแบบให้เหมาะสมสวยงาม และเป็นระบบเดียวกันทั้งเล่ม

2.19 ต้องพิสูจน์อักษรให้ดีก่อนเย็บรวมเล่ม โดยใช้พจนานุกรมเป็นบรรทัดฐานการตรวจสอบ หากเป็นภาษาอังกฤษก็ใช้ Dictionary และใช้ศัพท์บัญญัติแต่ละสาขา ตรวจสอบความถูกต้องของการเขียนและการพิมพ์

3. การใช้ภาษาวิชาการ

ภาษาวิชาการเป็นภาษามาตรฐาน ซึ่งเป็นภาษาเขียนไม่ใช่ภาษาพูด ใช้ในการเขียนผลงานทางวิชาการ จะมีศัพท์เทคนิคที่ใช้ในแต่ละสาขาวิชา โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักวิชาการและผู้ศึกษาอ่านเป็นส่วนใหญ่

ลักษณะภาษาวิชาการมีดังนี้

1. เป็นภาษาเขียนไม่ใช่ภาษาพูด
2. เป็นภาษาสุภาพ
3. เป็นภาษาที่ใช้ศัพท์เฉพาะ หรือศัพท์เทคนิคในแต่ละสาขาวิชา
4. เป็นภาษาที่ใช้ในราชการ
5. เป็นภาษาที่ไม่ค่อยนิยมใช้ด้วยย่อไม่จำเป็น ควรเขียนชื่อเต็มเสียก่อนจึงใช้อักษรย่อได้
6. เป็นภาษาที่ไม่นิยมระบุชื่อ ยศ ตำแหน่ง เมื่อมีการอ้างอิง
7. เป็นภาษาที่มีการอ้างแผนภูมิ ตาราง หรือแผนผังประกอบเพื่อให้เข้าใจดีขึ้น
8. เป็นภาษาที่อธิบายตรงๆ ไม่อ้อมค้อม
9. เป็นภาษาที่มีรูปแบบในการเสนอผลงานทางวิชาการ

ดังนั้น การที่จะเขียนผลงานทางวิชาการที่ดีมีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อวิชาชีพ ต่อตนเอง และต่อหน่วยงาน อาจารย์ที่สนใจจะเขียนผลงาน ควรเตรียมให้ดีก่อนที่จะลงมือเขียนหรือจัดทำ เมื่อทำต้องมีการวางโครงร่างคร่าวๆ มีทั้งส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป เอาใจใส่เพื่อให้ผลงานทางวิชาการมีคุณภาพ ทั้งการเตรียมการที่ดี มีการเรียบเรียงและจัดพิมพ์อย่างมีระบบ ตลอดจนการใช้ภาษามาตรฐานของแวดวงทางวิชาการ การเขียนผลงานทางวิชาการควรคำนึงถึง



ผู้ศึกษาหรือนักเรียน นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจโดยทั่วไปเป็นสิ่งสำคัญ ส่วนผลทางอ้อมทำให้ผู้เสนอผลงานดำรงตำแหน่งทางวิชาการสูงขึ้นหรือไม่ก็ตาม ก็อย่าได้ทอดทิ้ง จงเพียรมานะพยายาม ความสำเร็จจะสัมฤทธิ์ผลทั้ง 2 ประการในที่สุด

บรรณานุกรม

- เชาว์ โรจนแสง. (2545). ความรู้ทั่วไปในการเขียนผลงานทางวิชาการในเทคนิคการเขียนการพิมพ์ และการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นภลัย สุวรรณธาดา. (2545). “เทคนิคการเขียนผลงานทางวิชาการ” ใน เทคนิคการเขียนการพิมพ์ และการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน. (2542). เทคนิคการเขียนและผลิตตำรา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. (2545). คู่มือการจัดทำสารนิพนธ์. พิษณุโลก : โรงพิมพ์รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- เรืองเดช ปันเขื่อนขัตติย์. (2543). ภาษาวิชาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ผลึกไท.
- สนม ครุฑเมือง. (2543). ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน. พิษณุโลก : โรงพิมพ์สองแควการพิมพ์.

TEACHING CHINESE STUDENTS TO PRONOUNCE THAI SOUND : PROBLEMS
AND SOLUTIONS. CASE STUDY OF INTENSIVE COURSE OF LAMPANG
RAJABHAT UNIVERSITY 2013 - 2014

การสอนนักศึกษาจีนออกเสียงภาษาไทย : ปัญหาและการแก้ไข
กรณีศึกษาหลักสูตรเร่งรัดภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 2013 - 2014

Tatpicha Sakulsueb¹

ทัตพิชา สกุลสืบ

Abstract

Chinese students who studies Thai language as a foreign or second language encounter the pronunciation problem of Thai sounds such as consonants, vowels, and tones. Most of them cannot pronounce the sounds like /p/, /b/, /t/, /tʰ/, /w:/, /ua:/ and the diphthongs. At first the international phonetics are used to teach them pronounce but they cannot remember the sound of consonants and some students changes those phonetics symbols into pinyin (Chinese phonetics) instead because they get used to them than the international ones. Therefore, the instruction is changed from international phonetics to pinyin alphabets. This helps the students to learn better and giving the satisfied result about pronunciation and conversation. The pronunciation acquisition needs more time to practice for reciting but in abroad context the teacher should find the ways to teach by setting a learning activity in class. Besides, the teacher should provide the reading book for students to read in extra time including the recorded sounds from lessons or another interested topics especially everyday life vocabulary.

Keywords : teaching Thai language, Chinese students, Thai sounds, problems and solutions, China

บทคัดย่อ

นักศึกษาชาวจีนที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ จะประสบปัญหาการออกเสียงภาษาไทย เช่น เสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ส่วนมากนักศึกษาจะไม่สามารถออกเสียง /ป/, /บ/, /ร/, /ง/, /อี/, /อ้อ/ และเสียงควบกล้ำ ในช่วงแรกมีการใช้สัทอักษรสากลเพื่อสอนออกเสียง แต่นักศึกษาจำเสียงพยัญชนะไม่ได้ และมีบางส่วนเปลี่ยนสัญลักษณ์เหล่านั้นเป็นพินอิน (pinyin) เพราะมีความคุ้นเคยมากกว่า ดังนั้น การเรียนการสอนจึงเปลี่ยนมาใช้พินอิน ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาจดจำได้ดีขึ้น

¹ Lecturer at Major of Thai Language, Faculty of Humanities and Social Science, Lampang Rajabhat University



และให้ผลลัพธ์ที่น่าพอใจเกี่ยวกับการออกเสียงและการสนทนา การเรียนรู้วิธีการออกเสียงต้องอาศัยเวลาในการสอนโดยการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน นอกจากนี้ ผู้สอนจะต้องให้หนังสืออ่านเสริมนอกเวลา ตลอดจนเสียงบันทึกบทเรียนต่างๆ หรือประเด็นที่น่าสนใจอื่นๆ โดยเฉพาะคำศัพท์ในชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ : การสอนภาษาไทย, นักศึกษาจีน, เสียงภาษาไทย, ปัญหาและการแก้ไข, ประเทศจีน

1. Introduction

Teaching Thai language for foreigners at Lampang Rajabhat began in 1994. In 2006 Faculty of Humanities and Social Sciences opened curriculum Bachelor of Arts in Thai language for accepting 10 Chinese students to study and earn Bachelor degree then the following year Thai language and business communications opened for supporting a large number of Chinese students who wanted to study here . Nowadays there are more than 100 Chinese students studied in Thai language and other majors like International business, Mass Communication, and English.

In 2013, the newest curriculum will open and accept foreign students to learn in Communicative Thai Language for Foreigners and preparing for MOU between Lampang Rajabhat University and other universities in China. In addition, Thai Language Major had an intensive course for preparing foreign students to learn basic of Thai language about 8 months. This course began since 2005 till now is 8th year. Students who pass the exam will receive certificate and special offer to study in our newest curriculum, Communication Thai Language for Foreigners, improved and guaranteed by professionals of teaching foreign language with a goal of accomplishment in education and career of students.

Detail of intensive course consisted of 840 hours for 1-4 level of Thai language (August – March), 120 hours for field trip. Timetable is Monday – Friday, except Wednesday, since 9.00 a.m. -17.00 p.m. The cost is 33,000 THB. Each week the classes will be changed and circulated from listening, speaking, reading, and writing (2 hours) and culture (1 hour: 9.00-10.00 a.m.) every day.

In general, the main instruction media was “Foundation of Thai language” written by Assist Professor Chamlong Khamboonchoo and extra sheets of each teacher about topics to study that day.

The number of student in class is 30. The period of instruction per day was 7 hours.

It takes 60 minutes for culture class and 120 minutes for communication skills. The media in classroom was blackboard, computer, and projector. The environment of classroom is fine that there is enough luminance and fresh air. The students understand English, too.

At first month on August, the teacher informed the foundation of Thai consonants, vowels and tones before going further to other content because it was very important for mixing all components into words, phrase, and sentence.

However, some of students could not remember these sounds even they could memorize and recite them all in class and passed the dictation. This maybe they confused some symbols of sound in Thai alphabets that looked like Pinyin but pronounced differently. Therefore, if the students had no techniques to remember or remind, the risk to pronounce wrongly was high.

For example /d/ in Thai does not have in Chinese, but the Pinyin uses /d/ to represent /t/ in an international sounds. The problem was many students could not pronounce /d/ Thai clearly and the first time to pronounce always wrong. /p/ even Chinese has this consonant has but the students could not separate it from /b/ clearly. For example, ‘/paj1/ - /paj1/’ that meant ‘you can go now’ in Thai, they thought it meant bye - bye in English. Other components of Thai sounds seemed to be problematic ones, too.

This study wants to find the better solutions to teach Thai sounds for Chinese student for efficient results.

Purposes of the study

1. To specify the pronunciation problems of Thai sounds on Chinese students.
2. To find the better solutions on teaching Chinese students to pronounce Thai sounds.

Significance of the study

This research will be benefit for Thai language teacher to teach Thai language both in Thai and abroad context.

Scope of the study

The scope of content is Thai sound pronunciation: consonants, vowels, and tones. The population is 30 intensive students at Lampang Rajabhat University. Period of collecting data is August – December 2013.

Hypothesis

The usage of Chinese phonetics is better to tech pronunciation of Thai sounds on Chinese students

2. Review of Related Literature

The instruction concepts

The main method was teacher – centered instruction even was denied nowadays but teaching foreign language at beginners. Content was controlled by teacher was much more suitable. The concept of teacher-centered instruction dictated by Associate Professor Dr. Tissanana Kham-manee (2007)

The teacher-centered instruction had been popular because this method aimed to inform the contents, facts, and data rapidly and easy-understanding. The teachers had to well – plan for presenting knowledge briefly, clearly, and accordant to learners’ purposes. This method had been used for a long time and was guaranteed on effective results.



The teacher could choose the ways to teach from this concept having 2 styles that were direct instruction and learning theory based direct instruction.

However, this study used the direct instruction consisted of 6 components as followed (Kham-manee, 2007)

1) Teacher centrality meant the teacher had an important role to control the directions of instruction by deciding what and how the students had to learn.

2) Task orientation meant the teacher focused on academic contents that were knowledge, data or information providing by activities and experiences.

3) Positive expectation meant the teacher should expect that all students could gain their knowledge and got good achievements.

4) Student cooperation and accountability meant the students must be responsible their works and learning and helping other to learn.

5) Nonnegative affect meant the learning environment should be friendly and no bias or looking down.

6) Apparent rule and legislation meant the teacher had to establish structure of activities and performances under the close following up of teacher.

The instruction methods

The ways to recite the Thai sounds selected the **memory model** of Joyce & Weil (1996) consisted of 6 components.

1) Awareness meant the students could memorize something well if they noticed and intended to prospect.

2) Association meant the linkage the new thing into their old perception.

3) Link system meant the linkage system of concept for stimulating other knowledge after recognizing one's knowledge.

4) Ridiculous association meant the ridiculous or humorous sense while the students learnt something could stimulate and impress someone for a long time.

5) Replaced words meant the words that could replace the one's position that meaning did not mean.

6) Key word usage meant the usage of words, alphabets, or syllables to recall the other things involved the topic.

The instruction techniques

Interesting techniques could help learning by giving a sense of exciting and it was accordant with the method of ridiculous association for better result.

Game

This technique used game for stimulating class. The game had 3 styles of using that were (Kham-Manee, 1996)

1) Playing without competition

2) Playing with competition

3) Playing under simulated situation

The advantage and disadvantage of game usage as followed

Advantage

- 1) High participation from students and joy
- 2) Long memory of meaning
- 3) Not much power to teach

Disadvantage

- 1) Too long time spent
- 2) High expenses
- 3) Depending on teacher's ability
- 4) Requiring well – prepared
- 5) Requiring discussion skill after process finished

Knowledge of Thai sounds

Words in Thai language consisted of consonants, vowels and tones.

(Wikipedia, 2010)

1. Consonants

Thai consonant had 21 sounds that divided into 2 styles of usage that were first and last consonant as shown in Table 1. 8 final consonants were /m/, /n/, /ŋ/, /j/, /w/, /k/, /p/, /t/.

	Bilabial	Labio-dental	Alveolar	Palato-alveolar	Palatal	Velar	Uvular
Stops	/p/ /ph/ /b/		/t/ /th/ /d/			/k/ /kh/	/ʔ/
Nasals	/m/		/n/			/ŋ/	
Fricatives		/f/	/s/				/h/
Affricates				/tɕ/ /tɕʰ/			
Rolls				/r/			
Approximants					/j/		/w/
Laterals				/l/			

Table 1 the position of Thai consonant sounds

2. Vowels

Thai vowels consisted of 21 sounds that were /i/, /i:/, /u/, /u:/, /u:/, /u:/, /e/, /e:/, /ɛ/, /ɛ:/, /o/, /o:/, /ɔ/, /ɔ:/, /a/, /a:/, /ia:/, /ua:/, /ua:/. Some theory said there were 24 sounds of vowels because they counted /ia/, /ua/, /ua/ too.

3. Tones

Thai tones consisted of 5 sounds that were medium tone /-, falling tone /', rising –falling tone /^/, rising tone /' and rising –falling tone /~'.

4. Diphthongs

Thai diphthongs had /r/, /l/, /w/ inside words and pronounced together with the first consonant. The diphthongs in Thai language divided into 2 styles that were real and unreal diphthongs. The real ones consisted of 11 sounds : /kr/, /kl/, /kw/, /khr/, /khl/, /khw/, /tr/, /pr/, pl/, /phr/, and /phl/. However, some Thai words borrowed from foreign diphthongs would translated into 6 sounds were /br/, /bl/, /dr/, /fr/, /fl/, /tr/. The



unreal diphthongs that meant no pronunciation of /r/, /l/,/w/ even they appeared within words such as /tɛr/, /tɛh/,/sr/, /tr/ etc.

3. Methods and procedures

The methods for teaching Chinese students to pronounce Thai sounds used the methods of direct instruction and memory model under the concept of teacher centered instruction by giving 6 steps with 2 language for describing (Thai, English) and Chinese pinyin and a media including playing game for stimulating students' interests. After a while of application, the result of teaching was assessed by observation and oral test. The result was in descriptive analysis. The procedure was shown in figure 1

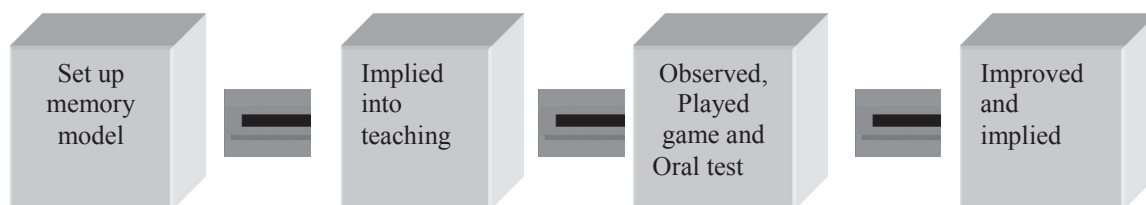


Figure 1 procedure of teaching by memory model

4. Findings and conclusion

The problems of Thai sound pronunciation on Chinese students who studied Thai language as a foreign language were shown in Table 2.

Thai sounds	Problem sounds
Consonants	
First consonants	/ŋ/, /d/,/?/ ,/b/, /p/, /r/
Final consonants	/m/, /n/,/ŋ/,/t/
Vowels	/e/, /e:/, /ɛ/, /ɛ:/, /ua:/
Tones	/'/
Diphthong	every word having /r/

Table 2 the problem sounds of Thai language for Chinese students.

The causes of these problematic sounds were

- 1) /ŋ/, /d/,/?/ ,/b/, /r/

No sounds like these in Chinese and some form was the same in Pinyin but different pronunciation such as /d/ in Chinese pronounced /t/

- 2) /b/ /p/

These two sounds were easy to say but hard to listen. Sometime Chinese students could not separate clearly for example /bai2/ “afternoon” /pet2/ “8”. For /p/ in Thai sounds Pinyin used ‘b’ as a symbol.

- 3) /m/,/n/,/ŋ/,/t/

When /m/ used as a final consonant, the lips closed but Chinese students opened and for /n/,/ŋ/ used as a final consonant, the lips opened but they did oppositely.

Especially for /ŋ/, it was very hard sound for students to practice both in first and final positions. For /t/ even the students could pronounce a first consonant but the final consonant could not pronounce apparently because the position of tongue should be behind the upper teeth but they put it at the palate.

4) /e/, /e:/, /ɛ/, /ɛ:/

The level of tongue differentiated. /e/, /e:/ were in medium and /ɛ/, /ɛ:/ were in low but the students could not make it differently. These vowels were not in Chinese so Thai forms could use immediately before reciting.

5) /ua:/

The mixed-vowels between /u:/ and /a:/. Chinese had not /u:/ so the students did not know how to pronounce. The technique used in this case was acting that showed the direction of wind from abdomen to mouth. This acting looked like rap dance that the students liked.

6) /' /

The fourth tone of Thai sounds when pronounced the sounds was a little strange both in short and long vowel.

7) Diphthong /-r-/

The diphthong in Thai that frequently used in everyday life if the speaker pronounced unclearly, the listener still understand but it was discredit of speaker so in the class teacher should emphasize the students to pronounce these words carefully.

The solutions for sounds above was an implication of direct instruction mixing with memory model first. The procedure below was an example of /d/ sound in Thai.

1) Awareness

Teacher described the position of tongue and wind then showed how to pronounce. For instance, /d/ in Thai language, the teacher drew the picture on blackboard then marked the position of sound origin (alveolar) and described what the wrongness of their pronunciation. In this case the teacher should explain in detail easily because the technical terms of phonetics maybe not familiar to learners. However, if in Pinyin had forms that was alike Thai sounds, the teacher could use that forms instead of Thai consonant immediately.

2) Association

Teacher linked the new consonant to their own memory of Pinyin by mixing with English pronunciation. The teacher said “/d/ in Thai is the same sound with D in A B C D”

3) Link system

Teacher emphasized that /d/ in Thai was in the same position with /d/ so when teacher began saying “A B C ...” with pointing to form of it on blackboard. The students recalled their understanding with the sound. After the students remembered, the teacher would erase each word and asked them again then erased all and pointed on the blank blackboard to test them about the link system.



4) Ridiculous association

Teacher used participatory activities to stimulate other students in class by calling them one by one to read out loud then teacher corrected their pronunciation with positive reinforcement such as applause, smile and admire. Some students that were shy, this step was good to be familiar with them and make laughing among classroom. Furthermore, the competition between groups in class would change learning's environment to exciting and fun. Some cases the teacher could call them to show in front of the class for compliment.

5) Replaced words and 6) Key word usage

These steps looked like link system in no. 4 but for consonants need not to do. The other problematic sounds in Thai language could be improved by this memory model and the teacher should insert game during instruction too. Some sounds were not in Pinyin such as /ŋ/, /d/, /ʔ/, /b/, /r/ the teacher could use Thai alphabet form simultaneously with their own sounds instead of international phonetics or pinyin for better understanding.

Besides, some sounds like final consonants and diphthongs though they could pronounce correctly for each, after matching into word they confused about /m/, /n/, /ŋ/

The procedure of memory model used for direct instruction instead of international phonetics usage for teaching Thai sounds above gave the good achievement among students by observations and oral test in the first and second semesters.

Conclusion

17 Thai sounds seemed to be problematic among Chinese students who studied Thai language as beginners solved by memory model having 6 steps of direct instruction controlled by teachers. Chinese Pinyin was good for teaching consonants, vowels, and tones. The teachers should take care of students closely at the threshold of studying because if the students could understand well, these problematic sounds could be solved rapidly within 2 weeks but if they remembered the wrong one, they maybe pronounced incorrectly forever. Moreover, playing game in class, dictation and oral test were efficient evaluation.

5. Discussion and Implication

Most of problematic sounds in Thai language among Chinese students occurred because these sounds did not have in Chinese. The most difficult sound of first consonant was /ŋ/. They still cannot pronounce this sound correctly. The teacher should focus on the characters of lips during the student pronounced final consonants because the students always confuse on closed and opened lips. The technique for this problem was hand hinting like bird's beak. The vowels and tones seemed less to be problematic if the students listened and practiced enough so the teacher should provided the recording of Thai sounds and some vocabularies to students. The diphthong maybe the big problem for foreign students who studied in the future because Thais always speak carelessly on diphthong so the students had no chance to practice with native speakers. However, if they said unclearly but everyone understands they would not try to improve their pronunciation, too.

Other instruction media were reading book for beginners, songs, videos etc. The reading book provided here was Thai language textbook written by Ratchanee Sripriwan, Ministry of education. Though the book was very old but it was suitable for this case so much because the content was accordant with the main textbook so it was a following up media for each chapter.

The implication of Memory Model and some techniques would be benefit for teacher who had to teach Chinese students foundation of Thai language. The special tip was if the teacher could speak Chinese even though a little bit, the student would accept the teacher more than usual. The acceptance of students on teacher affected the achievements and progress positively.

Bibliography

- Chamlong Khamboonchoo. (2009). **Foundation of Thai language**. 2nd ed. Lampang : Lampang Rajabhat University.
- Jongchai Janhatkankit. (2003). **Thai Language used for N**. Bangkok : Amarin printing.
- Tissana Khammanee. (2007). **Sciences of Instruction : knowledge for efficient instruction management**. 6th ed. Bangkok : Chulalongkorn University Press.
- Sukhothai Thammatiraj Open University. (2001). **Thai Language 3 (Unit 1-6)**. 9th ed. Nonthaburi : Sukhothai Thammatiraj Open University.



มิเชล ฟูโกต์ : ความจริงที่บงการมนุษย์: วาทกรรมกับการต่อสู้
และอำนาจที่ไม่ใช้อำนาจ

MICHEL FOUCAULT : TRUTH COMMANDS HUMAN,
DISCOURSE AND FIGHT, AND POWER THAT IS NOT POWER

พัชรสฤณี กนิษฐเสน¹
Patcharasalid Kanittasen

บทคัดย่อ

บทความนี้ นำเสนอแนวคิดของมิเชล ฟูโกต์ ในภาพรวมอย่างง่าย ๆ ฟูโกต์ผู้ทรงอิทธิพลต่อศาสตร์สาขาต่างๆ จำนวนมาก ผู้ไม่เชื่อในทฤษฎีสากล ไม่เชื่อในมหาทฤษฎี คือไม่เชื่อว่าจะมีทฤษฎี บทบัญญัติ คำอธิบาย หรือคำจำกัดความใด ที่สามารถอธิบายครอบคลุม กว้างขวางและลึกซึ้งได้ในทุกสิ่ง *ความจริง* ไม่ใช่การค้นพบ แต่ถูกผลิตขึ้นอย่างเป็นทางการในประวัติศาสตร์ อะไรคือกระบวนการ ขั้นตอนที่สร้างความรู้ขึ้นมา และแพร่ขยายความรู้นั้นออกไป โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การค้นให้พบ “กระบวนการสร้างวาทกรรม” วาทกรรมถูกสร้างขึ้นโดยสังคม ซึ่งอาจเกิดจากกลุ่มที่ถือครองอำนาจ หรือจากกลุ่มที่ต่อต้านอำนาจก็ได้ ดังนั้นวาทกรรมจึงเป็นเทคโนโลยีทางอำนาจ ที่ทำให้มนุษย์กลายเป็นวัตถุที่อยู่ภายใต้การบงการของอำนาจ

คำสำคัญ : มิเชล ฟูโกต์, วาทกรรม, อำนาจ

Abstract

This article presents perspective ideas of Michael Foucault, an influential person in many fields of sciences, who does not believe in any theory. *Truth* is not discovery but is produced by historical process. What is process? It is a step of creation and propagation. Goal is to find a process of discourse creation. Discourse is created by society which may be a power group or anti – power group. Therefore, discourse is a technology of power that makes people be object under commands of power.

Keywords : Michael Foucault, discourse, power

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

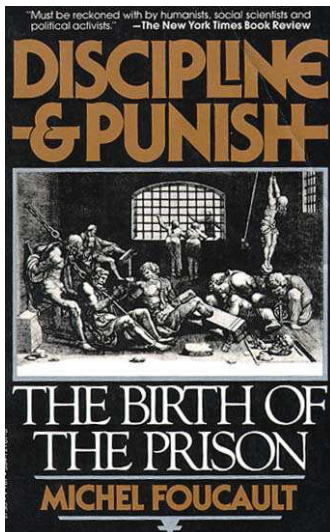


“หน้าที่อันดับแรกของคนคุกทั้งหลาย ก็คือ พยายามหนีออกจากคุกให้ได้” ประโยคสั้นๆ ประโยคหนึ่งระหว่างเหตุการณ์ความวุ่นวาย ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1968 ซึ่งเป็นการประท้วงต่อต้านรัฐบาลนายพล ชาร์ลส์ เดอ โกลล์ แห่งฝรั่งเศส ทำให้คนทั้งประเทศเริ่มรู้จักนักวิชาการที่ชื่อ ฟูโกต์ หากในเวลานั้น ยังไม่มีใครคาดคิดว่า ความคิดของเขาคนนี้จะสั่นสะเทือนแวดวงวิชาการไปทั่วโลก

มิเชล ฟูโกต์ เกิดเมื่อปี ค.ศ. 1926 ทางตอนกลางของฝรั่งเศส เขาเริ่มต้นการเป็นอาจารย์แผนกฝรั่งเศสที่มหาวิทยาลัยอุปซาลาในสวีเดน จากนั้นได้รับตำแหน่งหัวหน้าแผนกฝรั่งเศสที่มหาวิทยาลัยวอร์ซอในโปแลนด์ ก่อนจะมารับตำแหน่งหัวหน้าแผนกฝรั่งเศสเช่นกันที่มหาวิทยาลัยฮัมบูร์ก ในเยอรมัน การที่เขาทำงานในมหาวิทยาลัยมาตลอดนี้เอง ทำให้เขาอยู่ใกล้ชิดแหล่งข้อมูลในการค้นคว้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหอสมุดของอุปซาลา ซึ่งเขาได้พบตำราและเอกสารทางการแพทย์ในศตวรรษที่ 17 และ 18 เป็นจำนวนมาก ในที่สุดเขาได้ถอดแนวคิดเหล่านั้นออกเป็นแนวคิดของเขาเองในผลงานเอกชิ้นแรกคือ “ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับความบ้า” ซึ่งทำให้เขาได้รับปริญญาเอก จากนั้นเขาย้ายมาสอนในฝรั่งเศส และเริ่มมีชื่อเสียง กระทั่งได้รับตำแหน่งศาสตราจารย์ทางด้าน “ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับระบบคิด” ที่ The College de France ฟูโกต์เสียชีวิตด้วยโรคเนื้องอกในสมองในปี 1984 และได้รับการยอมรับว่าเป็นนักคิดที่ยิ่งใหญ่คนหนึ่งของยุคสมัย



ในช่วงชีวิตของเขา ฟูโกต์ได้เสนอแนวความคิดอันทรงอิทธิพลต่อศาสตร์สาขาต่างๆ จำนวนมาก เช่น เรื่อง



อำนาจ และความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ซึ่งเป็นบ่อกำเนิดของวาทกรรม ที่สร้างความรู้จนกลายเป็นความจริง กลายเป็นบรรทัดฐานสร้างความเป็นตัวตนของเรา และควบคุมเราโดยไม่รู้ตัว กระทั่งมนุษย์กลายเป็นวัตถุที่อยู่ภายใต้การบงการของอำนาจ โดยผ่านกระบวนการทางวินัยต่างๆ

ปัจจุบันแนวคิด และวิธีวิทยาของฟูโกต์ถูกนำไปใช้ในการศึกษาต่างๆ มากมายทั่วโลก รวมถึงในไทย นั่นเพราะแนวคิดของฟูโกต์สอดคล้องกับสังคมยุคหลังสมัยใหม่เช่นในปัจจุบันมากกว่าแนวคิดเชิงโครงสร้างแบบเดิม เนื่องด้วยอำนาจในปัจจุบัน มีความหลากหลาย แทรกซึมอยู่ในความสัมพันธ์ต่างๆ ของสังคม ไม่ได้รวมศูนย์อยู่เพียงในอำนาจรัฐเท่านั้น ดังนั้นรัฐไม่สามารถจะทำอะไรตามอำเภอใจ โดยไม่คำนึงถึงอำนาจในส่วนต่างๆ ของสังคมอีกต่อไป

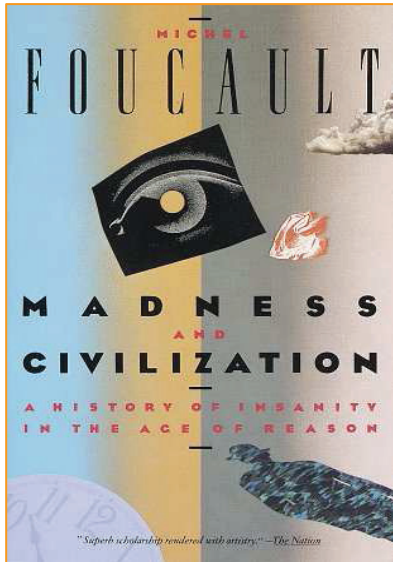
เมื่อสังคมไทยทวีความยุ่งเหยิง และพอกพูนความขัดแย้งรุนแรงมากขึ้น เช่น ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลและกลุ่ม นปช. (แนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ) ที่ผ่านมา ต่างฝ่ายต่างพยายามสร้างชุดความคิดขึ้นมาต่อสู้กัน เพื่อชิงพื้นที่ทางความคิดของคนในสังคม ซึ่งมักเรียกกันว่า เป็นการต่อสู้ผ่านวาทกรรม เช่น วาทกรรมจำพวกล้มเจ้า ความมั่นคง ก่อการร้าย คอมมิวนิสต์ การกระชกพื้นที่ ของฝ่ายรัฐ หรือวาทกรรม

อำมาตยาธิปไตย ความชอบธรรม ความเหลื่อมล้ำ รากหญ้า และไพร่ของฝ่าย นปช. แนวคิดที่มีถูกเหยียดขี้มาใช้ในการทำความเข้าใจกับปัญหาเหล่านี้มากที่สุดอันหนึ่ง ย่อมหนีไม่พ้นแนวคิดเรื่องวาทกรรมของฟูโกต์

ปัญหาที่คือฟูโกต์มีบุคลิกภาพซับซ้อน เขาเป็นคนเข้าใจยาก ผลงานของเขาก็เช่นเดียวกัน งานที่ได้รับการแปลเป็นภาษาไทยเอง ก็มีจำนวนน้อยมาก ยิ่งไปกว่านั้น การถอดความในหลายบทความ ยิ่งทำให้เนื้อหาที่ซับซ้อนอยู่แล้วเข้าใจยากขึ้นไปอีก ดังนั้นในบทความชิ้นนี้ เราจะพยายามทำความเข้าใจแนวคิดของฟูโกต์เบื้องต้น ในภาพรวมอย่างง่ายๆ เพื่อว่าผู้ที่สนใจจะได้ค้นคว้าในเชิงลึกด้วยตนเองต่อไป

ความจริงที่บงการมนุษย์

สถานะในทางวิชาการของฟูโกต์นั้นไม่ชัดเจน บ้างจัดให้เขาเป็นนักสังคมวิทยา บ้างก็ว่าเขาเป็นนักประวัติศาสตร์ทั้งที่ตัวเขาเองปฏิเสธ บ้างก็จัดให้เขาเข้าพวกอยู่กับนักปรัชญา แต่ไม่ว่าจะจัดเขาไว้ในพวกไหน ผลงานสำคัญส่วนหนึ่งแสดงให้เห็นว่า แนวคิดของเขาอยู่ในขอบข่ายของศาสตร์ด้าน“ญาณวิทยา”(epistemology) ซึ่งเป็นวิชาที่



ศึกษาเกี่ยวกับบ่อเกิดและธรรมชาติของความรู้ว่าเห็นได้ชัด

ความตั้งใจของฟูโกต์คือ การสืบเสาะให้ได้ว่า อะไรคือกระบวนการขั้นตอนที่สร้างความรู้ขึ้นมา และแพร่ขยายความรู้นั้นออกไป โดยมีเป้าหมายอยู่ที่การค้นให้พบ “กระบวนการสร้างวาทกรรม” (discursive formation) ซึ่งก็คือการลำดับแนวคิด และแยกแยะกฎเกณฑ์ต่างๆ อันส่งผลให้เกิดวาทกรรมขึ้นมา ซึ่งวาทกรรมนี้เองได้นิยามระบบความจริงในเรื่องนั้นๆ ขึ้นสำหรับฟูโกต์แล้ว ความจริง ไม่ใช่การค้นพบ แต่ถูกผลิตขึ้นอย่างเป็นกระบวนการในประวัติศาสตร์

ในงานเขียนหลักชิ้นแรกของฟูโกต์ “Madness and Civilization: A History of Insanity in the Age of Reason” (1961) ฟูโกต์ได้อธิบายถึงรอยแยกทางประวัติศาสตร์ยุโรป อันเป็นผลจากยุคแห่งการรู้แจ้ง (the Enlightenment) ซึ่งทำให้เกิดการปฏิวัติทางวิทยาศาสตร์ และระบบคิดแบบ

มีเหตุผลของวิทยาศาสตร์นี้เองที่ได้โค่นล้มระบบระเบียบแบบคลาสสิกเกี่ยวกับการเมืองการปกครองที่อยู่บนพื้นฐานอำนาจศักดินายและสิทธิต่างๆ ลง จากนั้นสถาปนาระบบใหม่ขึ้นแทนที่ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับอำนาจ

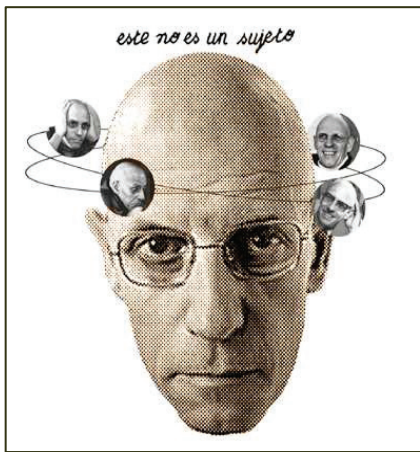
อำนาจดังกล่าว ดำเนินการโดยผ่านกลไกของระเบียบวินัย และการกำหนดเงื่อนไขที่เป็นบรรทัดฐานสำหรับพฤติกรรมของมนุษย์ ทั้งในห้องเรียน ชุมชน ที่ทำงาน ศาล โรงพยาบาล หรือกระทั่งในคุก วิทยาศาสตร์ได้สร้างมาตรฐานเกี่ยวกับ “ความเป็นปกติธรรมดา” (normality) ขึ้นมา เช่น ผู้ชายปกติควรเป็นอย่างไร เด็กดีควรเป็นอย่างไร ร่างกายแข็งแรงควรเป็นอย่างไร จิตใจดีงามควรเป็นอย่างไร ภรรยาที่ดีควรเป็นอย่างไร ประชาชนที่ดีควรเป็นอย่างไร

แนวคิดที่ถูกสร้างขึ้น ถูกทำให้ชอบธรรมและกลายเป็นบรรทัดฐาน โดยผ่านการปฏิบัติของผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเช่น นักวิชาการ ครูอาจารย์ พนักงานบริษัท ข้าราชการ ผู้บริหาร ตำรวจ นักบวชและอื่นๆ รวมทั้งยังได้สร้างกระบวนการสอบสวน กระบวนการควบคุม กระบวนการรักษาเยียวยา กระบวนการศึกษา เพื่อตอกให้เสาเข็มแห่งความเป็นปกติลงลึกในจิตสำนึก และกลายเป็นกฎเกณฑ์ที่ควบคุมตัวเราโดยไม่รู้ตัว



สำนึกของความเป็นปกติเหล่านี้ ตีตนแน่นอนอยู่ในความนึกคิดที่เรามีต่อตนเอง และหากเราทำสิ่งที่ผิดไปจากแบบแผนความเป็นปกติ เราก็จะกลายเป็นมนุษย์อันแปลกแยก อาทิ เป็นผู้ชายที่เบี่ยงเบน เป็นคนที่เดินนอกกลุ่มนอกรทาง เป็นเด็กดื้อดิ่ง เป็นคนอ่อนแอ เป็นคนเหลว คนบ้า คนไม่ดี คนขวางโลก คนไม่มีเหตุผล คนเหลวไหล คนร้าย หรือกระทั่งคนซึ่งรู้สึกไม่ดีต่อตนเอง และคนที่รู้สึกกว่าตนเองไร้ค่าในที่สุด

ด้วยเหตุนี้ ร่างกายและตัวตนของเราจึงถูกแบ่งแยกด้วยศาสตร์ และกระบวนการของของศาสตร์เหล่านั้น มนุษย์กลายเป็นผู้รับการทดสอบของการศึกษา เป็นผู้อยู่ใต้บังคับของรัฐ เป็นผู้อยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมาย เป็นผู้อยู่ภายใต้การบงการของศีลธรรม ความเชื่อ ประเพณี ค่านิยม ซึ่งถูกสร้างขึ้นมากำหนดความเป็นอยู่ของพวกเราทุกคน ทั้งด้วยการบังคับ และด้วยความยินยอม ทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัว ดังนั้นมนุษย์จึงเป็น **the subject** (ผู้อยู่ใต้การบงการ) อยู่เสมอ

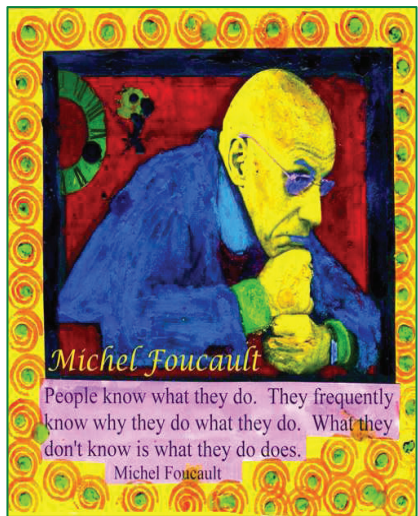


ฟูโกต์ อธิบายว่า สิ่งที่เราเรียกว่า **subject** ในที่นี้มี 2 ความหมาย ประการแรก หมายถึงการที่เราถูกควบคุม หรือต้องการพึ่งพาผู้อื่น ส่วนความหมายประการที่สอง ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น คือ **subject** หมายถึงการที่เราถูกกระบวนการปลูกฝังในจิตสำนึก ให้ผูกติดแบบแผนของความรู้ ซึ่งเราเชื่อมั่นเป็นความรู้ เป็นความจริง เป็นความถูกต้อง อันเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมา จะเป็นโดยบุคคลอื่น โดยวาทกรรม โดยประวัติศาสตร์ หรือโดยสังคมก็ตามที่

กล่าวคือ มีรูปแบบอำนาจอย่างหนึ่ง ซึ่งทำให้เรตกอยู่ภายใต้

การควบคุมของคนอื่นหรือสิ่งอื่น โดยที่เรายังรู้สึกว่ามีเสรีภาพ เราเลือกได้ เรายอมรับโดยไม่มีใครมาบังคับแข็งขืน หรือกระทั่งไม่รู้ตัวว่า ตนเองได้กลายเป็น **subject** ที่ถูกบงการไปแล้ว

ยกตัวอย่างเช่น หากมีความตั้งใจ เราสามารถศึกษาหาความรู้ในระดับอุดมศึกษาหรือสูงไปกว่านั้นได้ด้วยตนเอง ถ้าอย่างนั้นทำไมเราจึงยอมเสียค่าใช้จ่ายเพื่อเข้าเรียนในสถาบันการศึกษา ทั้งที่เราสามารถเลือกได้ ทั้งที่เรารู้สึกว่าเรามีเสรีภาพในการเลือก แต่เพราะเหตุใดเราจึงไม่ได้ตัดสินใจเรียนรู้อย่างเดียว เราอาจคิดว่าเราตัดสินใจเลือกในสิ่งที่ถูก ทว่าสิ่งที่เราคิดว่าถูกคิดว่าจริงนั้น แท้จริงแล้วก็ถูกสร้างขึ้นเป็นบรรทัดฐาน ด้วยกระบวนการสร้างวาทกรรม (discursive formation) ซึ่งเกิดขึ้น ณ จุดใดจุดหนึ่งในประวัติศาสตร์ ทำให้เรารู้สึกว่าเราต้องการปริญญา เราต้องการสถาบันที่ผ่านการยอมรับ มาให้การรับรองระดับความรู้ของเรา เพื่อคนอื่นจะได้ยอมรับความรู้ของเรา เพื่อพ่อแม่ผู้ปกครองจะได้ภาคภูมิใจ หรือจะด้วยเหตุผลอื่นๆ ไม่ว่าจะด้วยเหตุใด ทั้งหมดนั้นเองคือการที่เราได้ถูกรอบงำ ด้วยระบบการวัดคุณค่าด้วยปริญญาโดยที่เราไม่รู้ตัว



ท้ายที่สุด ฟูโกต์แบ่งความรู้เป็นสองประเภท ประเภทแรกเขาเรียกว่า **Savoir** ซึ่งหมายถึงกระบวนการความรู้ระหว่างที่มนุษย์อยู่ภายใต้กระบวนการนี้ ตัวตนของเราจะเปลี่ยนไป และทำให้ตกอยู่ภายใต้การควบคุม



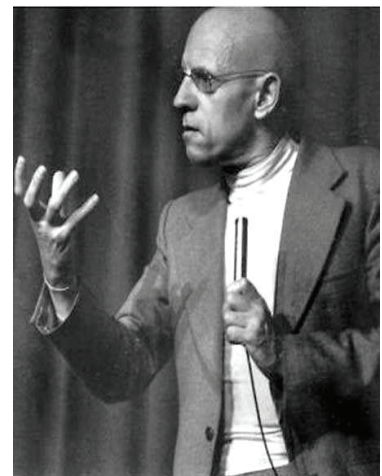
ความรู้ประเภทที่ 2 เรียกว่า *Connaissance* ซึ่งก็คือกระบวนการที่ช่วยเพิ่มพูนความเข้าใจความเป็นเหตุเป็นผลของมนุษย์ อาจใกล้เคียงกับคำว่า *ปัญญา* ในทางพุทธศาสนา อันหมายถึง ความรู้ทั่ว คือรู้ทั่วถึงเหตุถึงผล รู้อย่างชัดแจ้ง ปัญหาสำคัญของมนุษย์ก็คือ สิ่งที่กำหนดความเป็นตัวตนของมนุษย์และบงการตัวเรา คือ *Savoir* แต่ด้วยประสบการณ์อันจำกัดของเรา เรากลับไม่รู้รู้สึกตัวว่าถูกควบคุม มองไม่เห็น เข้าใจว่าความรู้แบบ *Savoir* เป็น *Connaissance* ซ้ำร้ายคือเราเชื่อและยอมรับว่าสิ่งเหล่านั้นเป็นความจริงอันเที่ยงแท้

ดังนั้นฟูโกต์จึงสรุปว่า มนุษย์ในปัจจุบัน คือขอบเขตปริณิณทลที่เป็นสากลอันหนึ่ง ซึ่งบรรจุอยู่ในกฎของการดำรงอยู่ (a law of being) และกฎนั้นก็คือประดิษฐ์กรรมของยุคแสงสว่างนั่นเอง

การต่อสู้ของวาทกรรม

หน่วยในการวิเคราะห์ที่สำคัญที่สุดของฟูโกต์คือ สิ่งที่เขาเรียกว่าวาทกรรม (discourse) คำว่าวาทกรรมของฟูโกต์ไม่ได้หมายถึงเพียงวาทะ ข้อเขียน หรือคำพูด อันก่อให้เกิดผลอย่างใดอย่างหนึ่งตามความที่เข้าใจกันทั่วไป ดังเช่นที่เราพบเห็นบ่อยครั้งในหนังสือพิมพ์ หรือข้อเขียนและบทความเชิงวิเคราะห์ หากวาทกรรมของฟูโกต์ยังกินความหมายกว้างกว่านั้น

ฟูโกต์อธิบายความหมายของคำว่าวาทกรรมของเขา ไว้ในงานชิ้นเอกชิ้นหนึ่งคือ *อำนาจของวาทกรรม* (The order of discourse, 1970) มีเนื้อหาโดยสรุปว่า วาทกรรม คือ กระบวนการในการผลิต สร้างความหมาย และเอกลักษณ์โดยภาษา รวมถึงสัญลักษณ์รูปแบบต่างๆ ที่ดำรงอยู่ในสังคม ประกอบกันเป็นความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหนึ่งๆ ซึ่งส่งผลต่อการสร้างบรรทัดฐานว่า สิ่งใดเป็นความรู้ สิ่งใดเป็นความจริง หรือสิ่งใดไม่ใช่ สิ่งที่เกิดขึ้นคือ ชุดของความรู้ กฎเกณฑ์ ข้อปฏิบัติทางสังคม สถาบันทางสังคม และปฏิบัติการทางสังคมที่ต่อเนื่องมาจากความรู้ นั้น ที่สำคัญคือ ทำให้มนุษย์เปลี่ยนแปลงการนิยามคุณค่าของตนเองไปตามชุดความรู้ที่ผลิตออกมา



วาทกรรมถูกสร้างขึ้นโดยสังคม ซึ่งอาจเกิดจากกลุ่มที่ถือครองอำนาจหรือจากกลุ่มที่ต่อต้านอำนาจก็ได้ ดังนั้นวาทกรรมจึงเป็นเทคโนโลยีทางอำนาจ ที่ถูกใช้ทั้งการเก็บกดปิดกั้น และจัดระเบียบวิถีชีวิตของคนในสังคม และในอีกด้านหนึ่งก็ถูกใช้เพื่อต่อต้านอำนาจ (Counter discourse) ต่อต้านระเบียบที่วาทกรรมหลักครอบงำอยู่

สาเหตุที่ฟูโกต์บัญญัติวาทกรรมขึ้นมาเป็นหน่วยวิเคราะห์ของเขา ก็เพราะฟูโกต์ปฏิเสธหน่วยการวิเคราะห์ และตีความแบบดั้งเดิมที่เป็นมา ไม่ว่าจะเป็นตำรา หนังสือ ผลงานของนักประพันธ์ สไตลงานเขียน ทฤษฎี กระบวนทัศน์ หรือกระทั่งวิทยาศาสตร์ นั่นเพราะฟูโกต์เชื่อว่าสิ่งเหล่านั้นล้วนเป็นผลจากการครอบงำกรอบความคิดในประวัติศาสตร์ทั้งสิ้น และที่สำคัญเขาไม่เชื่อในทฤษฎีสากล ไม่เชื่อในมหาทฤษฎี คือไม่เชื่อว่าจะมีทฤษฎี บทบัญญัติ คำอธิบาย หรือคำจำกัดความใด ที่สามารถอธิบายครอบคลุม กว้างขวางและลึกซึ้งได้ในทุกสิ่ง

ดังนั้นการมุ่งไปที่การศึกษาวาทกรรม ทำให้เราสามารถเข้าใจมิติอำนาจในจุดเล็กๆ ที่เชื่อมโยงกันอย่างซับซ้อนละเอียดอ่อน ซึ่งแปรเปลี่ยนอย่างรวดเร็วตลอดเวลา สอดคล้องกับความหลากหลาย และกระจัดกระจายของ



ความสัมพันธ์ทางอำนาจในสภาพการณ์ปัจจุบัน มากกว่าการศึกษาเชิงโครงสร้าง หรือความสัมพันธ์ทางอำนาจรวมศูนย์ แบบสองขั้ว หรือหลายขั้วอำนาจตามแนวตั้งเดิม

ด้วยเหตุนี้เอง ในการศึกษาวาทกรรมของฟูโกต์ จึงมุ่งเป้าไปที่การค้นคว้าแถลงการณ์ หรือถ้อยแถลง (statements) อย่างละเอียดลึกซึ้ง แถลงการณ์ของฟูโกต์ก็คือหลักฐานอันเป็นถ้อยคำ หรือลายลักษณ์อักษรที่ปรากฏขึ้น ในช่วงเวลาที่ผ่านมา ถ้อยแถลงจึงเปรียบเสมือนรอยนิ้วมือของวาทกรรมนั่นเอง ด้วยวิธีการศึกษาถ้อยแถลงโดยการ ค้นคว้าวาลงลึกไปจนถึงรายละเอียดอันขบถยอนี้เอง ในที่สุดแล้วเราก็จะสามารถวิเคราะห์ จนพบหลักการบางอย่างที่ส่งผล ต่อถ้อยแถลงนั้น ซึ่งฟูโกต์เรียกมันว่า “กฎเกณฑ์” จากนั้นค้นหาว่ากฎเกณฑ์ใดที่ทำให้ถ้อยแถลงนั้นเกิดขึ้น กฎเกณฑ์ใด ที่ทำให้เรากำหนดค่าถ้อยแถลงนั้นว่าเป็นจริงหรือเท็จ กฎเกณฑ์ใดที่วางระเบียบแบบแผนให้ถ้อยแถลงนั้น กระบวนการ แยกแยะถ้อยแถลง และสืบสาวจนละเอียดนี้เอง จะทำให้เราเข้าใจกระบวนการสร้างวาทกรรม ฟูโกต์เรียกกระบวนการ ศึกษาที่ว่า Genealogy อันเป็นแก่นหลักของวิธีวิทยาตามแบบฉบับของฟูโกต์ ซึ่งเราจะยังไม่กล่าวโดยละเอียด ในบทความชิ้นนี้

เมื่อวาทกรรมเกิดขึ้น และมีอำนาจในการครอบงำขึ้นมาแล้ว มันก็จะทำหน้าที่ เพื่อให้ตัววาทกรรมนั่นเองดำรง อยู่ได้ต่อไป ซึ่งจะมีลักษณะสำคัญ 3 ประการดังนี้

1. วาทกรรมใดจะขึ้นมามีอำนาจเป็นวาทกรรมหลักได้ วาทกรรมนั้นจะทำการปิดกั้น กีดกัน ห้ามปราม มิให้ วาทกรรมอื่น ซึ่งมีเอกลักษณ์และความหมายบางอย่างที่ขัดแย้งกับวาทกรรมของตนเข้ามามีส่วนร่วม เพราะวาทกรรมที่มี อำนาจ คือผู้กำหนดคุณค่าของสิ่งต่างๆ ดังนั้นตัวมันจึงมีพลังที่สามารถแบ่งแยกและปฏิเสธ (division and rejection) ชูวาทกรรมอื่นว่าถูกหรือผิดได้ เช่น การแยกคนบ้าออกจากคนดี การกั้นความปกติออกจากความผิดปกติ เป็นต้น นอกจากนั้นมันยังสามารถห้ามปราม (prohibition) ทั้งตัวมันเองและวาทกรรมอื่น มิให้พูดในบางสิ่งบางเรื่องอันไม่พึง ประสงค์ได้อีกด้วย เช่น การพูดจาเรื่องเพศระหว่างชายหญิงเพราะเป็นการกระทำบัดสี หรือการพูดจาจ้วงสถาบันเพราะ เป็นการไม่บังควร ฟูโกต์เห็นว่ากระบวนการกีดกันและห้ามปรามนี้ ทำให้วาทกรรมชุดหนึ่งมีอำนาจเพิ่มพูนขึ้น และ สามารถสถาปนาขึ้นเป็นบรรทัดฐานความรู้ที่ถูกต้อง และมีอำนาจในการแถลงความหมาย โดยกระทำผ่านสถาบันต่างๆ เช่น การศึกษา ระเบียบวินัย หรือจารีตปฏิบัติ

2. วาทกรรมกระแสหลัก จะควบคุมและจำกัดขอบเขตวาทกรรมอื่น (controlling and delimiting discourse) เพื่อธำรงรักษาสิ่งที่สร้างขึ้นให้ดำรงอยู่ และทำให้เป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้าง โดยทำการควบคุมและ จำกัดขอบเขตวาทกรรมอื่นผ่านกลไกการวิจารณ์ และกระบวนการทางวินัย เพราะผู้กำหนดคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่า ในสังคม สิ่งใดเป็นเรื่องถูกหรือผิด จริงหรือเท็จ ก็คือวาทกรรมกระแสหลัก ดังนั้นมันจึงกลายเป็นผู้มีอำนาจในการบ่งชี้ว่า วาทกรรมอื่นๆ ทั้งที่เกิดขึ้นแต่เดิมหรือเพิ่งเกิดขึ้นใหม่ เป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง รวมทั้งเป็นผู้ให้สิทธิว่า กลุ่มวาทกรรมกลุ่มใด จะมีเอกสิทธิ์ในการแถลงความหมายของสิ่งต่างๆ ได้ ดังนั้นการที่สังคมในวงกว้างจะยอมรับว่าเรา จะสามารถวิพากษ์วิจารณ์เรื่องอะไรได้หรือไม่ได้ และวิจารณ์อย่างไร ใครควรเป็นผู้พูดหรือผู้วิจารณ์ รวมทั้งวิจารณ์แล้วจะ ได้รับการเชื่อถือหรือไม่ ล้วนขึ้นกับการจำกัดขอบเขต และการควบคุมของวาทกรรมหลักที่มีอำนาจอยู่ในขณะนั้นทั้งสิ้น

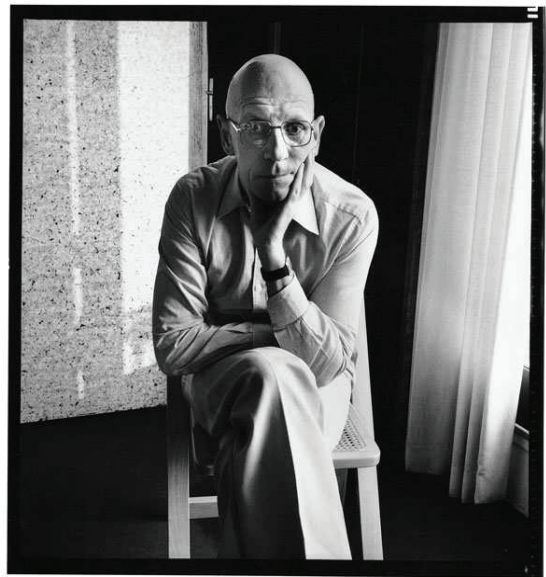


3. วาทกรรมหลัก จะสร้างความมั่นคงให้ตนเองดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างชอบธรรม และทำให้วาทกรรมดั้งเดิมลดความชอบธรรมลงไปได้ วาทกรรมที่ขึ้นมามีอำนาจจะต้องผ่านกระบวนการบางอย่าง ซึ่งอาจทำให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์น่าเชื่อถือ อันจะทำให้สังคมรู้สึกวาทกรรมนั้นชอบธรรม มีเอกสิทธิ์อันบริสุทธิ์ที่จะมีอำนาจ ซึ่งกระบวนการเหล่านั้นก็จะแตกต่างกันไปตามยุคสมัย และผู้ที่กำหนดคุณค่า หรือวิธีการนั้น ก็คือตัววาทกรรมหลักที่มีอำนาจในขณะนั้นนั่นเอง อาทิ วาทกรรมในอดีตจะต้องผ่านพิธีกรรมทางศาสนา หรือผ่านกระบวนการทางกฎหมาย ต่อมาในปัจจุบันวาทกรรมที่จะมีความชอบธรรม ต้องผ่านต้องผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถพิสูจน์ ทดลอง หรือได้รับความยอมรับในการเป็นศาสตร์ เป็นต้น ดังนั้นเมื่อวิธีการในการสร้างความชอบธรรมเปลี่ยนไปตามวาทกรรมหลักที่เกิดขึ้น วาทกรรมเดิมที่ไม่สามารถผ่านกระบวนการสร้างความชอบธรรมแบบใหม่ ก็จะหมดความชอบธรรมลงไป

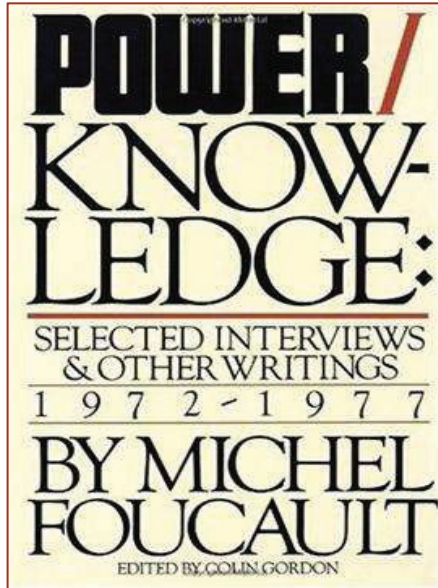
การศึกษาวาทกรรมของฟูโกต์ ไม่ได้หมายความว่าวาทกรรมหลักที่ครอบงำตัวเราอยู่เป็นสิ่งเลวร้าย หรือวาทกรรมที่ต่อต้านเป็นสิ่งถูกต้อง แต่เป็นการแสวงหาความเข้าใจในความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เพื่อให้เราเข้าใจว่าสิ่งที่ควบคุมเราอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องรัฐ เพศ ร่างกาย ตัวตน เศรษฐกิจ หรือกระทั่งความเป็นมนุษย์ของเรา ล้วนเป็นวาทกรรม และเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยอำนาจทั้งสิ้น และเพื่อให้เราเข้าใจว่าเราถูกวาทกรรมทำให้เกิดความเป็นตัวตน และบรรทัดฐานต่างๆ ในตัวเรา รวมทั้งกีดกันความคิด ความเชื่อ เอกลักษณะที่แตกต่างจากวาทกรรมหลักออกไปจากตัวเราและสังคมอย่างไร

นี่เองทำให้การศึกษาวาทกรรมตามวิธีของฟูโกต์จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะไม่เพียงประวัติศาสตร์ตะวันตก หากประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาของไทยเอง ก็ได้ผ่านความขัดแย้งทางอำนาจในหลายยุคหลายสมัย ซึ่งจะเห็นได้ชัดผ่านแว่นขยายของการศึกษาวาทกรรม กระทั่งปัจจุบันซึ่งวาทกรรมหลักทั้งที่เรารับมาจากตะวันตก อาทิ ทุนนิยม การแข่งขันเสรี การมองโลกแบบเครื่องจักร การพัฒนาแบบแยกส่วน และวาทกรรมดั้งเดิมที่ผสมผสานกับตะวันตก อาทิ ระบบอุปถัมภ์ผสมกับแนวคิดภาวะทันสมัย (Modernization Theory) หรือระบบราชการสมัยใหม่ วาทกรรมเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดการกีดกันภูมิปัญญา ความเป็นท้องถิ่น วิถีชุมชน การเกษตรดั้งเดิม และความเชื่อที่แตกต่างออกไปจากสังคม อีกทั้งยังดึงดูดทรัพยากรสู่คนกลุ่มน้อย กระทั่งส่งผลให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในสังคมเช่นปัจจุบัน

ดังนั้นการที่เราจะสามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ จึงต้องปรับมุมมองในการทำความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจเสียก่อน เพราะอำนาจในมุมมองของวาทกรรม ไม่ได้มีเพียงอำนาจจากศูนย์กลาง ไม่ได้เป็นมิติอำนาจในแนวตั้งจากบนลงล่าง จากล่างขึ้นบน ไม่ได้อยู่ในรูปแบบกฎหมาย ระเบียบแบบแผนจากรัฐเท่านั้น แต่อำนาจกระจัดกระจายอยู่ทั่วไปทุกทิศทาง โดยผ่านทางวาทกรรมต่างๆ ซึ่งแฝงอยู่ในทุกองูของสังคม เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์อันหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ในครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย ชุมชน ที่ทำงาน และอื่นๆ



ด้วยเหตุนี้เราจึงสามารถทำความเข้าใจกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจผ่านวาทกรรม ภายใต้ความสัมพันธ์ต่างๆ เหล่านี้ได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับที่เราสามารถทำความเข้าใจการครอบงำของวาทกรรมหลัก ไปสู่ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ไม่เพียงระหว่างรัฐกับสังคม แต่ยังเชื่อมโยงไปถึงจุดเล็กๆ ในสังคมเช่นชุมชนเล็กๆ หรือกระทั่งครอบครัว



อำนาจที่ไม่ใช้อำนาจ

หากมองในภาพรวมแล้ว ประเด็นหลักในงานของฟูโกต์ก็คือ การศึกษาเรื่องอำนาจ และความสัมพันธ์เชิงอำนาจ การที่เขาศึกษา ลงไปในส่วนย่อย ก็เพื่อค้นหาว่าทำไมมนุษย์ถึงถูกครอบงำ นั่นก็คือ ค้นหาว่าอำนาจอะไรที่ครอบงำมนุษย์อยู่นั่นเอง ฟูโกต์เชื่อว่าอำนาจ คือ สิ่งที่สร้างความจริงขึ้นมาในรูปแบบของความรู้ ผ่านกระบวนการวาทกรรม และความจริง ต่อมาความรู้นั้นก็เข้าครอบงำคนในสังคม ปิดกั้นความจริงหรือความรู้ชุดอื่นๆ

อำนาจในทัศนะของฟูโกต์ไม่ได้เกิดจากรัฐ หรือใครคนใดคนหนึ่งสถาปนาขึ้น แต่เกิดจากความคิดของปัจเจกชนจำนวนมาก โดยเฉพาะนักคิด นักวิชาการ นักปราชญ์ หรือผู้ที่ได้รับความเชื่อถือในสังคม จากนั้นถูกทำให้เข้มแข็งโดยสถาบันต่างๆ จนกลายเป็นความรู้

และความรู้นั้นก็กลายเป็นความจริงซึ่งเป็นบรรทัดฐานของสังคม ดังนั้นผู้ที่ผลิตความจริงก็คืออำนาจ และอำนาจก็คือสิ่งที่ครอบงำมนุษย์ให้กระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดๆ

ดังนั้นอำนาจจึงกระจุกกระจายอยู่ทุกแห่ง มีอยู่ในทุกความสัมพันธ์ และปรากฏหลากหลายรูปแบบ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก เราเชื่อฟังพ่อแม่ว่าท่านอาจไม่ได้มีร่างกายแข็งแรงกว่าเรา หรือมีอาวุธร้ายแรงใช้ข่มขู่เราได้ แต่เราเชื่อฟังพ่อแม่เพราะเราเชื่อคำสอนแต่โบราณ เชื่อหลักธรรมของศาสนา เชื่อความรัก ความกตัญญู อันเป็นบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งเกิดมาจากความของความรู้ที่ฝังแน่นโดยวาทกรรมจนกลายเป็นความจริง

อำนาจจึงไม่ได้มีอยู่เพียงในรัฐหรือในการเมือง แต่ดำรงอยู่ในส่วนย่อยต่างๆ ในสังคมอันหลากหลาย ทั้งในรูปแบบทางวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม ความโลภ ความรัก ความภักดี และอีกมากมาย

ทุกความสัมพันธ์ล้วนมีอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ความสัมพันธ์ในครอบครัว พ่อแม่ หรือพี่น้อง สามภรรยา ข้าราชการกับประชาชน หมอกับคนไข้ ครูกับศิษย์ ชาวบ้านในชุมชน ความสัมพันธ์เชิงอำนาจเหล่านี้ แตกต่างกันไปในแต่ละสังคมเช่นชาวเงินจะถูกปลูกฝังเรื่องความสัมพันธ์โดยผ่านทางลัทธิขงจื้อ หรือชาวอเมริกันเชื่อในความเป็นเสรีนิยม และความเป็นนักบุกเบิก ผลก็คือ ลูกที่ดีของชาวเงินต้องกตัญญูดูแลกิจการของครอบครัวดูแลพ่อแม่ ใครทอดทิ้งพ่อแม่ถือเป็นเรื่องอกตัญญู ขณะที่ชาวอเมริกันนิยมให้ลูกออกจากบ้าน ดูแลตัวเอง สร้างครอบครัวของตนเอง ใครโตแล้วยังอยู่กับพ่อแม่กลายเป็นเรื่องน่าอับอาย

นอกจากนั้นความสัมพันธ์ยังเปลี่ยนแปลงไปได้ตามกาลเวลา อันเป็นผลจากวาทกรรมหลักที่มีอำนาจเปลี่ยนไปจากเดิม เช่น ในอดีตความเชื่อเรื่องผีเกาะในเขตภาคเหนือ ซึ่งมักถูกใช้เป็นเครื่องมือในการขับไล่คู่อริออกจากหมู่บ้าน ปัจจุบันความเชื่อเช่นนี้หมดความสำคัญลงไป หรือกล่าวกันว่า คนเป็นหมอเมืองที่มีความสามารถในลำปางสมัยก่อน



จะมีลูกๆ เต็มเมือง นั้นเพราะหมอมีความสัมพันธ์ในลักษณะบิดาและบุตรกับผู้ป่วย เนื่องจากการรักษาโรคในสมัยนั้นเป็นเรื่องยากลำบาก ผู้ป่วยต้องใช้เวลาพักอยู่ที่บ้านหมอนานนับเดือน เมื่อรักษาหาย หมอาก็เปรียบเสมือนผู้ให้ชีวิตที่สองกับผู้ป่วย จึงได้รับการยกย่องอย่างสูง ซึ่งต่างกับความสัมพันธ์ระหว่างคนไข้กับแพทย์สมัยใหม่ในปัจจุบันอย่างสิ้นเชิง ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะในแต่ละยุคสมัย มีชุดความจริงที่ต่างกัน เกิดจากวาทกรรมที่ต่างกัน และเป็นผลจากอำนาจที่ต่างกัน

ฟูโกต์เชื่อว่า ในสังคมสมัยใหม่ วิทยาศาสตร์ที่เจริญขึ้น อันเป็นผลจากยุคแสงสว่าง (Enlightenment) ทำให้เกิดความต้องการการปกครอง หรือจัดการที่มีระบบระเบียบอย่างมีเหตุผล ผ่านการเติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไปจนแข็งแกร่งมากขึ้น และแผ่ขยายออกไปในพื้นที่ต่างๆ ด้วยกิจกรรมของรัฐอย่างมากมาย โดยมีข้ออ้างเรื่องความรู้และความเชี่ยวชาญ ซึ่งได้เปลี่ยนความสัมพันธ์ที่กระจัดกระจาย ไปสู่แบบแผนของการควบคุมครอบงำ วางระบบระเบียบต่างๆ ให้แก่สังคม คอยจับตามองหาสิ่งที่เป็นขบถไปจากความรู้หรือความจริง อันเกิดจากวาทกรรมหลักและการเหยียดหยามเพื่อให้อำนาจกลับสู่ความปกติ หรือกำจัดทิ้ง ให้เป็นไปตามความต้องการของอำนาจ

ในสังคมไทยก็เช่นกัน การเปลี่ยนแปลงสู่ความทันสมัยในช่วงรัชกาลที่ 5 ได้ทำให้โครงสร้างอำนาจที่กระจัดกระจายอยู่ถูกดึงมารวมศูนย์ ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางความคิด และความรู้สมัยใหม่ซึ่งรับมาจากตะวันตก เริ่มต้นในหมู่เจ้านาย ขุนนาง ข้าราชการ และแพร่กระจายไปยังพ่อค้าประชาชนในเวลาต่อมา ผสมผสานกับวัฒนธรรมเดิม ทำให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ เกิดบรรทัดฐานของความจริงรูปแบบใหม่ อันส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยในเวลาต่อมา

การศึกษาความสัมพันธ์เชิงอำนาจของฟูโกต์ เป็นการมุ่งไปยังจุดแห่งความขัดแย้งในประวัติศาสตร์ ซึ่งก็คือการต่อสู้กับอำนาจรูปแบบต่างๆ โดยแบ่งรูปแบบการต่อสู้เป็น 3 รูปแบบคือ

1. การต่อสู้กับการครอบงำ
2. การต่อสู้กับการกดขี่
3. การต่อสู้กับรูปแบบที่เราเลือกจะผูกติดกับระบบความคิดใดๆ

ในประวัติศาสตร์ของไทยเองก็มีการต่อสู้กันระหว่างวาทกรรมหลักและวาทกรรมโต้แย้งอยู่บ่อยครั้ง การศึกษาตามแนวทางของฟูโกต์ จะช่วยให้เราเข้าใจที่มาของอำนาจ ความสัมพันธ์ทางอำนาจ และการครอบงำในภาพแห่งความเป็นจริงมากขึ้น ซึ่งมีประเด็นความขัดแย้งจำนวนมาก ที่น่าสนใจศึกษาในวิวัฒนาการทางการเมืองไทย เช่น ความขัดแย้งระหว่างวิธีการปกครองใหม่ของกลุ่มพระเจ้าตากสิน และอุดมการณ์การปกครองแบบอยุธยาของฝ่ายรัชกาลที่ 1 ความ



ขัดแย้งด้านความเปลี่ยนแปลงในสมัยรัชกาลที่ 5 ความขัดแย้งในยุคเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475 ความขัดแย้งในเหตุการณ์ 14 ตุลา และ 6 ตุลา รวมไปถึงความขัดแย้งทางการเมืองในปัจจุบัน เป็นต้น

สิ่งที่น่าสนใจคือ อำนาจของฟุโกต์ไม่ใช่การใช้กำลังบังคับเท่านั้น แต่เป็นอำนาจที่ผ่านกระบวนการตั้งที่กล่าวมาแล้ว จนกลายเป็นความรู้ โดยเฉพาะความรู้แบบเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ดังนั้นคนส่วนมากจึงมองไม่เห็นกลไกการทำงานของมัน เพราะมันไม่ได้มาในรูปแบบของกฎหมายซึ่งบัญญัติไว้ อันที่จริงกฎหมายเป็นเพียงเครื่องมืออันเป็นผลจากบรรทัดฐานที่ถูกสร้างขึ้นจากความรู้ และโดยอำนาจเท่านั้น ดังนั้นอำนาจที่มองไม่เห็นนี้จะมาในรูปแบบของกฎเกณฑ์จารีตปฏิบัติต่างๆ ในสังคม รวมถึงคำสั่งสอนจากผู้ใหญ่ พระ ครูอาจารย์ นักวิชาการ เป็นอำนาจที่เรามองไม่เห็นว่าเป็นอำนาจ แต่คิดว่าเป็นความรู้หรือความจริง และเราก็รับเอาการควบคุมของอำนาจนั้นเข้ามาเป็นตัวเองโดยที่เราไม่รู้ตัว

แนวคิดความสัมพันธ์เชิงอำนาจของฟุโกต์ ซึ่งอธิบายว่าอำนาจไม่มีศูนย์กลาง แต่อำนาจกระจายไปตามเครือข่ายของสัมพันธ์ภาพทางอำนาจมีประโยชน์อย่างยิ่ง โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์ที่สังคมการเมืองทวีความสลับซับซ้อน ทำให้วิถีคิดกระแสหลักซึ่งละเลยการทำความเข้าใจกับความสัมพันธ์ในส่วนเล็กๆ ของสังคม ไม่สามารถตอบโจทย์ในการศึกษาได้ เพราะในเมื่ออำนาจมีลักษณะกระจาย การปฏิบัติการต่อต้านอำนาจก็ต้องอาศัยลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่แต่ละประเด็นแตกต่างกันไป เช่นเดียวกับการศึกษาปัญหาของชุมชน เราก็ต้องศึกษาในบริบทของแต่ละพื้นที่ แต่ละประเด็นเช่นกัน

ตัวอย่างเช่น ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ถ้าเราใช้แนวคิดเชิงโครงสร้าง หรือการอธิบายแบบ 2 ขั้วอำนาจ ก็อาจเข้าใจได้เพียงว่าเป็นการช่วงชิงอำนาจทางการเมืองระหว่างกลุ่มการเมือง 2 ฝ่าย ทั้งนี้ ในความเป็นจริง มีความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ซับซ้อนในแต่ละกลุ่ม ฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลพรรคประชาธิปัตย์เอง ก็ประกอบไปด้วยหลายกลุ่มหลายฝ่าย อาทิ กลุ่มนักการเมือง กลุ่มข้าราชการ กลุ่มประชาชนผู้เชิดชูสถาบันกษัตริย์ กลุ่มนักธุรกิจทหาร รวมทั้งกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย เป็นต้น และในกลุ่มต่างๆ ก็ยังมีกลุ่มย่อยลงไปอีก ซึ่งยึดโยงกันด้วยความสัมพันธ์เชิงอำนาจ และวาทกรรมที่แตกต่างกัน

ฝ่ายต่อต้านรัฐบาลก็เช่นกัน ในกลุ่ม นปช. ประกอบด้วยกลุ่มที่หลากหลาย อาทิ กลุ่มนักการเมืองและกลุ่มแกนนำหลัก ซึ่งแบ่งเป็นทั้งสายสันติวิธีและสายฮาร์ดคอร์ กลุ่มมวลชนเองยังมีความหลากหลาย ทั้งกลุ่มแกนนำย่อย กลุ่มรากหญ้าในต่างจังหวัด กลุ่มรากหญ้าในเมือง กลุ่มชนชั้นกลาง นอกจากนี้ยังมีกลุ่มก้าวหน้า หรือกลุ่มผู้นำความคิด ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ทั้งนักวิชาการ หรือสื่อมวลชน ซึ่งแต่ละกลุ่มต่างมีความต้องการ และอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน เช่นกลุ่มการเมืองซึ่งเป็นผู้นำความเคลื่อนไหวนั้น ต้องการแสวงหาอำนาจการเมือง ความเคลื่อนไหวจึงเป็นไปเพื่ออำนาจทางการเมืองเป็นสำคัญ

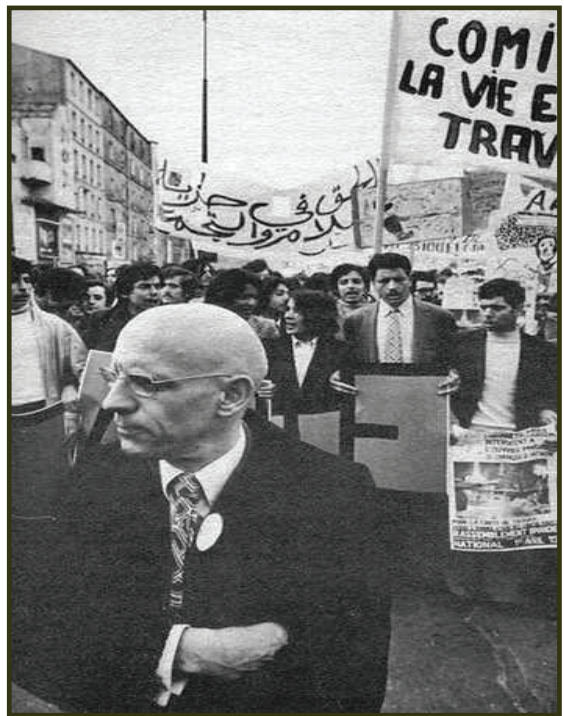
ขณะที่กลุ่มก้าวหน้าทำหน้าที่ผลิต และเผยแพร่วาทกรรมโต้แย้งวาทกรรมหลัก ซึ่งก็แบ่งเป็นหลายแนวทาง ทั้งที่เน้นประเด็นทางสังคม ประเด็นทางการเมือง กลุ่มฝ่ายซ้าย กลุ่มสังคมนิยมก้าวหน้า และกลุ่มที่โจมตีสถาบันกษัตริย์ ในแต่ละแนวทางเองก็ยังมีความคิดที่แตกต่างกัน เช่น ในกลุ่มที่โจมตีสถาบันกษัตริย์ก็แบ่งได้เป็น 2 พวก ทั้ง 2 พวกเห็นว่าแม้ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ (Constitutional monarchy) หากที่ผ่านมาพระมหากษัตริย์ทรงใช้พระราชอำนาจแทรกแซงการเมืองทั้งที่ปรากฏให้เห็น และในทางลับ ดังนั้นจึงควรควบคุมอำนาจให้ชัดเจน เพื่อให้การปกครองเป็นระบบ Constitutional monarchy ที่แท้จริง ส่วนอีกกลุ่มนั้นเห็นว่าการควบคุมอำนาจไม่สามารถกระทำได้ในทางปฏิบัติ จึงควรยกเลิกระบบกษัตริย์ไปเสีย ขณะที่กลุ่มมวลชนส่วนใหญ่ ไม่ได้มีแนวคิดต่อต้านสถาบัน หากเป็นผู้ชื่นชมในตัวอดีตนายกทักษิณ เชื่อในความสามารถในการบริหารงาน



รวมไปถึงต้องการเรียกร้องความเป็นธรรมในสังคม ด้วยความหลากหลายเหล่านี้เอง การแก้ปัญหาที่ถูกต้อง จึงต้องเริ่มต้นจากการทำความเข้าใจความสัมพันธ์เชิงอำนาจในแต่ละกลุ่ม ภายใต้บริบทและประเด็นที่แตกต่างกัน การมุ่งควบคุมปราบปรามเช่นในปัจจุบันจึงเป็นไปได้เพียงการโหมไฟให้แรงขึ้น ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ในระยะยาว อันเป็นผลจากมุมมอง ที่ปราศจากความเข้าใจมิติอันหลากหลายในความสัมพันธ์เชิงอำนาจของฝ่ายรัฐ

นอกจากนั้นเราสามารถนำแนวคิดของฟูโกต์ มาใช้ในการศึกษาความขัดแย้งอื่นด้วย เช่น การเวนคืนที่ดิน การประกาศพื้นที่ป่าสงวน การปฏิรูปที่ดิน การจัดการน้ำ ไปจนกระทั่งการตั้งคำถามถึงความขัดแย้งระหว่างรัฐกับสังคม ตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชน ไปจนถึงปัญหาในระดับชาติ เช่น ทำไมชาวบ้านต้องยอมให้มีการสร้างโรงไฟฟ้า ทำไมต้องละทิ้งหมู่บ้านให้จมน้ำเพื่อการสร้างเขื่อน ทำไมต้องย้ายออกจากป่า ทั้งที่ทำกินมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่า ทำไมจึงต้องเสียสละกักน้ำไว้ในบ้านตนเองเพื่อไม่ให้ตัวเมืองถูกน้ำท่วม ทำไมทรัพยากรจึงถูกดึงเข้าสู่เมือง ทำไมไม่มีเพียงคนส่วนน้อยที่ได้รับประโยชน์จากนโยบาย ทำไมความเหลื่อมล้ำทางสังคมจึงมีช่องว่างห่างกันมากขึ้นทุกที ทำไมเราจึงยอมรับมันโดยไม่ปริปาก ทำไมคนจำนวนมากถึงไม่รู้สึกว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องไม่ถูกต้อง

ปัจจุบันวาทกรรมหลักเองก็ถูกตั้งข้อสงสัย และถูกตอบโต้โดยวาทกรรมโต้แย้งมากขึ้นทุกทีในสังคมไทย เช่น เราตั้งเป้าหมายในการพัฒนาอุตสาหกรรมถูกต้องแล้วหรือไม่ ทำไมยิ่งอุตสาหกรรมเติบโตขึ้นเท่าไร คุณภาพชีวิตของคนงานกลับยิ่งเลวร้ายลงเท่านั้น ทำไมความมั่งคั่งถึงกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มผู้บริหารหรือนักลงทุน การลดราคาค่าจ้างแรงงานเพื่อลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำ โดยอ้างว่าเพื่อจะได้มีศักยภาพทางการแข่งขันเทียบเท่าคู่แข่ง ซึ่งถูกครอบงำโดยการแข่งขันเสรี อันเป็นผลมาจากทฤษฎีวิวัฒนาการของดาร์วิน ทำให้คนงานต้องทำงานหลายกะ เพื่อจะมีรายได้เพียงพอต่อการ



ครองชีพ คนงานมีเวลาน้อยลง มีคุณภาพชีวิตต่ำ และไร้หลักประกันในชีวิต คนงานกลายเป็นเพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งในกระบวนการผลิต ตามการครอบงำโดยแนวคิดโลกเครื่องจักรของนิเวศน์ เหล่านี้เป็นเรื่องที่ควรยอมรับหรือไม่

นอกจากนั้นการลดราคาสินค้าเกษตรไว้ เพื่อให้ชนชั้นกลางที่มีรายได้น้อย พอจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้เป็นเรื่องถูกต้องแล้วหรือ เพราะนั่นทำให้เกษตรกรประสบปัญหา เนื่องจากไม่สามารถขายผลผลิตได้ในราคาที่สอดคล้องกับต้นทุนที่สูงขึ้น และแรงงานที่เสียไป เช่นนี้เท่ากับว่าเราพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อนักอุตสาหกรรมใช้หรือไม่ เราพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มเติมเช่นไฟฟ้าเพื่อนักอุตสาหกรรม ไม่ใช่เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของคนส่วนใหญ่หรือไม่



การส่งเสริมการเกษตรก็เช่นกัน ผลจากแนวคิดการพัฒนาแบบแยกส่วน ทำให้รัฐไทยในอดีต พยายามส่งเสริมให้ปลูกพืชเชิงเดี่ยว พืชเศรษฐกิจหรือผลผลิตทางการเกษตรอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นจำนวนมาก เพื่อป้อนโรงงานอุตสาหกรรม เช่น สับปะรด ยูคาลิปตัส หรือยางพารา โดยอ้างว่าการผลิตเช่นนี้จะสร้างรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่เกษตรกร เกษตรกรจำนวนมากเจริญรอยตามการสนับสนุนของรัฐ หวังจะขายผลผลิตได้ราคาดีจำนวนมาก มีเงินทองและชีวิตที่มั่นคง โดยลืมนึกถึงปัญหาที่อาจตามมา เช่น ยูคาลิปตัสหรือยางพาราล้วนต้องใช้เวลาในการเติบโตทั้งสิ้น ช่วงเวลา ก่อนจะถึงการเก็บเกี่ยวนั้น เกษตรกรจะดำรงชีวิตอยู่เช่นไร ต้องกู้หนี้ยืมสินเท่าไร เพื่อเป็นต้นทุนในการผลิต และเป็นค่าใช้จ่ายในช่วงหลายปีนั้น หากผลผลิตทางการเกษตรชนิดนั้นราคาตกต่ำ อันเป็นผลจากการที่รัฐส่งเสริมให้ผลิตเป็นจำนวนมากจะอย่างไร

ปัญหาจากการพัฒนาดังที่กล่าวมา เป็นเพียงตัวอย่างแบบผิวเผินของการพัฒนาภายใต้กรอบวาทกรรมหลัก ที่ควบคุมสังคมโลกและสังคมไทยอยู่เท่านั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้อำนาจกระจายตัว และทวีความเข้มข้น โดยโยงใยเป็นแนวระนาบในกลุ่มวาทกรรมโต้แย้งมากขึ้นทุกขณะ เช่น การเกษตรอินทรีย์ การเกษตรผสมผสาน การพัฒนาอุตสาหกรรมโดยคำนึงถึงทางเลือกของชุมชน อุตสาหกรรมเพื่อคุณภาพชีวิต การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น การพึ่งตนเอง ธุรกิจส่วนรวม ทุนนิยมสร้างสรรค์ หรือการที่ชุมชนอยู่ร่วมกับป่า เป็นต้น ซึ่งหากรัฐยังไม่พยายามทำความเข้าใจในความหลากหลายของอำนาจที่เกิดขึ้น ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการบริหาร การพัฒนา และเสถียรภาพของรัฐในที่สุด

อย่างไรก็ดี บทความนี้เป็นเพียงการพยายามทำความเข้าใจแนวคิดเบื้องต้นของฟูโกต์ ซึ่งหากจะนำไปใช้ในการศึกษาจริง มีความจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับแนวคิดของฟูโกต์อย่างลึกซึ้งซึ่งมากกว่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิธีวิทยา อันพิเศษเฉพาะของฟูโกต์ นอกจากนั้นยังมีแนวคิดสำคัญอีกหลายประการที่ยังไม่ได้กล่าวถึง เช่น เรื่องดวงตาแห่งอำนาจ (The Eye of Power) และเรื่องการปกครองชีวิตและจิตใจ (Governmentalization) ซึ่งเป็นคำผสมระหว่าง Govern (ปกครอง) กับ Mental (จิตใจ) หรือที่บางท่านบัญญัติศัพท์ว่า การปกครองแบบชีวญาณ หมายถึง การใช้อำนาจปกครองที่ลึกลงไปถึงระดับจิตใจ ซึ่งต่างก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์ในการทำความเข้าใจสังคมและการเมืองไทยเป็นอย่างยิ่ง

บรรณานุกรม

- Foucault, Michel. (1999). *Religion and culture* : Michel Foucault. Routledge. [n.p].
- _____. (1990). *The History of Sexuality An Introduction*. London : Penguin Books.
- _____. (1980). *Power/knowledge : selected interviews and other writings 1972-1977*. New York : Pantheon Books.
- _____. (1977). *Discipline and Punish : The Birth of the Prison*. New York : Vintage Books.
- _____. (1964). *Madness and Civilization : A History of Insanity in the Age of Reason*” (1961). France : Pantheon Books.
- Macey, David. (1993). *The Lives of Michel Foucault*. London : Hutchinson
- Rabinow, Paul (editor). (1991). *The Foucault Reader : An introduction to Foucault's thought*. London : Penguin.

ความเชื่อที่ควรปฏิบัติในวรรณกรรมคำสอนลาว : กรณีศึกษาชุมชนธาตุหลวงเวียงจันทน์
แขวงคำแพงพระนครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
BELIEF IN LOA DIDACTIC LITERATURE : A CASE SYUDY OF THAT LUANG
VINTIANE COMMUNITY, KAMPANG NAKORN VIENTIANE DISTRICT, LAO
PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC

อรทัย สุทธิ¹
Orathai Sutthi

บทคัดย่อ

ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อที่ควรปฏิบัติในวรรณกรรมคำสอนลาว ในแง่มุมของความสัมพันธ์กับบริบทชุมชนธาตุหลวงเวียงจันทน์ แขวงคำแพงพระนครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเพื่อศึกษาความเชื่อที่ยังปรากฏอยู่ในวรรณกรรมคำสอนลาว ตลอดจนกลวิธีการสอน การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การศึกษาวรรณกรรมคำสอนลาว จำนวน 14 เรื่อง

ผลการศึกษาพบว่า มีความเชื่อที่ควรปฏิบัติทั้งหมด จำนวน 303 ความเชื่อ แต่มีความเชื่อที่คนในชุมชนธาตุหลวง ยังคงประพฤติและปฏิบัติจริง จำนวน 211 ความเชื่อ ทั้งนี้ผู้ประพฤติและปฏิบัติ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่มตามบทบาทหน้าที่ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่ใช้วรรณกรรมคำสอนในการอบรมสั่งสอนขัดเกลาคนในสังคม ได้แก่ พระ หมอสูตร ครูอาจารย์ คนเฒ่าคนแก่ในครอบครัว ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อแม่ และกลุ่มที่ 2 คือกลุ่มผู้ประพฤติและปฏิบัติตามวรรณกรรมคำสอน ได้แก่ เด็ก วัยรุ่น คนหนุ่มสาวในวัยทำงาน สตรีมีครรภ์ ฆราวาส และคนเฒ่าคนแก่ กลุ่มผู้ประพฤติและปฏิบัติตามความเชื่อที่ปรากฏในวรรณกรรมคำสอน สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามช่วงอายุ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ที่มีช่วงอายุ 40 ปีขึ้นไป เป็นกลุ่มที่ปฏิบัติตามความเชื่อในวรรณกรรมคำสอนอย่างเคร่งครัด กลุ่มที่ 2 ผู้ที่มีช่วงอายุ 20 - 40 ปี เป็นกลุ่มที่ปฏิบัติตามความเชื่อในวรรณกรรมคำสอนแต่ไม่เคร่งครัดเท่ากับกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 3 ผู้ที่มีช่วงอายุ 6 - 19 ปี เป็นกลุ่มที่ปฏิบัติตามความเชื่อที่ปรากฏในวรรณกรรมคำสอนน้อย ทั้งนี้วิธีการสอนที่ปรากฏในวรรณกรรมคำสอนทั้ง 14 เรื่อง แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ สอนให้คนประพฤติปฏิบัติตามโดยตรง และสอนให้งดเว้นจากการประพฤติและปฏิบัติ โดยสอนว่าหากปฏิบัติในสิ่งที่ควรงดเว้นจะได้รับผลกระทบอย่างไร ทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความเกรงกลัว และไม่กล้าฝ่าฝืนคำสอนที่ตกทอดจากรุ่นสู่รุ่น ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยทราบว่าคนลาวมีอัตลักษณ์ที่มีลักษณะเฉพาะในด้านวิถีชาวบ้านที่พึงประพฤติและปฏิบัติ รวมถึงจารีตประเพณีต่างๆ ที่คนลาวต่างปฏิบัติตามคำสั่งสอนอย่างเคร่งครัด ที่ทำให้ผู้วิจัยเกิดความเข้าใจและรับรู้ ว่า กลุ่มชาติพันธุ์ลาวมีความโดดเด่นในเรื่องการเคารพและเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้หลักผู้ใหญ่ในสังคมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาช้านาน ทำให้คนในสังคมลาวอยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นเป็นสุขมาถึงทุกวันนี้

คำสำคัญ : ความเชื่อ, วรรณกรรมลาว

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม



Abstract

Objectives of this study were 1) studying beliefs in Lao literature involving That Luang Vientiane Community, Kampaeng Nakorn Vientiane district, Lao People's Democratic Republic 2) beliefs existed in Lao literature and teaching methods. This study was documentary research from 14 titles.

The result found that there were 303 beliefs and 211 beliefs of those were taken to perform until now. Performer of beliefs following role – duty was 2 categories that was 1) person who used beliefs for instruction such as monk, doctor, teacher, old people in family 2) person who performed following instruction such as children, teenager, working age, pregnant woman, layman, and old people. The second group had 3 sub-groups. 1) 40 years old or over group was a strictly performing group 2) 20-40 years old group was a fairly strictly performing group 3) 6-19 years old group was a less performing group.

Teaching methods appeared of 14 titles divided into 2 types that was 1) to perform and 2) not to perform and telling the effects of perform that was not followed those beliefs. This method made people fear and no resist. This study showed that Lao people had identity about folkways and customs to perform strictly. Identity of Lao people was outstanding at respecting and obeying old people that made them lived happily for a long time.

Keyword : Beliefs, Laos Literature

บทนำ

วรรณกรรมเป็นงานเขียนที่มีความสำคัญต่อสังคม ไม่ว่าในสังคมใดล้วนมีการสร้างวรรณกรรมขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคม การผลิตงานวรรณกรรมออกสู่สายตาสาธารณชน ผู้รังสรรค์งานวรรณกรรมจะต้องมีความสามารถทางภาษาเป็นอย่างดี และใช้ภาษาได้อย่างสละสลวย เพื่อที่จะผลิตงานเขียนที่มีวรรณศิลป์ออกมา รับประทาน เพราะวรรณกรรมคืองานศิลป์ที่ช่วยขัดเกลาจิตใจ และตอบสนองความต้องการด้านต่างๆ ของผู้เสพได้ตามแรงปรารถนา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประเภทของวรรณกรรม เพราะวรรณกรรมมีหลายประเภท และแต่ละประเภทก็มีเนื้อหาแตกต่างกันตามแต่ผู้รังสรรค์จะนำเสนอ

วรรณกรรมลาว เป็นงานเขียนอีกประเภทหนึ่งที่มีเสน่ห์และมีความน่าสนใจ ทั้งยังเป็นงานเขียนที่มีมาตั้งแต่โบราณ วรรณกรรมลาวที่รู้จักกันดีในแวดวงวรรณกรรมไทยมีอยู่หลายเรื่อง ซึ่งเนื้อหาโดยมากมักจะเป็นตำนานเรื่องของ วีรบุรุษ นิทานสอนใจหรือคติธรรม เช่น อินทนิยานสอนลูก ปุ่สอนหลาน ย่าสอนหลาน เสียวสวาด สิ้นไซ ทำวคำสอน ฯลฯ ซึ่งวรรณกรรมคำสอนลาวเหล่านี้ล้วนแล้วแต่มีเนื้อหาที่แฝงความเชื่อ ข้อคิด คติธรรม พร้อมทั้งทำให้ผู้อ่านเข้าใจสภาพสังคม วัฒนธรรม และประเพณีของชาวลาว “วรรณกรรมคำสอนลาว” จึงจัดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาวลาวที่เป็น

เสมือนกระจกเงาส่องสะท้อนภาพชีวิตของคนในสังคม ที่ฉายภาพความเป็นอยู่ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมและประเพณี ตามบริบทสังคมของชนชาติลาว

ความเชื่อต่างๆ ที่ปรากฏในวรรณกรรมคำสอนลาว ถือเป็นมรดกทางปัญญา เป็นมรดกทางภาษาและวัฒนธรรม ที่สำคัญที่คนลาวยึดถือและปฏิบัติมาช้านาน แต่มีเพียงคนกลุ่มน้อยที่รับรู้วิถีปฏิบัติของคนลาว เนื่องจากมีผู้สนใจศึกษาความเชื่อในวรรณกรรมคำสอนลาวไม่มากนัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวรรณกรรมคำสอนลาวในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการกำหนดบรรทัดฐานทางสังคม โดยผู้วิจัยได้ศึกษาความเชื่อจากวรรณกรรมคำสอนลาวที่ควรปฏิบัติ ทั้งสิ้น จำนวน 14 เรื่อง ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกชุมชนชาตูลวงเวียงจันทน์ แขวงคำแพงพระนครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นพื้นที่ศึกษา เนื่องจากเป็นชุมชนเก่าแก่และอยู่บริเวณองค์ชาตูลวงเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ต่อบอวลไปด้วยมรดกทางวัฒนธรรมและความเชื่อต่างๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเชื่อที่ควรปฏิบัติในวรรณกรรมคำสอนลาวในแงุ่มของความสัมพันธ์กับบริบทชุมชนชาตูลวงเวียงจันทน์ แขวงคำแพงพระนครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อศึกษาว่ามีความเชื่อใดบ้างที่ยังปรากฏอยู่ในวรรณกรรมคำสอนลาว และมีกลวิธีการสอนอย่างไรในสังคมลาวปัจจุบัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วรรณกรรมคำสอนลาว หมายถึง งานประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ที่แต่งขึ้นเพื่อใช้ในการอบรมสั่งสอนชาวลาว และใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติแก่คนในสังคมลาว
2. ความเชื่อ หมายถึง สิ่งที่ประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมา จากวรรณกรรมคำสอนทั้ง 14 เรื่อง ดังนี้ 1. กาย์ปุสอนหลาน 2. กาย์หลานสอนปุ 3. อินทียนสอนลูก 4. ย่าสอนหลาน 5. หลานสอนย่า 6. ท้าวคำสอน 7. ยอดคำสอน 8. โบราณ 9. ฮีตพ่อคองแม่ 10. ฮีตผัวคองเมีย 11. ฮีตเข้าคองเขย 12. นางตันโต 13. เสียวสวาด 14. สิ้นไซ 15. มหาชาติ
3. อัตลักษณ์ หมายถึง ลักษณะเฉพาะในด้านวิถีชาวบ้าน วิถีปฏิบัติ จารีต และกฎหมาย ที่ทำให้เกิดความเข้าใจและรับรู้ว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลาว

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยทางคติชนวิทยา โดยเลือกแนวคิดทฤษฎีต่างๆ เพื่อเป็นกรอบ และทิศทางการศึกษาข้อมูล ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ทฤษฎีอัตลักษณ์ (Identity)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ ของ ริชาร์ด เจนกินส์ (Richard Jenkins. 1996) กล่าวโดยสรุปได้ว่า อัตลักษณ์ คือ ความเข้าใจและการรับรู้ในความเป็นตัวเองว่าเราคือใคร และคนอื่นคือใคร อัตลักษณ์ไม่จำเป็นต้องมีหนึ่งเดียว แต่อาจมีหลายอัตลักษณ์ที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นตัวเราพวกเรา อัตลักษณ์ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นโดยสังคม (Social Construct) และมีลักษณะของความเป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลา การสร้างอัตลักษณ์มีกระบวนการสร้างที่สืบทอดทางสังคม แต่ก็ขึ้นอยู่กับบริบทและความสัมพันธ์ของคนในสังคมเดียวกัน



และความสัมพันธ์ของคนในสังคมกับคนกลุ่มอื่น ทั้งนี้ ริชาร์ด เจนกินส์ แบ่งอัตลักษณ์ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ อัตลักษณ์ระดับปัจเจก และอัตลักษณ์ระดับร่วมของกลุ่ม ทั้งนี้การสร้างอัตลักษณ์ร่วมของสมาชิกในกลุ่มต้องอยู่ในสังคมและบนพื้นฐานเดียวกัน

2. ทฤษฎีบทบาทหน้าที่นิยม

ทฤษฎีบทบาทหน้าที่นิยม เป็นทฤษฎีสำคัญทฤษฎีหนึ่งในการศึกษาคติชน การใช้ทฤษฎีบทบาทหน้าที่ของคติชนนั้นได้รับการยอมรับอย่างมาก ทฤษฎีนี้ได้จำแนกบทบาทหน้าที่ของคติชน ไว้ในบทความของ William Bascom เรื่อง “Four Functions of Folklore” ว่ามี 4 ประการด้วยกัน คือ (ศิริพร ฐิตะฐาน. 2537)

- 1) คติชนเป็นทางออกสำหรับความขัดแย้งและกฎเกณฑ์ทางสังคม
- 2) คติชนกับการให้การศึกษาอบรมระเบียบของสังคม
- 3) คติชนกับการถ่ายทอดความเชื่อและพิธีกรรม
- 4) คติชนกับการสร้างเอกลักษณ์และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ศิริพร ฐิตะฐาน (2548) นักคติชนวิทยาของไทยได้นำแนวคิดของ William Bascom มาปรับปรุงและประยุกต์เป็นกรอบในการอธิบายบทบาทหน้าที่ของคติชนในการวิจัยหลายเรื่อง และได้เสนอว่าควรพิจารณาบทบาทหน้าที่ของคติชนเป็น 3 ประการ คือ

- 1) บทบาทคติชนในการอธิบายกำเนิดและอัตลักษณ์ของกลุ่มชนและพิธีกรรม
- 2) บทบาทคติชนในการให้การศึกษา อบรมระเบียบสังคม และรักษามาตรฐานพฤติกรรมทางสังคม
- 3) บทบาทคติชนในการเป็นทางออกให้กับความคับข้องใจของบุคคลอันเกิดจากกฎเกณฑ์ทางสังคม

3. ทฤษฎีโครงสร้างทางวัฒนธรรม (Structuralism)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างทางวัฒนธรรมของ คล็อด เลวี สเตาส์ (Claude Levi-Strauss. 1969) ซึ่งเป็นการศึกษาความคิดของคนในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีอัตลักษณ์เป็นของตนเอง ทั้งนี้ คล็อด เลวี สเตาส์ มีความเชื่อว่ามนุษย์มีระบบคิดแบบอัตโนมัติ และเป็นเหตุเป็นผลในรูปตรรกศาสตร์ ส่งผลให้ความคิดของมนุษย์มีความเป็นรูปธรรมได้โดยอาศัยความเชื่อ ความศักดิ์สิทธิ์ และความขลัง ภาษา ศาสนา และระบบสัญลักษณ์ต่างๆ ที่สามารถอธิบายได้โดยส่งเสริม สนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยที่กระบวนการคิดเป็นศาสตร์ที่มีตรรกะที่ซับซ้อนเป็นผลสืบเนื่องจากสติปัญญาของมนุษย์ และมีความเป็นสากลไม่ว่าจะอยู่ที่ใดก็ตาม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภูมิจิต เรืองเดช (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์วรรณกรรมคำสอนของไทย กัมพูชา และลาว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติ ความเป็นมา และองค์ประกอบ เพื่อวิเคราะห์คุณค่าและความสำคัญ และศึกษาเปรียบเทียบอัตลักษณ์ความสัมพันธ์และการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมของวรรณกรรมคำสอนไทย กัมพูชา และลาว ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมคำสอนของไทย กัมพูชา และลาว มีรากฐานที่มาจากความเชื่อถือศรัทธาในพระพุทธศาสนาแบบเถรวาท ที่นำมาจากต้นเค้าคำสอนเดียวกัน คือ จากพระไตรปิฎก ต้นแบบในลัทธิลังกาวงศ์ มีหลักคำสอนที่เป็นแกนกลางคือ หลักพุทธธรรมเดียวกัน โดยบทร้อยกรองที่ใช้แต่งวรรณกรรมคำสอนของไทยและกัมพูชาเหมือนกันแต่มีชื่อเรียกแตกต่างกัน ส่วนของลาวใช้บทร้อยกรองแตกต่างกับไทยและกัมพูชา กลวิธีทางวรรณศิลป์ในวรรณกรรมคำสอนของไทย กัมพูชา และลาวใช้ในลักษณะใกล้เคียงกัน ส่วนวนค้ำจะเลือกใช้คำที่ง่ายตรงไปตรงมา เพื่อให้ผู้อ่านผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย

บัวพอน มาลัยคำ (2544) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมคำสอนสตรีของไทยและลาว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมคำสอนสตรีของไทยและลาวในด้านที่มาและลักษณะการแต่ง เนื้อหา คำสอน กลวิธี การสอนและภาพสะท้อนทางคติชนที่ปรากฏในวรรณกรรมคำสอน ผลการศึกษาพบว่า ด้านที่มาและลักษณะการแต่งทั้งของไทยและลาว ส่วนใหญ่ไม่ทราบชื่อผู้แต่ง ด้านสมัยที่แต่ง ของไทยอยู่ในสมัยรัตนโกสินทร์ ช่วงรัชกาลที่ 3 ถึงช่วงหลังรัชกาลที่ 5 ส่วนลาวนั้นแต่งในช่วงพุทธศตวรรษที่ 22 สมัยอาณาจักรลาวล้านช้างรุ่งเรือง ทั้งนี้ผู้แต่งวรรณกรรมคำสอนสตรีของไทยและลาวล้วนมุ่งสอนสตรีสาวและสตรีที่แต่งงานแล้วในระดับชาวบ้านเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีการสอนสตรีผู้สูงศักดิ์ด้วยในวรรณกรรมคำสอนสตรีของไทย ด้านที่มาของเนื้อหาคำสอนนั้นทั้งวรรณกรรมคำสอนสตรีของไทยและลาวได้รับอิทธิพลจากแนวคิดที่เป็นค่านิยมหรืออุดมคติของสังคมเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะการแต่งเป็นร้อยกรองทั้งของไทยและลาว ในส่วนเนื้อหาสามารถจัดกลุ่มเนื้อหาที่เหมือนกันได้ 3 กลุ่ม คือ 1. ด้านบุคลิกภาพและการแสดงออก 2. ด้านจิตใจ ความคิดและการตัดสินใจ และ 3. ด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ แนวคิดสำคัญของวรรณกรรมคำสอนสตรีของทั้ง 2 ชาติคือ สตรีสาวและสตรีผู้ครองเรือนมีภาพลักษณ์ที่เด่นชัดคือต้องเป็นสตรีที่มีความงาม สุขภาพเรียบร้อย ทั้งกาย วาจา และใจ มีคุณสมบัติของการเป็นแม่บ้านแม่เรือน และสตรีครองเรือนต้องมีคุณสมบัติในการผูกใจสามี ด้านกลวิธีการสอนมีความเหมือนกัน คือการผูกเรื่องใช้ตัวละครเป็นผู้สอน และใช้ผู้แต่งเป็นผู้สอน โดยมีวิธีการสอนเนื้อหาทั้งการสอนโดยตรงและการสอนโดยอ้อมด้วยการเปรียบเทียบ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาเอกสาร

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย ตำรา หนังสือ สิ่งพิมพ์และข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ความเชื่อ วรรณกรรมคำสอนลาว ประเพณี และพิธีกรรม ของชาวลาว

2. การชี้แจงวัตถุประสงค์ในวิจัย

ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อดำเนินการขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่ศึกษาในชุมชนธาตุหลวงเวียงจันทน์ แขวงคำแพงพระนครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางในการศึกษา รวมถึงการประสานเพื่อขอรับข้อมูลต่างๆ และการสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

3. การสำรวจข้อมูลพื้นที่

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลพื้นที่ ได้แก่ ชุมชนธาตุหลวงเวียงจันทน์ แขวงคำแพงพระนครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4. การจัดเก็บข้อมูลจากเอกสารแล้วลงเก็บข้อมูลภาคสนาม

ผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูลจากเอกสาร แล้วลงเก็บข้อมูลภาคสนามที่ชุมชนธาตุหลวงเวียงจันทน์ แขวงคำแพงพระนครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นภาษาลาว ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นวรรณกรรมคำสอน ความเชื่อ ข้อห้าม โดยผู้วิจัยจะลงพื้นที่เพื่อสร้างความเข้าใจและหาแนวทางในการทำงาน เพื่อศึกษาเรียนรู้ สร้างความคุ้นเคย การสร้างความเข้าใจและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานในบริบทของพื้นที่ศึกษา รวมถึงการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและการค้นหาผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ



5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้วรรณกรรมคำสอนลาว และผู้ปฏิบัติตามวรรณกรรมคำสอนลาว โดยจะสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในพื้นที่ศึกษา ในชุมชนธาตุหลวงเวียงจันทน์ แขวงคำแพงพระนครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ ข้อมูล ประมวลผลข้อมูล และสรุปผลข้อมูล

สำหรับกลุ่มเป้าหมายและผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มผู้ที่นำวรรณกรรมคำสอนมาใช้สอน ได้แก่ ผู้เฒ่าผู้แก่ ครู อาจารย์ พระ หมอสูตร

กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่ได้รับการสั่งสอนให้ประพฤติปฏิบัติตามคำสอน ได้แก่ เด็ก วัยรุ่น วัยทำงานเพศหญิง วัยทำงานเพศชาย สตรีมีครรภ์ และคนชรา

6. สังเคราะห์ข้อมูลและจัดทำข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาในครั้งนี้ใช้การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Study) โดยการคัดเลือกวรรณกรรมคำสอนลาว ที่เป็นวรรณกรรมคำสอนรุ่นเก่า แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับว่าเป็นแบบฉบับของวรรณกรรมคำสอน และเป็นวรรณกรรม คำสอนที่มีแนวคิดหรือความเชื่อที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน จำนวน 14 เรื่อง ดังนี้

- | | | |
|-------------------|-------------------|-------------------|
| 1. กาศ์ปูลสอนหลาน | 2. กาศ์หลานสอนปู่ | 3. อินทียนสอนลูก |
| 4. ย่าสอนหลาน | 5. หลานสอนย่า | 6. ท้าวคำสอน |
| 7. ยอดคำสอนโบราณ | 8. ฮีตพ่อคองแม่ | 9. ฮีตฝั้วคองเมีย |
| 10. ฮีตเข้าคองเขย | 11. นางตันไต่ | 12. เสี่ยวสวาด |
| 13. สิ้นไซ | 14. มหาชาติ | |

ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่ามีความเชื่อที่ควรปฏิบัติทั้งหมด 303 ความเชื่อ แต่มีความเชื่อที่คนในชุมชนธาตุหลวง เวียงจันทน์ แขวงคำแพงพระนครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยังคงประพฤติและปฏิบัติ จำนวน 211 ความเชื่อ โดยผู้ประพฤติและปฏิบัติ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ทำหน้าที่สอน โดยใช้วรรณกรรมคำสอน ในการสอน และกลุ่มที่เป็นผู้ประพฤติและปฏิบัติตามวรรณกรรมคำสอน ทั้งนี้วิธีการสอนแบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ สอนให้คนประพฤติปฏิบัติตามโดยตรง และสอนให้จดจำจากการประพฤติและปฏิบัติ

ตัวอย่าง : ความเชื่อที่วัยรุ่นควรปฏิบัติในวรรณกรรมคำสอนลาว

ลูกม่าถ้าขนยังไม่ยาวปกหน้า	อย่าได้เอาไปฝีกซี่
ขนบ่ทันปกหน้า	อย่าได้แหมทุนแล่น
ลูกไก่อ้าอายุยังน้อย	อย่าขันทำตัวที่มีอายุมากกว่า
ปีกบ่ทันหุ้มกัน	อย่าทำแต่ลิซัน
ควายที่เขายังไม่ยาวโค้ง	อย่าแก่งหัวขวิด
เขาไปไซงเพียงด้าม	อย่าแล้วหัวแก่ง

วัวที่ยังไม่หนุ่มเต็มที
ทางไปลากก็บ่น้อย

อย่าไปมีเพศสัมพันธ์กับวัวตัวเมีย
อย่าป้อนแม่แข็ง

(อินทียานสอนลูก)

จากวรรณกรรมคำสอนลาวเรื่องอินทียานสอนลูกมีความเชื่อว่า : อย่าชิงสุกก่อนห่าม โดยเอาธรรมชาติของสัตว์
ต่างๆ ได้แก่ ลูกม้า ลูกไก่ ควาย และวัว ซึ่งใช้การสอนด้วยการเปรียบเทียบ

ตัวอย่าง : ความเชื่อของผู้ชายในการเลือกภรรยา

หญิงใดปานจับกำ
ไผ่ผู้ได้กล่าวตำนาน

กกขาคูหลาก
โอมได้โชคมัน แท้แล้ว

(ท้าวคำสอน)

จากวรรณกรรมคำสอนลาวเรื่องท้าวคำสอนมีความเชื่อว่า : หากชายใดที่ได้หญิงที่มีปานดำที่ต้นขาเป็นภรรยา
จะโชคดี มีความสุข มีทรัพย์สมบัติ

ตัวอย่าง : ความเชื่อของผู้ชายในการเลือกภรรยา

หญิงใดทำการสร้าง
ก็บ่เค็มบ่จืดแท้
หญิงนั้นบุญมากล้น
แม้ว่าคำปานกา

คร้วกีนก้อยลาบ
พอด้ามแซบนิ้ว
ยศโยคนางขุน
ก็หากควรเอาซ้อ

(ท้าวคำสอน)

จากวรรณกรรมคำสอนเรื่องท้าวคำสอนมีความเชื่อว่า : หญิงใดที่ทำอาหารอร่อยพอดิ ไม่เค็ม ไม่จืด ถือว่าเป็น
หญิงมีบุญวาสนา แม้จะคำซี้เหร่ก็ควรเลือกมาเป็นภรรยา

ตัวอย่าง : ความเชื่อเรื่องการดูแลเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกัน

หลานสี่ชายจื้อจำเอาไว้
เจ้านอนลุ่มให้เหลียวเบ็งเทิง

เจ้านอนสูงให้เหลียวเบ็งลุ่ม
อยู่เทิงไปปีเดือนมันส้วย

(กาพย์ปู่สอนหลาน)

จากวรรณกรรมคำสอนเรื่องกาพย์ปู่สอนหลานมีความเชื่อว่า : เป็นผู้ใหญ่อุปถัมภ์ให้เอื้อเฟื้อและดูแลผู้ที่มีอายุ
น้อยกว่า ทั้งนี้ผู้ที่มีอายุน้อยควรเคารพนับถือผู้ที่มีอาวุโสกว่า และประพฤติตนตามแบบอย่างผู้อาวุโส



ตัวอย่าง : ความเชื่อว่าคนแก่ควรประพฤติปฏิบัติตามฮีตคอง 10 ประการ

ถ้าไม่ประกอบคองวัดลิตปะกาน	เฮาหลานบ่ย่าน
ถ้ามันซี้ค่านคองพระกะลัด	บ่บ่ระบัดฮิตบ้านคองเมือง
ดูหลานแค้นเคื่องเอาค่าไปเว้า	เว้าต่อคำใดบ่ปากบ่จา
บ่เว้าบ่ว่ามีคำ โทดกำ อ่างแต่โทสา	จัดหาสุรามากินกับเช้า
ค่าเว้าบ่มีฝีปองเป็นบาบ	ใจบ่โสพาบเห็นแต่เงินคำ
บ่จ่านักประหลาดถ้าบ่สะหลาด ฮู้ฮีตคองขุน ปุนหาแต่ได้ค้อยท่าว่าความ	
ถ้ามันบ่ดีตอกเวจิกองไฟหม้อใหญ่	ลงไปอยู่ไม่นานยังแสนกับ ดูฮ้ายฮิลี

(กาพย์หลานสอนปู่)

จากวรรณกรรมคำสอนเรื่องกาพย์หลานสอนปู่มีความเชื่อว่า : คนแก่ที่ไม่ปฏิบัติตามฮีตคอง 10 ประการ ชอบโกรธ ชอบดื่มสุรา และไม่จดจำคำสอนของนักปราชญ์ หากตายไปจะตกนรกอเวจี

ตัวอย่าง : ความเชื่อเรื่องการใช้จ่ายอย่างประหยัด

เจ้าหากมีเงินล้น	เต็มถงอย่าฟ้าว่อง
ยามเมื่อทุกขะมอดไร่	เงินนั้นจึงบาย

(อินทนิยานสอนลูก)

จากวรรณกรรมคำสอนเรื่องอินทนิยานสอนลูกมีความเชื่อว่า : ยามที่มีเงินมาก อย่าโอ้อวดความร่ำรวย ควรใช้จ่ายอย่างประหยัดอดออม เพื่อยามทุกข์ยากจะได้มีเงินไว้ใช้สอย

ตัวอย่าง : ความเชื่อเรื่องกิริยามารยาทด้านการพูดจา

อันว่าวาจาฉัน	มีคุณหลายอย่าง
คันแม่่นเว้าถักข้อ	เงินแก้วลิหลังมา
คันแม่่น ไผมีวาจาฮ้าย	ผีสงเฮ็นหา
ไผบ่ยากเบิ่งหน้า	กายไถ่ก็เล่าซัง
ให้คะลำความด้าน	อย่าพานหาแต่ท่า หลายเดอ
มันซิพาซิเศรั้า	เซาสาเจ้าอย่าด่า
อย่าได้ปากก่าวก้า	หลังหน้าให้ฮ้ำเพิง

(ยอดคำสอนโบราณ)

จากวรรณกรรมคำสอนเรื่องยอดคำสอนโบราณมีความเชื่อว่า : การพูดเป็นเรื่องสำคัญ ดังนั้น ควรระมัดระวังการพูดจา ควรพูดจาให้ไพเราะ เพราะจะทำให้เงินทองไหลมาเทมา หากพูดจาไม่ดีจะถูกผีด่าว่า หรือหากพูดแต่เรื่องเลวร้ายจะส่งผลให้จิตใจขุ่นมัว และประสบแต่เรื่องเลวร้าย ทั้งยังส่งผลให้ไม่มีผู้ใดอยากคบค้าสมาคมด้วย

ตัวอย่าง : ความเชื่อเรื่องการเก็บสิ่งของเข้าที่ให้เรียบร้อย

ถึงเมื่อแลงคำค้อย	ยาลิเข้าบ่อนนอน
ให้ค้อยเก็บของเมี่ยน	ดูเฮือนเสียก่อน
มิดและฟ้า	ให้หาไว้บ่อนควร
ให้เจ้าเอามาไว้	แจบ่อนนอนข้างบ่อน
กลางเทอมเหตฮ้าย	ขโมยขึ้นลักของ
จักได้ปะปะฟ้าว	ควาหาแม่นบ่อน
คันซิเอาออกใช้	วันหน้าก็สบาย
คันเจ้าเก็บของแล้ว	สีลาเข้าบ่อน
ให้เจ้าตักน้ำล้าง	ตื่นแล้วจึงค้อยนอน

(ยอดคำสอนโบราณ)

จากวรรณกรรมคำสอนเรื่องยอดคำสอนโบราณมีความเชื่อว่า : การเก็บสิ่งของเข้าที่ให้เรียบร้อยก่อนนอน เป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติ มิดและฟ้า ควรเก็บเข้าที่ที่ควรเก็บ เพราะหากเกิดสถานการณ์คับขัน เช่น ขโมยขึ้นบ้านยามค่ำคืน จะได้หยิบฉวยอาวุธขึ้นมาป้องกันตัว หรือต่อสู้กับผู้ร้ายได้ทันท่วงที และสอนให้ล้างเท้าก่อนเข้านอน

ตัวอย่าง : ความเชื่อเรื่องคนไม่มีเงินเปรียบเหมือนคนป่วยไข้

คันบ่มีเงินแล้ว	พอปานคนป่วย
คอยแต่ทางสิลัม	ตายถืมใส่ดิน
ไปทางใดก็ล้ำ	แขนตายขาอ่อน
ถกก็ถกบ่ขึ้น	สุดย้อบ่อนไป
แนวบ่มีเงินแล้ว	ไหวแวกก็บ่ส่ง
ความคิดมีบ่แพ้	ทีนถ้าหากบ่มี
พอปานเป็นไข้	จิตใจเหงงว่ม
คิดโลกเล่า	หมคม้อยยังคีน
หัวใจห้อย	แขวนไกวต้องแต่ง

(ฮิตพ่อคองแม่)

จากวรรณกรรมคำสอนเรื่องฮิตพ่อคองแม่มีความเชื่อว่า : คนที่ไม่มีเงินทองเปรียบเสมือนคนที่ป่วยไข้ รอเวลาล้มลงดินเพราะหมดเรี่ยวแรง แขนขาอ่อนกำลัง คนที่ไม่มีเงินเป็นคนที่ไม่ดีสติปัญญา ถึงมีความคิดก็เหมือนไม่มี เปรียบเหมือนกับคนเป็นไข้ไม่มีปากไม่มีเสียง มีแต่ความเศร้าโศกภายในจิตใจ หัวใจแห้งเหี่ยว



สรุปผลการศึกษา

การศึกษาความเชื่อที่ควรปฏิบัติในวรรณกรรมคำสอนลาว : กรณีศึกษา ชุมชนธาตุหลวงเวียงจันทน์ แขวงคำแพงพระนครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทำให้ทราบว่าในวรรณกรรมคำสอนลาว จำนวน 14 เรื่อง มีความเชื่อที่ควรปฏิบัติที่รวบรวมได้ทั้งหมดจำนวน 303 ความเชื่อ แต่มีความเชื่อที่คนในชุมชนธาตุหลวงเวียงจันทน์ แขวงคำแพงพระนครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยังคงประพฤติและปฏิบัติ มีจำนวน 211 ความเชื่อ คิดเป็นร้อยละ 70 ของความเชื่อทั้งหมด และมีกลุ่มที่ต่อต้านฝ่าฝืนไม่เชื่อฟังคำอบรมสั่งสอน เนื่องจากเป็นวัยรุ่นมีความคิดเป็นของตนเอง ไม่สนใจคำสั่งสอน และชอบปฏิบัติในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับคำสั่งสอน มีจำนวน 92 ความเชื่อ คิดเป็นร้อยละ 30 ของความเชื่อทั้งหมดที่รวบรวมได้จากวรรณกรรมคำสอนลาวทั้งหมด 14 เรื่อง ทั้งนี้ ผู้ประพฤติและปฏิบัติ แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนคนในชุมชนธาตุหลวงเวียงจันทน์ โดยใช้ความเชื่อในวรรณกรรมคำสอนในการอบรมสั่งสอน และกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มผู้ประพฤติและปฏิบัติตามวรรณกรรมคำสอน ทั้งนี้สามารถแบ่งผู้ประพฤติปฏิบัติออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป จะใช้ความเชื่อที่ปรากฏในวรรณกรรมคำสอนเป็นเครื่องมือในการสั่งสอน และขัดเกลานิสสัยและความประพฤติของคนในสังคม ได้แก่ ครู อาจารย์ พระ หมอสูตร โดยนำความเชื่อจากวรรณกรรมคำสอนลาวมาอบรมสั่งสอนคนในชุมชนธาตุหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งคนกลุ่มนี้ นอกจากใช้ความเชื่อเกี่ยวกับวรรณกรรมคำสอนในการสั่งสอนแล้ว ยังเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามความเชื่อที่ปรากฏในวรรณกรรมคำสอนลาวอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ที่ได้รับการอบรมสั่งสอน ทั้งนี้สตรีลาวที่ตั้งครรภ์ก็เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติตามความเชื่ออย่างเคร่งครัดเช่นกัน เนื่องจากเกรงกลัวผลกระทบที่จะเกิดแก่ตนเองและลูกในท้อง หากฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามความเชื่อที่ถูกอบรมสั่งสอนมา กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 20 - 40 ปี ที่อาศัยอยู่ในชุมชนธาตุหลวงเวียงจันทน์ ที่อยู่ในวัยทำงานทั้งหญิงและชาย ซึ่งคนลาวกลุ่มนี้เป็นผู้ประพฤติและปฏิบัติตามความเชื่อที่ปรากฏในวรรณกรรมคำสอนลาวแต่ไม่เคร่งครัดเท่ากลุ่มที่ 1 เพราะคนในกลุ่มที่ 2 ที่มีช่วงอายุระหว่าง 20 - 25 ปี จำนวนมากไม่เชื่อและไม่ปฏิบัติตามคำสอนที่ปรากฏในวรรณกรรมคำสอนลาว เนื่องจากคิดว่าสิ่งที่ได้รับการอบรมสั่งสอนเป็นเรื่องที่ล้าสมัย โดยให้เหตุผลว่าสังคมลาวปัจจุบันเป็นสังคมที่เจริญแล้ว และมีความเชื่อบางประการที่พิสูจน์แล้วด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์ว่าไม่เป็นจริงดังคำสอน และกลุ่มที่ 3 ได้แก่ คนในชุมชนธาตุหลวงเวียงจันทน์ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ได้แก่ เด็กและวัยรุ่น ซึ่งเป็นกลุ่มที่ประพฤติปฏิบัติตามความเชื่อที่ปรากฏในวรรณกรรมคำสอนลาวน้อยที่สุด ซึ่งกลุ่มที่ 3 สามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 6 - 12 ปี เป็นกลุ่มที่ปฏิบัติตามความเชื่อที่ปรากฏในวรรณกรรมคำสอนลาวที่ผู้เฒ่าผู้แก่อบรมสั่งสอน เพราะเด็กที่มีช่วงอายุ 6 - 12 ปี อยู่ในวัยที่วุ่นวายชอบเชื่อฟังคำอบรมสั่งสอนของผู้ใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกุศโลบายการสั่งสอนและเกรงกลัวผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนหากฝ่าฝืน ส่วนกลุ่มย่อยที่ 2 ได้แก่ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 13 - 19 ปี คนกลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่ฝ่าฝืน และไม่คอยปฏิบัติตามความเชื่อที่อยู่ในวรรณกรรมคำสอนลาว เนื่องจากช่วงอายุ 13 - 19 ปี เป็นช่วงวัยรุ่นที่อยู่ในช่วงการต่อต้าน ไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ และชอบปฏิบัติในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับคำอบรมสั่งสอน

วิธีสอนแบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ สอนให้คนประพฤติปฏิบัติตามโดยตรง และสอนให้งดเว้นจากการประพฤติและปฏิบัติ คนในชุมชนธาตุหลวงเวียงจันทน์ แขวงคำแพงพระนครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จากการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบว่าผู้ที่ประพฤติและปฏิบัติตามความเชื่อที่ปรากฏในวรรณกรรมคำสอนลาวอย่างเคร่งครัด คือ กลุ่มที่นำความเชื่อมาใช้ในการอบรมสั่งสอนคนในชุมชน คนกลุ่มนี้คำนึงถึงความสำคัญและเกรงกลัวผลกระทบหากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามความเชื่อที่ถูกอบรมสั่งสอนกันมาจากรุ่นสู่รุ่น คนกลุ่มนี้ได้แก่ พระ หมอสูตร ครู

อาจารย์ คนเฒ่าคนแก่ โดยกลุ่มคนดังกล่าวจะยึดถือความเชื่อที่ได้จากวรรณกรรมคำสอนมาใช้อบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชน ขวราวาส สตรีมีครรภ์ และคนในวัยทำงานทั้งหญิงและชาย ส่วนกลุ่มที่มีช่วงอายุ 13 - 19 ปี เป็นกลุ่มคนที่ปฏิบัติตามความเชื่อที่ปรากฏในวรรณกรรมคำสอนลวน้อยที่สุด เนื่องจากอยู่ในช่วง “วัยรุ่น” ซึ่งเป็นวัยที่ต่อต้านและฝ่าฝืนไม่เชื่อฟังคำสั่งสอน เนื่องจากมีความคิดเป็นของตนเอง เป็นวัยที่ชอบปฏิบัติในสิ่งที่ตรงกันข้ามกับคำสั่งสอน และจากการศึกษาความเชื่อที่ควรปฏิบัติในวรรณกรรมคำสอนลาว : กรณีศึกษาชุมชนธาตุหลวงเวียงจันทน์ แขวงคำแพงพระนครเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงอัตลักษณ์ของคนลาว วิถีคิดและวิถีปฏิบัติของคนในสังคมลาว กลุ่มชาติพันธุ์ลาวมีความโดดเด่นในเรื่องการเคารพและเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้หลักผู้ใหญ่ในสังคมที่ยึดถือและปฏิบัติสืบทอดกันมาช้านาน ทำให้คนในสังคมลาวไม่กล้าฝ่าฝืน และปฏิบัติตามคำสอนสั่งสอนอย่างเคร่งครัด หากฝ่าฝืนเกรงกว่าจะได้รับโทษจากสิ่งที่ไม่เห็น หรือไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม คนลาวมีความโดดเด่นด้านการใช้ภาษาและความคิด โดยใช้ภาษาอย่างมีวรรณศิลป์สอดแทรกคำสอนและความเชื่อที่ควรปฏิบัติและควรละเว้นไว้ในวรรณกรรม จากวรรณกรรมคำสอนยังส่องสะท้อนถึงวิถีปฏิบัติของคนในชุมชนที่พึ่งประเพณีและปฏิบัติ รวมถึงการประพฤติปฏิบัติตามจารีตประเพณีต่างๆ ที่คนลาวต่างยึดถือตามคำสั่งสอนอย่างเคร่งครัด ทำให้คนในสังคมลาวอยู่ร่วมกันได้อย่างร่มเย็นเป็นสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาวรรณกรรมคำสอนของชาติอื่นๆ ในแถบภูมิภาคอาเซียนเพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างทางวัฒนธรรม
2. ควรเพิ่มพื้นที่ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบภาพสะท้อนของคนลาวในชุมชนอื่นๆ เพื่อจะได้ทราบความแตกต่างทางความเชื่อของคนในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

บรรณานุกรม

- จันมี สิดทิมะโนท่า. (2002). *ย่าสอนหลาน*. เวียงจันทน์ : โรงพิมพ์หนุ่มลาว.
- _____. (2002). *กาบปู่สอนหลาน และหลานสอนปู่*. เวียงจันทน์ : โรงพิมพ์หนุ่มลาว.
- _____. (2002). *ฮีตเข้าคองเขย*. เวียงจันทน์ : โรงพิมพ์หนุ่มลาว.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2538). *วิเคราะห์ภูมิปัญญาอีสาน*. อุบลราชธานี : โรงพิมพ์ศิริธรรม.
- บอแสงคำ วงดาลา และคณะ. (1987). “นางตันไต่ กาพย์ปู่สอนหลาน กาพย์หลานสอนปู่ เสี่ยวสวาด อินทียานสอนลูก” ใน *วรรณคดีลาว*. หน้า 212 - 255. เวียงจันทน์ : โรงพิมพ์วิสาทกิจการพิมพ์.
- บัวพอน มาลัยคำ. (2544). *การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมคำสอนสตรีของไทยและลาว*. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรีชา พิณทอง. (2537). “ท้าวคำสอน” ใน *รวมวรรณคดีอีสาน เล่ม 2*. หน้า 97 - 122. อุบลราชธานี : โรงพิมพ์ศิริธรรม ออฟเซ็ท.
- พระอริยานุวัตร เขมจารีเถระ. (2523). *เสี่ยวสวาด*. มหาสารคาม : อภิชิตการพิมพ์.



- ภูมิจิต เรืองเดช. (2551). การวิเคราะห์วรรณกรรมคำสอนของไทย กัมพูชา และลาว. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนากฎมณฑล (กลุ่มอนุภาคกลุ่มแม่น้ำโขง). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- มนัส สุขสาย. (2542). ท้าวคำสอน. อุบลราชธานี : มุมมองไทยอีสาน.
- มณี พยอมยงค์. (2526). ความเชื่อของคนไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวลักษณ์ อยู่เจริญสุข. (2549). “ฉบับสอนสตรี : มุมมองเกี่ยวกับบทบาทและฐานะทางสังคมของสตรีเขมร.”
วรรณวิทัศน์ ฉบับนัยแห่งความแตกต่าง. 6(-) : 265-291 ; พฤศจิกายน.
- ศิราพร ฐิตะฐาน. (2537). ในท้องถิ่นมีนิทานและการละเล่น : การศึกษาคติชนในบริบททางสังคมไทย. กรุงเทพฯ : มติชน.
- ศิราพร ณ กลาง. (2548). ทฤษฎีคติชนวิทยา : วิธีวิทยาในการวิเคราะห์ตำนาน - นิทานพื้นบ้าน. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพร คงศิริรัตน์. (2542). รายงานการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์วรรณกรรมคำสอนท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่าง
จากเอกสารโบราณ. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เสาวลักษณ์ อนันตศาสตร์. (2543). ทฤษฎีคติชนและวิธีการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Levi - Strauss, C. (1969). The Elementary Structures of Kinship. Boston : Beacon.

การศึกษาข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนาด้านมิติวัฒนธรรม

A STUDY OF CULTURE DIMENSION OF PLAMLEAF COLOPHON

ตุลาภรณ์ แสนปรน¹

Tulaporn Saenpron

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนาด้านมิติวัฒนธรรม โดยศึกษาข้อความท้ายใบลานที่ผ่านการปริวรรตแล้ว จำนวน 40 เรื่อง เพื่อศึกษามิติทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับชื่อคัมภีร์ ตัวบุคคล สมัยที่จาร สถานที่จาร วัตถุประสงค์ในการจาร ตัวอักษรที่ใช้ในการจาร ค่านิยม ความเชื่อ อานิสงส์ในการจาร

ผลการวิจัยพบว่า ข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา มักจะบอกชื่อผู้จาร หรืออาจบอกจำนวนผูกของคัมภีร์ด้วย ผู้จารส่วนมากจะเป็นพระภิกษุ สามเณร หรือผู้ที่เคยบวชมาก่อน คือ น้อยหรือหนาน สมัยที่จาร ส่วนมากผู้จารจะไม่บอกรายละเอียดมากนัก แต่จะบอกวันเวลาที่จารเสร็จ หรือวันเดือน บางฉบับอาจบอกปี ซึ่งจะบอกเป็นปีจุลศักราชเป็นส่วนมาก แต่บางครั้งอาจบอกเป็นปีพุทธศักราช หรืออาจบอกทั้งปีจุลศักราชและพุทธศักราช และกล่าวถึงความสำคัญของเรื่องด้วย ในส่วนของสถานที่จาร ผู้จารมักจะบอกสถานที่จารต่อท้ายจากชื่อของตน และกล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการจาร คือ ต้องการสืบอายุพระศาสนาให้ครบ 5000 ปี เพื่อให้เข้าถึงนิพพาน ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสาร เพื่อให้สำเร็จตามที่ตนเองปรารถนา และเพื่อให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ เกิดชาติหน้าให้อยู่ดีมีสุข โดยอักษรที่ใช้ในการจารพบว่า มีทั้งตัวอักษรธรรมล้านนา และตัวอักษรไทยปัจจุบัน ส่วนค่านิยม ความเชื่อ อานิสงส์ในการจารเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ค่านิยมในการจ้างหรือให้คนอื่นจารใบลาน ให้ค่านิยมการถ่อมตัว ไม่โอ้อวด การกล่าวตำหนิตัวเองหรือบออัตตวิพากษ์พบว่า ผู้จารจะกล่าวถึงลักษณะของตัวหนังสือไม่สวย หรือการเขียนที่ขาดตกบกพร่องไปบ้าง การยอมรับข้อผิดพลาด การน้อมรับความผิด และพร้อมที่จะให้ผู้อื่นเพิ่มเติมข้อความที่ผิดพลาดได้เสมอ ในส่วนของความเชื่อ พบว่าความเชื่อเรื่องการทานธรรม ศาสนา 5000 ปี ยุคพระศรีอาริย์ และเชื่อเรื่องนิพพาน การจารใบลานนั้นมีอานิสงส์มาก เพราะเป็นการสืบทอดอายุพระศาสนาอย่างหนึ่ง จึงทำให้มีประเพณีการจารธรรมถวายไว้กับวัดต่างๆ พร้อมกันนั้นจะมีการอธิษฐานให้ผู้จารได้รับอานิสงส์ต่างๆ

คำสำคัญ : มิติวัฒนธรรม, คัมภีร์ใบลาน, ข้อความท้ายใบลาน, นิพพาน, พระพุทธศาสนา

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย (ศศ.บ.) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง



Abstract

This research aimed to study the colophon of Lanna palmleaf on culture dimension. The exchanged palmleafs colophon was 40. The culture dimensions consisted of name, people, period, pace, purpose, font, value, belief, and result of merit.

The result found that the colophon always wrote name, number of palmleaf set, the writer was monks, novice, man who resumed secular life, period of writing with date, time, month, or year (Thai minor era and Bhuddist era) and importance of content. Purpose of writing was inheriting Buddhism to 5000th years, enlightened to nirvana, fulfilled hopes, healthy, and happiness for next life. Fonts of writing were Lanna Dham and Thai contemporary character. Value, belief, and result of merit was offering to Bhudda. Values were hiring to write and ordering the other to write, humble, boast, self-blame. Self-blaming were bad handwriting, incomplete writing, accepting error and corrections. Beliefs were donation, 5000th year Bhuddism, Maitreya (Bhuddist Deity) and nirvana. palmleaf writing was very merit because it inherited Bhuddism and led to tradition of offering palmleaf to temples and praying for writer.

Keywords : Culture Dimension, Plamleaf, Colophon, Nirvana, Bhuddism

บทนำ

คัมภีร์ใบลาน สามารถเรียกได้ 2 แบบ คือ ใบลานยาว เรียกว่า หนังสือผูก ส่วนใบลานสั้น เรียกว่า หนังสือก้อม หมายถึง ใบลานที่ใช้บันทึกเรื่องราวต่างๆ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนา ประวัติศาสตร์ชาติก หรือธรรมคำว จะใช้ตัวอักษรธรรมล้านนา (ตัวเมือง) จารึกลงบนใบลาน โดยใช้เหล็กแหลมจาร (เขียน) ใบลานแต่ละใบที่นำมาใช้จารึก จะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างประมาณ 2 นิ้ว ยาวประมาณ 22 นิ้ว ใช้จารึกทั้ง 2 หน้า ก่อนจะจารต้องมีการตีเส้นบรรทัดก่อน โดยทั่วไปนิยมใช้หน้าลานละ 5 บรรทัด จารตัวหนังสือได้เส้นบรรทัดเหล่านั้น

เมื่อจารข้อความเสร็จแล้ว ต้องลูบลานนั้นด้วยเขม่าไฟผสมด้วยน้ำมันยาง ทำให้ทั่ว เพื่อให้สีดาของเขม่าไฟเข้าไปฝังอยู่ในร่องที่จารเป็นรูปตัวอักษรไว้แล้ว การลูบลานนั้นต้องใช้ลูกประคบถูไปมาจนทั่ว แล้วจึงใช้ทรายละเอียดตากแดดจนร้อนมาโรยลงบนลาน หลังจากนั้นใช้ลูกประคบสะอาดถูบนทรายเพื่อลบเขม่าไฟผสมน้ำมันยางออกให้หมด เมื่อจารใบลานจบเรื่อง และทำการลบตัวอักษรแล้ว การนำมาเข้าผูกจะมีใบลานประมาณ 24 ลาน ถ้าเป็นผูกเล็กจำนวนลานก็จะน้อยกว่านี้ อาจมีใบลานเปล่าเป็นปกหน้าปกหลังก็ได้ ใช้เชือกถักเรียกว่า “สายสยอง” ร้อยตามร่องที่เจาะไว้ เรื่องหนึ่งๆ จะมีจำนวนผูกที่ไม่เท่ากัน บางเรื่องอาจมีเพียง 5-6 ผูกเท่านั้น แต่บางเรื่องอาจมีถึง 30 ผูกก็ได้ และในแต่ละเรื่องนับเป็นคัมภีร์หนึ่ง ผู้สร้างคัมภีร์นิยมตกแต่งคัมภีร์ที่ขอบด้านข้างของใบลาน และใบปกหน้าปกหลัง รวมทั้งไม้ประกับทั้งด้านหน้าและด้านหลัง จะนิยมการจัดทำไม้ประกับเหล่านั้นให้เป็นลวดลายศิลปะต่างๆ เช่น การปิดทอง ประดับมุก หรือประดับกระจก เป็นต้น ผ้าที่จะนำมาใช้ห่อคัมภีร์ก็จะเป็นผ้าอย่างดี เช่นผ้าไหม เป็นต้น และจะเรียกหรือนับคัมภีร์ใบลานเป็น

“ผูก” ในแต่ละมัดจะมีจำนวนที่เรื่องหรือที่ผูกก็ได้ และในแต่ละผูกก็จะมีจำนวนโบลานไม่เท่ากัน ตัวโบลานจะมีรู 2 รู ซึ่งจะใช้สายของร้อยรูแล้วผูกส่วนปลายเพื่อไม่ให้โบลานแยกออกจากกัน

จากหลักฐานเท่าที่มีปรากฏในสังคมท้องถิ่นล้านนาพบว่า “คัมภีร์โบลาน” น่าจะมีมาตั้งแต่สมัยพระพุทธศาสนาเข้ามาสู่ดินแดนแห่งนี้แล้ว กล่าวคือ ตั้งแต่สมัยพระนางจามเทวีเป็นต้นมา จนถึงสมัยของพระเมืองแก้ว พระสงฆ์ชาวล้านนาได้รับอิทธิพลศาสนาแบบ (พุทธ) ลัทธิ และได้นำเอาคัมภีร์พระไตรปิฎกจากประเทศนั้นมาด้วยเป็นจำนวนมาก ความเป็นไปทางด้านศาสนาในระยะนั้นจะมีการศึกษาภาษาบาลีกันอย่างจริงจัง พระภิกษุมีความรู้ในภาษาบาลีอย่างแตกฉาน จนสามารถแต่งคัมภีร์เป็นภาษาบาลีได้หลายสิบเรื่อง (ปริยานุช อนุสุเรนทร์. 2540 : 22-23)

นอกจากนี้ ดิเรก วชิรญาโณ (2545) ได้กล่าวถึงคัมภีร์โบลานไว้ว่า เมื่อพระพุทธศาสนาได้เข้ามาเผยแผ่ในดินแดนล้านนามาตั้งแต่สมัยที่พระนางจามเทวีมาครองเมืองหริภุญชัยเป็นต้นมา พระพุทธศาสนาที่เจริญรุ่งเรืองมาเป็นลำดับ ต่อมาเมื่อราชวงศ์มังรายปกครองเมืองเชียงใหม่ มีพระสงฆ์ชาวล้านนาหลายรูปได้เดินทางไปศึกษาพระพุทธศาสนาที่ลังกา ทำให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านภาษาบาลีและหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี ได้คัดลอกพระไตรปิฎกและคัมภีร์อื่นๆ มาสู่ดินแดนล้านนาด้วย ในช่วงรัชสมัยของพระญาติโลกราชนั้น พระสงฆ์ชาวล้านนาหลายรูปมีความเชี่ยวชาญด้านภาษาบาลีและพระพุทธศาสนา ถึงขั้นที่สามารถทำสังคายนาพระไตรปิฎกภาษาบาลี ณ วัดมหาโพธาราม (วัดเจ็ดยอด) เมื่อ พ.ศ. 2020 ซึ่งนับเป็นการทำสังคายนาครั้งที่ 8 (ตามมติการนับของไทย)

ต่อมาพระสงฆ์ชาวล้านนาได้แต่งคัมภีร์ต่างๆ ทั้งที่เป็นภาษาบาลีและภาษาล้านนา เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ มังคลัตถทีปนี สังขยาปกาสะกฏิกา จามเทวีวงศ์ ปัญญาสาตก และมูลศาสนา เป็นต้น ด้านวรรณศิลป์มีนักปราชญ์ได้แต่งโคลง ฉันท์ กาพย์ ละคร ฯลฯ ไว้มากมาย ผลงานเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองในด้านต่างๆ ทั้งพระพุทธศาสนา วรรณกรรม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาพื้นบ้านของชาวล้านนาได้เป็นอย่างดี

ข้อความท้ายโบลาน หรือ อวสานพจน์ หมายถึง ข้อความต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในส่วนท้ายของโบลานหลังจากที่จารเนื้อความตามคัมภีร์นั้นๆ จบแล้ว (หลังจากคำว่า “คัมภีร์สมเด็จสำเร็จเสร็จ”) ส่วนมากจะบอกชื่อของคัมภีร์ก่อนหรือบางครั้งผู้จารจะบอกชื่อของตนและชื่อเรื่องของคัมภีร์โบลานนั้น กล่าวคือ ถือเป็นข้อความที่เป็นส่วนของผู้จารเอง ซึ่งส่วนมากจะบอกชื่อคัมภีร์ ชื่อผู้จาร วันเดือนปีที่จาร หรือชื่อผู้จ้างให้จาร (เจ้าศรัทธา) สถานที่จาร และคำอธิษฐาน เป็นต้น

การจารข้อความในส่วนท้ายของคัมภีร์โบลาน ถือเป็นจารัตินิยมอย่างหนึ่งที่มีคุณค่าและความน่าสนใจ เพราะบางครั้งข้อความในท้ายโบลานก็แทรกความรู้ สภาพเหตุการณ์บ้านเมือง วิถีชีวิตของผู้คนในยุคสมัยนั้นด้วย ข้อความท้ายโบลานบางผูก ผู้จารได้บอกถึงอารมณ์และความรู้สึกของตน หรือกล่าวตำหนิตนเองว่าจารได้ไม่สวย หรือบอกเหตุการณ์ที่สำคัญไว้

นอกจากนั้น ยังมีการนำเอาความรู้ และภูมิปัญญาด้านต่างๆ มาจารหรือคัดลอกไว้ในคัมภีร์โบลาน เช่น กฎหมาย ไทโรศาสตร์ ดาราศาสตร์ สยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ตำนาน ตำรายา และวรรณกรรมท้องถิ่นต่างๆ ทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง ให้เป็นมรดกตกทอดมาถึงคนรุ่นปัจจุบัน ด้วยความเชื่อและความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของชาวล้านนา ทำให้มีการจารและคัดลอกคัมภีร์โบลานถวายไว้ตามวัดต่างๆ เป็นจำนวนมาก ชาวล้านนามีความเชื่อว่าการจารคัมภีร์โบลานด้วยตนเอง หรือแม้แต่จ้างวานให้ผู้อื่นจารแล้วนำไปถวายไว้กับวัด เป็นการสร้างบุญกุศลที่ยิ่งใหญ่ เหมือนกับสร้างพระพุทธรูป ในการถวายแต่ละครั้ง ผู้จารหรือผู้ถวายจะจารึกชื่อของตน พร้อมคำอธิษฐานให้ตนเองได้เข้าสู่นิพพานในภายภาคหน้าด้วย



ความเชื่อเกี่ยวกับการจารใบลาน พัฒนาการที่เกิดขึ้นมีความสำคัญต่อมิติทางวัฒนธรรมและสังคม สะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงวิถีทางสังคมแต่ละยุคสมัย ดังนั้นการศึกษามิติทางวัฒนธรรมของข้อความท้ายใบลานจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง ที่จะสะท้อนภาพความเชื่อ อานิสงส์ การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย วิถีชีวิตของผู้คน สภาพสังคมและวัฒนธรรม อันทำให้อนุชนรุ่นหลังได้เกิดความคิดทบทวนและตระหนัก เพื่อจะเป็นแนวทางในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนาด้านมิติวัฒนธรรม

วิธีการศึกษา

การศึกษาวិเคราะห์ในครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ ข้อมูลที่นำมาอ้างอิงประกอบการวิเคราะห์ ส่วนหนึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ หนังสือ เอกสาร งานวิจัย ที่มีผู้ได้ศึกษาไว้แล้ว และข้อมูลที่ได้จากการออกบริการวิชาการ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ หนังสือ เอกสารงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารเพื่อตรวจสอบดูจำนวนคัมภีร์ใบลานที่ต้องการ และวางแผนในการดำเนินงานให้เหมาะสม
3. ปರಿวรรตเนื้อหาจากคัมภีร์ใบลานที่สำรวจ และยังไม่มีการปริวรรต
4. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของข้อความท้ายใบลาน
5. จัดทำรายงาน และนำเสนอผลการวิจัย

ผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัย พบว่าข้อความท้ายใบลาน (colophon) ประกอบด้วยข้อความต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในส่วนท้ายของใบลานหลังจากที่จารเนื้อความตามคัมภีร์นั้นๆ จบแล้ว ถือเป็นข้อความที่เป็นส่วนของผู้จารเองที่มักไม่ยาวมากนัก ผู้จารอาจเขียนข้อความตามความต้องการส่วนตัวเพิ่มลงได้ สามารถแบ่งได้เป็น 7 มิติ คือ

1. มิติเกี่ยวกับชื่อคัมภีร์ คัมภีร์ใบลานล้านนาที่พบมักจะบอกชื่อผู้จาร หรืออาจบอกจำนวนผูกของคัมภีร์ด้วย มีจำนวน 35 เรื่อง ดังตัวอย่างข้อความท้ายใบลานจากคัมภีร์ใบลานเรื่องตำนานสี่เกลอ ฉบับวัดดอนแก้ว ตำบลดอนแก้ว อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ว่า

“กล่าวด้วยตำนาน 4 เกลอสมเสร็จสระเต็จ”

หรือดังตัวอย่างปรากฏในข้อความท้ายใบลานจากคัมภีร์ใบลาน เรื่องตำนานอ้ายแขนสั้น ฉบับวัดแสนผาง ตำบลช้างม้อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ว่า

“นิฎจิดี มีกว่ากล่าวตำนานอ้ายแขนสั้นคัมเสร็จสระเต็จแล้วเท่านั้นก่อนแล”

2. **มิติเกี่ยวกับตัวบุคคล** ผู้จารส่วนใหญ่จะเป็นพระภิกษุ สามเณร หรือผู้ที่เคยบวชมาก่อน คือ น้อยหรือหนาน มีจำนวน 28 เรื่อง ดังตัวอย่างปรากฏในข้อความท้ายใบลานจากคัมภีร์ใบลานเรื่องตำนานดาวควัน ฉบับวัดควรม้า ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ว่า

“... ข้าพเจ้าน้อยกินบ้าน อยู่แจ้งหัวริน เป็นผู้เขียนแล”

นอกจากนี้ หากผู้จารเป็นเจ้าของอาวาส จะปรากฏตั้งข้อความท้ายใบลานจากคัมภีร์ใบลาน เรื่องตำนานพระเจ้าเสียบโลก ฉบับวัดกู่คำ ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ว่า

“...อิถิการวัดกู่คำเขียนไว้แล”

หากเป็นพระลูกวัด จะปรากฏตั้งข้อความท้ายใบลานจากคัมภีร์ใบลาน เรื่องตำนานมุลศาสนา ฉบับวัดบ้านเอื้อม ตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ว่า

“...สามเณรไชยลังกาเขียนปลางเมื่อปฏิบัติท่านพระอภิงค์วันนั้นแล นายเหย ข้าได้เขียน
ธัมมผู้นี้ไว้โขฎะวระพระพุทธานุสาพระโคตมเจ้าตราบต่อเท่า 5000 วัสสาแท้ดีหลีขอหือเป
นิสสัยปัจจยัยแก่นิพพานเจ้าแท้ดีหลี นิจจ ฐูว์ ฐูว์ แต่ทေး...”

3. **มิติเกี่ยวกับสมัยที่จาร** ส่วนมากผู้จารจะไม่บอกรายละเอียดมากนัก แต่จะบอกวันเวลาที่จารเสร็จหรือวันเดือน บางฉบับอาจบอกปี ซึ่งจะบอกเป็นปีจุลศักราชเป็นส่วนมาก แต่บางครั้งอาจบอกเป็นปีพุทธศักราช หรืออาจบอกทั้งปีจุลศักราชและพุทธศักราช และกล่าวถึงความสำคัญของเรื่องด้วย มีจำนวน 32 เรื่อง

3.1 **วัน** จะบอกเป็นตัวเลข เช่น วัน 1 หมายถึง วันอาทิตย์, วัน 2 หมายถึง วันจันทร์ ตามลำดับตั้งปรากฏในข้อความท้ายใบลานจากคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องตำนานทะเลโคง ฉบับวัดพิชัย ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ว่า

“จุลศักราชได้ 1238 ตัว ปลีดับใจ เดือน 1 แรม 4 ค่ำ พรว่าว่าได้วัน 4...”

หากจารในยุคหลังอาจจะเป็นวันแบบเม็ง คือ วันอาทิตย์ วันจันทร์ วันอังคาร เป็นต้น ดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานจากคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องหมากน้ำจมหากหรินฟู ฉบับวัดดอกแดง ตำบลสง่าบ้าน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ว่า

“...เขียนภอสอ 2482 เดือน 10 วันเสาร์ ตัวคืบงามสักหน้อย ค่อยพิจจารณาไฟพร่องเนือ”



นอกจากนั้น ยังบอกวันทางจันทรคติ คือ วันแรม 1 ค่ำ, 2 ค่ำ หรือ ขึ้น 5 ค่ำ เป็นต้น ดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานจากคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องตำนานเมืองแกนเชียงดาว ฉบับวัดดอกแดง ตำบลสง่าบ้าน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ว่า

“จาด้วยนิทานตำนานเมืองแกนคัมภีร์สมเด็จสระเต็จ ยามตูดเช้า เดือน 10 แรม 3 ค่ำ เมงวัน 5 ไทยกาบใจ...”

3.2 เดือน จะบอกเดือนตามจันทรคติ คือ เดือนเกียง (1), เดือนยี่ (2) หากเป็นวันเดือนเพ็ญ 15 ค่ำ ก็จะบอกว่าเดือนยี่เพ็ง, เดือน 4 เพ็ง เป็นต้น ดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานจากคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องปทุมมกุมมารชาดก ฉบับวัดพิชัย ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ว่า

“...แล้วยามเที่ยงวัน 6 ไทย กาบลี ปลีก่าไล่ เดือนเจียง แรม 9 ค่ำ สักกราชได้ 1255 ตัว...”

3.3 ปี จะบอกเป็นปีจุลศักราช (จ.ศ.) ปีพุทธศักราช (พ.ศ.) และปีหนไท การหาปีพุทธศักราช และปีจุลศักราชสามารถทำได้ คือ จุลศักราช + 1181 = พุทธศักราช

$$\text{พุทธศักราช} - 1181 = \text{จุลศักราช}$$

ผู้จารมักจะบอกปีจุลศักราช และบอกปีหนไทกำกับไว้เสมอ ดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานจากคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องตำนานทะโคง ฉบับวัดพิชัย ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ว่า

“...จุลสักขาดได้ 1238 ตัว ปลีดับใจ เดือน 1 แรม 4 ค่ำ พร่าว่าได้วัน 4...”

3.4 เวลา จะบอกเวลาเป็นยาม เช่น ยามแตรรุ่ง ยามกองงาย ซึ่งการแบ่งช่วงเวลาเป็นยามของชาวล้านนา ดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานจากคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องตำนานเมืองแกนเชียงดาว ฉบับวัดดอกแดง ตำบลสง่าบ้าน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ว่า

“จาด้วยนิทานตำนานเมืองแกนคัมภีร์สมเด็จสระเต็จ ยามตูดเช้า เดือน 10 แรม 3 ค่ำ เมงวัน 5 ไทยกาบใจ...”

หรือบอกเวลาตามแบบไทย เช่น ป้ายสี่โมงเย็น ป้ายสามโมง ดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องตำนานพระญาอินทา ฉบับวัดดอกแดง ตำบลสง่าบ้าน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ว่า

“เขียนแล้วเวลาราย 3 โมง ข้ามาคงกับวันจันท์ สลันเข้ามาเดือนเกียง ขึ้น 5 ค่ำ สักกราช 1308 รวยเส็ด แก่ข้าแล ภาสอสองพันสี่ร้อยแปดสิบเก้า ฯ”

หรือดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานจากคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องตำนานถ้ำเชียงดาว ต้นฉบับวัดอภัย อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

“ปริบฺณณะแล้วยามแลงเวลาบ้าย 2 โมงแก้ว (พเจ้า) แล...”

3.5 การกล่าวถึงความสำคัญของเรื่อง โดยสรุปสาระสำคัญของเรื่อง มีการพรรณนาให้เห็นถึงผลของการประกอบกรรมดี เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความศรัทธา และปฏิบัติตามจะได้ขึ้นสวรรค์หรือถึงนิพพานได้ จากนั้นจะบอกถึงวันเดือนปีที่จารหรือคัดลอก ความปรารถนา และบทอรรถวิพากษ์

ตำนานพระญาอินทา เป็นการสอนให้คนรู้จักการทำบุญ รักษาศีล 5 และศีล 8 สอนให้คนไม่ประมาท และสร้างความคาดหวังเกี่ยวกับพระศรีอารยเมตไตรย จากนั้นจะบอกวัน เวลา ในการจาร ดังข้อความที่ปรากฏในวรรณกรรม เช่น

“กรียาอันกล่าวยั้งคร่าวตำนานพระญาอินทาแลอารยเมตเตยเจ้า อันวิสุกมม์เทวบุตร ลมมาแต่มีเขียนไว้แผ่นหินตีนคอยคำเมืองต่วน อันพระญาอินทาสั่งสอนว่าหื้อชักชวนกันกะทำบุญชู้เข้า ทั้งชาวเจ้าแลครุฑ์ยั้งชายใหญ่่น้อย คีจักหันหน้าพระยอดสร้อยอารยเมตเตยเจ้า หื้อมีสิลใส่ทั้ง 5 แล 8 แหวดใส่ ในใจคี่เปนไปบ่คลาด อย่าได้ประมาทแก้วเจ้า 3 ประการ คีบงคมสมเด็จสระเดีจแล้ว เहांนี้ก่อนแล...”

จากเรื่องปฐมกุมารชาดก ฉบับวัดนางขำน้อย ตำบลป่าซาง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน การเขียนบันทึกท้ายเรื่องหลังจากมีการประชุมชาดกแล้ว ก็มีการสั่งสอนให้คอยทำบุญ ก็จะได้สุข 3 ประการ คือ เกิดในมนุษยชาติ มีราชศรี และมีสมบัติ และบอกว่าชาดกก็จบลงเพียงเท่านี้ อาจจะบอกวัน เวลา สถานที่แต่ง หรือคัดลอก ดังความต่อไปนี้

“เหตุั้นตนหญิงชายจูงจักคอยกระทำบุญตามใดก็เที่ยงจักได้ถึงสุข 3 ประการ คือ เกิดในมนัสสชาติ บิไรราชศรี สมบัติมีชู้โขกก็เที่ยงจักได้เกิดในเทวโลกเสวยสุขในวิมานปราสาทบ่อจกณนาอันว่า ลูที่มาร้อยศ พันจากโทษทั้งมวลบิโหดร้ายก็บิได้ใช้แล มรณาบรูชราถอยแต่่าก็บิเข้าสู่บายเหตุนั้นคนทั้งหลายอย่าได้ประมาททั้งแล้วสวาทุกคนตามดังพระพุทธเจ้าหากเทศนาไว้ก็เที่ยงจักได้ถึงสุข 3 ประการมีนิพพานเป็นที่แล้วบ้อย่าชะแล...”

นอกจากนี้ การบอกเวลาและวันเดือนปีที่จารใบลานแต่ละผูกเสร็จนั้น ทำให้เราทราบว่าผู้จารใช้เวลาานเท่าใดในการจารใบลานแต่ละผูก ตลอดจนทำให้พบว่ามีลักษณะการบอกเวลาด้วยเหตุการณ์ตามวิถีชีวิตของชาวบ้านหรือสภาพธรรมชาติของสิ่งรอบข้าง ดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องตำนานทะเลโคง ฉบับวัดพิชัย ตำบลพิชัย อำเภอมือง จังหวัดลำปาง ว่า

“ชียาอันกล่าวยั้งตำนานมหาธาตุเจ้าทะเลโคงดวงอันประเลฎคี่สมเด็จสระเดีจแล้วบวรมวลควรแก่กาลธัมมเทศนาहांนี้ก่อนแล สระเดีจแล้วยามทุเจ้าสั่งนายแก้วข้านายเหยที่ไหวด้วยเตชะ



กุศลบุญ อันเข้าได้สร้างได้เขียนยังตำนานตะโคงนี้ข้อมีประญาปัญญาอันเฉลียวฉลาดเป็นดังพระ
พุทธบาทเจ้าหากเทศนาไว้นี้เทือะ หลอนว่าข้าเกิดมาภาวะชาติอันใดข้าขอห้อมีรูปโสมอันงาม ขอย่า
ห้อมีชีข้ากขี้เขียน ขี้เฮือด แลขี้ทุดแลอันใดค้แล้ว ข้าขอเว้นจากทางบ่คีมือบายเป็นต้นขอเว้นจากทั้ง
มวลแลขอห้อมีข้าวของสมบัตติทั้งมวลยุท่างเททานแต่เทือะ จุลสักขาดได้ 1238 ตัว ปลีดับใจ้ เดือน
1 แรม 4 ค่ำ พร้าว่าไว้วัน 4 แก่ข้าแลตนตัวแห่งข้าครุบากกนามมะกอนชื่อไว้ว่า อุตตะมะแล”

หรือดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องแมงสีหูห้าตา ฉบับวัดแม่ทาหลวง ตำบล
ปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ว่า

“นิญฐิติ กรียาอันกล่าวยังทุกคตะกำพร้ากุมมารชาดก ค้บังคมสมเด็จเจ้าแล้วบัวรวมวล
กล่าวควรเท่านี้ก่อนแล ประุณณเสด็จแล้วยามเมื่อกินข้างายแล้ว ๆเจ้าพระนายค้เมื่อบ้านเสียเสียง
แล พุทธสักขาด 2459 ตัว ปลีรวายสี เดือน 7 ลง 1 ค่ำ พร้าว่าไว้วัน 3 ใจ้ ดับเร้า ข้าแล จุฬสักราช
ได้ 1278 ตัวข้าแล ริกขิตโชตนวพุทธศาสนา 5000 พระวัสสาแต่เทือะ ลิกขิตตะข้าเขียนธัมมฺพูกนี้
ชื่อวา 4 หู 5 ตา ข้าแล ๆเจ้าพระนายตนใดเทศนาค้ขอคอยพิจรณาไพพร่อง ตัวสุรเต็มที ที่ตักค้ตก
ที่เหลือค้เหลือ เจ้าที่ไหวเฮย ตัวสุรเต็มที มันเพราะว่าลานหวิด หาลานใดมาทิงหล้า ๆเจ้าเมืองวัน
ขอย่าได้ติเตียนนิทานว่าห้อยข้าร้ายเช่น”

นอกจากนี้ ในข้อความท้ายใบลานจากคัมภีร์ใบลานบางเรื่อง จะมีการบอกเหตุการณ์สำคัญ ดังปรากฏใน
ข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องตำนานมูลศาสนา ฉบับวัดบ้านเอื้อม ตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมือง
จังหวัดลำปาง ว่า

“กรียาอันกล่าวห้องมูลศาสนา ค้บังคมสมเด็จเจ้าแล้วเท่านี้ก่อนแล สระเด็จเจ้าแล้วยามแ
จักไกล้เที่ยงจักเปียรสันทอนค้บริบุญณ์แก่ข้าวันนั้นแล นายเหย ชื่อข้าว่าสมสามณेरลิตวันนั้นแล
ตติยเหนือขึ้น 12 ค่ำพร้าว่าไว้วัน 5 สักราชได้ 2463 ตัวปลีกดสันเดือน 11 ค้บริบุญณ์แก่ข้าวันนั้นแล
ปณมูลสัทธาสามณेरไชยลังกาเขียนปลางเมื่อปฏิบัติทานพระอภิงค้วันนั้นแล นายเหย ข้าได้เขียน
ธัมมฺพูกนี้ไว้โขฎกวะระพระพุทธศาสนาพระโคตมเจ้าตราบต่อเท่า 5000 วัสสาแท้ดีหลือขอห้อม
นิสสัยปัจจยแกนิพพานเจ้าแท้ดีหลือ นิจจ รุวิ รุวิ แต่เทือะ.....

ข้าพเจ้าได้เขียนปลางเมื่อบ้านเมืองแห่งแล่งฟ้าฝนปตกคนทั้งหลายปีได้เยือะไรทำนาตลอด
เลิงเดือน 11 แล นายเหย เมื่อปลีกดสันเสียค่าแล้วที่ไหวเฮย ตัวหนังสือค้ปลั่งงามเท่าใดเลยเพราะว่า
ไม่สนานแต่้มแลตัวมะยอกมะยอยพอว่าเปนถ้อยติดใบลานเท่านี้แล หน้ารับมูลศาสนาแลนา นาย
เหย

ธัมมที่วัดบ้านเอื้อมนครลำปางแก้วกว้างท่าทางหลวงนายเหย

เขียนแล้วเวลากอง 5 จักเปียรสันทอนแลที่ไหวลังนามณेरไชยลังกาบ้านท่าหัวชวดอนไชย
เลย ตัวไม่งามเลยสักน้อยเนอพะอ้ว ทั้งหลายเหย”

4. มิติเกี่ยวกับสถานที่จาร ผู้จารมักจะบอกสถานที่จารต่อท้ายจากชื่อของตน มีจำนวน 13 เรื่อง ดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องปทุมมกุมมาร ฉบับวัดฉางข้าวน้อยเหนือ ตำบลป่าซาง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ว่า

“...นายข้าเขียนปางเมื่ออยู่ปฏิบัติสาธุเจ้าเขยยะวุฒิ คณะใหญ่วัดสวนค่น้อย (ฉางข้าว
น้อย) ไต้หวันั้นแคว้นสะป่ง ป่าซาง ฉางข้าวน้อย ช้อยแด่”

5. มิติเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการจาร ผู้จารจะบอกวัตถุประสงค์ในการจารใบลานของตน คือ ต้องการสืบอายุพระศาสนาให้ครบ 5000 ปี เพื่อให้เข้าถึงนิพพานไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสาร เพื่อให้สำเร็จตามที่ตนเองปรารถนา และเพื่อให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ เกิดชาติหน้าให้อยู่ดีมีสุข มีจำนวน 15 เรื่อง เช่น

5.1 ต้องการสืบอายุพระศาสนาให้ครบ 5000 ปี ดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องโสนันทกุมมารชาดก ฉบับวัดพิชัย ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ว่า

“...อุทธรสสิกขุสังไว้คำชัวร์พุทธศาสนาพระพุทธเจ้าตราบต่อเท้า 5000 พระวสาแต่
เทอะปทุมมาวดีผูกปลายแล 3 ผูกแล”

หรือดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องปทุมมกุมมารชาดก ฉบับวัดพิชัย ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ว่า

“...เขยยะสานเป็นผู้แต้มคำศาสนาพระโคตมเจ้า ให้ไว้เป็นประใจทแก่นิพพานเจ้าเป็น
ยอดชอดเป็นตรากับศาสนาพระเจ้า นิพพานปัจจโยโหนตุโน นิจจ ฐู ฐู”

5.2 เพื่อให้เข้าถึงนิพพานไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสาร ดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องตำนานพระแก้วเจ้า ต้นฉบับวัดศรีทรายมูลหนองไคร้ใหม่ ตำบลหนองจ้อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ว่า

“...ตนตัวข้าช้อยน้อยม่อนริกขุเขียนคำชฎักกศาสนาพระพุทธเจ้าตราบต่อเท้า 5000
พระวัสสาตามอายุลานเทอะ ขอทือเป็นผลผลค้ำชูตนตัวข้าลวดถึงนิพพานชั้นฟ้าที่อินทร์เกิดพรหม
วิถุณั้นจิม เทอะ...”

5.3 เพื่อให้สำเร็จตามที่ตนเองปรารถนา ดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องตำนานทะไค้ ฉบับวัดพิชัย ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ว่า



“ขี้อ่านกล่าวอ้างตำนานมหาธาตุเจ้าพะโค้งดวงอันประเสริฐศรีสมเด็จเสร็จแล้วบัวรวมล
ควรแก่กาลธัมมเทสนาเท่านี้ก่อนแล สระเสร็จแล้วยามทูลเจ้าสังนายแก่ข้าแลนายเหยยที่ไหวด้วยเดชะ
กฤษณบุญอันข้าได้สร้างได้เขียนยังตำนานพะโค้งนี้ข้อมีประญาปัญญาอันเฉลียวฉลาดเป็นดังพระพุท
บาทเจ้าหากเทศนาวันนี้เทอะ หลอนว่าข้าเกิดมาภาวะชาติอันใดข้าขอห้อมีรูปโลมอันงาม ขออย่าห้อมี
ขี้ซากขี้เขียน ขี้เอือด แลขี้ทูดแลอันใดดีแล้ว ข้าขอเว้นจากทางบ่ตีมือบายเป็นต้นขอเว้นจากทั้งมวล
แลขอห้อมีข้าวของสมบัติทั้งมวลลูท่างเททานแต่เทอะ จุลลัทธิชาติได้ 1238 ตัว ปลีดับใจ เดือน 1
แรม 4 ค่ำ พร่ำว่าไฉวัน 4 แก่ข้าแลตนตัวแห่งข้าครูปากกนามมะกอนชื่อไว้ว่า อุตตะมะแล”

5.4 เพื่อให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ เกิดชาติหน้าให้อยู่ดีมีสุข ดังปรากฏในข้อความ
ท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องตำนานเชียงดาว ฉบับวัดแม่ทาหลวง ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง
ว่า

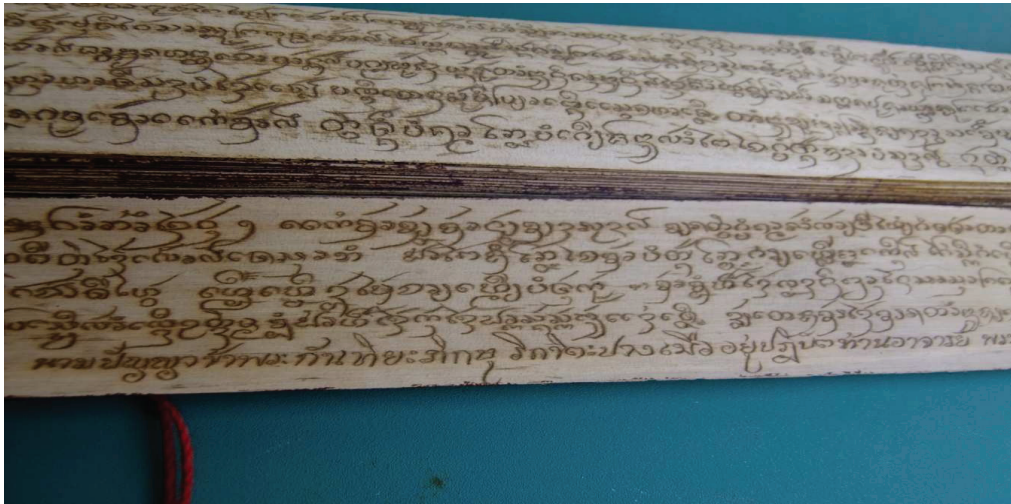
“ตำนานดอยอ่างสรงเชียงดาวสังเขปเนยยะอันห้อยอันแควบศีสมเรฎุสระเตฎุแลเท่านี้ก่อน
แล สระเตฎุแล้วยามกองงายพร้าครูปาปั่นพรคุมเข้าแก่ข้าแล ตัวทึงบ่งามเพราะบ่เคียชานล้าไฟใจค
บตั้งชดาบ่สุดแล้ว คันตาไหนใสห้อมีข่าจิมเทอะ พระพุทธรักราช 2468 จุฬสกุกราช 1287 ตัว ปลีดับ
เปล้า รดูเดือน 4 ออก 14 ค่ำ พร่ำไฉวัน 2 แก่ข้าด้อยข่าน้อยเขียนสุดแล เขียนตัวคี่บ่งามร้าล้ายที่
ใหญ่คี่เท่า ตาก้าที่หน้อยคี่เท่าตาแมงแดงห้อมีค้อยสะแคะแคงตาม่อห้อมี ี่ๆ เทอะ ทูที่พระพิตนใดแล้ว
แล เทศนา พร้าอย่าไฟซัง เพราะใจข้าบ่ตั้งเพราะกายเหลือเกินแล ใครลิกคี่เหลือที่ ลางวันคี่บ่ได้ลิกตัว
ข้าเขียนได้ 29 วันจึงแล้ว เพราะใจตั้งล้าไฟใครลิกเหลือใจแล เจ้าที่ไหว เฮอเหอ ดอกไม้จายเหมยบ
ทันกัข้าขอได้ลอดนิพพานในศาสนาพระพุทธรักเจ้าโคตมนี่เทอะ คินว่าข้าบ่ได้เล็งนิพพานเทอะดั่งอันข้า
ขอห้อมีได้เกฎุในพระกฤษณอันประเสริฐล้าเลิศคุดมขออย่าห้อมีได้กั้นได้ยอกสังลักอันแต่เทอะ ด้วยเดชะข้า
ได้เขียนตำนาน เชียงดาวนี้ขอห้อมีเป็น ประใจแก่ข้าพ่อแม่พี่น้องคูบาอาจารย์ตนได้สั่งสอนห้อมีได้วัดได้
คองอันดีแต่เทอะ นามปัญญาข้าพระกันทียะภิกขุ ริกขิตะ ปางเมือง อยู่ปฏิบัติท่านอาจารย์พระปละ
วิชาคณะ หมวด 11”

6. มิติเกี่ยวกับตัวอักษรที่ใช้ในการจาร การใช้ตัวอักษรในการจารคัมภีร์ใบลานล้านนาพบว่า มีทั้ง
ตัวอักษรธรรมล้านนา และตัวอักษรไทยปัจจุบัน มีจำนวน 40 เรื่อง ดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลาน
ล้านนา เรื่องตำนานเชียงดาว ฉบับวัดแม่ทาหลวง ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ว่า

“ตำนานดอยอ่างสรงเชียงดาวสังเขปเนยยะอันห้อยอันแควบศีสมเรฎุสระเตฎุแลเท่านี้ก่อน
แล สระเตฎุแล้วยามกองงายพร้าครูปาปั่นพรคุมเข้าแก่ข้าแล ตัวทึงบ่งามเพราะบ่เคียชานล้าไฟใจค
บตั้งชดาบ่สุดแล้ว คันตาไหนใสห้อมีข่าจิมเทอะ พระพุทธรักราช 2468 จุฬสกุกราช 1287 ตัว ปลีดับ
เปล้า รดูเดือน 4 ออก 14 ค่ำ พร่ำไฉวัน 2 แก่ข้าด้อยข่าน้อยเขียนสุดแล เขียนตัวคี่บ่งามร้าล้ายที่
ใหญ่คี่เท่า ตาก้าที่หน้อยคี่เท่าตาแมงแดงห้อมีค้อยสะแคะแคงตาม่อห้อมี ี่ๆ เทอะ ทูที่พระพิตนใดแล้ว



แล เทศนา พร้าอย่าไพซัง เพราะใจข้าบตั้งเพราะกายเหลือเกินแล ใคร่ลิกคี่เหลือที่ ลางวันคืบได้สักตัว
 ข้าเขียนได้ 29 วันจึงแล้ว เพราะใจตั้งล้าไฟใคร่ลิกเหลือใจแล เจ้าที่ไหว้ เสาเหอ ดอกไม้จายเหมยบ
 หนักข้าขอได้ลอดนิพพานในศาสนาพระพุทธเจ้าโคตมนี้เทอะ คั้นว่าข้าบได้เถิงนิพพานเทอะดั่งอันข้า
 ขอหื้อได้เกิญ ในชระกุลอันประเลฎล้าเลิศอดมขออย่าหื้อได้กั้นได้อยากสังสกอันแต่เทอะ ด้วยเตชะข้า
 ได้เขียนตำนาน เชียงดาวนี้ขอหื้อเปนประใจแก่ข้าพแม่พี่น้องคูปาอาจารย์ตนได้สั่งสอนหื้อได้วัดได้
 คองอันดี แต่เทอะ นามปัญญาข้าพระกัณฑ์ะภิกขุ ริกขิตะ ปางเมืองอยู่ปฏิบัติท่านอาจารย์พระปละ
 วิชาคณะ หมวด 11 (ภาษาไทย)”



รูปภาพ : ตัวอักษรไทยปัจจุบันที่พบในข้อความท้ายใบลาน

7. มิติเกี่ยวกับค่านิยม ความเชื่อ อานิสงส์ในการจาร มีจำนวน 16 เรื่อง

7.1 ค่านิยม ค่านิยมของการจารใบลานในข้อความท้ายใบลาน มีค่านิยมเกี่ยวกับการจารเพื่อถวาย
 เป็นพุทธรูปฯ ค่านิยมในการจ้างหรือให้คนอื่นจารใบลานให้ ค่านิยมการถ่อมตัวไม่โอวด การกล่าวตำหนิตัวเอง หรือ
 บทอติตวิพากษ์ ซึ่งมักพบว่าผู้จารจะกล่าวถึงลักษณะของตัวหนังสือไม่สวย หรือการเขียนที่ขาดตกบกพร่องไปบ้าง
 การยอมรับข้อผิดพลาด น้อมรับความผิด และพร้อมที่จะให้ผู้อื่นเพิ่มเติมข้อความที่ผิดพลาดได้เสมอ

7.1.1. ค่านิยมเกี่ยวกับการจารเพื่อถวายเป็นพุทธรูปฯ ดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานใน
 คัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องปฐมมกุฏมารชาดก ฉบับวัดพิชัย ตำบลพิชัย อำเภอพิชัย จังหวัดลำปาง ว่า

“ปฐมมชาฎกั นิฎฐิตุ์ กรียาอันสังวัณณาวิเสส เทศนายังห้องปฐมมชาดคคี่แล้วเท่านี้ก่อน
 แล แล้วยามเที่ยงวัน 6 ไทย กาบสี ปลีก่าไล่ เดือนเจียงแรม 9 ค่ำ สักกราชได้ 1255 ตัว ติฎฐิอันวิเสส
 เหตุนั้นหมายมี ปถมมุตเพเป็นประทาน ถัดนั้น เซยยะสานเป็นผู้แถมค้ำสาสนาพระโคตมเจ้า ให้ไว้
 เป็นประใจทแก่นิพพานเจ้าเป็นยอด ขอดเป็นตรากับสาสนาพระเจ้า นิพพานปัจจโยโหนตุโน นิจจ ฐว
 ฐว”



7.1.2. ค่านิยมในการจ้างหรือให้คนอื่นจารใบลานให้ ด้วยเหตุที่มีความเชื่อว่าการคัดลอก หรือ การจารใบลานเป็นวิธทางหนึ่งในการสืบทอดพระพุทธศาสนา และนำมาซึ่งอานิสงส์ ทั้งผู้แต่งและผู้คัดลอกจึงถือว่าเป็น การประกอบกุศลกรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา ที่เชื่อว่าจะมีพระศรีอารยเมตไตรยเป็นพระพุทธรูปเจ้าองค์ ต่อไปบางคนก็ปรารถนาให้ตนได้บรรลุนิพพาน แสดงให้เห็นว่าความเชื่อเรื่องพระศรีอารยเมตไตรยแม้จะไม่ใช่ความเชื่อ ของศาสนาพุทธฝ่ายหินยาน แต่ก็ยังเป็นความเชื่อที่ปลูกฝังอยู่ในจิตใจของกวีและผู้คัดลอก (ตรีศิลป์ บุญขจร. 2530 : 36) ดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องตำนานเมืองแกนเชียงดาว ฉบับวัดดอกแดง ตำบลสง่าบ้าน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ว่า

“จาด้วยนิทานตำนานเมืองแกนคัมภีร์เสร็จสระเค็จ ยามตูดเช้า เดือน 10 แรม 3 ค่ำ เมงวัน 5 ไทยกาบใจ ข้าพเจ้าพ่อเลี้ยงหนานไชยยา เขียนหื้อนายดวงบ้านเกาะ พร้อมภริยาลูกเต้า พ่อแม่พี่น้อง มิตรแก้วสหาย ลูกหลาน เทวบุตร เทวดา อินทา พรหม ยมราช ครุฑ นาคน้ำนาคี นางธรรณี ไอศวรร นายหนังสือแลอารักษ์ เทพดาวารักษ์เจ้าเซนมเมือง ขอเปนสุขหื้อนายดวงบ้านเกาะจิมเทอะ สุทินนี้ วตตเม ทาน อโหวตตเมทาน นิพพาน ปรม สุขขี แล”

7.1.3. ค่านิยมการถ่อมตัว ไม่โอ้อวด การกล่าวตำหนิตัวเอง หรือบทอรรถวิพากษ์ ซึ่งมักพบว่า ผู้จารจะกล่าวถึงลักษณะของตัวหนังสือไม่สวย หรือการเขียนที่ขาดตกบกพร่องไปบ้าง การยอมรับข้อผิดพลาด น้อมรับ ความผิด และพร้อมที่จะให้ผู้อื่นเพิ่มเติมข้อความที่ผิดพลาดได้เสมอ ดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลาน ล้านนา เรื่องตำนานเชียงดาว ฉบับวัดแม่ทาหลวง ตำบลปลงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ว่า

“ตำนานดอยอย่างสร้างเชียงดาวสังเขปเนยยะอันห้อยอันแควบคัมภีร์สระเค็จแลเท่านี้ก่อนแล สระเค็จ แล้วยามกองงายพร้าครุบาป็นพรคุมเข้าแกข้าแล ตัวทึงบงามเพราะบ่เคยชานล้าไฟใจคืบ ตั้งชดาบ่สุดแล้ว คันตาไหนใสหื้อข้าจิมเทอะ พระพุทธสักกราช 2468 จุฬสกุกราช 1287 ตัว ปลีดับ เปล้า รุเดือน 4 ออก 14 ค่ำ พร้าได้วัน 2 แกข้าด้อยข้าน้อยเขียนดสุดแล เขียนตัวคืบงามร้าล้ายที่ ใหญ่คืบเท่าตาก้าที่น้อยคืบเท่าตาแมงแดงหื้อค้อยสะแคสะแคงตาม่อหื้อถี้ ๆ เทอะ ทูที่พระพิตนใดเล่า แล เทสนา พร้าอย่าไฟซัง เพราะใจข้าบ่ตั้งเพราะกายเหลือเกินแล ใครลิกค้เหลือที่ ลางวันคืบได้ลิกตัว ข้าเขียนได้ 29 วันจิงแล้ว เพราะใจตั้งล้าไฟใครลิกเหลือใจแล เจ้าที่ไหว้ เเฮเฮอ ดอกไม้จายเหมยบ่ ทันกู่ข้าขอได้ลอคนิพพานในศาสนาพระพุทธเจ้าโคตมนี่เทอะ คันว่าข้าบ่ได้ถึงนิพพานเทอะตั้งอันข้า ขอหื้อได้เกิดในพระกุกอันประเลฎล้าเลคอุตมขออย่าหื้อได้กั้นได้อยากลึงลิกอันแต่เทอะ ด้วยเตชะข้า ได้เขียน ตำนานเชียงดาวนี้ขอหื้อเปนประใจแกข้าพ่อแม่พี่น้องคอบาจารย์ตนได้สั่งสอนหื้อได้วัดได้ คองอันดี แต่เทอะ นามปัญญาข้าพระกัณทียะภิกขุ ริกขิตะ ปางเมืองอยู่ปฏิบัติท่านอาจารย์พระปละ วิชาคณะ หมวด 11”



หรือดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องแมงสีหูห้าตา ฉบับวัดแม่ทาหลวง ตำบล ปงคอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ว่า

“นิมิต্তิ กรียาอันกล่าวย้งทุกคตะกำพรั้ากุมมารชาตค คีบังคมสมเร้งเสด็จแล้วบัวรมวล กล่าว ควรเท่านี้ก่อนแล ปรีบุญมเสด็จแล้วยามเมื่อกินเข้างายแล้ว ๆเจ้าพระนายคี่เมื่อบ้านเสี่ยเสี่ยง แล พุทธสักขาต 2459 ตัว ปลีรวายสี เดือน 7 ลง 1 คำ พรว่าว่าได้วัน 3 ใจี ดับเร้า ข้าแล จุฬลักราช ได้ 1278 ตัวข้าแล ริกขิตโขตจนวพุทธศาสนา 5000 พระวัสสาแต่เทือะ ลิกขิตตะข้าเขียนธัมมฎกนี้ ชื่อว่า 4 หู 5 ตา ข้าแล ๆเจ้าพระนายตนใดเทศนาคี่ขอกอยพิจจรณาไพพร่อง ตัวสุระเต็มที ที่ตักคี่ตค ที่เหลือคี่เหลือ เจ้าที่ไหวเฮย ตัวสุระเต็มที มันเพราะว่าลานหวิด หาลานใดมาทึงหล้า ๆเจ้าเมืองวัน ขออย่าได้ติเตียนนินทาว่าห้อยข้าร้ายเช่น”

7.2 ความเชื่อ จากการศึกษาข้อความท้ายใบลานกล่าวถึงความเชื่อเรื่องการทานธรรม ความเชื่อเรื่องศาสนา 5000 ปี ความเชื่อเรื่องยุคราชอารยเมตไตรย ความเชื่อเรื่องนิพพาน

7.2.1 ความเชื่อเรื่องการทานธรรม เป็นความเชื่อในเรื่องของการสร้างคัมภีร์ถวายวัด การที่คัมภีร์ใบลานเรื่องหนึ่งมีต้นฉบับมากกว่าหนึ่งในวัดหนึ่งนั้น หรืออาจมีมากจนกระจายตามหอธรรมวัดต่างๆ แสดงให้เห็นถึงความเชื่อ ค่านิยมในการสร้างคัมภีร์ถวายวัด หรือเรียกว่า การทานธรรม จากการศึกษาข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา พบว่าการสร้างคัมภีร์เพื่อทานธรรม เป็นความเชื่ออย่างหนึ่งของบุคคล ดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องตำนานพระเจ้าเลียบโลก ฉบับวัดคูคำ ตำบลวัดเกต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ว่า

“...ข้าเขียนทานไว้กับศาสนาพระโคตมะเจ้า ตราบต่อเท่าอายุลานเปนประหมามเทือะ นิพพาน ปจจโย โหนตุ เม นิจจ เมตเตยยพุทธสนติกเ อนาคต นิจจ ปรม สุกข์ ขอหือเปน ประจัยแก่ พระนิพพาน จิมแต่เถย ทานไว้วัดคูคำ ธัมมวัดคูคำ อธิการวัดคูคำเขียนไว้แล”

7.2.2 ความเชื่อเรื่องศาสนา 5000 ปี วรรณกรรมของล้านนาจำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะวรรณกรรมตำนานที่เกี่ยวข้องกับปูชนียสถาน มักปรากฏความเชื่อเรื่องพุทธทำนาย ในเรื่องกล่าวถึงอายุของพระพุทธศาสนา 5000 ปี และเริ่มเสื่อมถอยลงนับตั้งแต่พุทธศักราช 2500 ปีเป็นต้นมา เรียกว่า กิ่งพุทธกาล ในตำนานมูลศาสนากล่าวไว้ว่า ศาสนาของพระพุทธเจ้าพระสมณโคตมจะมีอายุเพียง 5000 ปี แล้วจะหายไป เกิดอันตราย 5 คือ ปรีตติอันตราย ปฏิปัตติอันตราย ปฏิเวธอันตราย ลิงอันตราย ธาตุอันตราย เมื่อหมดสิ้นอายุของพระพุทธศาสนาในยุคพระสมณโคตมแล้ว จะถึงโลกของพระศรีอารยเมตไตรย ที่บุคคลใดได้เกิดในยุคนี้ถือว่าเป็นผู้มีบุญและมีความสุขทุกประการ (บำเพ็ญ ะวิน. 2538 : 177)

ความเชื่อเรื่องพุทธทำนาย ที่ถือว่าอายุพุทธศาสนามี 5000 ปี ทำให้พุทธศาสนิกชนต้องสร้างสัญลักษณ์ทางศาสนา เพื่อเป็นเครื่องบูชา และสืบทอดพระพุทธศาสนาให้มีอายุถึง 5000 ปี เช่น การสร้างพระพุทธรูป การสร้างเจดีย์ การสร้างพระธาตุ พระไตรปิฎก คัมภีร์ต่างๆ ที่มีการคัดลอกเก็บเป็นคัมภีร์ทางศาสนา สิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนตัวแทน



ของพุทธศาสนา ที่จะยืนยันว่าพระศาสนายังไม่สูญหายไปจากโลกมนุษย์ (สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ เล่ม 9 : 4714)

จากการศึกษาข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา พบว่าความเชื่อศาสนา 5000 ปี มีปรากฏในข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องโสนันทกุมมารชาดก ฉบับวัดพิชัย ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ว่า

“...อุทธรสุสภิกขุส้างไว้คำชัวร์พุทธสาสนา พระพุทธเจ้าตราบต่อเท่า 5000 พระเวลาแต่
เทอะ ปทุมมาวดีผูกปลายแล 3 ผูกแล”

หรือดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องแมงสีหุห้าตา ฉบับวัดแม่ทาหลวง ตำบลปงดอน อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ว่า

“...ข้าแล ริกชิตโชตนวพุทธสาสนา 5000 พระวัสสาแต่เทือะ ลิกชิตตะข้าเขียนธัมมผู้กนี้
ชื่อว่า 4 หู 5 ตา ข้าแล พุเจ้าพระนายตนใดเทสนาค้อคอยพิจรณาไฟพร่อง ตัวสุรเต็มที ที่ตกคักตก
ที่เหลือกี้เหลือกี้ เจ้าที่ไหวเฮย ตัวสุรที่เต็มที มันเพราะว่าลานหวิด หาลานใดมาทิ้งหล้า พุเจ้าเมืองวัน
ขออย่าได้ตีเตียนนินทาว่าห้อยข้าร้ายเช่น”

7.2.3 ความเชื่อเรื่องยุคพระศรีอารยเมตไตรย แนวความคิดความเชื่อในเรื่องพระศรีอารยเมตไตรย ที่ปรากฏในวรรณกรรมสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการ หรือความคาดหวัง ที่อยากจะให้สังคมสงบสุข ไม่เบียดเบียนกัน มีความเสมอภาค และสมบูรณ์พูนสุข ความเชื่อดังกล่าว อาจเป็นการแสดงถึงความดิ้นรนที่จะหลุดพ้นจากความขมขื่นและความกดดันที่มีอยู่ในระบบเศรษฐกิจ ความวุ่นวายในสังคม เพื่อรอคอยยุคสมัยที่เป็นอุดมคติของตนเอง ความเชื่อนี้บางส่วนมีส่วนในการควบคุมสังคมให้สงบสุข เพราะผู้ที่จะไปเกิดในยุคพระศรีอารยเมตไตรยได้นั้น จะต้องประกอบคุณงามความดี ละเว้นการทำความชั่วหรือการทำความบาป เมื่อทุกคนมุ่งหวังที่จะเกิดในยุคพระศรีอารยเมตไตรย มุ่งทำแต่ความดี ความสงบสุขก็จะเกิดขึ้นในสังคม คติความเชื่อของคนไทยจะถือว่า พระศรีอารยเมตไตรยเป็นพระโพธิสัตว์องค์หนึ่ง ซึ่งในขณะนี้สถิตอยู่บนสวรรค์ชั้นดุสิต เมื่อสิ้นศาสนาของพระสมณโคดมองค์ปัจจุบันนี้แล้ว พระศรีอารยเมตไตรยก็จะมาตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในโลกมนุษย์องค์ต่อไป

จากข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนาพบความเชื่อที่ปรากฏในตำนานกับปิลัตถุณคอร ฉบับวัดดอกแดง ตำบลสง่าบ้าน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ว่า

“ดูรา อานนท์ ตำนานกับปิลัตถุณคอรนี้ บุคคลละผู้ใดได้สร้างแลได้เขียนไว้ให้ไว้สักการบูชา ก็
หากจักได้หันธัมมิกราชแลได้ร่วมพระอารยเมตเตยเจ้า อันจักลงมาเปนพระพายหน้ามีหันชะแล...”

7.2.4 ความเชื่อเรื่องนิพพาน จากการศึกษาค้นคว้าข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา มีการกล่าวถึงการจารใบลานเพื่อให้ไปถึงนิพพานด้วยตนเอง ดังปรากฏในเรื่องตำนานพระเจ้าเสียบโลก ฉบับวัดคู่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ว่า

“...ข้าเขียนทาน ไว้กับศาสนาพระโคตมะเจ้า トラบต่อเท่าอายุลานเปนประหมามเทือะ นิพพาน ปจจโย โหนตุ เม นิจจ เมตเตยยพุทฺธสนฺติเก อนาคเต นิจจ ปรมํ สุขุขํ ขอทือเอน ประจัยแก่ พระ นิพพาน จิมแต่เถย ทานไว้วัดกู่คำ อัมมวัดกู่คำ อธิการวัดกู่คำเขียนไว้แล”

7.3 อานิสงส์ การจารใบลานนั้นมีอานิสงส์มาก เพราะเป็นการสืบทอดอายุพระศาสนาอย่างหนึ่ง จึงทำให้มีประเพณีการจารธรรมถวายไว้กับวัดต่างๆ พร้อมกันนั้นก็จะมีกรอธิษฐานให้ผู้จารได้รับอานิสงส์ต่างๆ ดังปรากฏในข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนา เรื่องหมากน้ำจมหากหรินฟู ฉบับวัดดอกแดง ตำบลสง่าบ้าน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ว่า

“กรียาสังวันณนาวิเสสเทศนาจาด้วยบาปแลบุญ อันเปนคำสอนแก่คนแลเทวดาทังหลาย กล่าวคือว่าหมากน้ำเจ้าจมหากหรินฟู ค้แล้วบัวรวมลกาละควรแล้วเท่านี้ก่อนแล ๆ ปริบุญณ สระ เต็จแล้วกองแลแล เจตนาสถาน้อยอ้ายเปนผู้เขียน ขอทือมีผละอานิสงส์อันกว่าวขวางช้วนี้แล ช้วน้า ขอเอาสุข 3 ประการมีนิพพานจิมเทือะ เขียนภอสอ 2482 เดือน 10 วันเสาร์ ตัวค้บงามลักหน้อย ค้อยพิจจรรณาไฟพร่องเนือ”

อภิปรายผล

จากการศึกษาข้อความท้ายใบลานในคัมภีร์ใบลานล้านนาด้านมิติวัฒนธรรม จากข้อความท้ายใบลานจำนวน 40 เรื่อง แล้วนำมาวิเคราะห์มิติทางวัฒนธรรมทั้ง 7 ด้าน พบว่าข้อความท้ายใบลานที่ปรากฏมิติเกี่ยวกับชื่อคัมภีร์มีจำนวน 35 เรื่อง มิติเกี่ยวกับตัวบุคคลมีจำนวน 28 เรื่อง มิติเกี่ยวกับสมัยที่จารมีจำนวน 32 เรื่อง มิติเกี่ยวกับสถานที่จารมีจำนวน 13 เรื่อง มิติเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการจารมีจำนวน 15 เรื่อง มิติเกี่ยวกับตัวอักษรที่ใช้ในการจารมีจำนวน 40 เรื่อง มิติเกี่ยวกับค่านิยม ความเชื่อ อานิสงส์ในการจารมีจำนวน 16 เรื่อง โดยการวิเคราะห์มิติทางวัฒนธรรมทั้ง 7 ด้านในข้างต้น เป็นเพียงข้อมูลพื้นฐานทั่วไปที่ถือว่าเป็นองค์ประกอบของข้อความท้ายใบลาน จากผลการศึกษาเบื้องต้นจะเห็นว่ามีความสอดคล้องกับการศึกษาของ วิลักษณ์ ศรีป่าซาง (2541) ซึ่งได้กล่าวถึงบันทึกท้ายเรื่องหรือบทส่งท้ายว่า เป็นข้อความที่ปรากฏอยู่ในตอนสุดท้ายของเรื่องก่อนจบเรื่องหรือปิดเรื่อง บางท่านอาจใช้คำว่า อวสานพจน์ ในความหมายเดียวกัน (สมหมาย เปรมจิตต์ และคณะ. 2537) ได้กล่าวว่า บันทึกท้ายเรื่องเป็นจาริตนิยมในวรรณกรรมตำนานล้านนามีเนื้อความอยู่หลายลักษณะ เช่น บอกวัน เวลา การแต่ง หรือการคัดลอก บอกนามผู้แต่งหรือผู้คัดลอก หรือบอกเจตนา ความปรารถนาในการแต่งหรือการคัดลอก ที่ปรากฏแทรกในส่วนเนื้อเรื่องมักเป็นของผู้แต่ง หากกำหนดไว้ในหน้าลานสุดท้ายมักเป็นของผู้จาร ตำนานบางเรื่องที่มีหลายผูก อาจมีบันทึกท้ายเรื่องทุกผูกหรือมีเฉพาะผูกสุดท้าย บางเรื่องกล่าวไว้ยืดยาวหรืออาจกล่าวจบอย่างรวบรัด นอกจากนี้ เรื่องเวสสันดรที่ปณี ซึ่งถือเป็นคัมภีร์เล่มแรกในผลงานบาลีของพระสิริมังคลาจารย์ ที่แสดง **นิคมกถา** หรือ บทส่งท้าย (Colophon) ไว้ค่อนข้างชัดเจนว่า ผู้แต่งคือใคร สถานที่แต่ง ช่วงสมัยที่แต่ง และปีที่แต่งเสร็จ จากนั้นก็ขออานิสงส์แห่งการแต่งให้ผู้แต่งและบุคคลทั้งหลาย มีความสุขความเจริญในโภคสมบัติ และธรรมสมบัติ ขอให้ผู้แต่งได้พบพระศรีอารยเมตไตรย ได้ฟังธรรมะแล้วบรรลุอรหัตตผลในที่สุด



ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาข้อความท้ายใบลานด้านประวัติศาสตร์เพื่อทราบความเป็นมาของวัดและชุมชน ตลอดจนวิถีชีวิตของผู้คนในอดีต สภาทางภูมิศาสตร์ที่ปรากฏในข้อความท้ายใบลาน
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบข้อความท้ายใบลานด้านมิติวัฒนธรรมจากคัมภีร์ใบลานในภาคต่างๆ ของประเทศไทย
3. ควรมีการจัดทำเครือข่ายในการอนุรักษ์เอกสารใบลานอย่างกว้างขวาง เพื่อให้คนรุ่นหลังได้เห็นวิถีชีวิตภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ

บรรณานุกรม

- คณะสหายธรรม. (2550). “อันนสงส์ของการสร้างคัมภีร์ ในพระพุทศศาสนา,” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.84000.org/tipitaka/book/nana.php?q=28>. สืบค้นเมื่อ 19 มกราคม.
- دنړدل ځایلینډ. (2542). รายงานการวิจัย สำนักอนีสาน : การศึกษาเชิงวัฒนธรรม. เลย : สถาบันราชภัฏเลย.
- ดิเรก วชิรญาโณ, พระ. (2545). คู่มือการสำรวจคัมภีร์ใบลาน. เชียงใหม่ : สำนักงานกองทุนเพื่อส่งเสริมสียงเขียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา.
- ตุลาภรณ์ แสนปรน. (2550). การศึกษาวรรณกรรมทำนายของล้านนา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมล้านนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล. (2545). วรรณกรรมท้องถิ่น. เชียงใหม่ : ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ธวัช ปุณโณทก. (2525). วรรณกรรมท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ปริญานูช อนุสุเรนทร์. (2540). การศึกษาวิเคราะห์คัมภีร์ที่ใช้เทศน์ในเทศกาลเข้าพรรษาของล้านนา : กรณีศึกษาจาก 4 วัดในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวรรณกรรมล้านนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิชญู เข้มพิลา และกฤษฎา ศรีธรรมมา. (2550). รายงานการวิจัย การศึกษาลวดลายผ้าห่อคัมภีร์ใบลานอิสาน. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ภูเดช แสนสา. (2555). “ข้อมูลหลักฐานใหม่ที่ได้จากคัมภีร์ใบลานวัดสะป่งหลวง ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน”, ใน รายงานการสัมมนาทางวิชาการ การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและความร่วมมือในการจัดการมรดกวัฒนธรรมประเภทข้อมูลเอกสารโบราณ. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- เรณู อรรถฐาเมศร์. (2528). โลกทัศน์ชาวล้านนาไทยจากวรรณกรรม. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ลมูล จันท์หอม. (2533). วรรณกรรมท้องถิ่นล้านนา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ตรัสวิน.
- “วัฒนธรรมด้านอาหารและการกินขันโตกของชาวล้านนา,” (2550). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://student.swu.ac.th/fa471010197/sunbiewat03.htm>. สืบค้นเมื่อ 19 มกราคม.

- วิลักษณ์ ศรีป่าซาง. (2541). **วรรณกรรมตำนานล้านนา : การศึกษาวิธีการสร้าง**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิวาพร วัฒนรัตน์. (2553). **โครงการวิจัย “วรรณกรรมนิทานคำโคลงของล้านนา : ลักษณะเด่น ภูมิปัญญาและคุณค่า”** กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- ศรีสวัสดิ์ อ่องสกุล. (2539). **ประวัติศาสตร์ล้านนา**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์.
- สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคเหนือ**. (2542). กรุงเทพฯ : มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์.
- สินีนางู สมบูรณ์อ่อนก. (2555). “การอนุรักษ์คัมภีร์โบราณ”, ใน รายงานการสัมมนาทางวิชาการ การจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและความร่วมมือในการจัดการมรดกวัฒนธรรมประเภทข้อมูลเอกสารโบราณ. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว, บรรณาธิการ. (2553). **งานปริวรรตคัมภีร์โบราณล้านนา**. เชียงใหม่ : สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- อุดม รุ่งเรืองศรี. (2545). **วรรณกรรมล้านนา**. (ปรับปรุงครั้งที่ 4). เชียงใหม่ : ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .
- _____. (2547). **พจนานุกรมล้านนา - ไทย ฉบับแม่ฟ้าหลวง**. เชียงใหม่ : ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .
- อุษณีย์ ธงไชย. (2540). **จารึกและตำนาน หลักฐานที่สร้างขึ้นภายใต้อิทธิพลของพุทธศาสนาลังกาวงศ์**. เชียงใหม่ : ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.



การศึกษาเพลงร่ำวงจากตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
A STUDY OF THAI FOLK DANCE SONGS FROM LOMRAD,
TERN DISTRICT, LAMPANG PROVINCE

ภาณุวัฒน์ สกุลสืบ¹

Panuwat Sakulsueb

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมเพลงร่ำวงจากตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง และเพื่อศึกษาเนื้อหาของเพลงด้วยบทบาทของเพลงร่ำวง ผลการศึกษาสามารถรวบรวมเพลงร่ำวงได้ทั้งสิ้น 117 เพลง ในด้านเนื้อหาปรากฏบทบาทของเพลงร่ำวง 4 บทบาท คือ การให้ความบันเทิง การให้ความรู้ การควบคุมสังคม และการระบายความคับข้องใจ โดยบทบาทของการให้ความบันเทิงมีจำนวนเพลงมากที่สุดถึง 105 เพลง แบ่งเป็น 1) การเกี้ยวพาราสี การชื่นชมคู่รัก และการเชิญชวนให้ออกมารำ 2) การตัดพ้อต่อว่าและความน้อยอกน้อยใจ 3) ความงามของธรรมชาติ และ 4) เรื่องราวจากวรรณคดี รองลงมาคือบทบาทด้านการควบคุมสังคม มีจำนวน 6 เพลง ต่อมาคือบทบาทในการให้ความรู้มีจำนวน 3 เพลงซึ่งมีจำนวนเพลงเท่ากับบทบาทในการเป็นทางระบายความคับข้องใจที่มีจำนวน 3 เพลงเช่นเดียวกัน

คำสำคัญ : เพลงร่ำวง, ตำบลล้อมแรด, อำเภอเถิน, บทบาทหน้าที่

Abstract

Objectives of this study were collecting Thai folk dance songs from Lom - rad district, Tern, Lampang and analyzing contents by roles of those songs. The results were 1) 117 Thai folk dance songs were collected 2) contents of songs having 4 roles that were entertainment, knowledge, social control, and vent frustration. Role of entertainment appeared 105 songs that were the most numbers of it. Contents of songs were about 1) flirting, admiring partner, and invitation 2) complain and hurtful 3) beauty of nature 4) literature stories. then role of social control appeared 6 songs, role of knowledge appeared 3 songs and role of vent frustration appeared 3 songs as well.

Keyword : Thai folk dance, Lomrad, Tern district, Roles

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย (ศศ.บ.) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง



บทนำ

รำวง หรือ รำโทน เป็นการละเล่นพื้นบ้านซึ่งเป็นที่รู้จักแพร่หลายในท้องถิ่นภาคกลาง โดยเฉพาะในจังหวัดสุโขทัย นครสวรรค์ พระนครศรีอยุธยา สิงห์บุรี ชัยนาท ฯลฯ ในสมัยที่จอมพล ป.พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี การเล่นรำวงได้รับการปรับปรุงให้มีความทันสมัย มีระเบียบแบบแผนและมีความสวยงามยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อใช้ในการเผยแพร่ให้ชาวต่างประเทศได้รู้จัก โดยการปรับเปลี่ยนนี้เน้นให้เหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย กล่าวคือ มีปรับเนื้อเพลงที่ร้องให้มีความหมายในทางที่ดี ไม่เน้นการเกี้ยวพาราสีหรือหยาบโลน ทำนองเพลงปรับให้ร้องง่ายขึ้นไม่เน้นการเอื้อนเสียง ส่วนทำรำก็ได้นำมาทำในทางนาฏศิลป์มาใช้ในการรำ หรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า “ทำรำวงมาตรฐาน” สำหรับเครื่องดนตรีนอกจากจะตีโทนประกอบการรำแล้ว ก็มีการใช้เครื่องดนตรีไทยอื่นๆ มาช่วยบรรเลงด้วย จากความนิยมประกอบกับการส่งเสริมของรัฐบาล ทำให้การเล่นรำวงได้ขยายออกไปในภาคอื่นๆ โดยเฉพาะในพื้นที่ซึ่งเป็นเส้นทางการค้าและคมนาคม เช่น อำเภอลำปาง ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดตาก และจังหวัดสุโขทัย ดังที่ ศรีสักร วัลลิโภดม (2545) ได้กล่าวถึงอำเภอลำปางว่าเป็นเมืองด่านที่เป็นชุมทางคมนาคม มีความสำคัญยิ่งมาตั้งแต่สมัยโบราณ ดังเห็นได้จากกรณีพัฒนาการของความเป็นเมืองที่มีอายุใกล้เคียงกับเมืองโบราณอื่นๆ ในเขตแคว้นล้านนา กับทั้งยังมีความสืบเนื่องของการเป็นเมืองมาจนปัจจุบัน

จากที่ตั้งซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญนี้เอง ทำให้เมืองลำนปางมีวัฒนธรรมที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างภาคเหนือและภาคกลางเข้าไว้ด้วยกัน ดังปรากฏว่า มีการเล่นเพลงรำวงในงานประเพณี และงานบุญต่างๆ ในอำเภอลำปางมานานหลายทศวรรษต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยรำวงที่เล่นนั้นยังคงรักษาเอกลักษณ์ของการละเล่นแบบโบราณเอาไว้ นั่นคือ กองเชียร์รำวงและนักดนตรีจะช่วยกันร้องเพลงประกอบการเล่นเครื่องดนตรีพื้นบ้าน ส่วนผู้แสดงรำวงนอกจากจะต้องช่วยกันร้องเพลงเช่นกันแล้ว ยังมีการรำวงประกอบบทอีกด้วย¹

อย่างไรก็ดี ในช่วง 10 ปีมานี้ การเล่นรำวงโบราณในลักษณะดังกล่าวเริ่มสูญหายไปจากอำเภอลำปาง ทั้งนี้เพราะขาดการสืบทอดจากคนรุ่นใหม่ ดังจะเห็นได้จากกลุ่มผู้แสดงรำวงดังกล่าวยังคงเป็นกลุ่มเดียวกับผู้ที่เล่นรำวงเมื่อ 50 - 60 ปีที่แล้ว ประกอบกับสมาชิกในคณะรำวงหลายท่านได้ล้มเนื้อร้องไปแล้ว หรือบ้างก็ล้มหายตายจากกันไปด้วยโรคและความชรา และบางคนก็ได้ย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่นเพื่อความสะดวกในการดูแลของบุตรหลาน

จากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษารวบรวมเพลงรำวงจากตำบลล้อมแรด อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง และวิเคราะห์ถึงบทบาทของเพลงรำวงจากเนื้อหาที่ปรากฏ โดยมีความคาดหวังว่าการศึกษานี้จะเป็นการรวบรวมการละเล่นพื้นบ้านซึ่งเป็นศิลปะพื้นบ้านอันทรงคุณค่าของชาวถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

¹ คุณยายตา ตะวัน หัวหน้าคณะรำวงเหล่าชัยนารี ได้อธิบายถึงลักษณะของรำวงประกอบบทไว้ว่า เป็นการแสดงท่าทางประกอบเนื้อหาในเพลงรำวงเพื่อให้เกิดความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น เช่น เพลงตุ๊กตัก เมื่อรำถึงเนื้อร้องที่กล่าวถึงชุกเอาไม้ไล่ตีสองกุมาร ผู้รำวงฝ่ายชายจะถือไม้ทำท่าหวดผู้รำวงฝ่ายหญิง ในขณะที่เดียวกันผู้รำวงฝ่ายหญิงก็จะนั่งพับเพียบลงกับพื้น แล้วก้มหน้าทำท่าทางเหมือนคนกำลังร้องไห้ หลังจากนั้นใช้มือแตะที่ขาแกงของฝ่ายชาย เพื่อเป็นการขอร้องว่าอย่าตีอีกเลย ตามเนื้อร้องที่ปรากฏ เป็นต้น

วัตถุประสงค์

การศึกษาเพลงร่ำวงจากตำบลด้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. เพื่อรวบรวมเพลงร่ำวงจาก ตำบลด้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาเนื้อหาของเพลงร่ำวงจาก ตำบลด้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

บททวนวรรณกรรม

นุชนาฏ ดีเจริญ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่อง ร่ำวงในเขตภาคเหนือตอนล่าง: กรณีศึกษาจังหวัด กำแพงเพชร นครสวรรค์ และพิจิตร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ และเปรียบเทียบองค์ประกอบของการแสดงร่ำวง ของทั้ง 3 จังหวัด ผลการศึกษาพบว่า ปัจจุบันมีการแสดงร่ำวงเฉพาะในจังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดพิจิตรไม่มีการแสดงในลักษณะเป็นวง แต่จะแสดงในลักษณะของการร้องโต้ตอบกันหรือที่เรียกว่า เพลงตรุษ ประวัติ ความเป็นมาของร่ำวงในจังหวัดกำแพงเพชร นครสวรรค์และพิจิตร มีพัฒนาการมาจากการร้องรำของชุมชนในท้องถิ่น เป็นการรำเพื่อความสนุกสนานของชาย - หญิง ได้รับความนิยมนมากในสมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ในช่วงระหว่าง สงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเรียกชื่อแตกต่างกันไป เช่น รำโทน ร่ำวง ร่ำวงแบบบท ร่ำวงประกอบบท ร่ำวงโบราณ เป็นต้น บทร้องเพลงร่ำวง มี 87 เพลง เมื่อพิจารณาเนื้อหาของบทเพลงพบว่า มีชื่อเพลงและบทร้องคล้ายคลึงกันจำนวน 3 เพลง ทำรำและกระบวนรำเป็นทำรำมาตรฐานจำนวน 15 ท่า และทำรำที่มีความหมายตามเนื้อร้องในลักษณะของการรำใช้บท จำนวน 52 ท่า เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของทำรำและกระบวนรำพบว่า มีทำรำมาตรฐานที่ใช้เหมือนกันจำนวน 4 ท่า และมีทำรำที่มีความหมายตามเนื้อร้องในลักษณะของการรำใช้บท ที่ใช้เหมือนกันจำนวน 3 ท่า การแต่งกาย คล้ายคลึงกัน คือ แต่งในลักษณะพื้นบ้าน เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงคล้ายคลึงกัน ประกอบด้วย ฉิ่ง ฉาบ และกรับ โดยจังหวัด กำแพงเพชร ใช้โทนเป็นเครื่องดนตรีหลัก ส่วนจังหวัดนครสวรรค์ใช้รำมะนาเป็นเครื่องดนตรีหลัก โอกาสที่ใช้แสดง ใช้แสดง ในงานประเพณี วันสงกรานต์ งานบุญ และงานที่มีผู้ว่าจ้างเหมือนกัน โดยร่ำวงของตำบลเนินศาลา จะรำถวายเจ้าพ่อที่ศาล กลางหมู่บ้าน ในเทศกาลสงกรานต์เป็นประจำทุกปี

ปิ่นเกศ วัชรปาน (2543 : 207 - 213) ได้วิจัยเรื่อง ร่ำวง : กรณีศึกษาร่ำวงอาชีพ ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ซึ่งเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ต่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาที่มาของ ร่ำวงในประเทศ และศึกษาร่ำวงอาชีพ ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ในด้านประวัติ องค์ประกอบ การแสดง วิธีแสดง ตั้งแต่ พ.ศ. 2504 - 2521 ผลการวิจัยพบว่า ร่ำวงมีการพัฒนาการมาจากการร้องรำของชุมชนท้องถิ่น ในการรำประกอบพิธีกรรม และการรำเพื่อความสนุกสนานของชายหญิง เช่น รำโทนของชาวไทยโคราช เป็นร่ำวงพื้นบ้าน ที่เก่าแก่ ในรัฐบาลของจอมพล ป.พิบูลสงคราม สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 นำรำโทนมาปรับปรุง และเรียกว่าร่ำวง มาตรฐาน โดยใช้ร่ำวงเพื่อการสร้างชาติ นอกจากนี้ร่ำวงมาตรฐานเติบโตในสังคมเมืองควบคู่กับการเดินลีลาตามงาน สโมสร ร่ำวงของรัฐบาลยุติลงแต่เกิดการพัฒนาขึ้นในสังคมท้องถิ่น และทำให้เกิดเป็นอาชีพ พบว่ามี 2 แนวคือ ร่ำวง ประกอบบท และ ร่ำวงอาชีพ ร่ำวงอาชีพมีรูปแบบการแสดงที่เหมือนกันทั่วประเทศ เป็นร่ำวงเพื่อการค้าผู้แสดงเป็น หญิงรับจ้างรำกับลูกค้าผู้ชาย บนเวทีไม้ยกพื้นปูบนถ้ำน้ำมัน วงดนตรีใช้วงชาโดว์ซึ่งเป็นวงดนตรีสากล มีการขายบัตรเป็น รอบ ปัจจุบันร่ำวงอาชีพพบว่ามี 2 คณะใน ตำบลห้วยใหญ่ ที่ยังคงเหลืออยู่ และแสดงในช่วง พ.ศ. 2504 - 2521 จากนั้น ถูกห้ามแสดงตามพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2528 เนื่องจากเกิดการทะเลาะวิวาทอาจทำให้เกิดอันตรายได้ เป็นเหตุให้ร่ำวง อาชีพลดน้อยลง วิธีแสดงมี 4 ส่วนคือ 1. การบูชาครู 2. การรำไหว้ครู 3. การเดินเข้าจังหวะ 4. การรำเข้าจังหวะ



การบูชาครูเป็นการบูชาด้วยเครื่องบูชา ซึ่งน่าจะได้รับอภิไศพลจากการประกอบพิธีกรรมในละครไทยแต่เดิม การรำไห้วครูพบว่า ลักษณะการรำเป็นท่ารำไทยมาตรฐาน 7 ท่า และการรำใช้บท ประกอบกับท่ารำที่คิดใหม่ 7 ท่า การใช้ท่ารำอยู่ช่วงกลางลำตัว ไม่เรียงลำดับท่า หน้าหน้ารำด้านหน้าด้านเดียว โยกตัวตลอดเพลง การเต้นเข้าจังหวะมี 32 จังหวะ แบ่งเป็นการเต้นเข้าจังหวะตามแบบสากล 21 จังหวะ และการรำเข้าจังหวะในจังหวะที่เกิดในประเทศ 11 จังหวะ เป็นการผสมระหว่างท่า รำไทยกับการก้าวเท้าตามจังหวะสากลที่ผู้แสดงเป็นผู้คิดใหม่จากเพลงที่นิยม และจากการแสดงต่างๆ เป็นท่าเฉพาะที่เข้าใจกันในหมู่คณะ รำวงอาชีพ ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ทั้ง 5 คณะ ปัจจุบันไม่มีเป็นอาชีพ ซึ่งมีการจัดแสดงเป็นบางครั้งตามเทศกาลหรือเป็นการสาธิตเท่านั้น

อย่างไรก็ดี งานวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าพื้นที่ในเขตภาคกลาง คือพื้นที่ของการแสดงรำวงที่อยู่ในการรับรู้ของคนโดยทั่วไป และวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยได้มุ่งเน้นไปที่การเก็บรวบรวมท่ารำต่างๆ ตามลักษณะความสนใจของศาสตร์ทางนาฏศิลป์ ฉะนั้นการค้นพบการเล่นเพลงรำวงในจังหวัดลำปาง ซึ่งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนบนจึงเป็นเรื่องท้าทายต่อวงวิชาการเป็นอย่างยิ่ง ในขณะที่ความสนใจด้านการวิเคราะห์เนื้อหาในเพลงรำวงก็ยังมีอยู่ไม่มาก ผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาเนื้อหาของเพลงรำวง โดยใช้แนวคิดเรื่องบทบาทของเพลงพื้นบ้านของสุภัญญา สุฉฉายา (2545) มาวิเคราะห์ เพื่อแสดงให้เห็นว่าเพลงรำวงจาก ตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง เป็นข้อมูลคติชนที่มีคุณค่าต่อท้องถิ่น ควรที่ผู้เกี่ยวข้องจะได้สืบทอด และให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้ต่อไป

วิธีการศึกษา

การศึกษาเพลงรำวงจากตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง มีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ชั้นศึกษาและรวบรวมข้อมูล

1.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

1.2 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์บทบาทของเพลงพื้นบ้าน

1.3 รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพลงรำวง และการวิเคราะห์บทบาทหน้าที่ของเพลง

พื้นบ้าน

1.4 ลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์และบันทึกวีดิทัศน์การแสดงรำวงและการร้องเพลงรำวงจากวิทยากร

1.5 ถอดเทปการสัมภาษณ์จากเครื่องบันทึกเสียงและจากกล้องวีดิทัศน์ แล้วพิมพ์เนื้อหาเพลงรำวง

ที่ละเพลงจนครบ

2. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

นำเนื้อเพลงที่ได้จากการถอดเทปมาวิเคราะห์ โดยใช้แนวคิดด้านบทบาทหน้าที่ของเพลงพื้นบ้านของสุภัญญา สุฉฉายา (2545) มาเป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์

3. ชั้นสรุปผลการวิจัย

นำเสนอข้อสรุป และอภิปรายผลด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา

ในการศึกษารวบรวมเพลงร่ำวงจากตำบลล้อมแรด อำเภอดำรงวิทยารัษฎา จังหวัดลำปางครั้งนี้ สามารถรวบรวมเพลงร่ำวงได้ทั้งสิ้น 117 เพลง เมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยแนวคิดบทบาทหน้าที่ของเพลงพื้นบ้าน ปรากฏว่ามีบทบาททั้งสิ้น 4 บทบาท ได้แก่

1. บทบาทในการให้ความบันเทิง

จากเนื้อหาของเพลงร่ำวงทั้งหมด 117 เพลง ปรากฏเนื้อหาที่มุ่งให้ความบันเทิงถึง 105 เพลง โดยสามารถแบ่งเนื้อหาของเพลงในลักษณะนี้ได้ 4 ลักษณะดังนี้

1.1 เนื้อหาที่แสดงถึงการเกี่ยวพาราสี การชื่นชมคู่รัก และการเชื้อเชิญ

เนื่องจากการร่ำวงเป็นการละเล่นที่ใช้ทำรำและการร้องประกอบกัน จึงทำให้เนื้อเพลงมีขนาดสั้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ร้อง (กองเชียร์และสาวร่ำวง) ไม่เหนื่อยจนเกินไป นอกจากนี้บางเพลงก็เปิดโอกาสให้ฝ่ายชายที่เข้ามาโค้ง ได้มีโอกาสร้องหรือแสดงบทบาทสมมุติร่วมด้วย

อย่างไรก็ดี การที่ต้องรำไปพร้อมๆ กับคู่รัก ทำให้มีโอกาสใกล้ชิดหรือส่งสายตาให้กับคู่รักได้มาก ดังนั้นเนื้อหาของเพลงที่ใช้ในการร่ำวงส่วนใหญ่ จึงเล่าเรื่องราวของความรัก การเกี่ยวพาราสี การคาดหวังว่าจะได้รับรักตอบจากคู่รัก ดังปรากฏเพลงร่ำวงที่มีเนื้อหาในลักษณะนี้ทั้งสิ้น 62 เพลง ตัวอย่างเช่น

1) เพลง โอ้แม่สาวเวียงทอง

โอ้แม่สาวเวียงทอง งามผุดผ่องกระไรเพริศแพรว งามวิมานเมืองแก้ว งามเพริศแพรวหาใคร มาเทียม เรียมจ้องตาแลมอง โอ้แม่เนื้อทองจงได้เห็นใจ พบพี่จำหน้าเอาไว้ (ซ้ำ) อยากรจะได้แม่สาวเวียงทอง

2) เพลง ชักชวนคนงามมาเล่นพ็อนรำ (เพลงนี้ร้องเวลารำอยู่ในวัด)

ชักชวนสาวงามนะมาเล่นพ็อนรำถวายหลวงพ่ อนิจจารูปหล่อ รูปหล่อ คิ้วต่อ คาง เดียว จะเอาเรียวยนต์เข้ามารับ ขากลับจะพานำเที่ยว จะรักเธอคนเดียว จะพาไปเที่ยวที่วัดสุนทร อยากรไปไหมละจ๊ะ เธอจายังไม่แน่มั่นนอน อยากรไปไหมละหล่อน วัดสุนทรที่เราเคยไป วัดสุนทรที่เราเคยไป (คุณยายตาจะร้องว่าวัดเหล่าชัย)

3) เพลง ยามเย็นเดินเล่นตะวันรอน

(ร้องพร้อมกัน) ยามเย็นเดินเล่นตะวันรอนรอน สายลมพัดอ่อนจันทร์วันเพ็ญเด่นดวง เธอ นี่หรือเป็นชายที่หลอกหลวง เลิกรักเลิกร้างกับพ่อพวงมาลัย ทำไมใจน้อยนักรแล้ว โศกเศร้าถึงเธอไม่วาย ออกคะนึ่งคิดถึงแต่พี่ชาย ฉันทไมใช่จะเป็นคนง้อคน

(ข) เช่นนั้นเซียวหรือนงลักษณ์

(ญ) ค่ะ

(ข) เช่นนั้นเซียวหรือนงลักษณ์

(ญ) ค่ะ



(พร้อมกัน) ผู้สมักรักเธอไม่ไหว ออกกะนึ่งคิดถึงแต่พี่ชาย ฉันไม่ใช่จะเป็นคนที่

จ้อคน

1.2 เนื้อหาที่แสดงถึงความน้อยใจ ตัดพ้อต่อว่า

เนื่องจากการร่ำวางของคณะเหล่าชัยนารี เป็นการร่ำวางประกอบท่าทาง ทำให้เนื้อร้องนอกจากจะมีผลต่อท่ารำแล้ว ยังส่งผลต่ออารมณ์เพลงอีกด้วย และไม่เพียงอารมณ์แห่งรัก หรือการชื่นชมความงามของคู่รำ อารมณ์แห่งความผิดหวัง การตัดรอน การร้องถอน และการทอดถอนใจ ก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ทำให้เกิดความบันเทิงได้เช่นกัน ดังปรากฏเพลงร่ำวางในลักษณะนี้ทั้งสิ้น 33 เพลง ตัวอย่างเช่น

1) เพลง โปรดจงเห็นใจ (ร้องสำหรับการมาสาย)

ฉันมาช้าไปหน่อยอย่าทำใจน้อย เหล่าชัยอยู่ไกล อุตส่าห์ฝาดงหลงไพร โปรดจงเห็นใจเถอะ
แม่งามงอน เหนื่อยนักขอเชิญมาพักก่อน เหนื่อยนักขอเชิญมาพักก่อน มารักกับพี่เสียก่อนอย่าพึ่งไป
รักใคร

2) เพลง โอ้ความรักของชาย (ร้องสลับชายหญิงและมีการผลัดกัน)

(ญ) โอ้ความรักของชายนะมาถูกทำร้ายไปตามสายลม ผู้รักไว้หวังใจจะได้ชม รักมาชมชื่น
ระทมอกเอ๋ย ว่าอะไรจะพี่ เมื่อตะกั้น้องไม่ได้ยินเลย อย่ามาทำอย่ามาทำหน้าเฉย รักไม่เคยจะหน่าย
เล็กรักเล็กใครกันเสียหนอ ผู้ชายหน้าอฉันไม่ต้องการ (ใช้มือผลักผู้ชายให้ออกไป)

(ข) ซ้ำซ้ำแม่เอ๋ย ฉันหลอกเธอเล่น เนื้อเย็นอย่ามาทำใจน้อย หันหน้าเข้ามาหาที่หน่าย
อย่าทำใจน้อยไปเลยนะเธอ (บางคนจะเดินเข้ามาซักแขนเสื้อ)

(ญ) โอ้ความรักของหญิงนะมาถูกชายทิ้งไปตามสายลม เมื่อแรกหวังใจจะได้ชม รักมาชมชื่น
ระทมอกเอ๋ย ว่าอะไรจะพี่ เมื่อตะกั้น้องไม่ได้ยินเลย อย่ามาทำอย่ามาทำหน้าเฉย รักไม่เคยจะหน่าย
เล็กรักเล็กใครกันเสียหนอ ผู้ชายหน้าอฉันยังไม่ต้องการ (ใช้มือผลักผู้ชายให้ออกไป)

3) เพลง ออกเอ๋ยไม่เคยโคกเศร้า

ออกเอ๋ยไม่เคยโคกเศร้า ตัวเรามาหลงรักผู้กอง เดียวนี้เธอก็มีรักใหม่ เดียวนี้เธอก็มีรักใหม่
ฉันรู้เต็มใจรักใหม่เธอมี หน่าย หน่าย นอย หน่าย หน่าย นอย นอย หน่าย นอย หน่าย หน่าย
หน่าย หน่าย น้อย ฉันรู้เต็มใจรักใหม่เธอมี

1.3 เนื้อหาที่แสดงความมั่งคั่งของธรรมชาติ

เพลงร่ำวางที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความงามของธรรมชาติ ประกอบด้วยการชื่นชมถึงสิ่งที่อยู่แวดล้อม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับความรัก สำหรับเพลงร่ำวางในลักษณะนี้มีทั้งสิ้น 6 เพลง ตัวอย่างเช่น

1) เพลง ยามเย็นเดินเล่นชายหาด

ยามเย็นเดินเล่นชายหาด หาดทรายขยำน้ำมีปลา โน่นแหละปลา ปลาตะเพียนทอง โน่น
แหละปลา ปลาตะเพียนทอง ลอยขึ้น ลอยล่องอยู่ในท้องธารา โน่นละปลา ปลายังมีคู่ โน่นละปลา
ปลายังมีคู่ สงสารแม่หนูไม่มีคู่เหมือนปลา

2) เพลง นกยูงรำแพน

นกยูงรำแพน ออกแ่่นชูหงอนงามกระไร ขนหางเจ้าเป็นประกาย สลบลวดลายเยื้องกราย
นำคู ยูงทองร้องหา มาบินเที่ยวหากอนอยู่ โผผินบินตามหาคู่ ฟังดูเสียงดังก้องไพร โกงๆ กะดั่งโงง

1.4 เนื้อหาที่นำมาจากเรื่องราวในวรรณคดี

เพลงร่ำวงที่มีเนื้อหามาจากเรื่องราวในวรรณคดี จะมีทำทางประกอบเพื่อเร้าการแสดงร่ำวงให้
เสมือนหนึ่งการเล่นละคร จึงทำให้การเล่นร่ำวงน่าสนใจมากยิ่งขึ้น สำหรับเพลงร่ำวงในกลุ่มนี้มีทั้งสิ้น 4 เพลง
ตัวอย่างเช่น

1) เพลง โมรานารี

โมรา นารี แต่ก่อนรักพี่ เตี้ยวนี้รักใคร่ ส่งพระขรรค์ไปให้คนป่า ส่งพระขรรค์ไปให้คนป่า
ขอเชิญโมรามาพี่เสียให้ตาย พี่จำโมราผิดไป พี่จำโมราผิดไป จะขออภัยให้แก่โมรา

2) เพลง ตูจ๊ก (ชูชก)

รำแบบสองกุมาร ชูชกขอทาน สองกุมารร้องไห้ ชูชกเขาคีตด้วยหวาย ชูชกเขาคีตด้วยหวาย
สองกุมารร้องไห้คว่ำไม่ไล่ตี แม่จำช่วยลูกด้วย แม่จำช่วยลูกด้วย ถ้าแม่ไม่ช่วยลูกคงม้วยชีวี ตาจำอย่า
ตีหนูเลย หนูไม่เคยจะเดินทางไกล

(ช) ชีชะ เจ้าเด็กน้อยมาทำล้าออย เตี้ยวกี่โดนรอยหวาย

(ญ) โอ้ย โอ้ย โอ้ย โอ้ย เจ็บชะจนเต็มที ตาตีชะจนหลังลาย

ชูชกขอทาน สองกุมารร้องไห้ ชูชกเขาคีตด้วยหวาย ชูชกเขาคีตด้วยหวาย สองกุมารร้องไห้
คว่ำไม่ไล่ตี แม่จำช่วยลูกด้วย แม่จำช่วยลูกด้วย ถ้าแม่ไม่ช่วยลูกคงม้วยชีวี ตาจำอย่าตีหนูเลย หนูไม่
เคยจะเดินทางไกล

(ช) ชีชะ เจ้าเด็กน้อยมาทำล้าออย เตี้ยวกี่โดนรอยหวาย

(ญ) โอ้ย โอ้ย โอ้ย โอ้ย เจ็บชะจนเต็มที ตาตีชะจนหลังลาย

2. บทบาทในการให้ความรู้

จากการวิเคราะห์บทบาทในการให้การศึกษาของเพลงร่ำวงจากตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัด
ลำปาง พบว่าความรู้ที่ได้ส่งผ่านเพลงร่ำวงจะเกี่ยวข้องกับค่านิยม และการปฏิบัติตนให้ถูกต้อง เมื่อต้องมาร่ำวงหรือการใช้
ชีวิตโดยทั่วไป สำหรับเพลงร่ำวงในกลุ่มนี้มีทั้งสิ้น 3 เพลง โดยมีลักษณะดังนี้



2.1 การให้เกียรติแก่สตรี เช่น เมื่อต้องการรำด้วยผู้ชายจะต้องเข้าไปโค้งก่อน ดังเพลงที่ว่า

เพลง เขียวรำซิว (เพลงแรก)

เขียวรำซิว คนไหนรำดีเขียวมารำ แขนอ่อน แขนอ่อน ฟ้อนรำ ขอเขียวมาร่วมรำวง เธอยิ้ม
ยวนใจ ขวนให้ชายมาโค้ง การเล่นรำวงต้องโค้งให้แก่สตรี ต้องโค้งให้แก่สตรี

2.2 การเลือกคู่ ต้องคิดตรึกตรองให้ดี อย่าพลีผลามตัดสินใจโดยไม่ปรึกษาใคร ตัวอย่างเช่น

เพลง นกเขามาบินกัน

นกเขามาบินกันชั้น ไม่ใช่คู่เรา อย่าเศร้าหมอง คู่นี้เหมาะสมกันใหม่ พี่น้องชาวไทยช่วยกัน
ตรึกตรอง นกเขามาบินกันชั้น ไม่ใช่คู่เรา เพียงแต่แลมอง หากได้นกเขามาเป็นคู่ จะเก็บทั้งคู่ฝังไว้ใน
ดิน นกเขามาบินกันชั้น ไม่ใช่คู่เรา เพียงแต่แลมอง หากได้นกเขามาเป็นคู่ จะเก็บทั้งคู่ฝังไว้ในดิน
นกเขามาบินกันชั้น ไม่ใช่คู่เรา อย่าเศร้าหมอง คู่นี้เหมาะสมกันใหม่ คู่นี้เหมาะสมกันใหม่ พี่น้องชาว
ไทยช่วยกันแลมอง

2.3 การไม่หลงพะนางตัว ตัวอย่างเช่น

เพลง หงส์อย่าพะนางตัว

หงส์ หงส์ หงส์ อย่าพะนางตัวนัก ปีกของเจ้าจะหัก หักลงกับความหลอกลวง อย่าพะนาง ถือ
ตัวว่าเป็นหงส์ทอง ยามเมื่อฉันแลมอง หงส์ทองขยับปีกบิน หงส์ทองขยับปีกบิน

3. บทบาทในการควบคุมสังคม

สำหรับบทบาทของเพลงรำวงในด้านการควบคุมสังคมนั้น จะไม่กล่าวถึงโดยตรง แต่จะเป็นการใช้
เนื้อความที่แสดงถึงสิ่งที่ไม่ควรทำ หรือเตือนให้รู้ว่าเป็นการกระทำที่น่าอาย จากการวิเคราะห์พบว่า มีเพลงรำวงในบทบาท
ดังกล่าว 6 เพลง ตัวอย่างเช่น

3.1 การเตือนผู้สูงวัยไม่ให้หลงกับการรำวง ได้แก่

เพลง คนแก่อยากได้เมียสาว (เอาไว้ล้อคนแก่ที่มารำด้วย)

คนแก่อยากได้เมียสาวลือไม่เท็จก็ยัยกัยัน ที่นี้เขามีอะไรกัน ที่นี้เขามีอะไรกัน บอกแม่
สุวรรณเค้ามีรำวง ไม่รักฉันก็ไม่ว่าจะขอแหวนตาของฉันกลับคืน เอ้าแหวนที่ไหนไม่รู้ไม่ชี้ เอ้าแหวนที่
ไหนไม่รู้ ไม่ชี้ เป็นไรเป็นกันจะตบแม่สุวรรณเอาซะในวันนี้ จะตบตรงไหนขอให้เลือกตบเอา ตบลิ
ตบลี มือก็ฟาด ปากก็ร้อง กลัวแล้ว กลัวแล้วนะแม่แก้วสายใจ

3.2 การเตือนผู้หญิงไม่ให้หลงกับทรัพย์สิน ความงาม และผู้ชายรูปหล่อ ตัวอย่างเช่น

เพลง สาวสมัยใหม่ (คณะของคุณยายตาใช้เพลงนี้ประกวดแข่งขันได้ที่หนึ่ง)

สาวสมัยใหม่ ไหวไฟใจง่ายเหลือเกิน บุษบาแต่เงินเป็นพระเจ้า คิดแล้วเศร้าใจ หญิงเช่นนี้มีใคร
เกิดมาทำไม มาหลอกให้ชายหลงรูปงาม โอ้นวลนารี ฉันทันเปรียบสตรี นั้นก็มีแต่อยาก สวยงามแต่ร่าง
ดวงใจสายตาดจริงหนอ ตัวฉันจะว่า จงฟังเถิดนะผู้ชาย คิดแล้วจำไว้อย่าได้หลง เจ็บแล้วจำไว้ได้ อย่า
หลงรูปนางเอย

3.3 การเตือนผู้ชายไม่ให้ทำผิดศีลธรรมและระวังผู้หญิงจะเผยความลับ ตัวอย่างเช่น

เพลง รักเขายังไม่ทันจะรู้ตัว

รักเขายังไม่ทันจะรู้ตัว เขาลือกันทั่ว ว่าเธอนี้รักสุด หากไม่รักเขาคงไม่พูด เธอรักสุดช่างน่า
ไม่อาย กุ้ย กุ้ย กุ้ย คนหน้าแก้ว กุ้ย กุ้ย กุ้ย คนหน้าแก้ว คู่รักเธอใช้เสียเมื่อไหร่ คู่รักเธอทำไมไม่จดจำไว้
เธอทำไมมาเอาป้ายแขวนคอ

4. บทบาทในการเป็นทางระบายความคับข้องใจ

ในการวิเคราะห์เพลงราวจำนวน 117 เพลงพบว่า บทบาทในการเป็นทางระบายความคับข้องใจ จะปรากฏออกมาในรูปแบบของการแทนตัวเองว่าต่ำศักดิ์กว่าอีกฝ่าย โดยเฉพาะการเป็นคนจน หรือคนบ้านนอกที่ทำไร่ไถนา นอกจากนี้ยังปรากฏในลักษณะการฝันเอามาเป็นเจ้าของโดยใช้กำลัง สำหรับเพลงราวในกลุ่มนี้ ตัวอย่างเช่น

1) เพลง เชื่อเชิญฉันก็ไม่ว่า

เชื่อเชิญฉันก็ไม่ว่า ฉันต้องมาสมานไมตรี แต่ตัวฉันนี้เป็นราวขาวไร่ ร้องรำได้ไม่ค่อยจะดี
กิริยาหรือต้องวางท่าที่ ฉันรำไม่ดีฉันต้องขอกภัย

2) เพลง จะจากโฉมตรู

จะจากโฉมตรู ดู ดู ดู ดูแล้วน่าชม เลื่อนลอยตามลม ฉันนั่งชมแล้วเศร้าใจ โอแม่ยอดชีวิต
เรมารักกันเสียใหม่ เรมารักกันไว้ ชื่นใจของลูกคนจน ชื่นใจของลูกคนจน

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเพลงราวจากตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ในครั้งนี้ สามารถรวบรวมเพลงราวได้จำนวนทั้งสิ้น 117 เพลง ในด้านการศึกษาบทบาทของเพลงพื้นบ้านที่ปรากฏในเนื้อหาจากเพลงราว พบว่ามีบทบาทดังนี้



1. บทบาทในการให้ความบันเทิง มีจำนวนทั้งสิ้น 105 เพลง แบ่งเป็นเนื้อหาที่แสดงถึงการเกี่ยวพาราสี การชื่นชมคู่รัก และการเชื่อเชียว จำนวน 62 เพลง เนื้อหาที่แสดงถึงความน้อยใจ ตัดพ้อต่อว่า จำนวน 33 เพลง เนื้อหาที่แสดงถึงความงามของธรรมชาติ จำนวน 6 เพลง เนื้อหาที่นำมาจากเรื่องราวในวรรณคดี จำนวน 4 เพลง
2. บทบาทในการให้ความรู้ มีจำนวน 3 เพลง
3. บทบาทในการควบคุมสังคม มีจำนวน 6 เพลง
4. บทบาทในการเป็นทางระบายความคับข้องใจจำนวน 3 เพลง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า เพลงร่ำจากตำบลล้อมแรด อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง จำนวนทั้งสิ้น 117 เพลง มีบทบาทหน้าที่ทั้งสิ้น 4 ด้าน คือ บทบาทในการให้ความบันเทิง บทบาทในการให้ความรู้ บทบาทในการควบคุมสังคม และบทบาทในการเป็นทางระบายความคับข้องใจ สอดคล้องกับการศึกษา “จ้อยจากอำเภอลำปาง จังหวัดแพร่” ของ กนิษฐภัฏา ฐานะวุฒิกุล (2541 : 91-92) ใน 3 บทบาท คือ บทบาทในการสร้างความบันเทิงใจ เป็นเครื่องระบายอารมณ์ความรู้สึก และให้ความรู้แก่คนในสังคม ในขณะที่มีข้อแตกต่างกันคือ บทบาทการถ่ายทอดเรื่องราวในสังคม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างกันในการแสดง กล่าวคือ แม้จะเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่ต้องใช้การร้องรำเช่นเดียวกัน แต่การเล่นร่ำจะใช้ผู้ร้องทั้งที่เป็นกองเชียร์ ผู้รำ และผู้ที่เข้ามาโค้งขอรำด้วย การต้องจดจำเนื้อหาของเพลงขนาดยาวจึงไม่เหมาะกับการเล่นร่ำในแต่ละครั้ง เพราะไม่สามารถคาดเดาได้แล้วว่าผู้ที่มารำนั้นจะจดจำเนื้อเพลงได้มากน้อยเพียงใด ในขณะที่การแสดงจ้อย ที่ต้องจดจำเนื้อหาเป็นจำนวนมากแล้ว ยังต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบในการร้องด้วย อย่างไรก็ตามการแสดงทั้งสองประเภทก็แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเพลงพื้นบ้าน ที่ครั้งหนึ่งเคยมีบทบาทสำคัญในการให้ความบันเทิงแก่ผู้คน ในสังคม ได้อ่อนคลายและหยุดพักเพื่อหาความสุขใจ หลังจากทำงานหนักมาอย่างยาวนาน

อย่างไรก็ดี การสร้างคณะร่ำในท้องถิ่นก็ไม้อาจสำเร็จได้ หากไม่ได้รับการสนับสนุนของคนในพื้นที่ ทั้งนี้เพราะเมื่อ 60 ปีก่อน การเรียนร่ำจะต้องใช้การจดจำ และความยินยอมจากผู้ใหญ่และญาติ โดยผู้เรียนจะต้องมาฝึกทำรำในช่วงเย็นของแต่ละวัน อีกทั้งยังจะต้องจดจำเนื้อเพลงที่มีอยู่มากมายให้ได้หมด ยิ่งไปกว่านั้นคือ การดูแลของผู้ใหญ่บ้าน (แก่บ้าน) ที่จะเป็นผู้รับประกันความปลอดภัยของผู้ที่มาฝึกหัดร่ำว่าจะไม่ได้รับอันตรายระหว่างการเดินทางมาฝึกหรือออกไปแสดง ไม่รวมถึงนักดนตรีและกองเชียร์ร่ำอีกจำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน ที่ต้องสละเวลามาร่วมบรรเลงดนตรี และร้องเพลงให้กับคณะร่ำ จึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า คณะร่ำเปรียบเสมือนเครื่องแสดงความสามารถของคนในชุมชน ดังที่อมรรัตน์ ชัยรัตน์ (2531 : 150-151) ได้ศึกษา “วรรณกรรมประกอบประเพณีลุยไฟของชาวจีนไทหล่าในพิษณุโลก : การวิเคราะห์ในแนวหน้าที่นิยม” ผลการศึกษาพบว่า มีบทบาททางอ้อมคือ เป็นการเสริมสร้างความสามัคคีและการพบปะสังสรรค์ของชาวจีนไทหล่าในจังหวัดพิษณุโลกนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

สถานศึกษาในพื้นที่อำเภอลำปาง ควรนำข้อมูลความรู้จากการวิจัยนี้ไปใช้ในการพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่นประจำสถานศึกษาต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความกรุณาจากวิทยากร 5 ท่าน ที่ได้เสียสละเวลาให้ผู้วิจัยได้สอบถามข้อมูลความรู้ต่างๆ อย่างละเอียด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอชื่นชมในจิตวิญญาณของการเป็นผู้ให้ของวิทยากรทั้ง 5 ท่าน ดังจะกล่าวถึง ดังนี้

คุณยายตา ตะวัน วิทยากรหลักผู้เป็นหัวหน้าคณะรางวัลเหล่าชัยนารี ซึ่งเป็นคณะรางวัลที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดคณะหนึ่งในอำเภอเถิน ทั้งนี้เพราะมีเพลงที่แต่งขึ้นเองหลายเพลง ประกอบกับการมีทำนองที่สวยงามไม่เหมือนกับคณะอื่น เมื่อขึ้นแสดงหรือไปประกวดแข่งขันที่ใด ก็มักจะได้รับรางวัลที่หนึ่งอยู่เสมอ และที่สำคัญที่สุดคือ คุณยายตาเป็นแม่เพลงเพียงคนเดียวในตำบลล้อมแรดในขณะนี้ ที่สามารถจดจำเพลงรางวัลได้มากกว่าร้อยเพลง

คุณตาอินแก้ว สิงคำ ในอดีตเป็นคนเชียร์รางวัล และนักดนตรีของคณะรางวัลล้อมแรดมาก่อน ในวันที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูล คุณตาให้ความกรุณามาตีกลองพร้อมทั้งช่วยร้องเพลงรางวัลให้ด้วย

คุณยายบุญศรี ปันเชื้อ เคยเป็นสาวรางวัลคณะเดียวกับคุณยายตา ตะวัน โดยคุณยายศรีจะติดหมายเลขที่ 4 ในวันที่เก็บข้อมูลแม้คุณยายศรีจะจดจำเพลงรางวัลไม่ได้ แต่เมื่อคุณยายตาขึ้นต้นเพลงไปสักพัก คุณยายศรีก็จะจดจำได้ และช่วยร้องและรำร่วมกับคุณยายตา

คุณยายคำผอง อินว่าน เคยเป็นสาวรางวัลมาก่อน แต่เป็นรุ่นต่อมาที่คุณยายตาเป็นผู้ฝึกหัดให้ โดยคุณยายคำผองจะเป็นตัวสำรองให้กับคณะของคุณยายตา หากวันไหนที่คนน้อยหรือไปแสดงรางวัลที่อื่น คุณยายตาก็จะชวนคุณยายคำผองไปด้วย ในวันที่เก็บข้อมูลคุณยายได้ลืมเพลงรางวัลไปหมดแล้ว อย่างไรก็ตามเมื่อคุณยายตาได้ขึ้นต้นเพลงไปสักพักก็จะจำได้ และช่วยให้ข้อมูลบรรยากาศในการแสดงรางวัลเมื่อ 60 ปีก่อนให้กับงานวิจัยนี้เป็นอย่างมาก

คุณยายเรือนทอง วงศ์ทิพย์ แม้มิใช่สาวรางวัลแต่ท่านเป็นผู้ที่ชื่นชอบการดูรางวัลเป็นอย่างมาก ในตอนที่เป็เด็กคุณยายเรือนทองจะเดินไปดูรางวัลตามงานต่างๆ โดยไปกับพ่อแม่หรือญาติๆ ทำให้คุณยายเรือนทองสามารถร้องและฟ้อนเพลงรางวัลเป็น

คุณประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้กับดวงวิญญาณของคุณตาอินแก้ว สิงคำ ผู้ให้ความกรุณามาตีกลองประกอบการร้องเพลงรางวัลตลอดระยะเวลากว่า 2 สัปดาห์

บรรณานุกรม

กนิษฐฎา ฐานะวุฒิกุล. (2541). *วิจัยจากอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก

นุชนาฏ ดีเจริญ. (2550). *รางวัลในเขตภาคเหนือตอนล่าง : กรณีศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร นครสวรรค์ และพิจิตร*. พิษณุโลก : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ปิ่นเกศ วัชรปาน. (2543). *รางวัล : กรณีศึกษาร่วงอาชีพ ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศรีศักร วัลลิโภดม. (2545). *ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษประวัติศาสตร์โบราณคดีของล้านนาประเทศ*. กรุงเทพฯ : มติชน.



สุกัญญา สุขฉายา. (2545). เพลงพื้นบ้านศึกษา. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรรัตน์ ชัยรัตน์. (2531). วรรณกรรมประกอบประเพณีลุ่มไฟของชาวจีนไหหลำในพิษณุโลก : การวิเคราะห์ในแนว
หน้าที่นิยม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

วิทยากรผู้ให้ข้อมูล



คุณยายตา ตะวัน อายุ 81 ปี

บ้านเลขที่ 131 บ้านเหล่า ตำบลล้อมแรด
อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง (เป็นหัวหน้าคณะรำวง)



คุณตาอินแก้ว สิงคำ อายุ 81 ปี

บ้านเลขที่ 78 บ้านเหล่า ตำบลล้อมแรด อำเภอ
เถิน จังหวัดลำปาง (เป็นกองเชียร์รำวงและคนตีกลอง)



คุณยายบุญศรี ปันเชื้อ อายุ 77 ปี

บ้านเลขที่ 57/1 บ้านเหล่า ตำบลล้อมแรด
อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง (เป็นสาวรำวง)



คุณยายคำผอง อินว่าน อายุ 77 ปี

บ้านเลขที่ 15 บ้านเหล่า ตำบลล้อมแรด อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง (เป็นสาวรำวงที่ขายตามาสอนในรุ่นหลัง หากขาดคนหรือไปแสดงที่ไหนยายจะได้ไปเล่นด้วย)



คุณยายเรือนทอง วงศ์ทิพย์ อายุ 74 ปี

บ้านเลขที่ 159 บ้านเหล่า ตำบลล้อมแรด อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง (เป็นผู้ที่ชื่นชอบการรำวงมาก เมื่อเป็นเด็กมักจะไปรำวงตามงานต่างๆ โดยไปกับพ่อแม่หรือญาติๆ ในช่วงที่มีซ้อมรำวงกันที่บ้านผู้ใหญ่แสน ยายเรือนทองก็ได้ไปดูด้วย ทำให้สามารถร้องและเล่นรำวงได้)



เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร และสำเภาทอง : นวนิยายว่าด้วยการส่งเสริม
อุดมการณ์ทุนนิยมเสรี

DEK CHAY MALIWAN LODLAIMONGGON AND SUMPHAOTHONG :
THE SUPPORTING OF CAPITALISM IDEOLOGY IN NOVEL

สุพรรณษา ภักตนิกร¹

Supansa Phaktalanikorn

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งศึกษานวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร และ สำเภาทอง* ของประภัสสร เสวิกุล โดยใช้แนวคิดอุดมการณ์ของหลุยส์ อัลตุสแซร์ และแนวคิดศาสตร์แห่งเรื่องเล่า ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์* ได้ส่งเสริมระบบทุนนิยมเสรีด้วยการลดทอนความรุนแรงของปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในระบบทุนนิยมเสรี นวนิยายเรื่อง *ลอดลายมังกร* ได้ส่งเสริมอุดมการณ์ทุนนิยมเสรี ด้วยการยกย่องชาวจีนในประเทศไทย ที่ประกอบธุรกิจการค้าในระบบทุนนิยมเสรีจนประสบความสำเร็จ นอกจากนี้นวนิยายเรื่อง *สำเภาทอง* ได้ส่งเสริมอุดมการณ์ทุนนิยมเสรี ด้วยการลดทอนความรุนแรงของปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540 อุดมการณ์ทุนนิยมเสรีในนวนิยาย ยังทำหน้าที่ร่วมกับปฏิบัติการประเพณีอื่นในสังคมไทย อีกทั้งหน่วยงานด้านวรรณกรรมยังยกย่องให้นวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร และ สำเภาทอง* เป็นหนังสือดีเด่น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้อุดมการณ์ทุนนิยมเสรีเป็นอุดมการณ์กระแสหลัก ทำให้รัฐสามารถธำรงรักษาอำนาจและความมั่นคงไว้ได้

คำสำคัญ : เด็กชายมะลิวัลย์; ลอดลายมังกร; สำเภาทอง; การส่งเสริมอุดมการณ์ทุนนิยมเสรี

Abstract

This article aims at studying Dek Chay Maliwan LodLaiMonggon and Sumphaothong , the novel by Prabhassorn Sevikul, through Louis Althusser 's conception of Ideology and conception of narratology. The results revealed that Dek Chay Maliwan support capitalism Ideology by decreasing the violence of Economic disparity problem in Capitalism. LodLaiMonggon support capitalism Ideology by praising Chinese in Thailand who make a success of business in capitalism. In addition Sumphaothong support capitalism Ideology by decreasing the violence of economic crisis In 1997. Capitalism Ideology in novels harmonize with other discursive practices in Thai social. Moreover

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทยและการสื่อสารทางธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำปาง



Literature Associations promote Dek Chay Maliwan LodLaiMonggon and Sumphaothong to outstanding novels, in order to support capitalism Ideology to be principle ideology, resulting in, the state to maintain political power.

Keyword : Dek Chay Maliwan, LodLaiMonggon, Sumphaothong, Supporting Capitalism Ideology

บทนำ

อุดมการณ์กระแสหลักของประเทศไทยอุดมการณ์หนึ่งคือ อุดมการณ์ทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี โดยมีปฏิบัติการทางวาทกรรมคือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2506 – 2509) เพื่อส่งเสริมการลงทุนของต่างชาติ และนำรายได้จากภาคเกษตรกรรมมาใช้ในภาคอุตสาหกรรม และแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับต่อมาจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) ที่รัฐยังคงมุ่งเน้นการส่งเสริมอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามแนวการค้าเสรีอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนเห็นว่า การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีเป็นสิ่งที่วัดความสำเร็จก้าวหน้าของประเทศตามแนวคิดแบบ “โลกาภิวัตน์” โดยเฉพาะในสมัยของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีใน พ.ศ. 2531- 2534 รัฐได้ทำให้เห็นว่ายุคนี้เป็น “ยุคทองทางเศรษฐกิจของไทย” เนื่องจากมีนโยบายส่งเสริมการลงทุน จนทำให้ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ต่างๆ มีราคาสูง และยังมีลักษณะเศรษฐกิจนำหน้าการเมืองคือ นักธุรกิจดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ในด้านธุรกิจ (ลิขิต ธีรเวคิน. 2535 : 218-219)

นอกจากปฏิบัติการทางวาทกรรมทั้งหลายเหล่านี้ นวนิยายยังเป็นปฏิบัติการทางวาทกรรมหรือเป็นเครื่องมือตอกย้ำอุดมการณ์ทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีที่มีประสิทธิภาพอีกรูปแบบหนึ่งของรัฐ เนื่องจากนวนิยายสามารถนำเสนออุดมการณ์หรือความรู้ให้แก่สังคมดังที่ นฤมล ทับจุมพล (2531 : 22) กล่าวว่า นวนิยายนำเสนอในรูปแบบของความบันเทิงที่ให้อารมณ์ความรู้สึกที่ไม่เป็นทางการ ย่อมได้รับความสนใจจากผู้คน และหากมีการอ้างอิงว่ามีส่วนจริงหรือเป็นเรื่องที่เหมาะสมในทัศนะของคนในสังคม จะมีแนวโน้มได้รับการยอมรับจากประชาชนในสังคมและอาจกลายเป็นความจริงของทัศนะของคนในสังคมไปในที่สุด ทำให้ผู้อ่านไม่เห็นชุดอุดมการณ์ที่แฝงเร้นในตัวบทนวนิยาย นอกจากนี้เมื่อพิจารณาตามแนวโครงสร้างนิยมนำไปสู่การมองนวนิยาย ว่าเป็นพื้นที่พิเศษที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับประวัติหรือเจตนาของผู้เขียน แต่เป็นระบบการสื่อความหมายที่เกิดจากความสัมพันธ์กันเองในตัวบท เพื่อผลิตสร้างอุดมการณ์ชุดหนึ่งออกมาสู่ผู้อ่าน นวนิยายจึงเป็นปฏิบัติการทางอุดมการณ์ที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง

สำหรับนวนิยายที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ นวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์* พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2530 นิยายเรื่องนี้ได้รับรางวัลดีเด่นประเภทบันเทิงคดีสำหรับเด็กและเยาวชน จากงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2530 และได้รับรางวัลหนังสือดีสำหรับเด็กและเยาวชน จากสมาพันธ์เพื่อพัฒนาหนังสือและการอ่าน พ.ศ. 2541 - 2542 นวนิยายเรื่อง *ลอดลายมังกร* พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2533 ได้รับรางวัลชมเชยจากงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2533 และได้รับรางวัลหนังสือดีสำหรับเด็กและเยาวชน จากสมาพันธ์เพื่อพัฒนาหนังสือและการอ่าน พ.ศ. 2541 - 2542 สำหรับนวนิยายเรื่อง *สำเภาทอง* พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2541 ได้รับรางวัลชมเชยจากงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2541 และได้รับรางวัลหนังสือดีสำหรับเด็กและเยาวชน จากสมาพันธ์เพื่อพัฒนาหนังสือและการอ่าน พ.ศ. 2541 - 2542

นวนิยายทั้ง 3 เรื่องนี้มีลักษณะเด่นคือ มีแนวเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหรือเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย กล่าวคือ นวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์* ได้กล่าวถึงสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่

สอง ที่ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางชนชั้นของคนในชุมชนเดียวกัน นวนิยายเรื่อง *ลอดลายมังกร* ได้กล่าวถึงนักธุรกิจเชื้อสายจีนที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองไทย โดยกล่าวถึงในฐานะกลุ่มคนสำคัญที่ทำให้เกิดธุรกิจหลากหลายประเภทในเมืองไทย มีการดำเนินธุรกิจอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากกลุ่มเครือญาติหรือครอบครัว แล้วขยายกิจการจนเป็นบริษัทหรือระบบธุรกิจขนาดใหญ่มีอิทธิพลต่อระบบเศรษฐกิจในระดับประเทศ กล่าวได้ว่า กลุ่มพ่อค้าชาวจีนมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้า และนวนิยายเรื่อง *สำเภาทอง* ได้กล่าวถึงเหตุการณ์วิกฤตเศรษฐกิจในระบบทุนนิยมหรือที่เรียกกันว่า “เศรษฐกิจยุคทองสบู้นแตก” ใน พ.ศ. 2540 ที่ส่งผลให้คนงานและพนักงานในบริษัทต่างๆ ถูกปลดออกเป็นจำนวนมาก เกิดปัญหาการว่างงาน และคุณภาพชีวิตตกต่ำ รวมถึงผู้ประกอบการในธุรกิจหลายประเภทประสบปัญหาล้มละลาย ประเทศไทยต้องเป็นหนี้ต่างชาติ และอยู่ภายใต้การควบคุมของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) นับเป็นเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่านวนิยายทั้ง 3 เรื่อง ล้วนเกี่ยวข้องกับประเด็นทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี ผู้วิจัยจึงได้ใช้ศาสตร์แห่งเรื่องเล่า เพื่อค้นหากระบวนการสร้างอุดมการณ์เศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี ที่แฝงเร้นอยู่ภายใต้องค์ประกอบของเรื่องเล่า และใช้แนวคิดอุดมการณ์เพื่อทำให้ผู้อ่านเห็นว่านวนิยายทั้ง 3 เรื่องนี้ เป็นปฏิบัติการทางวาทกรรมภายใต้อุดมการณ์ทุนนิยมเสรี ซึ่งเป็นอุดมการณ์กระแสหลักของประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการสร้างอุดมการณ์ทุนนิยมเสรีในนวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร* และ *สำเภาทอง* ของประภัสสร เสวิกุล
2. เพื่อศึกษาอุดมการณ์ทุนนิยมเสรีในนวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร* และ *สำเภาทอง* ของประภัสสร เสวิกุล ในฐานะปฏิบัติการทางวาทกรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

อุดมการณ์ทุนนิยมเสรี (Capitalism Ideology) หมายถึง ระบบความคิดและภาพแทน ที่ทำให้คนในสังคมเชื่อว่า ระบบทุนเสรีหรือการเปิดค้าเสรี เป็นแนวทางจัดการทรัพยากรในประเทศที่มีประสิทธิภาพสูงสุด หรือเชื่อว่าเป็นระบบที่ทำให้ผู้คนในสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดี จนสามารถพัฒนาไปสู่ประเทศที่เจริญแล้ว

การทบทวนวรรณกรรม

รายงานการวิจัยที่มุ่งวิเคราะห์อุดมการณ์ในวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ โดยมองว่าวรรณกรรมมีฐานะเป็นปฏิบัติการทางวาทกรรมประเภทหนึ่ง ที่ใช้ในการเผยแพร่ ตอกย้ำ หรือหล่อหลอมอุดมการณ์รัฐให้เป็นที่ยอมรับของสังคมในช่วงเวลานั้น ได้แก่

นัทธนัย ประสานนาม (2550) ได้เสนอรายงานการวิจัยเรื่อง *อยู่กับก๋ง ของ หยก บูรพา : การถ่ายทอดอุดมการณ์การผนวกรวมในบริบทสังคมไทย* โดยใช้แนวคิดอุดมการณ์ของหลุยส์ อัลตุสแซร์ และแนวคิดการครอบงำทางวัฒนธรรมของ อันโตนิโอ กรัมชิ ทำให้พบว่า นวนิยายเรื่องอยู่กับก๋ง เป็นวรรณกรรมเงินปลัดถิ่นที่เสนออัตลักษณ์โดยรวมของชาวจีนที่สอดคล้องกับวาทกรรม “ฟังพระบรมโพนธิสมภาร” ที่รัฐสร้างขึ้น เพื่อผนวกรวมคนจีนให้เปลี่ยนแปลงเป็นคนไทย และ



พบว่านวนิยายเรื่องนี้ ไม่สะท้อนความขัดแย้งของคนจีนพลัดถิ่นระหว่างรุ่นวัย รวมทั้งไม่ให้คุณค่าแก่ความทรงจำที่ติดตัวมาจากแผ่นดินจีน นอกจากนี้รัฐยังกำหนดให้อยู่กับกง เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาภาษาไทย ทั้งยังถูกสร้างใหม่ในชื่อประชานิยมเพื่อตอกย้ำความเป็น “ชนกลุ่มน้อยตัวอย่าง” ที่รัฐใช้เพื่อถ่ายทอดอุดมการณ์การผนวกรวมชาติพันธุ์อื่นๆ ให้สำนึกในความเป็นไทย

นุจรี ใจเก่ง (2551) ได้เสนอบทความเรื่อง *ระลึกชาติในแบบเรียนภาษาไทย* ที่วิเคราะห์อุดมการณ์รัฐในวรรณกรรม โดยใช้หนังสือเรียนภาษาไทยเป็นตัวบทในการวิเคราะห์ ทำให้เห็นว่าหนังสือแบบเรียนภาษาไทยที่มีการแต่งเรื่องคล้ายนิทาน มีตัวละครเป็นสัตว์หรือเด็กๆ เพื่อสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อ่านนั้น แท้จริงเป็นวาทกรรมประเภทหนึ่ง เนื่องจากเป็นพื้นที่สำคัญในการเผยแพร่ ตอกย้ำ หรือหล่อหลอมอุดมการณ์รัฐในแต่ละยุคสมัยให้แก่สมาชิกในสังคม เพื่อธำรงรักษาอำนาจรัฐที่ดำรงอยู่ในช่วงเวลานั้น

วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (2554) ได้เสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอุดมการณ์รัฐคือ เรื่อง *ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503 – 2544 : การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์* ผลการวิจัยพบว่า กลวิธีที่ใช้เป็นหลักเพื่อสื่ออุดมการณ์ ได้แก่ การเลือกใช้คำศัพท์ การแสดงเหตุผล การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้วยโครงสร้างประโยค การใช้ความเชื่อที่มีอยู่ก่อน และการใช้น้ำเสียงที่หลากหลาย กลวิธีทางภาษาเหล่านี้สื่ออุดมการณ์ต่างๆ ไปสู่ผู้อ่านทั้งสิ้น 10 ชุดความคิด อุดมการณ์เด่นที่พบในหนังสือเรียนทุกเล่มคือ อุดมการณ์เด็ก อุดมการณ์ความเป็นหญิงและความเป็นชาย ผลการศึกษาเปรียบเทียบในแต่ละหลักสูตร พบแนวคิดที่สื่อว่า เด็กดี คือ สมาชิกที่ดีของสังคมและเป็นพลเมืองดีของชาติ และประเทศไทย คือ ประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ เจริญรุ่งเรือง สงบร่มเย็น นอกจากนี้ยังพบแนวคิดว่า เด็กดีเป็นผู้ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ซึ่งปรากฏในหนังสือเรียนหลักสูตร พ.ศ. 2544 และเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นมิตรกับประชาชน ซึ่งปรากฏในหนังสือเรียนหลักสูตร พ.ศ. 2521 และ พ.ศ. 2544 ผลการศึกษาวิถีปฏิบัติทางวาทกรรมพบว่า หนังสือเรียนนั้นเป็นวาทกรรมที่ผลิตซ้ำอุดมการณ์ ของรัฐ และผู้มีอำนาจในสังคม เพื่อเตรียมเด็กให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ตามที่รัฐและผู้มีอำนาจในสังคมเห็นว่าเหมาะสม แต่บางครั้งอุดมการณ์เหล่านั้นอาจสื่อภาพที่ไม่เป็นกลางของบุคคล และสิ่งต่างๆ ในสังคมไปสู่ผู้อ่าน จนอาจสร้างความไม่เท่าเทียมกันระหว่างบุคคลในสังคมได้ในที่สุด

จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นว่า มีการศึกษาอุดมการณ์ชุดต่างๆ ในฐานะปฏิบัติการทางวาทกรรม หรือในฐานะกลไกของรัฐเป็นจำนวนมาก แต่ยังไม่มีการศึกษาอุดมการณ์ทุนนิยมเสรีในนวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร* และ *ลำเภาทอง* ของประภัสสร เสวิกุล ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจกระบวนการสร้างอุดมการณ์สังคมในนวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร* และ *ลำเภาทอง* ของประภัสสร เสวิกุล
2. เข้าใจอุดมการณ์ทุนนิยมเสรีในนวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร* และ *ลำเภาทอง* ของประภัสสร เสวิกุล ในฐานะปฏิบัติการทางวาทกรรม

วิธีการศึกษาวิจัย

1. ศึกษานวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร และสำเภาทอง* ของประภัสสร เสวิกุล
2. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดอุดมการณ์ (Ideology) และศาสตร์แห่งเรื่องเล่า (Narratology)
3. วิเคราะห์อุดมการณ์ทุนนิยมเสรีในนวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร และสำเภาทอง* ของประภัสสร เสวิกุล
4. สรุปผลการศึกษาและเขียนบทความวิจัย

แนวคิดอุดมการณ์และศาสตร์แห่งเรื่องเล่า : กรอบคิดของการวิจัย

แนวคิดอุดมการณ์ที่ผู้วิจัยนำมาใช้วิเคราะห์คือ แนวคิดอุดมการณ์ของหลุยส์ อัลธูซเซอร์ (Louis Althusser)

หลุยส์ อัลธูซเซอร์ ได้เสนอความคิดว่า สังคมประกอบด้วยปฏิบัติการ 3 ด้าน คือ เศรษฐกิจ การเมือง และอุดมการณ์ โดยรัฐใช้ปฏิบัติการทางอุดมการณ์เพื่อค้ำจุนการดำรงอยู่ของรัฐและสถาบันหลักของรัฐ กลไกทางอุดมการณ์ของรัฐจะทำหน้าที่สร้างทัศนคติทางการเมืองให้แก่ประชาชน เพื่อนำไปสู่การยอมรับการดำรงอยู่ของรัฐ และสถานภาพทางสังคมในขณะนั้น ด้วยการสร้างความเชื่อ ความเคยชิน และความรักต่อสถาบันหรือสัญลักษณ์ของอุดมการณ์ และพร้อมที่จะปกป้องคุ้มครองสถาบันหรือสถานะทางสังคมที่เป็นอยู่ หากมีใครละเมิดหรือสั่นคลอนสภาพดังกล่าว (อัลธูซเซอร์. 2529 : 28)

อัลธูซเซอร์ (2529 : 45-55) ได้แสดงให้เห็นว่า อำนาจรัฐเป็นพื้นที่ที่ซับซ้อนต่างๆ เข้าไปช่วงชิงเพื่อใช้อำนาจ จึงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามการเมืองในแต่ละช่วงเวลา แต่กลไกรัฐเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่อย่างคงที่ กลไกรัฐที่มีความหลากหลายคือกลไกเชิงอุดมการณ์ เนื่องจากมีการดำเนินการผ่านสถาบันต่างๆ ทั้งสถาบันศาสนา โรงเรียน การสื่อสาร รวมถึงสถาบันทางวัฒนธรรม เช่น วรรณกรรม ศิลปะ เป็นต้น

สาเหตุที่อุดมการณ์รัฐสามารถครอบงำผู้คนในสังคมได้ เนื่องจากผู้คนในสังคมสร้างภาพตัวแทนของความเป็นจริง ให้อยู่ในรูปแบบจินตนาการที่สัมพันธ์กับเงื่อนไขด้านความสัมพันธ์ทางการผลิต และความสัมพันธ์ทางชนชั้นในสังคมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ อุดมการณ์จึงดำรงอยู่ภายใต้กลไกแบบหนึ่ง และมีภาคปฏิบัติการอันหลากหลาย เพื่อให้บุคคลในสังคมประพฤติตนอย่างมีแบบแผน และเข้าร่วมในปฏิบัติการนั้นอย่างสม่ำเสมอ เรียกได้ว่าเป็นปฏิบัติการของกลไกทางอุดมการณ์ หรือกล่าวได้ว่าถ้าบุคคลนั้นมีความเชื่อถือใน “ภารกิจหน้าที่” เขาก็จะสร้างสรรค์พฤติกรรมและทัศนคติให้สอดคล้องกับความเชื่อนั้น อุดมการณ์ทางสังคมนี้แทรกซึมเข้าไปในชีวิตประจำวันอย่างไม่รู้ตัว เป็นกลไกของรัฐที่มีประสิทธิภาพในการชักนำความคิด หรือเป็นการสร้างความคิดขึ้นมาใหม่ โดยเสนอในลักษณะที่ทำให้เห็นว่าเป็นสิ่งปกติธรรมดา (อัลธูซเซอร์. 2529 : 68-75)

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้แนวคิดศาสตร์แห่งเรื่องเล่า (Narratology) ที่ให้ความหมายของนวนิยายว่า เป็นระบบการสื่อความหมายที่อิงอยู่กับความสัมพันธ์กันเองระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ในตัวบท ทั้งโครงสร้างการเล่าเรื่อง วิธีการเล่าเรื่อง การสร้างตัวละคร รวมถึงการกำหนดผู้เล่าเรื่อง โดยเฉพาะการใช้ภาษาที่ผูกติดกับความหมายเชิงสังคม วัฒนธรรม องค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้ ล้วนมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ (ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิช. 2545 : 397-399) มีความลื่นไหล สอดคล้องกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวกัน จนทำให้เห็นว่าอุดมการณ์สังคมที่แฝงอยู่ในโครงสร้างของนวนิยายเป็นเรื่องปกติธรรมดาหรือเป็นความจริงตามธรรมชาติ สอดคล้องกับนพพร ประชากุล (2552 ก : 149, 153-162) ที่กล่าวว่า เรื่องเล่าคือการนำเสนอเหตุการณ์ชุดหนึ่ง ที่มีกระบวนการเปลี่ยนแปลงจากสถานการณ์เริ่มต้นจนถึงสถานการณ์



ตอนจบ โดยอิงกับการกระทำของตัวละครในกรอบของสถานที่และเวลา เชื่อมโยงกันเป็นเรื่องราว การวิเคราะห์ในแนวศาสตร์แห่งเรื่องเล่านี้ จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์โครงเรื่องทั้งในแบบที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน เช่น วิธีการลำดับเวลา การแสดงความเป็นเหตุเป็นผลของเหตุการณ์ในเรื่อง เป็นต้น และยังต้องมีการวิเคราะห์โครงเรื่องในระดับที่ไม่สามารถมองเห็นได้ เช่น การใช้ผังแสวงหา (Quest Model) ของเกรมาส เพื่อแสดงว่าเรื่องเล่านั้นมีโครงสร้างของการแสวงหาของตัวละคร การใช้สี่เหลี่ยมสัญลักษณ์ (Semiotic square) ที่เกิดจากการค้นพบอรรถลักษณะพื้นฐานคู่หนึ่ง นำไปสู่การเกิดอรรถลักษณะคู่แย้งตามมา อรรถลักษณะพื้นฐานและอรรถลักษณะคู่แย้งจะปฏิสัมพันธ์กันจนเป็นโครงสร้างของเรื่องเล่า นั้น (เสนาะ เจริญพร, 2548 : 27)

การใช้แนวคิดอุดมการณ์ของหลุยส์ อัลตูซัวร์ ในการศึกษาวิจัย ทำให้เข้าใจนวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร* และ *สำเภาทอง* ในฐานะกลไกทางอุดมการณ์ของรัฐ และการนำแนวคิดศาสตร์แห่งเรื่องเล่ามาใช้ ในการศึกษาวิจัย ทำให้เห็นโครงสร้างทางวรรณกรรมหรือวิธีการทางวรรณกรรม ที่สื่อความหมายเพื่อส่งเสริมอุดมการณ์ทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีของนวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร* และ *สำเภาทอง* ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

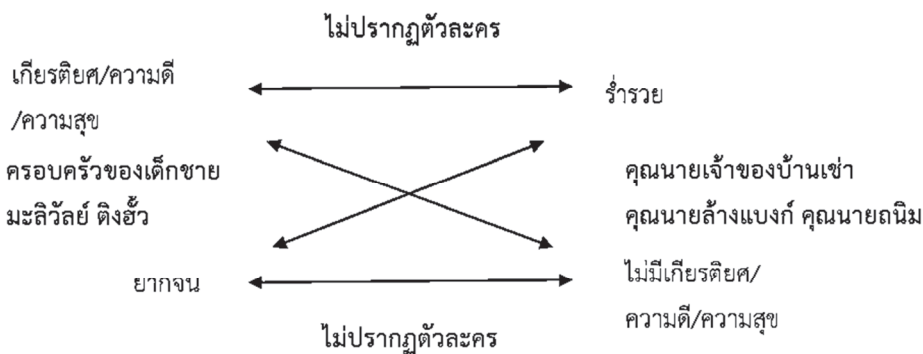
ผลการวิจัย

เด็กชายมะลิวัลย์ : นวนิยายที่ช่วยลดทอนความรุนแรงของปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ในระบบทุนนิยมเสรี

เด็กชายมะลิวัลย์ ของประภัสสร เสวิกุล เป็นนวนิยายที่กล่าวถึงชุมชนในกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจจากสงครามโลกครั้งที่สอง คนส่วนใหญ่ในชุมชนจึงมีฐานะยากจน เห็นได้จากการกำหนดให้คนจำนวนมากในชุมชนนี้ ประกอบอาชีพที่แสดงถึงการเป็นคนชนชั้นล่างทางเศรษฐกิจ เช่น การพับถุงกระดาษขาย ขายอาหารหรือไอศกรีมรถเข็น ขายลูกโป่งหรือหน้ากากกระดาษ รับจ้างปะเตา หรือรับจ้างเย็บเสื้อโหล เป็นต้น ส่วนผู้ที่มีฐานะร่ำรวยในชุมชนคือ เจ้าของบ้านเช่าหรือคนทำงานบริษัทที่แต่งตัวหรูหราถูกกล่าวถึงเพียงเล็กน้อย จึงกล่าวได้ว่าชุมชนในนวนิยายเรื่องนี้เป็นชุมชนที่ประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ แต่การที่นวนิยายเรื่องนี้ได้อยู่ภายใต้ขนบและแนวเรื่อง (Genre) ของการเป็นวรรณกรรมเยาวชน จึงทำให้เกิดกติกาคือข้อตกลงระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านเกี่ยวกับ “ความเป็นวรรณกรรมเยาวชน” ว่า นวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์* ต้องมีตัวละครเป็นเด็กที่มีความบริสุทธิ์ไร้เดียงสา แม้ว่าจะต้องประสบกับอุปสรรคหรือปัญหารูปแบบต่างๆ ในการดำเนินชีวิต แต่เด็กก็จะได้รับการอบรมสั่งสอนจากผู้ใหญ่ให้สามารถใช้คุณธรรมในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ทำให้ผ่านพ้นอุปสรรค มีความสุขในชีวิต และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพได้ในที่สุด จึงกล่าวได้ว่าแนวเรื่องของวรรณกรรมเยาวชนสามารถกำหนดทิศทางของโครงเรื่อง หรือสร้างภาพในใจของผู้อ่านไว้แล้วว่า ตัวละครเด็กจะต้องประสบความสุขและความสำเร็จในท้ายที่สุด ขนบของวรรณกรรมเยาวชนนี้จึงทำให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางชนชั้นในสังคมซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของระบบทุนนิยมเสรีในนวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์* กลายเป็นเพียงปัญหารูปแบบหนึ่งที่ไม่ได้รุนแรงไปกว่าปัญหาอื่น และตัวละครเด็กคือเด็กชายมะลิวัลย์ ต้องยอมรับและใช้คุณธรรมในการต่อสู้ฝ่าฟัน เพื่อจะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ กล่าวได้ว่าการใช้ “ขนบของความเป็นวรรณกรรมเยาวชน” เป็นกระบวนการที่ช่วยลดทอนความรุนแรงของปัญหาความเหลื่อมล้ำทางชนชั้นในระบบทุนนิยมในนวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์*

นอกจากนี้ นวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์* ยังกำหนดให้เด็กชายมะลิวัลย์ที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว เป็นผู้เล่าถึงชีวิตในวัยเด็กจนถึงวัยที่เริ่มทำงานและมีเงินเดือน เสียเงาในนวนิยายเรื่องนี้จึงเป็นเงาของมะลิวัลย์เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว ส่วนมุมมองการเล่าเรื่องนั้นใช้มุมมองของเด็กในการเล่า ทำให้มีเรื่องแทรกที่เต็มไปด้วยความสนุกสนาน หรือน่าประทับใจตามมุมมองของเด็ก เช่น การเล่าถึงการแสดงที่สนุกสนานอย่างลิเก ละครลิง การเลี้ยงแมลงกลบไว้เล่นละคร การเล่นว่าว ทราย การเล่าถึงความสนุกจากการไปที่สวนงานภูเขาทอง มิตรภาพที่ประทับใจ เป็นต้น เรื่องแทรกเหล่านี้จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่ลดทอนความรุนแรงของประเด็นความยากลำบาก อันสืบเนื่องมาจากการมีฐานะยากจนของเด็กชายมะลิวัลย์ และการกำหนดให้เด็กชายมะลิวัลย์ในวัยผู้ใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาและมีงานทำ ทำหน้าที่เป็นผู้เล่าถึงชีวิตของตนในวัยเด็กเพื่อสื่อเน้นว่า การอาศัยอยู่ในชุมชนที่มีความเหลื่อมล้ำทางสังคม และความทุกข์ยากจากปัญหาความยากจนไม่ได้เป็นอุปสรรคในชีวิต เพราะสุดท้ายมะลิวัลย์สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพได้

กระบวนการสำคัญที่ช่วยลดทอนความรุนแรงของปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในระบบทุนนิยมเสรีอีกประการหนึ่งคือ การสร้างตัวละครโดยนำอรรถลักษณะด้านชนชั้นทางเศรษฐกิจ คือความยากจน และความร่ำรวย มาผูกโยงกันกับอรรถลักษณะความดีงาม จนกลายเป็นโครงสร้างของนวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์* แสดงให้เห็นจาก “สี่เหลี่ยมสัญลักษณ์” (Semiotic square)



จากสี่เหลี่ยมสัญลักษณ์นี้จะพบว่า นวนิยายเรื่องนี้ได้สร้างตัวละครเฉพาะตามแนวแกนนอน คือ ตัวละครที่มีฐานะยากจนที่ดั่งงาม กับตัวละครร่ำรวยที่ไม่มีความดีงาม

สำหรับตัวละครยากจนที่มีความดีงาม คือครอบครัวของเด็กชายมะลิวัลย์ เห็นได้จากเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่สอง ส่งผลให้ครอบครัวของเด็กชายมะลิวัลย์มีฐานะยากจน พ่อของเด็กชายมะลิวัลย์เป็นเพียงคนเดียวในบ้านที่มีรายได้จากการทำงานที่โรงละคร และยังติดสุราอีกด้วย ทำให้รายได้ไม่เพียงพอ แม้จะต้องเก็บของเก่าในบ้านขาย หรือที่สาวที่หารายได้ด้วยการพับถุงกระดาษให้แม่ค้าขนม แต่ครอบครัวของเด็กชายมะลิวัลย์กลับถูกสร้างให้เป็นครอบครัวยากจนที่มีเกียรติยศที่รุ่งเรืองในอดีต โดยกำหนดให้คุณตาของเด็กชายมะลิวัลย์เป็นผู้ที่เคยทำงานรับราชการ อยู่กระทรวงการคลัง มีหน้าที่พิทักษ์ทรัพย์สินชาติคู่สงครามในประเทศไทย และเด็กชายมะลิวัลย์ยังมีพ่อที่เคยเป็นนายทหาร และพนักงานติดต่อด้านพาณิชย์การให้กองทัพญี่ปุ่นในเมืองไทยสมัยสงครามโลกด้วยความซื่อสัตย์สุจริต การมีอดีตที่รุ่งเรืองนี้ทำให้พ่อสอนเด็กชายมะลิวัลย์ว่า ต้องรักษาเกียรติยศให้เหนือกว่าการคิดถึงปัญหาความยากจนในครอบครัว เห็นได้จากตอนที่มะลิวัลย์เก็บเงินได้ยี่สิบบาท แต่พอกลับบอกให้นำกลับไปคืนเจ้าของ แม้ว่าทั้งบ้านจะมีสตางค์อยู่เพียงหกสลึง



เช่นเดียวกับแม่ที่สอนให้มะลิวัลย์เห็นคุณค่าของเกียรติหรือคุณความดี มากกว่าปัญหาความยากจน โดยสอนให้เด็กชายมะลิวัลย์ท่องโคลงโลกนิติประกอบในบทที่ว่า

ถึงจนทนสู้กัด	กินเกลือ
อย่าเที่ยวแลเนื้อเถื่อ	พวกพ้อง
อดอยากเยี่ยงอย่างเสื่อ	สงวนศักดิ์
โซกเสาะใส่ห้อง	จับเนื้อกินเอง

จามรีชนข้องอยู่	หยุดปลด
ชีพปรักกรยศ	ยังไซ้
สัตว์โลกซึ่งสมมติ	มีชาติ
ดูเยี่ยงสัตว์นั้นได้	ยศช่องสรรเสริญ

(เด็กชายมะลิวัลย์. 2534 : 17)

จะเห็นได้ว่าโคลงทั้ง 2 บทนี้ มีเนื้อหาที่แสดงว่าการรักเกียรติ หรือการไม่เบียดเบียนผู้อื่นเพื่อประโยชน์ของตนเองนั้นเป็นสิ่งที่ควรทำ การที่นวนิยายเรื่องนี้กำหนดให้ตัวละครแม่ นำโคลงที่แสดงให้เห็นความสำคัญของการรักษาเกียรติยศมาสอนเด็กชายมะลิวัลย์ ทำให้เด็กชายมะลิวัลย์เห็นว่าปัญหาความยากจนหรือความอดอยากมีความสำคัญน้อยลง เนื่องจากมีสิ่งอื่นที่สำคัญกว่าคือ เกียรติยศของครอบครัวที่ต้องรักษาไว้ แม้ว่าเด็กชายมะลิวัลย์ได้แสดงให้เห็นว่าการให้ความสำคัญกับการรักษาเกียรติมากกว่าปัญหาความยากจนของครอบครัวเป็นเรื่องที่ปฏิบัติตามได้ยาก แต่ในท้ายที่สุดเขาก็สามารถยอมรับและปฏิบัติตามคำสอนของพ่อแม่ได้ ดังตอนที่เด็กชายมะลิวัลย์กล่าวถึงครอบครัวของตนว่า

การรักษาชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลนั้นดูช่างเป็นเรื่องวุ่นวายใหญ่โต และการบังเอิญเกิดมาเป็นคนมีชาติตระกูลนั้นก็ไม่ได้ช่วยให้ห้องเราอัมขึ้นแม้แต่น้อย...แทบทุกคืนผมจะหลับตาลงพร้อมกับความหิว เราสามคนพี่น้องเป็นโรคโลหิตจาง โรคปากนกกระจอก เลือดออกตามไรฟัน และโรคอะไรต่อมิอะไรที่เกี่ยวข้องเนื่องมาจากการไม่ได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าและปริมาณที่เพียงพอ มีอยู่ครั้งหรือสองครั้งที่เรามาลงเส้นแบ่งที่จะเลือกเอาระหว่างชื่อเสียงๆ กับการที่จะมีอะไรกินอัมกันสักมื้อ แต่อย่างแรกก็ดูช่างได้ชัยชนะไปเสียทุกที

(เด็กชายมะลิวัลย์. 2534 : 17-18)

จากตอนนี้แสดงให้เห็นว่า นวนิยายเรื่องนี้มีการหยิบยกปัญหาเรื่องความอดอยากมาเทียบเคียงกับการรักษาเกียรติยศหรือคุณความดี และกำหนดให้เด็กชายมะลิวัลย์เลือกเกียรติยศ แม้ว่าตนเองจะหิวโหยและทุกข์ทรมานจากอาการเจ็บป่วยเพราะขาดสารอาหาร เพื่อเป็นการเน้นย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของการรักษาเกียรติให้เหนือกว่าความยากจนมากยิ่งขึ้น

นวนิยายเรื่องนี้ยังแสดงให้เห็นว่า ครอบครัวของเด็กชายมะลิวัลย์สามารถมีความสุขได้ แม้จะมีฐานะยากจน เห็นได้จากตอนที่ครอบครัวของเด็กชายมะลิวัลย์ไม่มีอาหารกิน จนต้องแย่งไข่ต้มลูกหนึ่งจากแมว แม้ว่าภาพการแย่งอาหารจากสัตว์เพื่อความอยู่รอดนั้น เป็นการแสดงให้เห็นคุณภาพชีวิตที่ต่ำมาก แต่นวนิยายเรื่องนี้กลับไม่ได้สื่อถึงความเลวร้าย หรือความน่าสลดสังเวชของครอบครัวนี้แต่ประการใด ตรงกันข้ามกลับแสดงให้เห็นถึงความสุข สนุกสนาน ความตลกขบขันผ่านคำพูดและอากัปกริยาของตัวละคร สิ่งที่สื่อออกมาจึงเป็นภาพความรักใคร่ผูกพันในครอบครัว มากกว่าจะเห็นความเลวร้ายของปัญหาความยากจน อีกทั้งการที่นวนิยายเรื่องนี้กำหนดให้เด็กชายมะลิวัลย์นำเหตุการณ์การแย่งไข่ต้มจากแมว ไปเทียบเคียงกับชีวิตของแขกคันไถในเรื่องระเด่นลันได ซึ่งเป็นวรรณกรรมล้อเลียนชนชั้นสูงที่เต็มไปด้วยชุดคำที่ตลกขบขัน แม้ว่าแขกคันไถจะยากจนเพียงใดก็ตาม ยิ่งเป็นการเน้นย้ำว่าปัญหาความยากจนไม่ใช่ปัญหาที่รุนแรง เพราะใช้ภาพความสนุกสนานจากการบรรยาย และการอ้างอิงวรรณคดีแนวตลกขบขันมาปิดบังความรุนแรงของปัญหานี้

นอกจากเรื่องอาหารการกินที่ไม่ดีแล้ว บ้านของเด็กชายมะลิวัลย์นั้นก็แคบมากจนเรียกได้ว่ามีพื้นที่เท่าแมวตัวตาย และมีน้ำเมาซึ่งอยู่ใต้ถุนบ้าน แต่นวนิยายเรื่องนี้ได้แสดงว่าสมาชิกในครอบครัวไม่ได้รับความเดือดร้อน ตรงกันข้ามกลับใช้พื้นที่แคบนั้นทำสวนครัวนานาชนิดไว้ใช้ประโยชน์ได้ และกล่าวถึงข้อดีของการมีน้ำเมาซึ่งอยู่ใต้ถุนบ้านว่า สามารถช้อนลูกน้ำและตัวไรไปเลี้ยงปลาได้ และทำให้มีปลาไหลเลื้อยเข้ามากินข้าวเฒ่า สามารถจับปลามาเป็นอาหารได้ จึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าความยากจนไม่ได้ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จทุกซีกทุกด้าน หรือกล่าวได้ว่าเป็นการลดทอนความรุนแรงของปัญหาความยากจน

นวนิยายเรื่องนี้ได้แสดงว่า สิ่งสำคัญที่ทำให้ครอบครัวของเด็กชายมะลิวัลย์มีความสุขคือ การมีคุณธรรมชุดหนึ่ง ที่เมื่อคนยากจนปฏิบัติแล้ว จะทำให้สามารถอยู่ร่วมกับความยากจนได้อย่างราบรื่นคือ การมีน้ำใจ แสดงให้เห็นจากตอนที่แม่ของเด็กชายมะลิวัลย์แบ่งปลาที่ซื้อมามากับข้าวให้ครอบครัวอื่นด้วย พร้อมทั้งสอนให้เด็กชายมะลิวัลย์รู้ว่าการมีน้ำใจเช่นนี้ จะทำให้ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนบ้านตอบแทนกลับมาในอนาคต ทำให้มีอาหารรับประทานตลอดไป แม่ของเด็กชายมะลิวัลย์ยังแสดงให้เห็นว่า การประหยัดเป็นคุณธรรมที่สำคัญ แม่สอนให้เด็กชายมะลิวัลย์ซื้อเฉพาะอาหารหรือขนมที่มีราคาถูกและอิ่มท้อง การปลูกผักสวนครัวไว้รับประทานเอง เป็นต้น อีกทั้งยังกำหนดให้เด็กชายมะลิวัลย์กล่าวในเชิงชื่นชมแม่ในฐานะที่เป็นผู้หญิงที่มีความอดทนต่อความยากจน

ลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การแสดงว่าผู้ที่มีฐานะยากจนสามารถเลื่อนฐานะทางเศรษฐกิจ เห็นได้จากในท้ายที่สุดเด็กชายมะลิวัลย์ได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ สำเร็จการศึกษา มีงานทำ มีรายได้สำหรับเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว เช่นเดียวกับดั่งฮั่วเพื่อนของเด็กชายมะลิวัลย์ซึ่งเป็นเด็กกำพร้า แม่รับจ้างเย็บเสื้อไหลหาเงินเลี้ยงครอบครัว แต่ดั่งฮั่วสามารถทำให้ตนเองมีเกียรติในสังคมได้ ด้วยการตั้งใจศึกษาเล่าเรียนจนสามารถสำเร็จการศึกษา และประกอบอาชีพครู

สำหรับความหมายตามแนวแกนนอนของสี่เหลี่ยมสัญลักษณ์อีกความหมายหนึ่งคือ ผู้ที่ร่ำรวยนั้นไม่ได้มีเกียรติและความสุขเหมือนผู้ที่มีฐานะยากจน เห็นได้จากการที่เด็กชายมะลิวัลย์กล่าวถึงคุณนายเจ้าของบ้านเช่า ที่แม่ต้องนำเงินไปจ่ายค่าเช่าทุกเดือน ด้วยการใช้จ่ายที่แสดงรูปร่าง ลักษณะ บรรยาการครอบครัว และอารมณ์ความรู้สึกที่ได้พบเจ้าของบ้านเช่าในด้านลบ เพื่อแสดงว่าผู้ที่มีฐานะร่ำรวยมีชีวิตที่เจ็บเหงาโดดเดี่ยว อีกทั้งยังกล่าวถึงตัวละครหญิงผู้ร่ำรวยที่มีชื่อจากนิสัยของตนเอง คือ คุณนายล้างแบงก์ เนื่องจากเธอมีอาชีพออกเงินกู้ และเป็นคนรักสะอาด จึงต้องล้างแบงก์ก่อนเก็บ การกระทำเช่นนี้เป็นที่โจษจันทั่วไป จนเป็นเหตุให้ผู้ร่ำรวยบุกไปชิงทรัพย์และแทงคุณนายล้างแบงก์จนเสียชีวิต จึงกล่าวได้ว่า คุณนายล้างแบงก์เสียชีวิตเพราะความร่ำรวยของตนเอง ส่วนคุณนายถนิมซึ่งเคยเป็นเจ้าของบ้านเช่า



และร่ำรวยมาก ก่อนสงครามเคยแต่งตัวด้วยเครื่องถนิมพิมาพรรณมากมาย แต่ขาดคุณธรรมคือ เป็นคนเย่อหยิ่ง ไม่มีน้ำใจ ต่อมาถูกผู้ชายปอกลอกจนหมดตัว เมื่อเกิดสงครามประกอบกับไม่มีวิชาความรู้ ทำให้คุณนายถนิมกลายเป็นคนยากจน กระนั้นก็ยังชอบใส่เครื่องประดับเช่นเดิมแต่เปลี่ยนเป็นทองชุบ และมีชีวิตที่ตกต่ำลงมากจนต้องมาขอความช่วยเหลือจากครอบครัวของเด็กชายมะลิวัลย์อยู่เสมอ

การแสดงว่าผู้ที่มีฐานะยากจนเป็นผู้มีเกียรติ มีความสุข สามารถยอมรับ ภูมิใจในสถานภาพของตน และอยู่ร่วมกับความยากจนได้ นอกจากนี้ยังแสดงว่าปัญหาความยากจน สามารถแก้ไขได้ในระดับบุคคลหรือครอบครัว โดยใช้คุณธรรมชุดหนึ่งแทนการแก้ไขในระดับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ทำให้ความรุนแรงของปัญหาความยากจนในระบบทุนนิยมเสรี ถูกลดทอนลงอย่างมาก อีกทั้งการแสดงว่าคนที่มีความร่ำรวย ไม่ได้มีเกียรติ คุณธรรม และความสุขเสมอไป ขณะที่ผู้ที่มีฐานะยากจนมีโอกาสปรับเปลี่ยนฐานะทางเศรษฐกิจของตนให้ดีขึ้นได้ เป็นการลดความตึงเครียดทางชนชั้นระหว่างผู้ที่มีฐานะยากจนกับผู้ที่มีฐานะร่ำรวย หรือกล่าวได้ว่าทำให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในระบบทุนนิยมเสรี กลายเป็นปัญหาที่ไม่รุนแรง เพราะจัดการแก้ไขได้ในระดับประชาชน

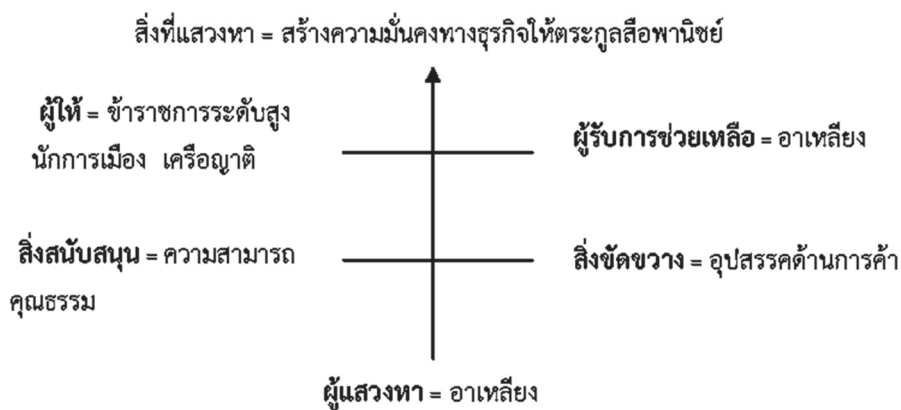
ลวดลายมังกร : นวนิยายแห่งการผลิตสร้างวีรบุรุษทางเศรษฐกิจในระบบทุนนิยมเสรี

ลวดลายมังกร ของประภัสสร เสวิกุล เป็นนวนิยายที่กล่าวถึงอาเหลียง ชาวจีนอพยพที่เข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย เพื่อหวังจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อาเหลียงต้องต่อสู้กับความยากจน และอุปสรรคด้านการประกอบธุรกิจการค้า จนสามารถมีกิจการสิ่งทอเป็นของตนเอง และได้ขยายกิจการด้านธุรกิจหลักทรัพย์โดยมีลูกหลานช่วยกันดูแลกิจการ อาเหลียงต้องพบปัญหาเกี่ยวกับการทำธุรกิจและปัญหาครอบครัวไปพร้อมกัน แต่อาเหลียงสามารถใช้คุณธรรมแก้ไขปัญหาต่างๆ จนผ่านพ้นได้ด้วยดี มีลูกหลานหลายคนที่มีความรู้ความสามารถช่วยกันดำเนินกิจการต่างๆ และขยายกิจการจนประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับชนบและแนวเรื่อง (Genre) ของการเป็นวรรณกรรมแนวสู้ชีวิต ที่ตัวละครเอกต้องต่อสู้ฝ่าฟันกับปัญหาและอุปสรรคอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยความยากลำบาก แต่จะมีผู้ช่วยที่มีความสามารถช่วยเหลือให้สามารถฝ่าฟันอุปสรรคได้ ทำให้ตัวละครเอกได้รับสิ่งที่ต้องการในท้ายที่สุด การกำหนดให้นวนิยายเรื่อง ลวดลายมังกร อยู่ภายใต้ชนบของวรรณกรรมแนวสู้ชีวิต ทำให้ผู้อ่านเชื่อว่าปัญหาการทำธุรกิจการค้าในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี เป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขจัดการได้ และทำให้ตัวละครอาเหลียง ผู้ต่อสู้ฝ่าฟันกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการประกอบธุรกิจการค้า มีฐานะเป็น “วีรบุรุษ” หรือ “ผู้ชนะ” ตามชนบของวรรณกรรมแนวสู้ชีวิต

นอกจากนี้นวนิยายเรื่อง ลวดลายมังกร ยังกำหนดให้ตัวละครนภา ผู้เป็นหลานใช้สรรพนามแทนตนเองว่า “ฉัน” เล่าถึงอาเหลียงปู่ของตน นภายังทำหน้าที่บอกเล่าความคิด และการกระทำของบุคคลต่างๆ ในครอบครัว หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตระกูลสี่พานิชย์จากมุมมองของตน การให้ตัวละครนภาเล่าเรื่องต่างๆ เพื่อแสดงความดีงามของอาเหลียงผู้เป็นปู่ แทนการให้อาเหลียงเป็นผู้เล่าเรื่องของตนเองนี้ เป็นการสื่อว่าอาเหลียงได้รับการยอมรับและยกย่องจากลูกหลานในฐานะบุคคลที่เป็นแบบอย่างอันดีงามอย่างแท้จริง อีกทั้งนภายังเล่าเรื่องราวของตระกูลสี่พานิชย์ตามลำดับก่อนหลัง โดยเริ่มจากสมัยที่อาเหลียงต้องต่อสู้กับอุปสรรคการค้าต่างๆ ริเริ่มกิจการทอผ้า ต่อมาสามารถก่อตั้งบริษัทธุรกิจโกศล และได้ขยายกิจการเป็นจำนวนมาก จนได้รับการยอมรับจากสังคม โดยเฉพาะการเล่าถึงการแบ่งช่วงชีวิตของอาเหลียงออกเป็น 3 ยุค คือ ยุคสร้างตัว ยุคสร้างงาน และยุคสร้างคนรุ่นใหม่ เพื่อสืบทอดการทำธุรกิจของตน เพื่อแสดงให้เห็นพัฒนาการด้านการทำธุรกิจการค้าของนักธุรกิจชาวจีน

ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งคือ เรื่องราวในตระกูลสี่อภินิหารที่นภาเป็นผู้เล่า มีลักษณะของเรื่องเล่าที่แสดงปมปัญหา และการคลี่คลายสลับกันไป จนในท้ายที่สุดเรื่องราวทั้งหมดได้คลี่คลายไปในทางที่ดี เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นความสามารถของอาเหลียงในฐานะนักธุรกิจ ดังจะเห็นได้จากนภาเริ่มเล่าถึงอาเหลียง เมื่อครั้งเป็นชาวจีนอพยพที่ประสบปัญหาความยากจน แต่อาเหลียงสามารถต่อสู้กับความยากจนได้ด้วยการทำงานหนักหลายอย่าง ตั้งแต่การใช้แรงงานและเริ่มทำกิจการค้าขนาดเล็ก จนสามารถสร้างตัวได้ ต่อมาเมื่อมีปัญหาใหม่เกิดขึ้นคือ อาเหลียงพบปัญหาการค้าขาดทุน และมีคู่แข่งทางธุรกิจมากทำให้การค้าไม่ได้กำไร อาเหลียงได้แสดงการแก้ไขปัญหาด้วยการร่วมทุนกับชาวไต้หวัน ตั้งกิจการทอผ้าจนมีโรงงานเป็นของตนเอง และขยายกิจการด้านธุรกิจหลักทรัพย์จนประสบความสำเร็จ ในช่วงนี้ได้มีปมปัญหาใหม่เกิดขึ้นอีกคือ อาเหลียงได้รับผลกระทบทางการเมืองจากเหตุการณ์ปฏิวัติ จึงต้องหนีภัยทางการเมืองไปฮ่องกง จึงมีโอกาסקแก้ปัญหาหรือพลิกวิกฤตเป็นโอกาส ด้วยการร่วมมือกับเพื่อนนักธุรกิจชาวฮ่องกงตั้งธุรกิจด้านหลักทรัพย์ โดยให้ลูกชายเป็นผู้ดูแล หลังจากนั้นได้เกิดปัญหาลูกชายบริหารงานผิดพลาดส่งผลให้คนงานประท้วง และกิจการขาดทุนรวมทั้งปัญหาการแย่งชิงผลประโยชน์ทางธุรกิจในกลุ่มเครือญาติ แต่อาเหลียงสามารถใช้คุณธรรมแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดีในท้ายที่สุด

นวนิยายเรื่อง *ลวดลายมังกร* ยังประกอบสร้างตัวละครเอกอาเหลียงในเรื่อง *ลวดลายมังกร* ให้มีฐานะเป็นวีรบุรุษทางการค้า ที่สามารถอธิบายได้ด้วยผังแสวงหา (Quest Model) ดังต่อไปนี้



จากผังแสวงหา จะเห็นว่าอาเหลียงถูกจัดวางให้เป็นผู้แสวงหาความเป็นปึกแผ่นทางธุรกิจให้ตระกูลสี่อภินิหาร อาเหลียงต้องพบกับอุปสรรคในการทำธุรกิจอยู่เสมอ แต่อาเหลียงสามารถฝ่าฟันหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ เนื่องจากมีผู้ช่วยหรือสิ่งสนับสนุนที่สำคัญ ผู้ช่วยและสิ่งสนับสนุนนั้น เป็นการทำให้อาเหลียงเป็นตัวละครที่มีความยิ่งใหญ่ หรือมีอำนาจในทางเศรษฐกิจ และเป็นตัวละครที่ดึงดูดใจอีกด้วย

สำหรับผู้ช่วยที่ทำให้อาเหลียงเป็นตัวละครที่ยิ่งใหญ่ หรือมีอำนาจในทางเศรษฐกิจคือ ข้าราชการระดับสูง เห็นได้จากตอนที่อาเหลียงเริ่มตั้งบริษัทการเงิน คือ นักธุรกิจหลักทรัพย์ อาเหลียงได้เชิญนายตำรวจระดับอัศวินแหวนเพชร ซึ่งมีความสัมพันธ์อันดีกับอธิบดีกรมตำรวจ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ มาเป็นประธานบริษัท และมีนายตำรวจระดับรองลงไปเป็นกรรมการ เนื่องจากอาเหลียงเป็นชาวจีนอพยพที่มีฐานะที่ต่ำต้อยในสังคมไทย ทำให้ไม่เป็นเชื่อถือหรือยอมรับของคนในสังคมไทย แต่เมื่อมีนายตำรวจระดับสูงมาเป็นผู้บริหาร ทำให้นักธุรกิจหลักทรัพย์ได้รับความน่าเชื่อถือ และ



นายตำรวจเหล่านี้ยังมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้มีอำนาจทางการเมืองในขณะนั้น ทำให้ธุรกิจหลักทรัพย์เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและมั่นคง ส่วนนายตำรวจระดับสูงและรัฐบาล ก็ได้รับประโยชน์ทางการเงินเป็นจำนวนมากจากธุรกิจหลักทรัพย์ ต่อมาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจากเหตุการณ์ปฏิวัติ และผู้นำประเทศเปลี่ยนเป็นจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ส่งผลให้ผู้ที่อยู่ฝ่ายรัฐบาลเดิมนั้นถูกตรวจสอบจับกุม อาเหลียงจึงต้องหนีภัยไปอยู่ที่ฮ่องกง แต่เมื่อกลับมาเมืองไทย อาเหลียงได้ “ก้นเงินจำนวนหนึ่ง” ไว้บำรุงพรรคการเมืองต่างๆ อยู่เสมอ พร้อมทั้งสอนลูกหลานให้ปฏิบัติตาม เป็นการแสดงให้เห็นว่าการเมืองและรัฐบาลมีความสำคัญต่อการทำธุรกิจการค้าอย่างแยกจากกันไม่ได้ การที่อาเหลียงส่งต่อความคิดนี้ถึงลูกหลาน ทำให้แนวคิดนี้มีลักษณะเป็น “ธรรมเนียมปฏิบัติทางธุรกิจ” เพื่อทำให้การค้าราบรื่น

ผู้ช่วยที่สนับสนุนให้อาเหลียงเป็นนักธุรกิจที่มีอำนาจ และมีความมั่งคั่งที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่งคือเครือญาติ เห็นได้จากตอนที่อาเหลียงต้องหนีภัยทางการเมืองในช่วงการปฏิวัติ พ.ศ. 2500 ไปยังประเทศฮ่องกง โดยมีเงินติดตัวไปเพียงเล็กน้อยทำให้ประสบความยากลำบากเป็นอย่างมาก นวนิยายเรื่องนี้กำหนดให้อาเหลียงได้รับการช่วยเหลือจากรอเจอร์ เฟย์ นักธุรกิจที่ร่ำรวยมีอำนาจในฮ่องกง และมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับอาเหลียงคือ เป็นพ่อของเป็กก็ ภรรยาลูกชายคนรองของตน ทำให้อาเหลียงได้รับการช่วยเหลือจากรอเจอร์ เฟย์ ในการก่อตั้งบริษัทเนชั่นแนล ทรัสต์ ในฮ่องกงได้สำเร็จ แต่รอเจอร์ เฟย์ หวังผลประโยชน์เช่นกันคือ ต้องการให้แอนดี้ ลูกชายคนรองของอาเหลียงหรือลูกเขยของตนมาดูแลกิจการเดินเรือในฮ่องกงรวมทั้งเนชั่นแนล ทรัสต์ แต่อาเหลียงเห็นว่าลูกชายคนรองคุมกิจการที่เมืองไทยอยู่แล้ว การทำเช่นนี้จะทำให้ลูกชายคนรองมีอำนาจทางธุรกิจมากเกินไป และเป็นไปได้ว่าจะเป็นการเปิดโอกาสให้กิจการทั้งหมดถ่ายโอนสู่รอเจอร์ เฟย์ อาเหลียงจึงส่งเทียน ลูกชายคนโตไปคุมเนชั่นแนล ทรัสต์ แทน ทำให้อาเหลียงไม่พอใจ แต่อาเหลียงกลับสามารถรักษาความสัมพันธ์เชิงเครือญาติกับรอเจอร์ เฟย์ ไว้ได้ด้วยการให้ชาวยุชชี่ ลูกชายของแอนดี้กับเป็กก็เดินทางมาอยู่ฮ่องกง เพื่อให้รอเจอร์ เฟย์ หายโกรธ เมื่อได้อยู่ใกล้ชิดหลานชาย

นอกจากนี้อาเหลียงยังสอนให้ลูกหลานเห็นความสำคัญของกลุ่มเครือญาติ เห็นได้จากการที่ชาวยุชชี่ผู้เป็นหลานได้ไปเปิดบริษัทสินทอง เพื่อต้องการแข่งขันทางการค้ากับอาเหลียง แต่สุดท้ายประสบปัญหาขาดทุน แต่อาเหลียงกลับบอกให้ลูกหลานช่วยเหลือชาวยุชชี่ โดยการกล่าวเปรียบเทียบกับความแข็งแกร่งของไฟหลายกองที่มารวมกัน ทำให้เห็นว่าการทำธุรกิจแบบพึ่งพากันในกลุ่มเครือญาติมีความสำคัญมาก เพราะทำให้ธุรกิจมีความมั่นคง นวนิยายเรื่องนี้ยังแสดงว่าลูกหลานที่ช่วยอาเหลียงบริหารงานอย่างเต็มกำลัง โดยไม่คิดแยกตัวออกจากธุรกิจครอบครัว ต่างได้รับสิ่งดีงามตอบแทนคือได้รับการยกย่องและทำให้ธุรกิจเจริญก้าวหน้า ตรงข้ามกับชาวยุชชี่ผู้คิดแยกตัวออกจากธุรกิจครอบครัว ที่บริหารธุรกิจล้มเหลวถึง 2 ครั้ง จนต้องกลายเป็นอาชญากรทางเศรษฐกิจ และถูกจับกุมตัวในที่สุด

นอกจากผู้ช่วยเหลือแล้ว นวนิยายเรื่องนี้ได้แสดงว่าสิ่งสนับสนุนสำคัญ ที่ทำให้อาเหลียงประสบความสำเร็จด้านธุรกิจการค้าคือ ความสามารถในการบริหารธุรกิจและการมีคุณธรรม ความสามารถที่เด่นชัดของอาเหลียงเห็นได้จากการที่อาเหลียงได้ตั้งสำนักงานกลางคือ ธุรกิจโกศล และจัดให้มีกลุ่ม “ปีศาจพันตา” หรือกลุ่มบุคคลที่คอยติดตามความเคลื่อนไหวของบริษัทในเครือ และตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารฝ่ายต่างๆ ในบริษัท เพื่อแจ้งให้อาเหลียงทราบ ทำให้อาเหลียงรับวิธีการบริหารงานของบุคคลในบริษัทได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้การทำงานเป็นไปตามระบบที่อาเหลียงได้จัดไว้ อาเหลียงยังมีความสามารถในการบริหารคนคือ การให้ลูกหลานแสดงความสามารถด้านการบริหารงานตามหน้าที่ที่ตนถนัด และไกล่เกลี่ยความขัดแย้งระหว่างลูกหลานในบริษัทอยู่เสมอ

นวนิยายเรื่องนี้ยังแสดงว่าอาเหลียงเป็นผู้ยึดมั่นในคุณธรรม ดังตอนที่อาเหลียงติดภาพเขียนรูปมดตัวใหญ่ เพื่อให้คหกรรมสอนตนเองและสมาชิกในครอบครัวว่า



มดเป็นสัตว์ที่ขยันขันแข็ง มานะอดทน และบากบั่นพากเพียร ต่อให้ฝนตกแดดออก หรือไกลแสนไกลแค่ไหนมดก็ไม่ย่อท้อ หรือเหนื่อยหน่ายกับการออกไปหาอาหาร... มดเป็นสัตว์ สะอาดทั้งความเป็นอยู่และอาหารการกิน ซึ่งอันนี้เราถือว่ามันสุจริต... มันมีระเบียบวินัย และที่สำคัญคือรักพวกพ้อง ถึงแม้มันจะตัวเล็กนิดเดียว แต่ถ้าใครมารังแก มันก็ช่วยกันต่อสู้อย่างไม่กลัวตาย

(ลอคลายมังกร. 2540 : 43)

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่า คุณธรรมที่อาเหลียงกล่าวถึงนั้นล้วนเป็นคุณธรรมที่ทำให้การบริหารธุรกิจของ อาเหลียงประสบความสำเร็จทั้งสิ้น กล่าวคือ ความขยันขันแข็ง อดทน หรือทำงานหนักมากเท่าใด ยิ่งส่งผลให้สามารถผลิตสินค้าเป็นจำนวนมากและหลากหลาย การมีระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่ช่วยให้การผลิตสินค้าเสร็จเร็วตามกำหนด หรือช่วยให้การวางแผนทางธุรกิจมีประสิทธิภาพ การรักพวกพ้องเป็นสิ่งสำคัญที่นำไปสู่การช่วยเหลือซึ่งพากัน และช่วยกันปกป้องผลประโยชน์ทางธุรกิจในกลุ่มตน และความซื่อสัตย์สุจริตทำให้ลูกค้าเกิดความเชื่อมั่น เห็นได้จากเมื่อเทียนลูกชายคนโต นำเงินของบริษัทหลักทรัพย์เนชั่นแนล ทรัสต์ ไปใช้เป็นการส่วนตัวและไม่สามารถคืนเงินได้ทัน ลูกค้านำเงินเข้าซื้อเพื่อฟ้องร้อง เหตุการณ์วิกฤตถึงขั้นเกือบทำให้บริษัทล้มละลาย แต่อาเหลียงกลับใช้ “ความซื่อสัตย์” แก้ไขปัญหา ด้วยการโอนเงินจากสำนักงานกลางไปชำระหนี้ให้ลูกค้า อีกทั้งเชิญลูกค้ามาร่วมงานเลี้ยงที่จัดขึ้นอย่างหรูหรา ทำให้ลูกค้าเกิดความเชื่อมั่นทางการเงินอีกครั้ง ส่งผลให้เนชั่นแนล ทรัสต์ ยังคงสภาพการเป็นบริษัททางการเงินที่มีชื่อเสียงต่อไปจนสามารถคืนเงินให้สำนักงานกลางได้ภายในเวลาเพียงสองสัปดาห์

การกำหนดให้อาเหลียงเป็นตัวละครที่มีผู้ช่วยและมีสิ่งสนับสนุนจนสามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ และได้รับในสิ่งที่ตนต้องการ คือการสร้างความมั่นคงทางธุรกิจให้ตระกูลสื่อพานิชย์ได้สำเร็จ ทำให้อาเหลียงมีฐานะเป็น “วีรบุรุษทางการค้า” การยกย่องนักธุรกิจชาวจีนผู้ทำการค้าในระบบทุนนิยมเสรีนี้ จึงสะท้อนของการยกย่องหรือส่งเสริมระบบทุนนิยมเสรี ไปพร้อมกันด้วย และยังเป็น การแสดงว่าการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักธุรกิจกับข้าราชการระดับสูง นักการเมือง และเครือญาติ เป็น “สิ่งที่พึงปฏิบัติ” เพราะทำให้การทำธุรกิจมีความเจริญก้าวหน้า

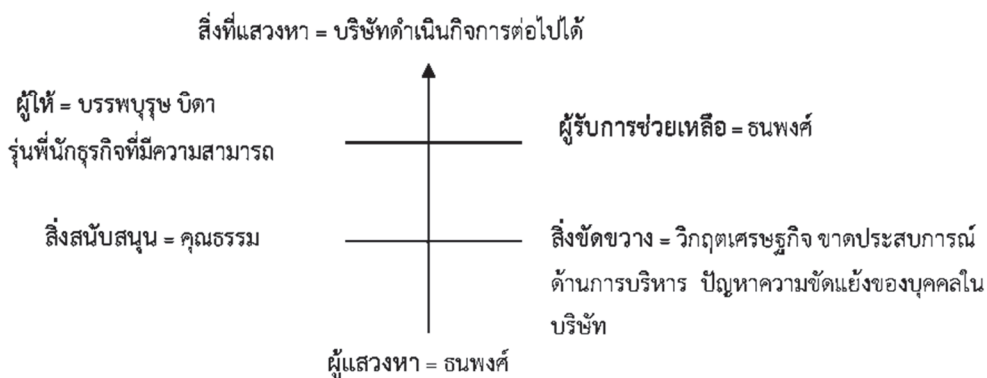
สำเภาทอง : นวนิยายแห่งการผลิตสร้างวีรบุรุษท่ามกลางวิกฤตเศรษฐกิจและการลดทอนความรุนแรงของ วิกฤตทางเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540

นวนิยายเรื่อง *สำเภาทอง* ของประภัสสร เสวิกุล เป็นนวนิยายที่กล่าวถึงชนพงศ์ลูกชายคนโตของบุญญรัตน์การช่าง ที่ต้องทำหน้าที่แก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับบริษัท หลังจากที่พ่อของเขาฆ่าตัวตายในเหตุการณ์วิกฤตเศรษฐกิจครั้งใหญ่ของประเทศใน พ.ศ. 2540 ชนพงศ์ยังต้องประสบปัญหาพนักงานในบริษัทไม่เชื่อถือ ปัญหาความขัดแย้งทางความคิด การแย่งชิงอำนาจและผลประโยชน์กันในบริษัท แต่ชนพงศ์สามารถฝ่าฟันอุปสรรคปัญหาต่างๆ ไปได้ด้วยความมุ่งมั่น อดทน และได้รับความช่วยเหลือด้านการบริหารธุรกิจจากผู้ที่มีความสามารถ ทำให้เขาสามารถรักษาบริษัทของพ่อให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจได้ ซึ่งสอดคล้องกับขนบและแนวเรื่อง (Genre) ของการเป็นวรรณกรรมแนวสู้ชีวิต ที่ตัวละครเอกต้องต่อสู้ฝ่าฟันกับปัญหาและอุปสรรคอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยความยากลำบาก แต่จะมีผู้ช่วยที่มีความสามารถช่วยเหลือให้สามารถฝ่าฟันอุปสรรคได้ ทำให้ตัวละครเอกได้รับสิ่งที่ต้องการในท้ายที่สุด การกำหนดให้นวนิยายเรื่อง *สำเภาทอง* อยู่ภายใต้ขนบของวรรณกรรมแนวสู้ชีวิต ทำให้ผู้อ่านเชื่อว่าวิกฤตทางเศรษฐกิจในระบบทุนนิยม



แม้ว่าจะเป็นปัญหาใหญ่เพียงใดแต่ก็สามารถแก้ไขจัดการได้ในระดับบุคคลหรือองค์กร และทำให้ตัวละครธนพงศ์ ผู้ต่อสู้ฝ่าฟันกับวิกฤตทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่ของประเทศ มีฐานะเป็น “วีรบุรุษ” หรือ “ผู้ชนะ” ตามขนบของวรรณกรรม แนวสู้ชีวิต

การประกอบสร้างตัวละครเอกธนพงศ์ ให้มีฐานะเป็นวีรบุรุษผู้ฝ่าฟันวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในระบบทุนนิยม เสรี สามารถอธิบายได้ด้วยผังแสวงหา (Quest Model) ดังต่อไปนี้



จากผังแสวงหา จะเห็นว่าธนพงศ์นั้นมีสิ่งที่แสวงหาคือ ต้องการให้บริษัทรับเหมาก่อสร้างของเขาดำเนินกิจการต่อไปได้ แต่ก็ต้องพบอุปสรรคต่างๆ คือ วิกฤตทางเศรษฐกิจ การขาดประสบการณ์ในการบริหารธุรกิจ อีกทั้งประสบปัญหาในบริษัท ทั้งการแย่งชิงผลประโยชน์หรือการขัดแย้งทางความคิด และมีผู้ร่วมงานที่ไม่ยอมรับในความสามารถของเขา แต่นวนิยายเรื่องนี้ได้แสดงว่าธนพงศ์มีผู้ช่วยและสิ่งสนับสนุน ทำให้เขาสามารถฝ่าฟันวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจได้

สำหรับผู้ช่วยที่สำคัญของธนพงศ์คือ บรรพบุรุษผู้เป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นกำลังใจให้เขาต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ เนื่องจากปู่ของธนพงศ์เป็นชาวจีนอพยพที่ลงเรือสำเภามายังประเทศไทย ต้องต่อสู้กับความยากลำบากในการทำงาน เป็นกรรมกรรับจ้าง ซื่อสัตย์สุจริต แต่ในท้ายที่สุดสามารถลงทุนทำกิจการค้าจนประสบความสำเร็จ ธนิตบิดาของธนพงศ์ นำรูปเรือสำเภาเงินจำลองลำใหญ่ทำด้วยกระเบื้องเคลือบสีทองอร่ามมาตั้งไว้ที่บ้าน เพื่อเป็นกำลังใจในการต่อสู้อุปสรรคในการทำธุรกิจ เมื่อธนพงศ์ได้มองรูปเรือสำเภาทำให้เขามีกำลังใจที่จะสานต่อกิจการบุญญรัตน์การช่าง หลังจากที่พ่อเสียชีวิต และมีกำลังใจที่จะต่อสู้กับวิกฤตทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบรุนแรงต่อบริษัท การที่นวนิยายเรื่องนี้กำหนดให้ธนพงศ์ได้รับแบบอย่างที่ดีจากบรรพบุรุษ และฝ่าฟันอุปสรรคทางธุรกิจเช่นเดียวกับบรรพบุรุษของตนนี้ เป็นการแสดงให้เห็นถึงความดีงามของการสืบทอดการทำธุรกิจการค้าในระบบทุนนิยมเสรีไปด้วย

นอกจากนี้พ่อของเขายังสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจอันดีกับบริษัทรับเหมาก่อสร้างเทวาคอนสตรัคชั่น ซึ่งมีนุจรีเป็นเจ้าของบริษัท นุจรีเป็นหญิงสาวที่ศรัทธาและรำลึกในบุญคุณของธนิตบิดาของธนพงศ์ที่เคยช่วยเหลือ และให้คำแนะนำด้านธุรกิจ นุจรีจึงตอบแทนบุญคุณของธนิตด้วยการให้ความรู้ด้านการทำธุรกิจแก่ธนพงศ์ ทำให้ธนพงศ์มีความสามารถคอยให้ความช่วยเหลือ นุจรีจึงมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ใหญ่ในระดับอธิบดีกรมวิศวกรรม จึงช่วยเหลือธนพงศ์ให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจในครั้งนี้ ด้วยการช่วยเหลือให้บริษัทของธนพงศ์ได้รับงานซ่อมแซมอาคารของสถาบันโบโฮเคมี และได้เข้าร่วมเป็นซัปคอนแทรกเตอร์ของบริษัทเทวาคอนสตรัคชั่น ในโครงการก่อสร้างและปรับปรุงถนนของกรมวิศวกรรม ทำให้บุญญรัตน์การช่างมีสถานะทางการเงินที่ดีขึ้น และอยู่รอดได้ท่ามกลางวิกฤตเศรษฐกิจ



นวนิยายเรื่องนี้ยังแสดงว่า การมีความมุ่งมั่น ตั้งใจจริง และอดทน เป็นคุณธรรมสำคัญที่ช่วยให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจ เห็นได้จากธนพงศ์เปรียบตนเองเป็นไต่กิ่งเรือ ที่ต้องมีความมุ่งมั่นอดทน นำพาบริษัทให้รอดพ้นจากลมพายุคือวิกฤตเศรษฐกิจ ทั้งยังแสดงว่าการมีความหวังและมุ่งมั่นทำให้สามารถแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจได้ วิธีการมองปัญหาเช่นนี้ทำให้ “วิกฤตทางเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540” อยู่ในระดับเดียวกับปัญหาหรืออุปสรรคอื่นๆ ที่สามารถเกิดขึ้นได้ในชีวิตเพียงชั่วครั้งชั่วคราวเท่านั้น และยังเป็นปัญหาที่แก้ไขจัดการได้ในระดับบุคคลด้วยการมีคุณธรรม การที่ธนพงศ์สามารถฝ่าฟันอุปสรรคจนประสบความสำเร็จ สามารถช่วยให้บริษัทดำเนินกิจการต่อไปดังที่ตั้งใจไว้ ทำให้ธนพงศ์มีฐานะเป็น “วีรบุรุษท่ามกลางวิกฤตเศรษฐกิจ” ที่ควรได้รับการยอมรับยกย่อง

นอกจากนี้นวนิยายเรื่อง *สำเภาทอง* ได้แสดงการลดทอนปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจในช่วง พ.ศ. 2540 ด้วยชุดคำอธิบายสาเหตุของการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในช่วง พ.ศ. 2540 ของตัวละครนุจรี สามารถแยกเป็นชุดเหตุการณ์ได้ดังนี้

เหตุการณ์ที่ 1 : ในช่วง พ.ศ. 2532 - 2534 มีนักธุรกิจได้หันมาลงทุนที่ดิน และตลาดหุ้น เป็นจำนวนมาก มีการปั่นราคาที่ดินและหุ้นให้สูงมากขึ้น เกิดการกู้เงินจำนวนมากเพื่อทำธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และสถาบันทางการเงินรับจำนองที่ดินที่มีราคาสูงเกินความจริง จนเกิดปัญหาหนี้สูญ - หนี้เสีย

เหตุการณ์ที่ 2 : ในช่วง พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา สภาวะทางการเมืองไม่มั่นคง เพราะการยุบสภาบ่อยครั้ง นักการเมืองไม่มั่นใจในความมั่นคงของตน จึงหาทางทุจริตด้วยการผลักดันโครงการขนาดใหญ่ เพื่อผลประโยชน์ของตน ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในประเทศสูงขึ้น เกิดหนี้สิน ขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ระบบการเงินอ่อนแอ เกิดการเทขายเงินบาท

เหตุการณ์ที่ 3 : การส่งออกขยายตัวสูงในช่วง พ.ศ. 2535 - 2538 แต่ไม่ได้ปรับปรุงให้มีความสามารถแข่งขันในระยะยาวจึงเกิดการชะงักงันใน พ.ศ. 2539

เหตุการณ์ที่ 4 : เงินทุนจากต่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทยเพื่อหวังผลกำไรระยะสั้น เริ่มถอนการลงทุนจากประเทศไทย

เหตุการณ์ที่ 5 : ต่างประเทศชะลอการลงทุน และเร่งรัดหนี้สินจากแหล่งเงินต่างประเทศ

เหตุการณ์ที่ 6 : คนไทยใช้เงินเกินตัวเนื่องจาก พ.ศ. 2530 - 2533 ราคาที่ดินสูงขึ้น เงินทุนต่างประเทศเข้ามามาก และเงินบาทมีสภาพคล่อง

(*สำเภาทอง*. 2541 : 65-68)

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า วิธีการอธิบายสาเหตุของปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540 นั้น ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเชื่อมโยงกับระบบทุนนิยมเสรี แต่กลับแสดงให้เห็นว่าวิกฤตเศรษฐกิจในครั้งนี้ เกิดจากเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจต่างๆ ภายในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งเหตุการณ์ทางการเมืองที่ไม่มั่นคงมาประจวบเหมาะกัน มีลักษณะเกี่ยวพันกันเป็นลูกโซ่ และส่งผลร้ายในคราวเดียวกัน

นวนิยายเรื่องนี้ยังแสดงว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจครั้งนี้คือ การที่คนไทยขาดความรู้ความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี โดยกำหนดให้ตัวละครเอแควร์นักรักศึกษามหาวิทยาลัย กล่าวถึงระบบทุนนิยมว่าเป็นเกมการต่อสู้แบบหนึ่ง ทำให้คนไทยที่อ่อนประสบการณ์ในระบบนี้จึงกลายเป็นผู้พ่ายแพ้ และยังกำหนดให้ตัวละคร



ตัวนี้กล่าวโดยจอร์จ โซรอส นักธุรกิจชาวอเมริกันผู้มีชื่อเสียงด้านการวิเคราะห์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจในระดับโลก เขาจึงเป็นผู้รู้เท่าทัน และได้รับประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเสรีอย่างเต็มที่ นวนิยายเรื่อง *สำเภาทอง* ยังแสดงว่าสาเหตุการเกิดวิกฤตในครั้งนี้ เกิดจากการใช้จ่ายที่ผิดพลาดในระดับบุคคล โดยการกำหนดให้ตัวละครสามภรรยาต่างกล่าวโทษพฤติกรรมการใช้เงินตัวของตัวเองและกัน

วิธีการลดทอนความรุนแรงของวิกฤตเศรษฐกิจในนวนิยายเรื่อง *สำเภาทอง* อีกประการหนึ่งคือ การกระจายปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจให้เป็นของทุกคนโดยเท่าเทียมกัน ดังตอนที่ธนพงศ์กล่าวกับพนักงานบริษัทของตนว่า

เวลานี้บริษัทเป็นของพวกคุณทุกคน และผมไม่อยากจะใช้คำพูดของประธานาธิบดีเคนเนดีที่ว่า ‘อย่าถามว่ารัฐจะให้อะไรแก่คุณ แต่จงถามตัวเองว่าคุณจะให้อะไรแก่รัฐ’ แต่ผมอยากจะขอความร่วมมือร่วมใจ และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวจากพวกคุณฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ร่วมกัน และช่วยกันคนละไม้คนละมือโดยไม่เกี่ยงงอน ช่วงเวลาต่อไปนี้อาจจะเป็นช่วงเวลาที่มืดมิดที่สุดของปฏิญร์ตันการช่วง แต่ผมเชื่อมั่นว่าเราจะผ่านพ้นมันไปได้ トラบเท่าที่เรายังมีความหวัง มีกำลังใจ มีความเชื่อมั่นในกันและกัน และความสามัคคี ถ้าใครคิดว่าตนเองมีความคิดที่จะช่วยเหลือบริษัทได้ก็เสนอมาเลย

(*สำเภาทอง*. 2541 : 76-77)

จากคำกล่าวนี้จะเห็นว่า ตัวละครธนพงศ์ได้พยายามทำให้พนักงานในบริษัททุกคนสำนึกว่า ปัญหาของบริษัทที่สืบเนื่องมาจากวิกฤตเศรษฐกิจนี้ เป็นปัญหาที่พนักงานต้องมีส่วนช่วยกันแก้ไข และทำให้พนักงานเห็นว่าการทำเพื่อบริษัทเป็นสิ่งสำคัญมาก โดยยกคำกล่าวของประธานาธิบดีเคนเนดี ในเรื่องการทำประโยชน์เพื่อรัฐมาอ้างอิง การที่ตัวละครแสดงว่าไม่ได้ตั้งใจจะยกคำกล่าวนี้มา กลับยิ่งเป็นการเน้นความสำคัญของคำกล่าวนี้มากขึ้น และยังแสดงให้เห็นว่า การมีคุณธรรมชุดหนึ่งคือ ความมุ่งมั่น สามัคคี สามารถช่วยแก้วิกฤตเศรษฐกิจในครั้งนี้ได้ พร้อมทั้งกล่าวเชิญชวนให้พนักงานแสดงความคิดเห็นเพื่อช่วยเหลือบริษัท จึงเป็นการเน้นย้ำว่าพนักงานมีบทบาทหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาในบริษัท นวนิยายเรื่องนี้ได้แสดงว่า เมื่อธนพงศ์กล่าวจบทำให้พนักงานมีความศรัทธาในตัวเอง เป็นการแสดงว่าพนักงานบริษัทยอมจำนนต่อชุดคำอธิบายของธนพงศ์ และยอมรับ “บทบาทหน้าที่” ในการช่วยเหลือบริษัทตามที่ธนพงศ์ต้องการ โดยไม่มีการตั้งคำถามเกี่ยวกับข้อเสียของระบบการบริหารงานของบริษัท หรือตั้งคำถามเกี่ยวกับข้อเสียในระบบทุนนิยมเสรี

เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร และ สำเภาทอง : นวนิยายในฐานะเครื่องมือทางอุดมการณ์

นวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์* เป็นนวนิยายที่แสดงปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านชนชั้นทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในระบบทุนนิยมเสรี แต่กลับกำหนดให้ตัวละครไม่ได้รับความทุกข์จากปัญหานั้น และสามารถอยู่ร่วมกับปัญหาความยากจนได้ด้วยการใช้คุณธรรมในการแก้ไขปัญหา แสดงว่าผู้ที่มีฐานะยากจนสามารถเลื่อนชนชั้นทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นได้ จึงทำให้ไม่เกิดความขัดแย้งรุนแรงระหว่างชนชั้น ส่วนนวนิยายเรื่อง *สำเภาทอง* ได้สร้าง “วีรบุรุษทางการค้า” เพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณค่า และความสำคัญของการประกอบธุรกิจการค้าในระบบทุนนิยมเสรี เช่นเดียนวนิยายเรื่อง *สำเภาทอง* ที่สร้าง “วีรบุรุษท่ามกลางวิกฤตทางเศรษฐกิจ” เพื่อแสดงว่า วิกฤตเศรษฐกิจในระบบทุนนิยมสามารถแก้ไข

จัดการได้ด้วยชุดคุณธรรมคือ ความมุ่งมั่น อดทน อีกทั้งแสดงว่าวิกฤตเศรษฐกิจไม่ได้เกิดจากระบบทุนนิยมเสรี แต่เกิดจากพฤติกรรมการใช้จ่ายที่ผิดพลาดของบุคคล การขาดประสบการณ์ในการทำธุรกิจ นอกจากนี้นวนิยายเรื่อง *สำเภาทอง* ยังกำหนดให้ตัวละครเจ้าของบริษัท กล่าวถึงหน้าที่ของพนักงานทุกคน ที่ต้องช่วยเหลือบริษัทท่ามกลางวิกฤตเศรษฐกิจ เหตุการณ์ตอนนี้จึงเป็นภาพแทนแสดงการแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจของรัฐ กล่าวคือ เจ้าของบริษัทเป็นตัวแทนของผู้นำรัฐบาล พนักงานเป็นตัวแทนของประชาชน และบริษัทเป็นตัวแทนของประเทศ เหตุการณ์ตอนนี้จึงสื่อว่า ประชาชนชาวไทยทุกคนมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการแก้ไขวิกฤตทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น เพื่อให้ประเทศชาติปลอดภัยมั่นคง

การสื่อความหมายในนวนิยายดังกล่าวนี้ เป็นการปลูกฝังหรือหล่อหลอมให้สมาชิกในสังคมเห็นว่า ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี เป็นระบบเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพที่สุด ส่งผลให้สมาชิกในสังคมมีการส่งเสริมหรือดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่สอดคล้องกับแนวทางของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี นอกจากนี้การที่นวนิยายแสดงการลดทอนความรุนแรงของปัญหาที่เกิดจากระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี ว่าเป็นปัญหาที่ไม่เกิดจากตัวระบบโดยตรง เป็นการทำให้สมาชิกในสังคมไม่เห็นข้อเสียที่รุนแรงของระบบทุนนิยมเสรี ไม่เกิดการตั้งคำถามกับระบบหรือนโยบาย เปิดการค้าเสรีของรัฐ ทำให้รัฐสามารถดำเนินนโยบายตามแนวทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีต่อไปได้ และการที่นวนิยายได้แสดงว่า หน้าที่แก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจในระบบทุนนิยมเสรี เป็นหน้าที่ของสมาชิกในสังคม โดยการทำให้เห็นว่าสมาชิกในสังคมเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหา หรือทำให้เห็นว่าปัญหาทางเศรษฐกิจเป็นปัญหาของทุกคน เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน อีกทั้งแสดงว่าปัญหาต่างๆ ในระบบทุนนิยมเสรี เป็นเรื่องที่เกิดการแก้ไขได้ด้วยการมีคุณธรรมในระดับบุคคลหรือองค์กร ทำให้รัฐไม่ต้องแสดงบทบาทในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ส่งผลให้รัฐยังคงธำรงรักษาระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีต่อไปได้อีกด้วย นวนิยายเหล่านี้จึงมีฐานะเป็น “กลไกทางอุดมการณ์เศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี” ของรัฐอย่างแท้จริง

นอกจากนี้การที่นวนิยายทั้ง 3 เรื่อง ได้รับรางวัลจากหน่วยงานด้านวรรณกรรม มีการพิมพ์ซ้ำหลายครั้ง ทำให้หลายสถาบันการศึกษาจัดซื้อนวนิยายเหล่านี้ไว้ในห้องสมุด เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้อ่าน หลายสถาบันการศึกษาได้คัดเลือกให้นวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์* เป็นหนังสืออ่านนอกเวลา อีกทั้งนวนิยายเรื่อง *ลอดลายมังกร* และนวนิยายเรื่อง *สำเภาทอง* ยังได้รับการเผยแพร่ในรูปแบบของละครโทรทัศน์ จึงยังเป็นการผลิตซ้ำอุดมการณ์ทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี ให้เผยแพร่สู่สมาชิกในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

อุดมการณ์ทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีในนวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์* *ลอดลายมังกร* และ *สำเภาทอง* ของ ประภัสสร เสวิกุล นี้ ยังได้ทำหน้าที่ร่วมกับปฏิบัติการอื่นในสังคม จึงทำให้ผู้อ่านนวนิยายเชื่อว่าอุดมการณ์ทุนนิยมเสรีที่ปรากฏในนวนิยายเป็น “ความเป็นจริงตามธรรมชาติ” หรือเป็นสิ่งที่ “พึงตระหนักและปฏิบัติตาม” ปฏิบัติการทางอุดมการณ์ที่สำคัญคือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2509) ที่รัฐเริ่มเปิดประเทศเพื่อรองรับทุนต่างชาติ สินค้าเกษตรถูกส่งเสริมให้มีความสำคัญ เพื่อนำรายได้ภาคเกษตรมาสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางการผลิตแบบอุตสาหกรรม จึงมีคำขวัญที่แสดงให้เห็นถึงการส่งเสริมอุดมการณ์เศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีอย่างชัดเจนคือ “งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข” สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่อมา จนถึงแผนพัฒนาฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) รัฐยังคงมุ่งเน้นการขยายตัว และรักษาอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามแนวทางทุนนิยมเสรีอย่างต่อเนื่อง

ปฏิบัติการทางอุดมการณ์เศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีที่เห็นได้ชัดอีกประการหนึ่งคือ นโยบายการส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติใน พ.ศ. 2531 ในช่วงนี้มีการก่อสร้างอาคารชุด เล่นหุ้น ทำให้มีเศรษฐกิจใหม่เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก



ราคาที่ดินและอสังหาริมทรัพย์มีราคาสูง จนกลายเป็น “ยุคทองทางเศรษฐกิจของไทย” ทำให้อำนาจเศรษฐกิจเหนือกว่าอำนาจทางการเมือง เห็นได้จากการที่นักธุรกิจเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจ (ลิขิต ธีรเวคิน. 2535 : 218-219) ธนาคารแห่งประเทศไทยยังได้ออกประกาศ เพื่อยกเลิกให้ธนาคารพาณิชย์ของไทย และต่างประเทศ เปิดเสรีทางการเงินเพื่อให้เงินตราไหลเวียนเข้าสู่ประเทศ

อย่างไรก็ตามใน พ.ศ. 2540 ได้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจทุนนิยมครั้งใหญ่ในประเทศไทย หรือที่เรียกกันว่า “เศรษฐกิจยุคฟองสบู่แตก” ซึ่งเชื่อมโยงกับวิกฤตเศรษฐกิจทุนนิยมของโลก ทำให้คนว่างงานเป็นจำนวนมาก รายได้ประชากรลดลง ธุรกิจทุกขนาดประสบปัญหาล้มละลาย คุณภาพชีวิตประชากรต่ำลง อีกทั้งประเทศไทยต้องเป็นหนี้ต่างชาติ และอยู่ภายใต้การควบคุมของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ

การเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในครั้งนี้ทำให้เกิดชุดวาทกรรม เพื่ออธิบายถึงสาเหตุและแนวทางแก้ไขวิกฤตเศรษฐกิจ ทั้งในรูปแบบของหนังสือ บทความ หรือการแสดงความคิดเห็นของนักวิชาการเพื่อนำเสนอแก่ประชาชนซึ่งสอดคล้องกับชุดคำอธิบายในนวนิยายเรื่อง *สำเภาทอง* เห็นได้จากการสนทนาเรื่อง “วิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย พ.ศ. 2540 สาเหตุ วิธีแก้ปัญหา และอนาคต” ของบริษัทไทยวิจัยและฝึกอบรม ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2540 การสนทนาในครั้งนี้เป็นกลไกทางอุดมการณ์รูปแบบหนึ่ง เพื่อแสดงว่าวิกฤตการณ์เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนี้ ไม่ได้เกิดจากระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเสรีโดยตรง หรือไม่ได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับนโยบายการเปิดการค้าเสรีของรัฐ แต่แสดงว่าวิกฤตเศรษฐกิจเกิดจากพฤติกรรมทางเศรษฐกิจที่ไม่เหมาะสมของภาคเอกชน ที่มีการลงทุนมากเกินไป มีการบริโภครูปโภคที่เกินตัวและไม่มีประสิทธิภาพ โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศที่ยังบกพร่อง และไม่ได้ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเข้าใจคำว่าโลกาภิวัตน์ไม่ดีพอ รวมถึงการเมืองที่ยังไม่มีเสถียรภาพ และการบริหารราชการที่ไม่โปร่งใส นอกจากนี้ยังแสดงแนวทางแก้ไขเพื่อธำรงรักษาระบบทุนนิยมเสรี ด้วยการรักษาสภาพคล่องทางการเงิน รักษาความมั่นคงของสถาบันทางการเงิน และส่งเสริมการส่งออก (บริษัทไทยวิจัยและฝึกอบรม. 2540 : 1-4)

นอกจากนี้ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541 : 32-37) ได้เขียนบทความวิเคราะห์สาเหตุของวิกฤตเศรษฐกิจไทยว่า เกิดจากพฤติกรรมของบุคคลเป็นสำคัญ ทั้งการหวังรวยทางลัดจากการเก็งกำไรในตลาดหลักทรัพย์ การใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย การทำตามกระแสจนทำให้เกิดอสังหาริมทรัพย์ล้นตลาด ขาดความรอบคอบในการกู้เงินลงทุน และความไม่รอบคอบของธนาคารในการปล่อยเงินกู้ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่านวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร และสำเภาทอง* ของประภัสสร เสวิกุล มีฐานะเป็นกลไกทางอุดมการณ์ หรือเป็นปฏิบัติการทางวาทกรรมของรัฐที่มีความสอดคล้องกับปฏิบัติการส่งเสริมอุดมการณ์เศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีที่ปรากฏอยู่แล้วในสังคมไทย การที่นวนิยายและปฏิบัติการเหล่านี้สามารถดำรงอยู่ได้ในสังคมไทย เนื่องจากอุดมการณ์ทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีเป็นอุดมการณ์กระแสหลักของโลก โดยเฉพาะยุคที่เรียกว่า โลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นยุคที่เน้นการพัฒนาหรือความเจริญของประเทศ ไปเป็นเรื่องเดียวกับการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทางทุนนิยมเสรีอย่างเด่นชัด ส่งผลให้ประเทศไทยมีอุดมการณ์เศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สอดคล้องกับประเทศมหาอำนาจตะวันตก



บทสรุป

นวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์ ลอดลายมังกร และสำเภาทอง* ของประภัสสร เสวิกุล เป็นนวนิยายที่ส่งเสริมอุดมการณ์เศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี กล่าวคือ นวนิยายเรื่อง *เด็กชายมะลิวัลย์* ได้ลดทอนความรุนแรงของปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในระบบทุนนิยมเสรี ด้วยการแสดงว่าผู้ที่มีฐานะยากจนสามารถยอมรับในสภาพ และมีโอกาสเลื่อนชั้นทางเศรษฐกิจของตนให้สูงขึ้นได้ อีกทั้งแสดงว่าการมีคุณธรรมสามารถแก้ไขจัดการปัญหาความยากจนได้ ส่วนนวนิยายเรื่อง *ลอดลายมังกร* ได้สร้าง “วีรบุรุษทางการค้า” ในระบบทุนนิยมเสรี เพื่อให้เห็นอำนาจ และความยิ่งใหญ่ของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี และนวนิยายเรื่อง *สำเภาทอง* ได้สร้าง “วีรบุรุษท่ามกลางวิกฤตเศรษฐกิจ” เพื่อแสดงว่าวิกฤตเศรษฐกิจสามารถแก้ไขจัดการได้ด้วยคุณธรรม และยังลดทอนวิกฤตเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540 ว่าไม่ได้เกิดจากระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีโดยตรง แต่เกิดจากความผิดพลาดจากบริบทและปัจจัยแวดล้อมต่างๆ กล่าวได้ว่านวนิยายเหล่านี้ได้ร่วมกันทำหน้าที่สื่อความหมายว่า อุดมการณ์ทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีเป็นระบบที่ทำให้ประเทศเกิดความเจริญก้าวหน้า ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบหรือความขัดแย้งใดๆ ที่สืบเนื่องมาจากตัวระบบ ส่งผลให้สมาชิกในสังคมเกิดความเชื่อมั่นในอุดมการณ์เศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี นอกจากนี้นวนิยายทั้ง 3 เรื่องยังถูกทำให้เป็นกระแสหลัก คือ ได้รับรางวัลจากหน่วยงานด้านวรรณกรรม มีการพิมพ์ซ้ำหลายครั้ง การได้รับคัดเลือกเป็นหนังสืออ่านนอกเวลาของสถาบันการศึกษาต่างๆ และเผยแพร่ในรูปแบบละครโทรทัศน์ จึงช่วยให้อุดมการณ์ทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีเผยแพร่สู่ประชาชนในวงกว้าง นวนิยายทั้ง 3 เรื่องยังทำหน้าที่ร่วมกับปฏิบัติการทางอุดมการณ์ทุนนิยมเสรีประเภทอื่นๆ ในสังคม ทำให้รัฐสามารถธำรงรักษาอุดมการณ์ทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรีไว้ได้

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ. (2544 ก). การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์ (Critical Theory) : แนวคิดและตัวอย่างงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- _____. (2544 ข). ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- ชูศักดิ์ ภัทรกุลฉนิชย์. (2545). อ่าน (ไม่) เอาเรื่อง. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2551). ภาษากับการเมือง/ความเป็นการเมือง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2545). วาทกรรมการพัฒนา อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณะและความเป็นอื่น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วิชาษา.
- จิตติธิตา นาคเกษม. (2545). การศึกษาวิเคราะห์นวนิยายของประภัสสร เสวิกุล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นพพร ประชากุล. (2552 ก). ยอกอักษร ย้อนความคิด เล่ม 1 ว่าด้วยวรรณกรรม. กรุงเทพฯ : อ่าน.
- _____. (2552 ข). ยอกอักษร ย้อนความคิด เล่ม 2 ว่าด้วยสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. กรุงเทพฯ : อ่าน.
- นฤมล ทับจุมพล. (2531). การใช้สื่อในการสร้างอุดมการณ์ทางการเมือง : ศึกษาจากบทเพลงของทางราชการ (พ.ศ. 2475 – พ.ศ. 2530). วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัทธนัย ประสานนาม. (2550). อยู่กับกึ่งของ หยก บูรพา : การถ่ายทอดอุดมการณ์การผนวกรวมในบริบทสังคมไทย. รายงานการวิจัยทุนสนับสนุนการวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.



นิติ เอียวศรีวงศ์. (2538). “ชาติไทย และเมืองไทยในแบบเรียนประถมศึกษา” ใน **ชาติไทย เมืองไทย แบบเรียนและอนุสาวรีย์**. กรุงเทพฯ : มติชน.

นุรีใจแกง. (2551). “ระลึกชาติในแบบเรียนภาษาไทย”. **อ่าน**. 1(2) : 20-53 ; กรกฎาคม-กันยายน.

บริษัทไทยวิจัยและฝึกอบรม. (2540). **วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศไทย พ.ศ. 2540 : สาเหตุ วิธีแก้ปัญหาและอนาคต**. กรุงเทพฯ : ไทยวิจัยและฝึกอบรม.

ประภัสสร เสวิกุล. (2534). **เด็กชายมะลิวัลย์**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.

_____. (2540). **ลอดลายมังกร**. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.

_____. (2541). **สำเภาทอง**. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.

ลิขิต ธีรเวคิน. (2535). **วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. (2554). **ความสัมพันธ์ระหว่างอุดมการณ์กับภาษาในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503 -2544 : การศึกษาตามแนวทฤษฎีวิเคราะห์เชิงวิพากษ์**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพรรณษา ภัคตรนิกร. (2555). **อุดมการณ์สังคมในนวนิยายและเรื่องสั้นที่ได้รับรางวัลของ**

ประภัสสร เสวิกุล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อัลธูแซร์, หลุยส์. (2529). **อุดมการณ์และกลไกของรัฐทางอุดมการณ์**. แปลโดย กาญจนา แก้วเทพ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Eagleton, Terry. (1996). **Literary Theory An Introduction**. Oxford : Blackwell Publishers.

Greimas, A.J. (1966). **Structural Semantics**. London : University of Nebraska Press.

Louis, Althusser. (1984). **Essay on Ideology**. London : Thetfort Press.

Pradl, Gordon. (1984). **Narratology of Story Structure**. Eric Clearinghouse on Reading and Communication Skill Urbana IL.

Selden, Raman. (1989). **Theory and Reading Literature : An Introduction**. Louisville : Kentucky University Press.

Wolfreys, Julian. (2004). **Critical Keywords in Literary and Cultural Theory**. Hampshire : Palgrave Macmillan.

จดหมายที่รักในงานวรรณกรรมเรื่อง Daddy - Long - Legs กรณีศึกษา : เรื่อง Daddy - Long - Legs ฉบับภาษาอังกฤษ ภาษาเกาหลี และละครไทยเรื่อง รักเดียวของเจนจิรา
LOVE LETTER IN DADDY LONG LEGS. CASE STUDY OF ENGLISH, KOREAN VERSION AND THAI DRAMA (ONLY LOVE OF JANEJIRA)

สุภาวดี ยาดิ¹
Supawadi Yadi

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลในงานวรรณกรรมต่างชาติสู่วรรณกรรมไทยและวรรณกรรมเกาหลี โดยศึกษาจากเรื่อง คุณพ่อขยาว ฉบับเกาหลี และละครไทยเรื่อง รักเดียวของเจนจิรา ผลการศึกษาพบว่า เรื่องคุณพ่อขยาวฉบับเกาหลี และเรื่องรักเดียวของเจนจิรา ได้รับแนวความคิดจากเรื่อง Daddy - Long - Legs ด้านการนำเสนอกลวิธีการเล่าเรื่อง มีลักษณะเหมือนกัน คือ เรื่อง รักเดียวของเจนจิรา ใช้วิธีการเขียนจดหมาย เหมือนกับเรื่อง Daddy - Long - Legs แต่ต่างกันคือเรื่อง คุณพ่อขยาว ฉบับเกาหลี ใช้วิธีการเขียนจดหมาย ส่งทาง อีเมล ด้านตัวละครเอกฝ่ายหญิงทั้ง 2 จะมีลักษณะเหมือนกับเรื่อง Daddy - Long - Legs คือ เป็นเด็กกำพร้า ส่วน ตัวละครเอกฝ่ายชาย เป็นผู้ให้การอุปการะและมีฐานะดี ด้านฉากและสถานที่ที่มีลักษณะแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม นอกจากนี้ตอนจบในเรื่องรักเดียวของเจนจิราจะจบด้วยความสุขของตัวละคร แต่ในเรื่องคุณพ่อขยาว ฉบับเกาหลี จะจบด้วยความตายของพระเอกคือ คิมจุนโฮ

คำสำคัญ : คุณพ่อขยาว, รักเดียวของเจนจิรา

Abstract

This article is intended to Study paths competency in foreign literary works and To Korea and Thai literature, literary. By studying the subject Daddy - Long - Legs, Daddy - Long - Legs Korea Edition, Thai drama love story of Jane JIRA. Study results showed that Long legs father Korea Edition, Thai drama love story of Jane JIRA Get ideas from the Daddy - Long - Legs. The narrative strategy presentation have the same characteristics is love story of Jane JIRA using tactics similar to the letter's writing Daddy - Long - Legs. But it is different story Daddy - Long - Legs Korea Edition use the how to write a letter sent by e-mail. Character there are similarities. The end in the story love story of Jane JIRA with the characters' happiness. But in the story Daddy - Long - Legs Korea Edition with death.

Keyword : Daddy Long Legs; Only Love of Jane JIRA

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย (ศศ.บ.) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี



บทนำ

วรรณกรรมนับว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันมีค่าของสังคมที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษ เพื่อให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาหาความรู้ เพราะวรรณกรรมนั้นได้ผ่านกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ กลั่นกรองออกมาจากภูมิปัญญาของนักปราชญ์ในอดีต วรรณกรรมจึงเปรียบเหมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุค ที่นักปราชญ์ได้แต่งวรรณกรรมเรื่องนั้นๆ ทั้งในด้านการเมืองการปกครอง ปรัชญาการดำเนินชีวิต คติความเชื่อ ค่านิยม อุดมการณ์ทางสังคม ตลอดจนวัฒนธรรม จารีตประเพณี (สมัย วรรณอดร. 2545 : 45) วรรณกรรมต่างประเทศและวรรณกรรมไทยก็มีทั้งลักษณะที่เหมือนและแตกต่างกัน ลักษณะที่เหมือนกันนี้อาจเป็นเพราะได้รับอิทธิพลทางแนวความคิด โครงสร้างของเรื่อง ฉาก ตัวละคร และอื่นๆ มาสรรค์สร้างเป็นผลงานวรรณกรรมในรูปแบบต่างๆ ให้สอดคล้องกลมกลืนกับวัฒนธรรมในชาติ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม หากพิจารณาในแง่ของสังคมและวัฒนธรรมแล้ว จะพบว่าลักษณะสิ่งๆ ต่างกันในเรื่องของระบบวัฒนธรรม อุดมการณ์ของสังคมก็ไม่สามารถจะรับมาได้ทั้งหมด ทั้งนี้เพราะความแตกต่างของสังคมที่ต่างก็มีระบบความคิด ความเชื่อ และวัฒนธรรมของแต่ละชนชาติที่แตกต่างกันนั่นเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจศึกษาวรรณกรรมที่รับอิทธิพลจากต่างประเทศมาดัดแปลงเป็นวรรณกรรมของไทย ซึ่งผู้ศึกษาได้หยิบยกเอาวรรณกรรมเรื่อง Daddy - Long - Legs ของ จีน เว็สเตอร์ ผลงานการแปลของ สัจจวรณ์ โกรฤกษ์ มาศึกษาเป็นอันดับแรก เพราะมีความเชื่อว่า วรรณกรรมเรื่องนี้มีอิทธิพลต่อวรรณกรรมไทยบางเรื่องนั่นก็คือ เรื่อง รักเดียวของเจนจิรา ผลงานการเขียนของ นิดา ไต้กลายมาเป็นละครโทรทัศน์โดยฝีมือของผู้จัดรายการ มิลินทจินดา เมื่อ พ.ศ. 2539 นำแสดงโดยศิริลักษณ์ ผ่องโชค ในบทของเจนจิรา สาวน้อยผู้อากัปกัแต่ยึดมั่นในความดี และ วิลลี่ แมคอินทอช แสดงเป็น เจ้ารังสิมันต์ กำกับการแสดงโดยชูศักดิ์ สุธีธรรม และนอกจากวรรณกรรมไทยแล้ว ด้วยอิทธิพลดังกล่าวยังมีผลรวมไปถึงเรื่อง คุณพ่อขยาวย ฉบับเกาหลี ซึ่งเคยเป็นภาพยนตร์เกาหลีได้ออกฉายใน ค.ศ. 2005 ที่ผ่านมา

ด้วยอิทธิพลจากวรรณกรรมเรื่อง Daddy - Long - Legs ของ จีน เว็สเตอร์ ได้ส่งผลต่อวรรณกรรมทั้ง 2 เรื่องนั่นก็คือ การใช้กลวิธีการเขียนจดหมาย ตัวอย่างเช่น

เรื่อง คุณพ่อขยาวยที่รัก

1 ตุลาคม เรียน คุณพ่อขยาวยที่รัก

ดิฉันรักมหาวิทยาลัยนี้มากค่ะ และดิฉันรักท่านมากที่ได้กรุณาส่งดิฉันมาเรียนที่นี่ ดิฉันมีความสุขมากทีเดียว รู้สึกตื่นตัวอยู่ทุกขณะจนแทบจะนอนไม่หลับ ท่านคงจะนึกภาพไม่ออกว่าที่นี่แตกต่างไปจาก “จอห์น เกรีย โฮม” มากเพียงใด ดิฉันไม่เคยคิดไม่เคยฝันเลยว่าจะมีสถานที่วิเศษเช่นนี้อยู่ในโลก ...ดิฉันตั้งใจจะเขียนจดหมายยาวๆ และเล่าเกี่ยวกับการเรียนของดิฉันให้ท่านฟัง (คุณลิปเบ็ทบอกว่าท่านต้องการทราบ) แต่ระฆังเวลาหนึ่งทุ่มดังขึ้นแล้ว หมายความว่า ภายในเวลา 10 นาที ดิฉันจะต้องไปถึงโรงยิมในชุดกีฬา ท่านคิดว่าดิฉันจะได้คัดเลือกให้ร่วมในทีมแข่งขันหรือเปล่านั้น ?

เคารพท่านที่สุด

เจอร์ซา แอ็บบอท

เรื่อง รักเดียวของเจนจิรา

จดหมายฉบับนี้คงไม่ใช่จดหมายฉบับสุดท้ายที่เจนจะเขียนถึงคุณลุงหรือคุณย่า เพราะถึงแม้ว่าเจนจะเรียนจบจากที่นี่ไปแล้ว ไม่มีความจำเป็นอะไรอีกแล้วที่จะต้องรับทุนจากคุณลุงต่อไป แต่เจนก็เคารพรักและสำนึกถึงบุญคุณของคุณลุงเสมอ ไม่ว่าเจนจะไปอยู่ที่ไหน เจนจะเขียนจดหมายถึงคุณลุงเสมอค่ะ เจนขอกราบขอบพระคุณคุณลุงที่เมตตาด้วยดีเสมอมา เจนขออาราธนาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลกดลบันดาลให้คุณลุงมีสุขภาพแข็งแรง โรคภัยไข้เจ็บอย่าได้เบียดเบียนอันตรายใดๆ ก็อย่าได้พบนะค่ะ

ด้วยความเคารพอย่างสูง

เจนจิรา

ป.ล. เจนหวังเสมอค่ะว่า สักวันคงจะได้มีโอกาสได้พบและกราบแทบเท้าคุณลุงสักครั้ง

เรื่อง คุณพ่อชาวยาว ฉบับเกาหลี

จะไม่พบรูปแบบการเขียนจดหมาย แต่จะพบลักษณะการเขียนถ่ายทอดเรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ ทางอีเมล เช่น

“ที่เขียนจดหมายพวกนี้เอาไว้ก็เพื่อเก็บความทรงจำที่มีต่อคุณ ที่ฉันเขียนอีเมลถึงตัวเองก็เพราะว่า ฉันไม่รู้ว่าจะไปตัวเองจะเป็นยังไง หากฉันได้อ่านจดหมายพวกนี้ สักวันฉันอาจได้สารภาพความรักที่ฉันมีต่อคุณ ที่ยังไม่อาจบอกไป”

(คุณพ่อชาวยาว ฉบับเกาหลี : แผ่นที่ 2)

เมื่อพิจารณารวบรวมทั้งหมดทั้ง 3 เรื่องพบว่า อิทธิพลจาก เรื่อง Daddy - Long - Legs ของ จีน เว็สต์เตอร์ ผู้เรื่อง รักเดียวของเจนจิรา วรรณกรรมไทย และคุณพ่อชาวยาว ฉบับเกาหลี ก็คือ การนำเสนอเหตุการณ์ในรูปแบบของจดหมาย ซึ่งเป็นรูปแบบงานเขียนที่ใช้ประกอบหรือผสมผสานกับนวนิยาย เพื่อสร้างรูปแบบใหม่ในการนำเสนอคือจดหมาย วิธีการผสมผสานนี้ได้หลายแบบ ทั้งการแทรกจดหมายลงในตัวเรื่อง ใช้จดหมายเปิดเรื่องหรือปิดเรื่อง และดำเนินเรื่องโดยใช้จดหมายทั้งหมด สุพรรณิ วราทร กล่าวไว้ใน ประวัติศาสตร์การประพันธ์นวนิยายไทยตั้งแต่สมัยเริ่มแรก จนถึง พ.ศ. 2475 ว่า นวนิยายที่ดำเนินเรื่องโดยใช้จดหมายทั้งหมดเริ่มใน พ.ศ. 2434 เช่นเรื่อง สงครามชีวิต ของศรีบูรพา แต่ที่จริงแล้ว ในวงวรรณกรรมไทยมีนวนิยายรูปแบบจดหมายปรากฏขึ้นก่อนสงครามชีวิต อย่างน้อย 2 เรื่อง คือจดหมายจางวางหรั่ง ของ น.ม.ส. ซึ่งลงพิมพ์ในทวีปัญญาตั้งแต่ พ.ศ. 2448 และหัวใจชายหนุ่ม ของ รามจิตติ ลงพิมพ์ในดุสิตสมิตเมื่อ พ.ศ. 2464 ถึงแม้จดหมายจางวางหรั่งจะเป็นเรื่องที่ได้แนวความคิดจาก Letters from a Self - made Merchant to His Son ของ จอร์จ ฮอเรซ ลอริเมอร์ (George Horace Lorimer) แต่ก็ได้มีการปรับเปลี่ยนบางส่วนจนมีลักษณะเฉพาะตัวที่ควรจะถือว่าเป็นนวนิยายไทย เช่นเดียวกับสงครามชีวิต ซึ่งได้รับอิทธิพลจาก Poor People ของฟีโอดอร์ ดอสโตเยฟสกี (Fyodor Dostoyevsky) (ประวัติฉัน คำเจริญ. 2543 : 2) ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่านวนิยายที่ดำเนิน



เรื่องโดยใช้จดหมายทั้งหมดเริ่มปรากฏขึ้นในวงวรรณกรรมไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2448 คือช่วงปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเลยทีเดียว

จะเห็นได้ว่า วรรณกรรมที่มีลักษณะการถ่ายทอดเรื่องราวผ่านจดหมาย มีมายาวนานตั้งแต่อดีต โดยจะพบว่า วรรณกรรมในลักษณะดังกล่าวนี้ได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศทั้งสิ้น ทั้งนี้เป็นการแสดงให้เห็นว่า วรรณกรรมของไทยส่วนใหญ่มีต้นตอทางความคิด และแนวคิดต่างๆ มาจากต่างชาติ จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นว่า คนไทยยังคงให้คุณค่าและนิยมกับวรรณกรรมต่างชาติมากกว่า จึงได้หยิบยกเอามาตัดแปลง ปรับเปลี่ยน หรือใช้แนวความคิดของวรรณกรรมต่างชาติมาใช้ในการประพันธ์เป็นวรรณกรรมของไทย

เช่นเดียวกับการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมที่ผู้ศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้นว่า ผู้ศึกษามีความมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์ลักษณะของวรรณกรรมในรูปแบบการได้รับอิทธิพล อันเป็นบ่อเกิดของวรรณกรรมของไทย และของต่างชาติอย่างเช่น ประเทศเกาหลีอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้จะทำให้เข้าใจถึงระบบความคิดในเรื่องความเหมือนและความแตกต่างกันของแต่ละวัฒนธรรมการประพันธ์งานวรรณกรรม นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจถึงลักษณะการรับอิทธิพลจากตัววรรณกรรมต่างชาติมาปรับใช้ให้กลายเป็นวรรณกรรมของชาติตนเอง โดยที่ผู้อ่านเองยังไม่สามารถรู้ได้ว่า วรรณกรรมที่กำลังเสพอยู่นั้นเป็นวรรณกรรมที่มีต้นตอทางความคิดมาจากต่างประเทศ

Daddy - Long - Legs อิทธิพลและการส่งต่อความเหมือน

จากการศึกษาวรรณกรรมเรื่อง Daddy - Long - Legs ของ จีน เว็สต์เตอร์ ผลงานการแปลของสังวรณ์ ไกรฤกษ์ เบื้องต้นพบว่า มีอิทธิพลทั้ง 2 เรื่อง ได้แก่ คุณพ่อขยาวยว ฉบับเกาหลี และเรื่องรักเดียวของเจนจิรา วรรณกรรมทั้ง 2 เรื่องนี้มีความคล้ายคลึงกันหลายประการ ได้แก่ โครงเรื่อง (Plot) คือ เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องเป็นเหตุผลต่อกัน โดยมีความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดการต่อสู้ทำให้เรื่องดำเนินไปอย่างน่าสนใจและน่าติดตาม ซึ่งเรื่อง Daddy - Long - Legs เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเด็กสาวจากบ้านเลี้ยงเด็กกำพร้าที่มีชื่อว่า เจอรูซา แอบบอท เด็กสาวที่มีอายุมากที่สุดในบ้านเลี้ยงเด็กกำพร้า มีชีวิตอยู่ไปวันๆ เพื่อช่วยเหลือเด็กเล็กด้วยความเบื่อหน่ายและหดหู่ เธอยังมองไม่เห็นอนาคตของตัวเองว่าจะแปรเปลี่ยนไปเป็นอย่างอื่นได้อย่างไร ทั้งที่วัยของเธอถึงเวลาต้องออกไปจากสถานที่แห่งนี้ แต่เธอก็ไว้ที่ไปเพราะไม่มีคนอุปการะ จนกระทั่งวันหนึ่งความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในชีวิตเจอรูซาก็เกิดขึ้น เมื่อมีผู้อุปการะใจดีประสงค์จะส่งเสียให้เธอเรียนจนจบมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งจ่ายค่าเลี้ยงดูให้เธอมีฐานะทัดเทียมกับเด็กคนอื่นๆ ที่มาจากครอบครัวมั่งคั่ง โดยมีเงื่อนไขว่าเธอจะต้องเขียนจดหมายเล่าเรื่องราวการใช้ชีวิตประจำวัน และรายงานผลการเรียนให้ทราบทุกๆ เดือน โดยที่เธอไม่เคยได้พบกับผู้อุปการะ และไม่เคยได้รับจดหมายตอบกลับแม้แต่ฉบับเดียว เจอรูซาได้เรียนรู้การใช้ชีวิตในโลกภายนอกซึ่งตื่นเต้น และแปลกใหม่สำหรับเด็กกำพร้าผู้ไม่เคยก้าวพ้นสถานเลี้ยงดู แม้เธอจะได้สัมผัสกับชีวิตที่หรูหราสุขสบาย แต่เธอก็ยังถือการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย และมีความฝันที่จะเป็นนักเขียนตามความประสงค์ของผู้อุปการะและตัวเธอเอง (สุภาพร คชารัตน์. 2547 : บทนำ)

ส่วนเรื่อง คุณพ่อขยาวยว ฉบับเกาหลี เป็นภาพยนตร์เกาหลีที่ออกฉายใน ค.ศ. 2005 ดัดแปลงจากวรรณกรรมชื่อเดียวกัน โดยเนื้อเรื่องเล่าถึงเด็กกำพร้าคนหนึ่งอายุ 17 ปี เธอได้รับการอนุเคราะห์ส่งเสียค่าเล่าเรียนจากชายนิรนามคนหนึ่งอย่างไม่คาดฝัน เขาให้เธอเขียนจดหมายถึงเขา และเขาก็จะมาหาเธอโดยให้เธอเห็นเขาที่ยามากของเขาเท่านั้น เธอจึงเรียกเขาว่าคุณพ่อขยาวยว และหลังจากนั้นภารกิจการค้นหาคุณพ่อขยาวยวของเธอจึงเริ่มต้นขึ้น



เรื่องรักเดียวของเจนจิรา เป็นเรื่องเกี่ยวกับเด็กสาวกำพร้าที่ถึงแม้จะพบกับอุปสรรคมากมายในชีวิต แต่ก็ยังทำให้เธอยืนหยัดและยึดมั่นในความดี สาวน้อยเจนจิราเด็กกำพร้าที่อาศัยอยู่กับลุงและป้า แต่เมื่อลุงเสียชีวิต ป้ายุพาใจร้ายก็ส่งเจนจิราไปอยู่โรงเรียนสำหรับเด็กกำพร้า ที่นั่นเจนจิราได้รู้จักกับชีวิตใหม่ และเธอก็ได้รับการอุปการะจากคุณลุงผู้ใจดีคนหนึ่ง ที่ออกทุนการศึกษาให้กับเธอส่งเสียจนเจนจิราจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วันหนึ่งเจนจิราได้รับการติดต่อจากคัมภีร์พิมพ์ เพื่อให้ไปเป็นครูสอนอรยา ลูกสาวของเจ้ารังสิมันต์ เธอตัดสินใจทำงานนี้ และได้พบกับลูกศิษย์ตัวเล็กที่คอยสร้างความปวดหัวให้กับเจนจิรายู่เสมอ ชีวิตกำลังมีความสุข แต่แล้วเจนจิรา ก็ได้รับข่าวว่าป้ายุพาเจ็บหนัก เธอต้องกลับบ้านมาดูแล และจัดการสิ่งที่ค้างคาอยู่ให้เรียบร้อย ต่อมาเจนจิราได้รู้ว่าเจ้ารังสิมันต์ แท้จริงก็คือคุณลุงผู้มีพระคุณของเธอ วันหนึ่งคัมภีร์พิมพ์เกิดไฟไหม้ เจ้าได้รับบาดเจ็บสาหัสจนตาบอด เจนจิราพาเจ้ารังสิมันต์มาดูแลที่บ้านชายทะเล ซึ่งเหมือนเป็นปฎิทหารีย์ทำให้หายจากตาบอด และมีคนที่รักอย่างเจนจิราคอยอยู่เคียงข้าง

จากทั้ง 3 เรื่องสามารถสรุปได้ว่า มีลักษณะโครงเรื่องที่คล้ายคลึงกัน คือ การกล่าวถึงเด็กกำพร้าที่ได้รับการช่วยเหลืออุปการะทางการศึกษา และค่าครองชีพในด้านต่างๆ จากบุรุษผู้หนึ่ง ที่ไม่ยอมเปิดเผยสถานะของตนแก่เด็กหญิงกำพร้า โดยมีข้อแม้ว่าจะต้องให้เด็กหญิงกำพร้าเขียนจดหมาย รายงานเรื่องการเรียนและชีวิตประจำวันให้รับรู้เป็นระยะ จนกระทั่งความจริงได้ถูกเปิดเผยว่า บุรุษที่เด็กหญิงเพียรพยายามที่จะขอความกรุณาพบสักครั้งนั้นก็คือ ชายที่ตนเองรัก

นอกจากนั้น ตัวละคร (Character) คือผู้ทำให้เกิดเหตุการณ์ในเรื่อง หรือเป็นผู้แสดงพฤติกรรมต่างๆ ในเรื่อง ตัวละครนั้นเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งของนวนิยาย เพราะถ้าไม่มีตัวละครแล้ว เรื่องราวต่างๆ ในนวนิยายก็จะเกิดขึ้นไม่ได้ ตัวละครของนวนิยาย มี 2 ประเภท คือ ตัวละครเอก (the major character) คือตัวละครซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่องโดยตลอด หรือเป็นศูนย์กลางของเรื่อง และตัวละครประกอบหรือตัวละครย่อย (the minor character) คือตัวละครซึ่งมีบทบาทในฐานะเป็นส่วนประกอบของการดำเนินเรื่องเท่านั้น แต่ทั้งก็ต้องมีส่วนช่วยเสริมเนื้อเรื่องและตัวละครสำคัญให้เด่นชัดขึ้นด้วย

จากการศึกษาลักษณะตัวละครที่ปรากฏในเรื่อง ทำให้เห็นถึงจำนวนตัวละครที่มีจำนวนแตกต่างกัน เช่น จำนวนตัวละครในเรื่อง Daddy - Long - Legs จะมีจำนวนไม่มากนัก ซึ่งตัวละครเอก (the major character) ได้แก่ เจอรูซา เจอวีหรือเจอวิส ส่วนในเรื่องรักเดียวของเจนจิรา ตัวละครเอก (the major character) ประกอบไปด้วย เจนจิรา เจ้ารังสิมันต์ และตัวละครย่อย (the minor character) ได้แก่ ลุงพินิจ ป้ายุพา พงษ์ พิศ ขวัญ ทนายธัญ ป้านิม พร นพ คุณครูมาลินี คุณครูรัตใจ ภารโรง สายจิต ธิดาสวรรค์ อารยา นายแม่ สิริสุภิญญา เจ้าศรีโสภณ และเรื่องคุณพ่อชาวยาว ฉบับเกาหลีสี่ มีตัวละครเอกประกอบไปด้วย ชา ยิง มี จุน โฮ และตัวละครย่อยคือเพื่อนๆ ของชา ยังมี ในที่ทำงาน

หากพิจารณาถึงความเหมือนกันของตัวละครทั้ง 3 เรื่อง สามารถพิจารณาได้ว่าเรื่อง Daddy - Long - Legs รักเดียวของเจนจิรา และคุณพ่อชาวยาว ฉบับเกาหลีสี่ มีตัวละครที่มีลักษณะเหมือนกันดังนี้

เจอรูซา แอ็บบอท เธอเป็นเด็กกำพร้าที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าจอห์น เกรียโฮม และวันหนึ่งก็ได้รับการอุปการะทางการศึกษาจากชายลึกลับผู้ไม่เปิดเผยตัวตน โดยชายผู้นี้มีข้อแม้ว่า เจอรูซาจะต้องเขียนจดหมายเล่าเรื่องการเรียนให้กับเขาทุกๆ เดือน ซึ่งทำให้เจอรูซาอยากรู้ว่าเขาคือใครกันแน่ จนกระทั่งเธอได้พบกับผู้ชายคนหนึ่งที่ทำให้เธอรู้สึกหวั่นไหว ซึ่งผู้ชายคนนั้นเองที่กลับกลายมาเป็นคุณพ่อชาวยาวตัวจริงของเธอ



นอกจากนี้แล้ว ด้วยลักษณะนิสัยของเจอร์รูลาที่มีความกล้าหาญ อดทน ร่าเริงแจ่มใส ยังเป็นเสน่ห์ให้ผู้อ่าน
ชื่นชอบอีกด้วย เช่นในตัวอย่างที่กล่าวถึงลักษณะนิสัยของเจอร์รูลาเอาไว้ว่า

“เจอร์รูลาที่น่าสงสาร เธอเป็นเด็กสาวที่มีนิสัยร่าเริงแจ่มใสช่างคิดช่างฝัน กระตือรือร้น
มีชีวิตชีวา และมีอารมณ์ขันมากที่สุด ความมีอารมณ์ขันเป็นพิเศษของเธอนี้ทำให้เธออดทนและ
ฟันฝ่าชีวิตกำพร้าอันลำเค็ญมาได้เป็นอย่างดี ถ้าหากเป็นคนอมทุกข์เพราะสิ่งแวดล้อมซึ่งก่อทุกข์และ
ปัญหาอยู่เสมอแล้ว เธอก็คงจะยืนหยัดในชีวิตนี้ได้ยากยิ่ง”

(Daddy - Long - Legs : 18)

เจนจิราอาศัยอยู่กับคุณลุงและคุณป้า เมื่อคุณลุงเสียชีวิต คุณป้าก็พาเจนจิราไปอยู่โรงเรียนประจำ ไม่ส่งเสีย
ค่าใช้จ่ายใดๆ ให้กับเจนจิราเลย จนกระทั่งมีชายผู้หนึ่งให้การอุปการะการศึกษาและค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนแก่เจนจิรา
ทำให้เจนจิราปลื้มปิติในความเมตตาของคุณลุงเป็นอย่างมาก จึงพยายามถามครูใหญ่ว่าชายผู้นี้เป็นใคร สุดท้ายก็ได้ทราบ
เพียงแค่ว่าอยู่ ให้เธอได้เขียนจดหมายถึงเท่านั้น และหลังจากนั้นเป็นต้นมา เจนจิราก็เขียนจดหมายถึงคุณลุง

ซา ยัง มี เคยมีครอบครัวที่แสนอบอุ่นในวัยเด็ก แต่เมื่อพ่อและแม่ได้เสียชีวิตจากเธอไป ก็ทำให้เธอต้องอยู่
คนเดียวด้วยความยากลำบาก แต่แล้ววันหนึ่งก็มีชายลึกลับมากอยช่วยเหลือเธอทั้งเรื่องการศึกษา และการมอบของ
รางวัลเป็นกำลังใจแก่เธอ

จะเห็นได้ว่าตัวละครทั้ง 3 ตัว มีลักษณะร่วมกันคือ การเป็น “เด็กกำพร้า” เพียงแต่การบรรยายต้นตอของ
ความเป็นเด็กกำพร้าที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ในฉบับของ Daddy - Long - Legs ไม่กล่าวถึงความเป็นมาของเจอร์รูลา
เกี่ยวกับครอบครัว มีเพียงการกล่าวถึงความยากลำบากในชีวิตของเด็กกำพร้าที่มีชื่อว่าเจอร์รูลา แอ็บบอท เท่านั้น เช่นใน
ตอนที่กล่าวว่า

“เจอร์รูลา แอ็บบอท เป็นเด็กกำพร้าซึ่งมีอายุมากที่สุดในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าแห่งนี้ เธอ
จะต้องรับภาระหนักเป็นพิเศษในวันพุธต้นเดือน เพราะเป็นวันประชุมคณะกรรมการการบริหาร
สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า ทุกวันพุธต้นเดือนจึงเป็นวันที่เธอรู้สึกลึกลับที่สุด...ในวันดังกล่าว เธอจะต้อง
ตื่นตั้งแต่ ๕ นาฬิกา ทำแซนด์วิช สำหรับแขกที่มาเยี่ยมสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า...งานที่เธอจะต้อง
เอาใจใส่เป็นพิเศษก็คือ ห้องเอฟ...หลังจากนั้นเจอร์รูลาจึงได้มีเวลาเป็นอิสระสำหรับตัวเองเพียงครึ่ง
ชั่วโมง”

(Daddy - Long - Legs : 16)

ส่วนในเรื่องรักเดียวของเจนจิรา มีการอธิบายถึงสาเหตุว่า เจนจิราที่มีมาของการถูกตีตราว่าเป็นเด็กกำพร้า
เพราะผู้เป็นป้าหวังในทรัพย์สินสมบัติที่เจนจิราได้รับจากคุณลุงพินิจ จึงหาวิธีพาเจนจิราออกจากบ้าน เพื่อที่จะได้ครอบครอง
สมบัติเอาไว้เพียงคนเดียว ดังนั้น การพาเจนจิราไปไว้ที่โรงเรียนกุลนารี ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำแห่งหนึ่ง จึงเป็นการแฝงนัย
ถึงการถูกทอดทิ้ง และสถานที่แห่งนี้ก็เป็นที่น่าใจกัคิดว่า มีแต่เด็กไร้พ่อขาดแม่ หรือเป็นเด็กมีปัญหาเท่านั้นต่างมารวมอยู่
ด้วยกัน ดังนั้นการให้ตัวละครเจนจิรา ต้องได้รับความยากลำบากในครั้งนี้ ถือว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่ผู้แต่งนิยายใช้ในการประพันธ์

ทั้งนี้ก็เพื่อการสร้างเหตุการณ์ความยากลำบากให้กับตัวละคร และแสดงให้เห็นถึงการต่อสู้ดิ้นรนในชีวิตตั้งแต่เด็กของตัวละครเอกอย่างเจนจิรา

บ้านิม: โธคุณหนูเจนของป่า คุณหนูเจน โธทำกันได้นขนาดนี้เลยหรอ

เจนจิรา: บ้านิมจะเจนไม่ยากอยู่ที่นี่แล้ว เจนอยากไปให้พ้นๆ

บ้านิม: แม่คุณของป่า

พร: อี้นังคุณนายใจยักษ์ มึงเป็นผีบ้ากลับชาติมาเกิดแท้ๆ แน่จริงมาตบกับกุลิวะ

(รักเดียวของเจนจิรา แผ่นที่ 1)

และกล่าวถึงการที่คุณป่าพยายามทำให้เจนจิราต้องเข้าไปอยู่ในโรงเรียนประจำให้ได้ โดยสร้างเรื่องที่ไม่เป็นความจริงใส่ร้ายเจนจิรา จนกระทั่งเจนจิราตกอยู่ในฐานะจำเลยในสายตาคูครูใหญ่มาลินี ดังนี้

คุณป่าผู้พา: พาไปหาจิตแพทย์ก็แล้ว ซื่อตำราการเลี้ยงดูเด็กก็แล้ว แต่เด็กคนนี้เกินเยียวยาจริงๆ ค่ะอาจารย์ขา แก่เป็นเด็กที่มีปัญหา มากๆ จริงๆ...อาจารย์ฯ ดูนีก่อนนะค่ะ เห็นรอยไหมคะ แก่ทำร้ายดิฉันค่ะ แก่โกรธดิฉัน เพราะพูดจาไม่ถูกหูแก แก่กัดดิฉันค่ะ ผ่านไปสองอาทิตย์ยังไม่หายเลยค่ะ และเรื่องอบายมุขทั้งหลายทั้งปวงแกชอบที่สุดเลยนะค่ะ ดิฉันเคยจำได้ค่ะ แก่เคยแอบดูบุหรี่ปุหรี่ในห้องน้ำ เล่นไฟกับพวกเด็กคนใช้ อู๊ยตายแล้วดิฉันไม่ยากพูดค่ะ ดิฉันพูดก็เหมือนดิฉันใส่ร้ายหลานตัวเอง ใส่ร้ายเด็ก แต่มันเป็นเรื่องจริงนะค่ะ อาจารย์ขาแล้วเรื่องมือไวใจเร็วอันดับหนึ่ง ซี้ซโมยที่สุดเลยค่ะ ดิฉันวางเงินไว้บาทเดียวแกยังเอาไป ดิฉันจับได้คาหนังคาเขาแกยังปฏิเสธ แถมยังปิดความผิดไปให้ลูกๆ ของดิฉันอีกค่ะ ผลการเรียนค่ะ แย่ที่สุดเลยค่ะ คุณครูที่โรงเรียนนะค่ะเขียนจดหมายมาหาดิฉันเป็นประจำค่ะ ว่าเด็กคนนี้ไม่ไหว ชอบหนีเรียน พูดจาหยาบค้าย ไม่รู้ผูกค้ำไหนต่อค้ำไหนมาพูดถึง ไปโรงเรียนก็สาย ที่สำคัญแกเคยขู่ว่าจะฆ่าดิฉัน

คุณครูมาลินี: เท่าที่ฟังมานี้ เด็กคนนี้อាកการหนักเอาการนะค่ะ

(รักเดียวของเจนจิรา : แผ่นที่ 1)

เรื่องคุณพ่อชาวยาว ฉบับเกาหลี ถือได้ว่ามีลักษณะเช่นเดียวกัน ตัวละครชา ยัง มี แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของเด็กที่ต้องสูญเสียพ่อแม่ตั้งแต่วัยเด็ก เช่นในตอนที่กำลังกล่าวว่า

“ฉันเคยมีครอบครัวที่แสนอบอุ่นในวัยเด็ก แต่เมื่อพ่อและแม่ได้เสียชีวิตจากเธอไป ก็ทำให้เธอต้องอยู่คนเดียวด้วยความยากลำบาก แต่แล้ววันหนึ่งก็มีชายลึกลับมาคอยช่วยเหลือเธอทั้งเรื่องการศึกษา และการมอบของรางวัลเป็นกำลังใจแก่เธอ”

(คุณพ่อชาวยาว ฉบับเกาหลี : แผ่นที่ 1)



นอกจากเจอร์ซา เจนจิรา และซา ยัง มี แล้ว คุณพ่อขย่าวทั้งสามยังถือว่ามีลักษณะเหมือนกันอีกด้วย เช่น จอห์น สมิธ หรือ เจอวิส/เจอวี ในเรื่อง Daddy - Long - Legs เป็นผู้ให้การอุปการะเจอร์ซา ได้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัย และในขณะเดียวกันก็เป็นผู้ชายที่ทำให้เจอร์ซารักมากที่สุด ซึ่งการแสดงตัวของเขานั้นมีทั้งการปรากฏตัวในฐานะของคุณพ่อ ขย่าว กับเด็กที่ให้การอุปการะ และในฐานะอาของเพื่อนเจอร์ซา เจอร์ซาไม่มีทางรู้ได้เลยว่า คุณอาของเพื่อนก็คือคุณพ่อ ขย่าว

เช่นในตอนที่กำลังว่า

“คุณอาเจอวิสผู้แสนดีของจูเลียได้มาเยี่ยมเราอีกเมื่อบ่ายนี้ และนำช็อคโกแลตกล่องใหญ่ ขนาด 5 ปอนด์มาให้เรา เห็นไหมคะการที่เราอยู่ร่วมกับจูเลียนั้นนับเป็นผลดีอย่างยิ่ง”

(หน้า 106)

นอกจากนี้ การแสดงภาพของคุณพ่อขย่าว ยังเป็นการแสดงฐานะความมั่งคั่งที่ตัวละครมองเห็นได้ชัด

“ฟังแล้วให้รู้สึกว่าคุณหนูเจอวีเป็นผู้วิเศษ น่ารักไปเสียทุกอย่างในความรู้สึกของที่เลี้ยง ดิฉันเสียตายเป็นเขาอยู่ในตระกูลเพินเดิลตัน เขาน่าจะอยู่ในตระกูลที่ดีกว่านี้ ดิฉันไม่ได้หมายความว่า ตระกูลเพินเดิลตันต่ำต้อยหรอกนะ แต่ดิฉันกลัวความยิ่งใหญ่ของตระกูล”

(หน้า 94)

อาจกล่าวได้ว่า การนำเสนอตัวละครคุณพ่อขยาวนี้ ทำให้เห็นถึงสถานะของตัวละครที่หลากหลายตามบทบาท ที่ได้รับ เช่น การรับบทบาทผู้มีเมตตาการุณา อุปการะสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและชีวิตเด็กผู้หญิงอีกคนหนึ่ง จึงมีความ จำเป็นที่จะต้องแสดงภาพของความมั่งคั่งทางทรัพย์สินและเงินทองที่มี เพื่อเป็นการยืนยันถึงความสามารถที่จะเป็นผู้ดูแล นั้นเอง

ส่วนในเรื่องรักเดียวของเจนจิรา เจ้ารังสิมันต์เป็นผู้ให้การอุปการะโรงเรียนกุลณารีมาก่อนที่จะให้การอุปการะ เจนจิรา นอกจากนี้เขายังเป็นผู้รักษาศรัยสมบัติของเจนจิราจากพวกของป้ายพาท เช่น การซื้อบ้านอันเป็นมรดกที่คุณลุง พิณจมอบไว้ให้เจนจิราก่อนเสียชีวิตอีกด้วย และเจ้ารังสิมันต์ยังเป็นชายที่ทำให้เจนจิรารักมากที่สุด เป็นเจ้าหลวงของ คุ่มชิมมพร เป็นผู้ปกครองสมาชิกทุกๆ คนภายในคุ้ม รวมไปถึงหลานสาว (อรยา)

ดังนั้น ในหลายฉากที่บรรยายความเป็นเจ้ารังสิมันต์จึงเต็มไปด้วยความลึกลับ ที่ต้องการให้เจนจิราหาคำตอบ อย่างเช่นการปรากฏตัวในทุกที่ที่เจนจิราไป ทั้งนี้ก็เพื่อแสดงความห่วงใยของเจ้ารังสิมันต์ที่มีต่อเจนจิรา จึงไปคอยเฝ้า แอบดูแลอยู่ห่างๆ โดยที่เจนจิราไม่เคยรู้ตัวเลย นอกจากนี้ยังมีฉากที่แสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของเจ้ารังสิมันต์ เพื่อให้ สมกับบทบาทผู้อุปการะโรงเรียนและเด็กหญิง ในตอนที่กล่าวไว้

ครุมาลินี: ในปีการศึกษาหน้าดิฉันคาดว่าโรงเรียนจะต้องขอความช่วยเหลือมากที่สุดที่เคย
ดิฉันจะขอขบประมาณเพิ่มอีกสามเปอร์เซ็นต์ ก็เพราะดิฉันคิดว่าเราควรจะต้องปรับสภาพความเป็นอยู่

ของเด็กให้ดีขึ้น ตอนนี้เรียกได้ว่าอยู่ในขั้นอึดอัดทีเดียว เด็กบางคนต้องสวมเครื่องแบบเก่าๆ ที่รับช่วงกันมาหลายช่วง รวมทั้งเรื่องอาหารด้วยค่ะ

เจ้ารังลิมนต์: ผมอนุ่มดีทุกอย่างที่คุณมาลินีเสนอขอมมา

คุณมาลินี: ท่านจะให้ดิฉันจัดทำรายละเอียดเสนอต่อที่ประชุมอีกไหมคะ

เจ้ารังลิมนต์: ไม่จำเป็นเพราะคุณเสนอมายู่ในวาระการประชุมแล้วนี่

คุณมาลินี: เด็กๆ คงจะดีใจมาก ดิฉันกราบขอบพระคุณค่ะ

จากทั้ง 2 เรื่องก็ยังมีตัวละครหนึ่งที่มีลักษณะร่วมกันก็คือ จุน โฮ ตัวละครที่แสดงเป็นคุณพ่อชาวยาว ผู้ให้การอุปการะชา ยังมี ในขณะที่เรียนอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย เขาเป็นผู้หางานให้ชา ยังมี ทำตามที่เขาชอบก็คือ การเป็นนักเขียนทำงานเป็นบรรณารักษ์ในห้องสมุด จุนเขาป่วยหนัก ความจำเสื่อม จึงเขียนจดหมายใส่อีเมลเอาไว้ เพื่อจะจะได้ไม่ลืม ชา ยังมี

อาจกล่าวได้ว่า ตัวละครชายจากทั้ง 3 เรื่องนี้ แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ในเรื่อง Daddy - Long - Legs เป็นต้นแบบขั้นที่ตีทำให้วรรณกรรมอีก 2 เรื่องนำมาประยุกต์ใช้เป็นพระเอกในอุดมคติของตนได้อย่างลงตัว

ทางด้านตัวละครที่สร้างสีสันให้กับเรื่องอีกตัวละครหนึ่ง ก็คือ นางลิปเป็ท กับ คุณครูรัดใจ ซึ่งมีลักษณะตัวละครคล้ายคลึงกัน เช่น นางลิปเป็ท เป็นแม่บ้านของสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าจอห์น เกรีย โฮม ส่วนคุณครูรัดใจเป็นครูแม่บ้านในโรงเรียนกุลนารี ตัวอย่างเช่นการกล่าวถึงบทบาทของนางลิปเป็ท ในตอนที่ว่า

“นางลิปเป็ทเป็นแม่บ้านของสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า จอห์น เกรีย โฮม เป็นคนมีสองบุคลิก เวลาออกรับแขกจะดูเป็นคนละคนกับนางลิปเป็ทตัวจริง ซึ่งไม่โง่งาย โกรธง่าย เข้มงวดกวดขัน ปากร้ายและเจ้าระเบียบ แต่พอถึงเวลารับแขกจะมีท่าที่สงบ อ่อนโยน เป็นสง่า น่าเคารพ จึงทำให้เกิดความประทับใจแก่กรรมการบริหาร รวมทั้งสตรีผู้มีเกียรติ และแขกทุกคนที่มาเยี่ยมสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าแห่งนี้”

(Daddy - Long - Legs : 16-17)

“คุณครูรัดใจ: นี่ฉันจะบอกให้ฟังนะ ฉันเป็นครูแม่บ้านที่นี่ เวลาที่ฉันว่าจะไรจะต้องซื้อฟุ้งฉัน ไข่พวกที่มันคือด้านกับฉันมันเจอดีมานักต่อนักแล้วนะ ไปถามใครดูก็ได้ ไข่ประเภทที่ฉันเปลี่ยนชื่อให้ก็มีไม่น้อยเชียวนะ หน้าตาดีด้านเอาการเหมือนกันนะเรา ถ้าทางจะเหลือของจนไม่มีใครเขาทนได้ จนถึงเขาจับโยนมาไว้ที่นี้ใช้ไหม”

(รักเดียวของเจนจิรา : แผ่นที่ 1)

ทั้ง 2 คนนี้มีบทบาทหน้าที่ที่เหมือนกัน คือ การดูแลทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับเด็ก ทั้งในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าของนางลิปเป็ท หรือจะเป็นโรงเรียนกุลนารีของคุณครูรัดใจ ต่างก็มีพฤติกรรมการณ์ บ่น ดุด่า ตักเตือน หรือแม้แต่การเขียนตี ซึ่งในเรื่อง Daddy - Long - Legs นางลิปเป็ทจะค่อนข้างโหดร้ายกว่าคุณครูรัดใจ ผู้ศึกษาได้พิจารณาเปรียบเทียบ



การแสดงออกของตัวละครนางลิปเป็ท พบว่านางลิปเป็ทแสดงออกถึงความเป็นแม่บ้านที่ดูแลเด็กก็จริง แต่อย่างไรซึ่งความอ่อนโยนและมีเมตตาต่อเด็ก จากตัวอย่างที่กล่าวไว้ว่า

“นางลิปเป็ทมองข้ามความจริงที่สำคัญอย่างหนึ่ง นั่นคือ ตลอดเวลา 2 ปีนี้ เจอรูซาต้องทำงานหนักมาก ซึ่งก็คุ้มเกินกว่าค่าอยู่กินในระยะ 2 ปีนี้ เจอรูซาทำงานหนักจริงๆ โดยถือเอางานของสถานเลี้ยงเด็กกำพร้ามาเป็นอันดับแรก ส่วนทางด้านการศึกษาของเธอมาเป็นอันดับรอง เช่นในวันที่สถานเลี้ยงเด็กกำพร้ามีงานเช่นวันนี้ เธอก็ถูกเก็บตัวอยู่ด้านหลัง พร้อมด้วยภาระหน้าที่สารพัด ปัดกวาด เช็ดถู ดูแลเด็ก และอื่นๆ อีกอีกปาดะ ไม่เคยได้โผล่มาเห็นแสงสีอันน่าบันเทิงใจใดๆ”

(Daddy - Long - Legs : 23)

จะนอกจากนี้ยังพบว่า ตัวละครทั้ง 2 ถึงแม้จะมีบทบาทหน้าที่ในเรื่องเหมือนกัน แต่จะแตกต่างกันตรงที่ คุณครูรัตใจจะมีความเมตตาปรานีเด็กมากกว่า มีความเป็นกันเองมากกว่า และชอบพูดจาว่ากล่าวที่อาจจะดูรุนแรงไปบ้าง แต่ก็แฝงไปด้วยความโอบอ้อมอารี ดังเช่นตอนที่กล่าวถึงเงินจิราและเพื่อนๆ รอมเงินกันจะจัดกิจกรรมอำลา และจำนวนเงินที่เก็บได้ มีจำนวนไม่มาก คุณครูรัตใจก็ยื่นมือเข้ามาช่วยเด็กๆ ให้สามารถผ่านอุปสรรคไปได้ด้วยดี หรือแม้แต่ตอนที่เงินจิรากับสายจิต ต้องเข้าเรียนวิทยาลัยครู แต่ถูกพวกอันธพาลรังแก คุณครูรัตใจก็เป็นผู้เข้ามาช่วยทุกครั้ง ดังตัวอย่างที่เงินจิราเขียนจดหมายถึงคุณลุง กล่าวเอาไว้ว่า

“ไปๆ มาๆ คนที่เป็นที่พึ่งที่ดีที่สุดก็คือครูรัตใจ ถือไม้ค่อมหน้าประตูโรงเรียนทุกวัน หน้าตุงของแกใครเห็นก็ต้องกลัว ทุกวันนี้ไม่มีพวกช่างกล สิ่งห่มเตอร์ไซค์มากวนใจเงินกับสายจิตอีกแล้วคะ ครูรัตใจบอกว่ามีลูกสาวสวยก็ต้องค่อมเข็มตลอดเวลา”

(รักเดียวของเงินจิรา : แผ่นที่ 3)

ต่างเพราะใคร ...ถ้าไม่ใช่อุดมการณ์ทางวัฒนธรรม

ทุกสังคมย่อมมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านสภาพแวดล้อมและค่านิยมทางสังคม คำว่า วัฒนธรรม มีผู้ให้คำนิยามไว้มากมายคือ วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นกำหนดขึ้น มิใช่สิ่งที่มนุษย์ทำตามสัญชาตญาณ วัฒนธรรมในเชิงชีวิตวัฒนธรรมน่าจะถือว่าเป็นองค์ประกอบของวิถีคิด คุณค่า และอุดมการณ์ของสังคม ที่มนุษย์สร้างสรรค์และสะสมขึ้นมา ในความหมายที่จะแสดงออกถึงจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์ และการปรับตัวกับระบบความสัมพันธ์ทางสังคมและธรรมชาติ ภายใต้เงื่อนไขและบริบทที่แตกต่างกัน ตามนัยนี้วัฒนธรรมจึงเปรียบเสมือนพลังที่อยู่เบื้องหลังศิลปะและวิถีของสังคมมนุษย์ ซึ่งจะมีความหลากหลายและซับซ้อน แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็มีพลังเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้ ด้วยการผลิตใหม่ของชุมชนเจ้าของวัฒนธรรม เพื่อปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของเงื่อนไขและบริบทของสภาวะแวดล้อม (อ้อมเดือน สดมณี. 2541 : 1)

เช่นเดียวกับการรับอิทธิพลจากวรรณกรรมต่างประเทศอย่างเรื่อง Daddy - Long - Legs มาปรับเป็นวรรณกรรมเรื่องรักเดียวของเงินจิรา และคุณพ่อชยาว ฉบับเกาหลี ซึ่งหากพิจารณาจะพบว่า ได้รับอิทธิพลการประพันธ์จาก Daddy - Long - Legs มาจริง ทั้งแนวคิด และโครงเรื่อง รวมไปถึงตัวละคร แต่ก็ไม่ใช่ทั้งหมด เพราะถึงแม้ว่าใน

แก่นเรื่องจะให้ความสำคัญกับเด็กกำพร้ารวมถึงชายหนุ่มลึกลับผู้ให้การอุปการะก็จริง แต่การรับอิทธิพลมาก็ไม่สามารถทำให้ผู้อ่านผู้ชมทราบได้เลยว่า แท้จริงแล้วเราเรื่องที่เรารับชมรับฟังอยู่นั้น เป็นวรรณกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากวรรณกรรมจากต่างชาติ

ทั้งหมดนี้เกิดจากการรับเอาเฉพาะแนวความคิดมานั่นเอง การใส่สีสันในบริบทอื่นๆ เช่น ตัวละครเอกทั้ง 2 เรื่อง ล้วนได้รับแนวความคิดของวัฒนธรรมของแต่ละชาติมาทั้งสิ้น เช่น เจ้ารังสิมันต์ในเรื่องรักเดียวของเจนจิรา การสร้างตัวละครนี้จะมุ่งแสดงถึงบุคลิกลักษณะของตัวละครแบบฉบับของไทย คือ พระเอกจะต้องมีชาติตระกูลสูงส่ง มีบุคลิกภาพดี สง่า เยียบขรึม ลึกลับ เป็นที่เกรงใจต่อบุคคลอื่นๆ ที่ได้พบเห็น พุดจาไพเราะ อ่อนโยน

ส่วนตัวละครที่เป็นนางเอกของเรื่องคือเจนจิรา สถานะของเธอจะแตกต่างกับเจอรูชา ตรงที่เจนจิรามีครอบครัวดูแลมาก่อนที่จะถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำ และที่สำคัญเจนจิราจะมีพื้นฐานทางครอบครัวที่ต่างจากเจอรูชา อย่างสิ้นเชิง คือ เจนจิราเป็นคุณหนูมาก่อน และยังมีมรดกอันประเมินค่าไม่ได้เป็นของตนเอง แต่ด้วยความอิจฉาของคุณป้า เจนจิราจึงถูกกลั่นแกล้งสารพัดและจบลงด้วยสถานะใหม่คือ เด็กกำพร้า ดังตัวอย่างเช่น

ป้า: พินัยกรรมของคุณท่านว่าอย่างไรหรือคะคุณธัญ

ธัญ: ลุงเสียใจที่ไม่ได้บอกหนูเจนเรื่องพินัยกรรม เพราะว่าลุงไม่คิดว่าคุณป้าของหนู เขาจะทำกับหนูถึงขนาดนี้

ป้า: เพราะว่าคุณหนูเจนได้มากกว่าเค้านี่คะ เค้าถึงได้จงเกลียดจงชังนักเด็คนักเขี้ยว

พร: ป้า ที่นี้เราก็ไม่ต้องกลัวแล้วลิป้า เพราะคุณหนูเจนคือเจ้าของบ้านหลังนี้ที่แท้จริง

นพ: จันคุณหนูเจนก็เป็นเศรษฐีสิแม่

(รักเดียวของเจนจิรา : แผ่นที่ 1)

ด้วยลักษณะการผูกปมปัญหาในชีวิต ให้ตัวละครได้รับความยากลำบากยิ่งขึ้นไปเรื่อยๆ ในชีวิต ทำให้เห็นถึงวิธีคิดที่ว่า ตัวละครเอกจะต้องมีสถานะบทบาททางสังคมเท่าเทียมกัน จึงจะเหมาะสมกัน อย่างสำนวนที่กล่าวว่า “กึ่งทองใบหยก” ด้วยวิธีคิดเช่นนี้จึงทำให้เข้าใจอีกว่า คนไทยยังคงยึดมั่นในอุดมคติเรื่องความเหมาะสมทั้งฐานะ และชาติตระกูลมาเป็นอันดับแรก ดังนั้นหากเจนจิราจะสามารถรักกับเจ้ารังสิมันต์ได้ เจนจิราก็ต้องมีภูมิหลังทางครอบครัวที่ดีด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ การผูกเรื่องให้เจนจิรามีความยึดมั่นในความรักและเคารพคุณลุงเป็นอย่างมาก ยังแสดงออกถึงระบบความคิดของคนไทยในเรื่องความรักและความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ซึ่งการเขียนจดหมายถึงคุณลุงถือว่าเป็นพันธกิจอย่างหนึ่ง ที่เจนจิราพึงต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เพราะในทัศนะของคนไทยนั้น ผู้ใหญ่ที่มีฐานะตำแหน่งสูงกว่ามีเมตตาต่อผู้น้อย ในระบบสังคมไทยจะมีหลักวัฒนธรรม ที่กำหนดความรับผิดชอบความสัมพันธ์ระยะยาวอยู่คือ ความสัมพันธ์ภายใต้ระบบบุญคุณ เป็นพันธกรณีทางใจในระยะยาวซึ่งมีพื้นฐานมาจากอิทธิทธิหรือประโยชน์ต่างๆ ที่ให้ไม่ว่าจะเป็นในระหว่างผู้มีสถานภาพที่เทียบกันหรือแตกต่างกัน โดยผู้ที่ได้รับประโยชน์ มีภาระผูกพันที่จะต้องทำอะไรตอบแทน ซึ่งเรียกว่า “บุญคุณ” ผู้ที่ได้รับประโยชน์จะเป็นหนี้บุญคุณที่จะต้องชดใช้ การสำนึกถึงบุญคุณที่ผู้อื่นให้แก่ตนนั้นคนไทยเรียกว่ากตัญญู ในทางตรงกันข้ามการเป็นคนอกตัญญู ไม่รู้คุณคนจนถึงกับปฏิเสธพันธกรณีที่จะต้องตอบแทนบุญคุณนั้น เรียกว่า เป็น คนเนรคุณ จะถูกสังคมตำหนิ คนไทยจะเป็นหนี้บุญคุณของพ่อแม่ ครูอาจารย์ ผู้อาวุโส นาย ฯลฯ และตามชดใช้ จงรักภักดี มีภาระผูกพัน ที่ถือเอาบุญคุณ และความกตัญญูเป็นเกณฑ์ (อ้อมเดือน สด. 2542 : 11)



ด้วยเหตุนี้การเขียนจดหมายของเจนจิราคือ การตอบแทนพระคุณของเจ้ารังสิมันต์อย่างหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบ ที่เจนจิราต้องกระทำเพื่อแสดงออกถึงความรัก ความนับถือต่อผู้มีบุญคุณ และถ้าหากเจนจิราเพิกเฉยกับการแสดงความรัก โดยการไม่เขียนจดหมายส่งไปยังเจ้ารังสิมันต์แล้ว ก็จะทำให้เจนจิราเป็นคนอกตัญญู ดังตัวอย่างการเขียนจดหมายของเจนจิราถึงคุณลุง

“อีกไม่นาน เจนก็จะสอบไล่ปลายปีแล้วค่ะ เจนคิดแล้วก็อดใจหายไม่ได้ หลังจากเรียนจบจากที่นี่แล้ว ชีวิตของเจนจะเป็นยังไง เจนยังนึกไม่ออกเลย แต่ที่แน่ๆ ที่เจนคิดวางแผนเอาไว้ ยังไง เจนก็จะขอพบคุณลุงให้ได้สักครั้ง เพื่อที่เจนจะได้กราบเท้า ขอบพระคุณในความกรุณาของคุณลุงที่มีให้กับเจนตลอดเวลา 5 ปี คุณลุงรักษาสุขภาพนะคะ ช่วงนี้อากาศเปลี่ยนแปลง เวลานอนต้องห่มผ้าไม่อย่างนั้นจะเป็นหวัดได้ค่ะ”

ด้วยความเคารพอย่างสูง

เจนจิรา ธัญรักษ์

ประเด็นนี้ทุกคนสามารถเข้าใจต่อสถานะความผูกพันของตัวละครทั้งสองนี้ โดยถ้าหากพิจารณาต่อไปจะพบว่า นอกเหนือการเขียนจดหมายที่เจนจิรากระทำแล้ว การที่เจนจิรามอบความรักแบบซู้สาวให้กับเจ้ารังสิมันต์ ถือเป็นภาระงานของความรักที่เกิดจากอิทธิพลในการครอบครองสิทธิ์ของเจนจิราจากเจ้ารังสิมันต์อย่างหนึ่งหรือไม่ เพราะการที่เจ้ารังสิมันต์เข้ามามีบทบาทในชีวิตของเจนจิรา หลังจากที่เจนจิราต้องออกจากบ้านมาอยู่โรงเรียนประจำ จึงไม่ต่างกับเด็กกำพร้าคนหนึ่ง ทำให้สถานะของเจนจิราในขณะนั้นไร้ผู้ดูแล ฉะนั้นเจ้ารังสิมันต์จึงเข้ามาจับจองแสดงความเป็นเจ้าของเจนจิราตั้งแต่เธอยังไม่บรรลุนิติภาวะ ซึ่งหากพิจารณาจะพบว่า เจนจิราเป็นเจ้าของมาตั้งแต่ยังไม่รู้ตัวเอง ด้วยเหตุนี้ บทสรุปของเรื่องจึงก่อเกิดเป็นความรักของเจนจิรา ที่มอบให้กับเจ้ารังสิมันต์อย่างหมดหัวใจ และไม่มีข้อแม้ใดๆ ที่จะหยุดไม่ให้เธอรักเจ้ารังสิมันต์

ในทางกลับกัน เจ้ารังสิมันต์กลับมีคู่หมั้นอยู่แล้ว นั่นก็คือเจ้าศรีโสธร ซึ่งทั้งคู่กำลังจะแต่งงานกัน และดูเหมือนว่าเจ้ารังสิมันต์จะไม่ขัดข้องกับการแต่งงานครั้งนี้ เพราะเมื่อตอนส่งตัวเจ้ารังสิมันต์เข้าหอกับเจ้าศรีโสธร ปรากฏว่าเจ้ารังสิมันต์ก็มีใจหวนไหวขนาดจะมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งเสียก่อน แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์มาคั่นกลางระหว่างทั้งคู่ การแต่งงานก็จบลง หลังจากนั้นเจ้ารังสิมันต์ต้องมาอยู่ในสถานะอันโดดเดี่ยวเพราะไร้คู่ครอง ซึ่งตอนนี้เองที่เจนจิราเข้ามารักษาแผลในหัวใจของเจ้ารังสิมันต์ ด้วยทั้งคู่ต่างมีความรู้สึกดีๆ ต่อกันมาบ้างแล้ว

อาจกล่าวได้ว่า เจนจิราคือทรัพย์สินอย่างหนึ่งของเจ้ารังสิมันต์ เพราะเจ้ารังสิมันต์จะกระทำการใดๆ ในชีวิตของเจนจิราก็ได้ ไม่ว่าจะเรียน การทำงาน และเรื่องความรัก ที่เขาสามารถควบคุม กำกับให้เจนจิราได้พบได้เห็นเขาในสถานะใดก็ได้ เช่น ในสถานะภารโรง ในสถานะคนแปลกหน้าที่เข้ามาทักทายเธอ ในสถานะนายจ้างที่จ้างเธอมาเป็นครูสอนหลานสาว หรือแม้แต่ในสถานะคุณลุงผู้อุปการะเจนจิราตั้งแต่เด็ก ว่าเธอจะสามารถพบเจอกับสิ่งใดได้ก่อนบ้าง และเวลาไหนสมควรหรือไม่สมควร ฉะนั้นเจนจิราก็ไม่ต่างจากทรัพย์สินสมบัติชิ้นหนึ่งของเจ้ารังสิมันต์นั่นเอง

คุณพ่อชยาว ฉบับเกาหลี ถึงแม้ว่านางเอกจะเป็นเด็กกำพร้าฐานะทางบ้านไม่ดี แต่พระเอกคือ คิม จุน โฮ ก็ถือว่าเป็นชายหนุ่มที่มีฐานะดีสามารถช่วยเหลือเธออยู่ห่างๆ ได้ ซึ่งในตอนนี้แสดงให้เห็นว่าเขามีฐานะดีนั้น ก็คือในตอน

กล่าวถึงพี่ชายเจ้าของบริษัทที่ซา ยัง มิ ได้เข้ามาทำงานอยู่ ทั้งนี้ในระบบความคิดของชาวเกาหลีแน่นอนเลยว่า การมอบสิทธิความเหนือกว่าของผู้ชายย่อมมาก่อนเสมอ

แต่มีสิ่งหนึ่งที่น่าสนใจในทั้ง 2 เรื่องนี้ก็คือ บทบาทของคุณพ่อ ในตอนสุดท้ายที่มีเหตุการณ์อย่างเช่น การป่วยหนักของเจ้ารังสิมันต์ โดยเจ้ารังสิมันต์ประสบอุบัติเหตุไฟไหม้คัมซิมซิมพร ทำให้ตาทั้งสองข้างบอดสนิท และอาการป่วยด้วยโรคร้ายเกี่ยวความจำเสื่อม และตามมาด้วยอาการอัมพาตของคิม จุน โฮ ที่ไม่อาจจะรักษาได้ เหตุจากอาการป่วยของตัวละครทั้งสองได้รับอิทธิพลจากเรื่อง Daddy - Long - Legs ดังตอนที่ เจอรูซา กล่าวว่า

“ที่รักคะ ดิฉันแทบจะทนไม่ได้เมื่อคิดว่าคุณป่วยหนักมาก และตลอดเวลาเหล่านั้นดิฉันไม่ทราบเลย ตอนที่หมอเดินมาส่งดิฉันที่รถเมื่อวานนี้ เขาบอกว่าคุณตกอยู่ในระยะอันตรายนานถึง 3 วันเต็มๆ จนเขาคิดว่าคุณไม่รอดแน่”

(Daddy - Long - Legs : 225)

การปิดเรื่องหรือจบเรื่อง พบว่าวรรณกรรมทั้ง 2 เรื่องแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง เพราะในเรื่องรักเดียวของเจนจิรา เจ้ารังสิมันต์สามารถหายจากอาการตาบอดได้และไม่เสียชีวิต ส่วนในเรื่องคุณพ่อขยาวย ฉบับเกาหลี มีจุดจบที่ความตายของคิม จุน โฮ ดังที่กล่าวว่า

“ผมอยากจะเปิดเผยตัวเองกับคุณ แต่ว่าเพราะโรคที่อาจจะพรากความทรงจำของความรักที่มีต่อคุณ ถ้าทุกอย่างแย่งลงและผมก็ต้องสูญเสียความทรงจำไป อีเมลที่จะส่งมาหนึ่งปีให้หลังจะเป็นเหมือนแผนที่ให้ผมหาทางกลับไปหาคุณ ขอเพียงแค่ว่าผมมีความทรงจำของคุณ ไม่ต้องเสียความทรงจำกลายเป็นคนอีกคนไป ผมอยากที่จะรักคุณอีกครั้ง ซา ยัง มิ”

(คุณพ่อขยาวย ฉบับเกาหลี : แผนที่ 2)

และจากคำพูดของพี่ชายของคิม จุน โฮ กล่าวว่า

“คิม จุน โฮ อาจจะนึกอะไรไม่ออก เพราะความทรงจำของเขาค่อยๆ เลือนหายไปพร้อมกับกับการเป็นอัมพาต อาการของโรคนี้ไม่อาจจะหลีกเลี่ยงความตายไปได้ ขึ้นอยู่ที่ว่าจะช้าหรือเร็วเท่านั้น”

(คุณพ่อขยาวย ฉบับเกาหลี : แผนที่ 2)

ตัวละครจากทั้ง 3 เรื่องต่างก็มีอาการป่วย แต่ที่ต่างกันคือเรื่องคุณพ่อขยาวย ฉบับเกาหลี ได้ผูกปมปัญหาแสดงถึงอาการป่วยของตัวละครเอกคิม จุน โฮ ว่าป่วยมาตั้งแต่แรก จนทำให้เกิดเหตุการณ์ขึ้น เช่น การเขียนจดหมายส่งเป็นอีเมลให้ตัวเอง เพราะกลัวว่าถ้าหากตนเองป่วยหนักขึ้นเรื่อยๆ จะลืมเรื่องราวของนางเอกทั้งหมดไป

ทั้ง 2 เรื่องปิดเรื่องแตกต่างกัน เรื่องหนึ่งปิดแบบโศกนาฏกรรม คือตัวละครเอกเสียชีวิต ส่วนอีกเรื่องหนึ่งปิดเรื่องแบบสุขนาฏกรรม ด้วยการให้ตัวละครสุขสมหวังในความรัก นอกจากนี้ยังมีการรับเอารูปแบบของการเล่าเรื่อง



ที่ต่างกันอีกประการหนึ่งคือ ในเรื่องรักเดียวของเจนจิรา จะกำหนดให้ตัวละครเจนจิรา เขียนจดหมายส่งไปให้เจ้ารังสิมันต์ ลักษณะเช่นนี้ถือว่ามีความเหมือนกับเรื่อง Daddy - Long - Legs แต่ในเรื่องคุณพ่อชยาว ฉบับเกาหลี มีความแตกต่างในการกำหนดให้ตัวละครใช้วิธีการถ่ายทอดเรื่องราวแบบการส่งอีเมลถึงตนเอง จนกระทั่งนางเอกมาอ่านพบ ดังที่กล่าวเอาไว้ว่า

“ที่เขียนจดหมายพวกนี้เอาไว้ก็เพื่อเก็บความทรงจำที่มีต่อคุณ ที่ฉันเขียนอีเมลถึงตัวเองก็เพราะว่า ฉันไม่รู้ว่าจะไปตัวเองจะเป็นยังไง หากฉันได้อ่านจดหมายพวกนี้ สักวันฉันอาจได้สารภาพความรักที่ฉันมีต่อคุณ ที่ยังไม่อาจบอกไป”

(คุณพ่อชยาว ฉบับเกาหลี : แผ่นที่ 2)

ประเด็นนี้ทำให้เห็นถึงกลวิธีการเล่าเรื่องแบบใหม่ที่ทันตามยุคสมัย ด้วยเหตุที่ว่าสังคมมีการพัฒนาทันสมัยมากยิ่งขึ้น วิวัฒนาการการติดต่อสื่อสารได้พัฒนารูปแบบใหม่ๆ จาก โทรเลขเป็นจดหมาย จากจดหมาย กลายเป็นการสื่อสารไร้สายอย่างโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นภาพยนตร์ที่เพิ่งเกิดขึ้นมาเพียงไม่กี่ปี ดังนั้นการปรับวิธีการนำเสนอเรื่องราวจึงมีความจำเป็นอย่างมาก ที่จะให้ความทันสมัยต่อผู้รับชมด้วยเช่นกัน

อีกประการหนึ่งที่ไม่ควรมองข้ามก็คือ การให้ภาพในแต่ละฉากในทั้ง 2 เรื่องนี้ จะพบว่ามีความแตกต่างจากเรื่อง Daddy - Long - Legs อยู่หลายประการ ทั้งนี้เพราะจำนวนตัวละครในเรื่องก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ฉากเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน อย่างตัวอย่างเช่นในเรื่องรักเดียวของเจนจิรา ได้กล่าวถึงบ้านิม คนรับใช้ที่ดูแลเจนจิรามาดั้งแต่เด็ก ซึ่งเจนเขียนจดหมายไปเล่าให้คุณลุงฟังว่า “บ้านิมลาออกมาเปิดร้านขายข้าวแกง ขายดีแต่บ่นว่าเหนื่อยมาก แต่ก็สบายใจกว่าเป็นคนใช้บ้านคุณบ้า เจนก็คิดว่าอย่างนั้นค่ะ...” (แผ่นที่ 1)

จากตัวอย่างทำให้เห็นถึงวิถีชีวิตของตัวคนไทยได้ก็คือ เรื่องวัฒนธรรมอาหารของคนไทย ที่นิยมรับประทานข้าวราดแกงหลากหลายชนิด แต่หากมองอย่างลึกซึ้งแล้วจะพบว่า ข้าวราดแกงมีความหมายบางประการแฝงอยู่ นั่นก็คือ ข้าวราดแกง เหมาะกับผู้มีฐานะเศรษฐกิจทางสังคมปานกลางถึงระดับยากจน เพราะการดำเนินเรื่องจะเห็นได้ชัดเจนเกี่ยวกับภาพที่ให้ความเห็น ในขณะที่บ้านิมมีลูกค้ำมากมายเข้ามารับประทานอาหารในร้าน แต่คนเหล่านั้นก็ล้วนเป็นคนในระดัปล่างของสังคมทั้งสิ้น เช่น คนขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง

ในฉากต่อมาคือ บ้านชวยทะเลของเจนจิรา การกำหนดสถานที่ที่เจนจิราอาศัยอยู่ก่อนจะไปอยู่โรงเรียนประจำ นั้น เป็นการแสดงภูมิหลังของเจนจิรา ว่ามีสถานะทางเศรษฐกิจที่ดีมาก่อน เพราะการมีบ้านติดชายทะเล น่าจะสันนิษฐานได้ว่าตัวละครมีฐานะร่ำรวยนั่นเอง นอกจากนี้ก็อาจเป็นเพราะต้องการเลือกสถานที่ที่สวยงามในการถ่ายทำละครเรื่องนี้ส่วนหนึ่ง

ฉากที่ประเทศพม่า เป็นฉากคัมภีร์หมพรของเจ้ารังสิมันต์ การบรรยายภาพจะเน้นที่ความสวยหรู และความลึกซึ้งที่แฝงอยู่ เพื่อให้นางเอกคือเจนจิราค้นหาความลับ หรือต้องเข้าไปมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์ต่างๆ ด้วย เช่น ในตอนที่กล่าวถึงสิริสุภญาแม่ของอรยา หลานสาวของเจ้ารังสิมันต์ ที่พ่อพี่ชายฝาแฝดของเจ้ารังสิมันต์จบชีวิตลงด้วยฝีมือภรรยาของตนเองคือ สิริสุภญา หลังจากนั้นมาสิริสุภญาก็เป็นบ้า ทำให้เจ้ารังสิมันต์ต้องกักขังสิริสุภญาเอาไว้ในคัมภีร์หมพรหนึ่งเช่น

เจนจิรา: ฉันไม่ได้ฝันและก็ได้ไม่ได้เพี้ยนนะ คุณที่คอกของฉันมันเข้ามาบิบคอกของฉันด้วยนะข้า
ไปหมด

จันดา: จริงๆ ด้วยค่ะ

เจ้ารังสิมันต์: ผักพื้นบ้านบางอย่าง กินมากก็ไม่ดี เพราะมันมีพิษ ทำให้เกิดภาพหลอน ยิ่ง
คนไม่เคยกินอย่างคุณนะ กินเข้าไปก็คลุ้มคลั่งแบบนี้แหละ

เจนจิรา: นี่ ฉันไม่ได้คลุ้มคลั่งนะ

เจ้ารังสิมันต์: แล้วกลางคอกกลางคีน พรวดพราดออกมาแบบนี้ไม่เหมาะสมเลยนะคุณครู ยังดี
นะที่ว่าที่นี้เป็นคุ่มทิมมพร ถ้าเป็นที่อื่นเธอโดนตีไปแล้ว

จันดา: เจ้าคะหรือว่าจะเป็น...

เจ้ารังสิมันต์: ไม่มีอะไรหรอกจันดา ไปนอนได้แล้วไป

(รักเดียวของเจนจิรา : แผ่นที่ 3)

จากเหตุการณ์ข้างต้น เป็นเหตุการณ์ประหลาดอันเกิดจากความลึกลับของคุ่มทิมมพร ที่พระเอกปิดบังเอาไว้ จนกระทั่งเจนจิราไปพบกับสถานการณ์ที่เชื่อมโยงไปถึงความลึกลับภายในคุ่ม พระเอกก็ต้องรีบเข้ามาขัดขวาง เพื่อมิให้นางเอกเข้ามายุ่งเกี่ยวและรับรู้เรื่องราวทั้งหมด

หากพิจารณาต่อไปจะพบว่า ลักษณะแนวเรื่องดังกล่าวนี้ ก็อาจจะมีส่วนคล้ายกับละครชื่อดังเมื่อหลายปีก่อน นั่นก็คือ เรื่องบ้านทรายทอง กล่าวถึงนางเอกเข้าไปในบ้านทรายทองครั้งแรก ก็ต้องพบพฤติกรรมแปลกๆ ของคนในบ้าน อย่างเช่นคนสวนหรือแม้แต่คนรับใช้ ที่พูดจากับพจมานไม่ดีพอเข้าไปอยู่ในบ้านทรายทองได้แล้ว พจมานก็ต้องไปค้นหาความลับต่างๆ ในบ้านทรายทอง นอกจากเรื่องบ้านทรายทองยังมีละครอีกหลายๆ เรื่องที่มีแนวเรื่องคล้ายคลึงกัน เช่น เรื่องวังวารี กล่าวถึงคุณหาสน์หลังงามที่แฝงไว้ด้วยความน่าสะพรึงกลัวบนเกาะแห่งทะเลอันดามัน โดยมีภาคชายนุ้ม รุ่งงามเป็นเจ้าของรีสอร์ต การหายสาบสูญไปของหญิงสาวหลายคน รวมทั้งน้องสาวของเพื่อนรักทำให้ริสาต้องเข้ามา ค้นหาความจริงในวังวารี เช่นเดียวกันกับเรื่องรักเดียวของเจนจิรา ที่เจนจิราได้เข้าไปรับรู้ความลับต่างๆ ในคุ่มทิมมพร นั้นเอง

จะเห็นได้ว่าการรับเอารูปแบบการประพันธ์ลึกลับมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม การคำนึงถึงเนื้อหา ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและบริบทในสังคม อย่างเช่นระบบความคิด ค่านิยม ตลอดจนวัฒนธรรมต่างๆ เพราะผู้ประพันธ์จะต้อง สร้างสุนทรียภาพแก่ผู้รับชมให้เชื่อในสิ่งที่กำลังรับชมอยู่ให้จงได้ ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นความสำเร็จอย่างหนึ่งของผู้ประพันธ์งานวรรณกรรมนั่นเอง

อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาปอเกิดและอิทธิพลที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่อง Daddy - Long - Legs สุวรรณกรรมไทยเรื่องรักเดียวของเจนจิรา และเรื่องคุณพ่อชยาว ฉบับเกาหลี พบว่าวรรณกรรมทั้ง 2 เรื่องล้วนแล้วแต่ได้รับแนวความคิดจากเรื่อง Daddy - Long - Legs มาทั้งสิ้น ซึ่งแนวคิดที่ได้รับมานั้นได้ถูกปรับประยุกต์ให้เข้ากับสังคมและวัฒนธรรมของผู้รับชมอย่างแยบยล จนไม่อาจจะรับรู้ได้เลยว่า เราได้รับอิทธิพลทางแนวความคิดดังกล่าวมาจากต่างชาติ ได้แก่ การเขียนจดหมาย ทั้ง 2 เรื่องใช้กลวิธีการนำเสนอเหตุการณ์ด้วยการเขียนจดหมาย แต่จะต่างกันตรงที่ในเรื่องคุณพ่อชยาว ฉบับ



เกาหลี่ ใช้วิธีการเขียนจดหมายส่งทางอีเมล ส่วนเรื่องรักเดียวของเจนจิรา ยังคงเขียนจดหมายส่งทางไปรษณีย์ เช่นเดียวกับเรื่อง Daddy - Long - Legs และนี่เองที่ทำให้เห็นถึงวิวัฒนาการของวรรณกรรม ที่ได้รับอิทธิพลบางอย่างมา ก็จริง แต่ก็ได้ปรับรูปแบบบางอย่างให้เข้ากับยุคสมัย เพื่อให้ผู้รับชมเกิดความเข้าใจรวดเร็วมากขึ้น และทำให้ข้อมูล ที่ปรากฏมีความทันสมัยเช่นเดียวกัน และทางด้านตัวละครเอกฝ่ายหญิงของเรื่องทั้งสอง จะมีลักษณะเหมือนกับเรื่อง Daddy - Long - Legs คือเป็นเด็กไร้ที่พึ่งพา (กำพร้า) ส่วนตัวละครเอกฝ่ายชาย ก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน คือ ผู้ให้การ อุปการะ และมีฐานะดี

นอกจากความเหมือนกันแล้ว วรรณกรรมทั้ง 2 เรื่องยังแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างกับเรื่อง Daddy - Long - Legs อยู่หลายประการด้วยกัน ได้แก่ จำนวนตัวละครในเรื่อง ซึ่งในเรื่องรักเดียวของเจนจิราจะปรากฏตัวละครจำนวนมาก ทั้งนี้ก็เพราะตัวละครทำให้เรื่องมีสีสันมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้รับชมสนใจอยากติดตาม เช่น การปรากฏตัวของเจ้านางหรือ เจ้าศรีโสธร ซึ่งเป็นเป็นคู่หมั้นของเจ้ารังสิมันต์ ก็ส่งผลทำให้เจนจิราเสียใจจนคิดอยากจะจากคุ่มทิมพรไปในเร็ววัน จะเห็นได้ว่าตัวละครทุกตัวมีความสำคัญต่อการดำเนินเรื่องนี้มากเช่นกัน ส่วนในเรื่องคุณพ่อชาวยาว ฉบับเกาหลี่ ปรากฏ ตัวละครไม่มากนัก เพราะเรื่องนี้จะให้ความสำคัญกับชา ยิง มี คิม จุน โฮ และการเล่าเรื่องราวจากอีเมลส่งผ่านรายการ วิทยุมากกว่า

จะเห็นได้ว่าวรรณกรรมเรื่องรักเดียวของเจนจิรา จะให้ความสำคัญกับตัวละครมากกว่าเรื่องอื่นๆ ทั้งนี้ก็เกิดจากความต้องการให้เนื้อหาที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ผสมผสานกับวัฒนธรรมการรับชมของคนไทย ที่ชื่นชอบความตื่นเต้น น่าสนใจ จนในบางครั้งนิยมสิ่งๆ ที่เรียกว่า “นวนิยายน้ำเน่า” เข้าสายเลือด เพราะจะเห็นได้จากเรื่องนี้ที่ว่า นางเอกมักจะถูกทำร้ายร่างกายตั้งแต่เด็ก มีทั้งการทุบตีทำร้ายจนเลือดตกยางออก หรือแม้แต่จากอุบัติเหตุของตัวละครฝ่ายร้าย และตัวละครฝ่ายดี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมความรุนแรง ที่คนไทยถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา

ทางด้านฉากและสถานที่ต่างๆ ในทั้ง 2 เรื่อง มีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เช่น ในเรื่องรักเดียวของเจนจิรา ใช้ฉากบ้านชายทะเลที่หัวหิน เป็นฉากเล้าจุดเริ่มต้นของชีวิตและเหตุการณ์ทั้งหมดในวัยเด็ก ต่อมาก็เป็นฉากในโรงเรียน กุลนารี ที่ไม่ใช่สถานเรื่องเด็กกำพร้า แต่ผู้คนภายนอกก็มองว่าเป็นสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า และฉากที่ประเทศพม่า คุ่มทิมพร เป็นบ้านของเจ้ารังสิมันต์ที่เจนจิราเข้าไปทำงานอยู่ ส่วนในเรื่องคุณพ่อชาวยาว ฉบับเกาหลี่ ฉากคือมหาวิทยาลัยที่ชา ยัง มี ศึกษาอยู่ แล้วจึงเปลี่ยนมาเป็นฉากในสถานที่ทำงานคือ สถานีวิทยุ นอกจากนี้ยังมีฉากในบ้านที่ชา ยัง มี ได้รับความช่วยเหลือจากหัวหน้าในที่ทำงานให้เข้าไปพักอาศัยอยู่ชั่วคราว จนเธอได้พบกับเรื่องราวของความรักที่คิม จุน โฮ เขียนส่งผ่านอีเมลเอาไว้นั่นเอง

จากที่กล่าวมา ในตอนจบของทั้ง 2 เรื่อง ยังมีความเหมือนและต่างอยู่ด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ในเรื่องรักเดียวของเจนจิราจะจบด้วยความสุขของตัวละคร แต่ในเรื่องคุณพ่อชาวยาว ฉบับเกาหลี่ จะจบด้วยความตายของพระเอกคือ คิม จุน โฮ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การจบด้วยความสุขของเรื่องรักเดียวของเจนจิรา ก็เพราะวัฒนธรรมการรับชมละครของคนไทย ไม่นิยมให้เกิดจุดจบที่เลวร้ายของตัวละครเอกอย่างแน่นอน แต่ถ้าเป็นจุดจบของตัวละครฝ่ายร้าย ผู้ชมจะนิยมและยินดีมากที่สุด เช่นสำนวนที่ว่า ธรรมะย่อมชนะอธรรม นั่นเอง

ส่วนเรื่อง คุณพ่อชาวยาว ฉบับเกาหลี่ ไม่ใช่เรื่องเดียวที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องอื่นๆ ของเกาหลี่ ที่กำหนดให้ตัวละครเอกตาย อย่างเช่นเรื่อง Autumn In My Heart (รักนี้ชั่ววันจันทร์) นางเอกของเรื่องเสียชีวิตเพราะเป็นโรคลูคีเมีย (Leukemia) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะคนเกาหลี่มีความเชื่ออย่างหนึ่งว่า การครองคู่กันมีความยากลำบาก เพราะวัฒนธรรมที่ชายเป็นใหญ่อย่างสุดโต่ง ทำให้ผู้หญิงต้องยอมจำทนกับสถานะเมีย แม่ และคนใช้ของบ้าน ภรรยาต้องทำตัวเชื่อง



เหมือนสุนัขขี้ขี้เลยก็ว่าได้ ดังนั้นการผลิตรวมกรรมประเภทที่มีจุดจบเช่นนี้จะเป็นเสมือนทางออกของความรักที่แสนจะกดดันนั่นเอง และจากการผลิตข้อความตายในวรรณกรรมของเกาหลี ก็มีส่วนทำให้คนเกาหลีเกิดความเบื่อหน่าย และคิดว่าไม่อยากจะมีชีวิตครอบครัวอีกต่อไป

จากการศึกษาทั้งหมดนี้ทำให้เห็นว่า การรับอิทธิพลของวรรณกรรม Daddy - Long - Legs มาใช้ปรับให้เข้ากับสังคมทั้งของไทยและเกาหลีได้อย่างลงตัว มีทั้งความเหมือนและความต่างแตกต่าง ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมเฉพาะของแต่ละประเทศ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ทำให้เข้าใจถึงระบบและวิธีการคิดของงานวรรณกรรมแต่ละชาติเป็นอย่างยิ่ง และผู้ศึกษาคิดว่าน่าจะศึกษาวรรณกรรมเรื่องอื่นๆ เพื่อค้นหาความจริงเกี่ยวกับวรรณกรรมที่ได้รับอิทธิพลมาจากต่างชาติ ตลอดจนการศึกษาวิธีการดัดแปลง ปรับเปลี่ยน ของวรรณกรรมเรื่องอื่นๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ, ศิริรัตน์ ทวีเลิศนิธิ และปราณี วงษ์เทศ. (2545?). **มิติที่ 1 อุดมการณ์ ความเชื่อ ค่านิยม สังคม วัฒนธรรม.** [ม.ป.ท.]
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2543). **วาทกรรมการพัฒนา: อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณะ และความเป็นอื่น = Development Discourse.** กรุงเทพฯ : วิชาษา.
- ปวิวัฒน์ คำเจริญ. (2543). **นวนิยายจดหมายของไทย.** วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวรรณคดีไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมัย วรรณอุตร. (2545). **การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมอีสานและลาว เรื่อง ลำบุงษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สังวรรณ ไกรฤกษ์. (2538). **คุณพ่อชยาว Daddy - Long - Legs. จีน เว็บไซต์.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ผีเสื้อ.
- สุภาพร คชรัตน์. (2547). **การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเยาวชนแปลเรื่อง “คุณพ่อชยาว” ส่วนของ “สังวรรณ ไกรฤกษ์” กับส่วนของ “แก้วคำทิพย์ ไชย” จากเรื่อง “Daddy - Long - Legs” ของ จีน เว็บไซต์.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- แผ่นวีดิทัศน์เรื่อง **คุณพ่อชยาว Daddy - Long - Legs** จำนวน 1 ชุด
- แผ่นวีดิทัศน์เรื่อง **รักเดียวของเจนจิรา** จำนวน 1 ชุด 124 ตอน



ใบสมัครขอส่งบทความลงตีพิมพ์
(การกรอกใบสมัครโปรดใช้วิธีการพิมพ์)

เรียน บรรณาธิการวารสารลำปางหลวง

ข้าพเจ้า นาย นาง นางสาว อื่นๆ (โปรดระบุ)
ชื่อ - สกุล.....

ตำแหน่งทางวิชาการ (โปรดระบุ)

ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์
 อื่นๆ ระบุ.....

สถานที่ทำงาน

.....
.....
โทรศัพท์ที่ทำงาน..... โทรศัพท์มือถือ.....
โทรสาร..... E-mail.....

มีความประสงค์ขอส่งบทความ เรื่อง :

ชื่อบทความ.....
.....

เพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารลำปางหลวง

กองบรรณาธิการสามารถติดต่อข้าพเจ้าได้ที่ สถานที่ทำงานที่ระบุข้างต้น ที่อยู่ดังต่อไปนี้

.....
.....
โทรศัพท์..... โทรศัพท์มือถือ.....
โทรสาร..... E-mail.....

กรณีที่ไม่สามารถติดต่อข้าพเจ้าได้ กองบรรณาธิการสามารถติดต่อบุคคลดังต่อไปนี้

ชื่อ - สกุล.....
โทรศัพท์.....
โทรสาร..... E-mail.....
มีความเกี่ยวข้องเป็น.....

.....ลายมือชื่อ

(.....)

เจ้าของบทความ



คำแนะนำการเตรียมต้นฉบับ

บทความที่รับตีพิมพ์ในวารสารได้แก่ 1) นิพนธ์ต้นฉบับที่เป็นบทความวิจัย 2) นิพนธ์ปริทัศน์ 3) บทความวิชาการ 4) บทวิจารณ์เชิงวิชาการ โดยให้พิมพ์ผลงานด้วยกระดาษ เอ 4 พิมพ์หน้าเดียว จำนวนไม่เกิน 15 หน้า

ส่วนประกอบของบทความวิจัย ประกอบด้วย บทคัดย่อ บทนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปและอภิปรายผล และเอกสารอ้างอิง

หมายเหตุ: ทุกบทความต้องมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ในกรณีที่ตีพิมพ์บทความเป็นภาษาต่างประเทศ ต้องมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยด้วย

ข้อกำหนดในการเตรียมต้นฉบับ

- ขนาดกระดาษ เอ 4
- กรอบของข้อความ ในแต่ละหน้าให้มีขอบเขตดังนี้ จากขอบบนของกระดาษ 1.8 นิ้ว ขอบล่าง 1.0 นิ้ว ขอบซ้าย 1.25 นิ้ว ขอบขวา 1.0 นิ้ว
- ระยะห่างระหว่างบรรทัด หนึ่งช่วงบรรทัดของเครื่องคอมพิวเตอร์
 - ตัวอักษร ใช้ไทยสารบรรณ (TH SarabunPSK) และพิมพ์ตามที่กำหนดดังนี้
 - ชื่อเรื่อง (Title)
 - ภาษาไทย ขนาด 18 point, กำหนดขีดซ้าย, ตัวหนา
 - ภาษาอังกฤษ (ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่) ขนาด 18 point, กำหนดขีดซ้าย, ตัวหนา
 - ชื่อผู้เขียน (ทุกคน)
 - ชื่อผู้เขียน ภาษาไทย – อังกฤษ ขนาด 14 point, กำหนดขีดซ้าย, ตัวหนา
 - ที่อยู่ผู้เขียน ขนาด 14 point, กำหนดขีดซ้าย, ตัวหนา
 - บทคัดย่อ
 - ชื่อ “บทคัดย่อ” และ “Abstract” ขนาด 16 point, กำหนดกึ่งกลาง, ตัวหนา
 - ข้อความบทคัดย่อภาษาไทย ขนาด 14 point, กำหนดขีดขอบ, ตัวธรรมดา
 - ข้อความบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ขนาด 14 point, กำหนดขีดขอบ, ตัวธรรมดา
 - ย่อหน้า 0.5 นิ้ว
 - คำสำคัญ (Keyword) ให้พิมพ์ต่อจากส่วนบทคัดย่อ (Abstract) ก่อนขึ้นส่วนของเนื้อหา ควรเลือกคำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบทความ ประมาณ 4-5 คำ ใช้ตัวอักษรภาษาไทย หรือ ภาษาอังกฤษ ขนาด 14 point
 - รายละเอียดบทความ
 - หัวข้อใหญ่ ขนาด 16 point, กำหนดขีดซ้าย, ตัวหนา
 - หัวข้อรอง ขนาด 14 point, กำหนดขีดซ้าย, ตัวหนา
 - ตัวอักษร ขนาด 14 point, กำหนดขีดขอบ, ตัวธรรมดา
 - ย่อหน้า 0.5 นิ้ว



- คำศัพท์ ให้ใช้ศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถาน
- ภาพและตาราง กรณีมีภาพและตารางประกอบ ชื่อภาพให้ระบุคำว่า **ภาพที่** ไว้ได้ภาพประกอบ

และจัดข้อความบรรยายภาพให้อยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ ชื่อตารางให้ระบุคำว่า **ตารางที่** หัวตารางให้จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ และใส่ภาพประกอบหรือตารางให้บอกแหล่งที่มาโดยพิมพ์ห่างจากชื่อภาพประกอบหรือเส้นค้นใต้ตาราง 1 บรรทัด ใช้ตัวอักษรขนาด 14 point ตัวปกติ

ตัวอย่าง ภาพประกอบที่นำมาอ้างอิงและการบอกแหล่งอ้างอิง



ภาพที่ 1 ศาลาพระเจ้าพันองค์ วัดปงสนุก

ที่มา: <http://www.teeneelanna.com/moojoomhao/home/space.php?uid=1&do=blog&id=1017>

ตัวอย่าง ตารางที่นำมาอ้างอิงและการบอกแหล่งอ้างอิง

ตาราง 1 แสดงค่าแคลอรีในอาหารประเภทอาหารจานเดียว

ชนิดอาหาร	แคลอรี	หมายเหตุ
ข้าวมันไก่	459	
ข้าวหมูแดง	254	
ข้าวผัดปูใส่ไข่	377	
ราดหน้า	214	
ผัดซีอิ้ว	425	
ผัดไทย	411	
สุกี้ก๊วยน้ำ	231	

ที่มา: <http://www.bloggang.com/mainblog.php?id=blossoms&month=15-08-2010&group=5&gblog=4>

- กิตติกรรมประกาศ ให้ประกาศเฉพาะการได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
- รูปแบบการอ้างอิงและบรรณานุกรม การอ้างอิง ให้ใช้รูปแบบการอ้างอิง แบบ APA (ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์ : เลขหน้าที่อ้างอิง) เช่น (รติพร ชังธาดา. 2549 : 23) สำหรับรายการบรรณานุกรมให้เรียงไว้ท้ายบทความตามลำดับตัวอักษรบรรณานุกรมจะมีรูปแบบการพิมพ์แตกต่างกันตามชนิดของแหล่งสารสนเทศ ดังนี้

1. บรรณานุกรมหนังสือ ใช้รูปแบบดังนี้

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง.//ครั้งที่พิมพ์.(ถ้ามี)//เมืองที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์.

2. บรรณานุกรมจากวารสาร ใช้รูปแบบดังนี้

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// “ชื่อบทความ,”//ชื่อวารสาร.//ปีที่(ฉบับที่):/หน้าที่อ้างอิง;/วันที่ เดือน.

3. บรรณานุกรมรายงานการประชุม ใช้รูปแบบดังนี้

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ//ชื่อรายงานการประชุม//หน้าที่อ้างอิง.

4. บรรณานุกรมปริยญาณิพนธ์หรือวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ ใช้รูปแบบดังนี้

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง.//ชื่อปริญญา (ชื่อเต็ม).//หน่วยงาน.

5. บรรณานุกรมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ใช้รูปแบบดังนี้

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่). ชื่อเรื่อง.//[CD-ROM].//สถานที่ผลิต://ผู้ผลิต.

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่สืบค้น). ชื่อเรื่อง.//[Online].//เข้าถึงได้จาก://วิธีการเข้าถึงและสถานที่ของข้อมูล.

การส่งบทความ

เจ้าของบทความต้องส่ง

1. ใบสมัครขอส่งบทความลงตีพิมพ์

2. ไฟล์ต้นฉบับบทความที่จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word for Windows บันทึกลงแผ่น CD-ROM

จำนวน 1 แผ่น

3. เอกสารบทความจำนวน 1 ชุด โดยเอกสารชุดที่ 1 ต้องมีรายละเอียดครบตามแบบฟอร์มวารสารลำปางหลวง ส่งถึงกองบรรณาธิการวารสารลำปางหลวง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 119 ถนนลำปาง-แม่ทะ ต.ชมพู อ.เมือง จ.ลำปาง 52100 E-mail: Lampangluang@gmail.com โทรศัพท์ – โทรสาร 0-5431-6154

ทั้งนี้เมื่อบทความได้รับการตีพิมพ์ ผู้เขียนบทความจะได้รับวารสารฉบับที่บทความนั้นตีพิมพ์ จำนวน 2 ฉบับ โดยจะให้ผู้เขียนที่เป็นชื่อแรก



ตัวอย่างแบบฟอร์มวารสาร

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต้นทุนต่ำ (18)

LOW COST DEVELOPMENT COMMUNITY ECONOMICS (ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่) (18)

จิตรกร ¹แต้มคล่อง (14)

¹อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาทั่วไป คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (14)

	}	
บทคัดย่อ (16)	}	เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด
(14).....	}	เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด
คำสำคัญ: (14).....	}	เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด
Abstract (16)	}	เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด
(14).....	}	เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด
Keyword: (14).....	}	เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด
บทนำ/Introduction (16)	}	เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด
(14).....	}	เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด
วัตถุประสงค์ของการวิจัย/Aims (16)	}	เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด
(14).....	}	เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด
อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย/Materials and methods (16)	}	เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด
(14).....	}	เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด
ผลการวิจัย/Results (16)	}	เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด
(14).....	}	เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด
สรุปและอภิปรายผล/Conclusions and Discussion (16)		

(14)..... }
กิตติกรรมประกาศ/Acknowledgements (16) } เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

(14)..... }
บรรณานุกรม/Bibliography (16) } เว้นห่างลงไป 1 บรรทัด

(14).....



ຄຳປະພຶດ : ກັບລົງ

ຜູ້ແຕ່ງ : ວ.ປະດິທຣູ້ ສອນຍາວ

“ ດຸກເມືອງ ”

ຊະລັອ ຊິງ ປີ່ເອ້ອນ	ເອ້ເສຍ
ຊອ ດ່ວງ ວິອຍສຳເຂີຍ	ບອກອຸ້
ກິ້ມ ດາບ ອາບກ່ວາເບີຍ	ສອນຊື່ ກັບເອຍ
ປ່າເວນີຊອບສູ້	ແກ້ບແລ້ວດຸກເມືອງ
ດິງອາປ່າເອ້ຍອ້າຍ	ລູງອາວ
ທຸ່ມແກ້ວແວ່ວາວສາວ	ຟຸ້ງອ
ຕອທູກປັບຝ້າຍຄອາວ	ເປັບແມ່ ເອ້ອນຊາ
ຜະໄສ່ໃສ່ຊາປັອງ	ອີຕທ້ອງດຸກເມືອງ
ແກງແຄແລລາບທຸລຸ້	ອັງເລ
ທັບຊ້າບຣິກອີ່ເກ້	ລູ້ງຳ
ແຮບບຄັ້ວເຮ່າເອາເຕ	ປັບອິດ ລຳເອຍ
ປລາວ່ອນປັກກັກລ້າ	ແຂ່ແທ້ດຸກເມືອງ
ດຸກເມືອງດື່ອທຸຊື່ງຜູ້	ອາຣັບ
ຊັບເຂ້ອງອີຕສອນອັບ	ສີບໄວ້
ລ້າຊາ ບ່າເລີ່ຍຊັບ	ແດບຄິບ ຊື່ຊາ
ປ່າໃຈດຸກດິບໃຕ້	ກ່າບເອ້ຍເມືອງນອນ

ດ້ວຍຄາວະ
ດຸກທຸລາລະກອນ